

SAATE

Lähettiläjä: Sihteeristö

Vastanottaja: Valmistelukunta

Asia: Perustuslain II osa

- Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission oikeudellisten yksiköiden nimeämien asiantuntijoiden työryhmän toinen raportti

I JOHDANTO

1. Valmistelukunnan jäsenille toimitetaan ohessa Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission oikeudellisten yksiköiden nimeämien asiantuntijoiden työryhmän toinen raportti.
2. Asiantuntijatyöryhmän 13.3.2003 päivätyn ensimmäisen raportin jälkeen puheenjohtajisto päätti antaa työryhmälle lisätoimeksiannon (CONV 682/03), jossa työryhmää pyydettiin toteuttamaan joitakin ehdotuksiaan.
3. Tässä toimeksiannossa todettiin, että sen jälkeen kun puheenjohtajisto on käsitellyt mainitun raportin kohdan 29 (Säädösten nimitykset) ja kohtien 30, 31 ja 32 (Neuvoston säädösten jaottelu lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviin säädöksiin ja muihin kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviin säädöksiin) ehdotuksiin liittyviä kysymyksiä, työryhmälle annettaisiin tarvittaessa toinen lisätoimeksianto. Tämä toinen lisätoimeksianto annettiin asiantuntijatyöryhmälle 29.4.2003.
4. Jotkin tähän raporttiin sisältyvät perustuslain III osan muutokset eivät ole puhtaasti teknisiä. Ne liittyvät erityisesti päätöksentekomenettelyä koskeviin ehdotuksiin, jotka puheenjohtajisto antaa valmistelukunnan käsiteltäväksi (ks. jäljempänä kohta II). Nämä ehdotukset perustuvat puheenjohtajiston jäsenten enemmistön näkemykseen.

5. Asiantuntijaryhmän lisätoimeksiantoon eivät kuulu ne oikeusperustat, joista puheenjohtajisto on laatinut artiklaehdotuksia tai joista keskustellaan valmistelukunnassa tai pohdintaryhmissä. Niihin kuuluvat vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaa aluetta koskevat määräykset, tuomioistuinta ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta koskevat määräykset, yleiset ja loppumääräykset sekä ulkoista toimintaa, varainhoitoa, toimielimiä, unionin jäsenyyttä, demokratian toteutumista unionissa sekä talous- ja rahaliittoa koskevat määräykset.

II PÄÄTÖKSENTEKOMENETTELYT

Asiantuntijatyöryhmä on jo sisällyttänyt tekstiin seuraavat puheenjohtajiston valmistelukunnalle tekemät ehdotukset:

1. Periaate, joka sisältyy ehdotettuun 17 artiklan 3 kohtaan (CONV 691/03): "Jollei perustuslaissa toisin määrätä, neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä." Tämän säännön lisääminen johtaa siihen, että viittaus määräenemmistöön oikeusperustoissa poistuu ja sen sijaan mainitaan yksinkertainen enemmistö silloin, kun sitä sovelletaan.
2. Periaate, joka sisältyy ehdotettuun 18 artiklan 2 kohtaan: "Unionin säädös voidaan antaa ainoastaan komission ehdotuksesta, ellei perustuslaissa toisin määrätä." Tämän säännön lisääminen vaikuttaa merkittävästi siihen, miten menettelyn yksityiskohdat ilmaistaan oikeusperustoissa. Asiantuntijatyöryhmän raportissa eritellään nämä vaikutukset ja ehdotetaan tapoja, joilla voitaisiin täsmentää yleissäännön soveltamisalaa.
3. Jaottelu lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviin säädöksiin (ehd. 25 artikla¹) ja muihin kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviin säädöksiin, jotka annetaan suoraan perustuslain nojalla (ehd. 26 artikla¹), ja ensin mainitun säädöstyypin ryhmässä jaottelu säädöksiin, jotka tulevaisuudessa hyväksyttäisiin tavanomaisessa lainsäätämisyjärjestyksessä

¹ CONV 571/03

(yhteispäätösmenettely) ja niihin, jotka hyväksyy parlamentti tai neuvosto toisen lainsäätäjän myötävaikutuksella erityistä lainsäätämisyjärjestystä noudattaen. Tämän kahtalaisen jaottelun perusteella asiantuntijaryhmä saattoi määritellä, mikä säädös, laki, puitelaki, asetus tai päätös, voidaan hyväksyä minkä oikeusperustan nojalla ja yksinkertaistaa menettelyn kuvaamista. Tämän jaottelun mukaan puheenjohtajisto on valinnut ne oikeusperustat, joiden osalta se suosittelee valmistelukunnalle lainsäätämisyjärjestyksen käyttöönottoa, ja toisaalta ne, joiden osalta se ehdottaa, että ne edelleenkin hyväksyttäisiin erityisessä lainsäätämisyjärjestyksessä.

- a) Puheenjohtajisto ehdottaa ensinnäkin, että tavanomainen lainsäätämisyjärjestys (yhteispäätösmenettely) ulotettaisiin yksinkertaistamistyöryhmän suoraan mainitsemiin oikeusperustoihin:
- Sisämarkkinat (sosiaaliturvan alan toimenpiteet yhteisön siirtotyöläisten osalta). 42 artikla. (Nykyisin neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti)²
 - Itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymistä ja toimintaa itsenäisenä ammatinharjoittajana koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittaminen. Niiden ammatin harjoittamisesta lailla säädettyjen periaatteiden yhteensovittaminen, jotka koskevat luonnollisten henkilöiden koulutusta ja ammattiin pääsyn edellytyksiä. 47 artikla. (Nykyisin neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti)
 - Kulttuuri. 151 artikla (suosituksia lukuunottamatta). *(Nykyisin neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti)*
 - Rakennerahastot ja koheesiorahastot (alkaen vuodesta 2007). 161 artikla. (Nykyisin: vuodesta 2007 määräenemmistö ja puoltava lausunto)
- b) Puheenjohtajisto ehdottaa tavanomaisen lainsäätämisyjärjestyksen ulottamista myös seuraaviin oikeusperustoihin:
- i) *Nykyinen menettely: Määräenemmistö neuvostossa ja parlamentin lausunto*
- Yhteisen maatalouspolitiikan alan lainsäädäntö (vain lainsäädäntöön liittyvät näkökohdat). 37 artiklan 2 kohta.
 - Palvelujen vapauttaminen. 52 artiklan 1 kohta.

² Puheenjohtajisto ehdottaa menettelyn muuttamista yksimielisyydestä määräenemmistöksi, koska tämä ei sen käsityksen mukaan johda jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen yhdenmukaistamiseen.

- Liikennejärjestelmää koskevat säännökset, joiden soveltaminen olisi omiaan vaikuttamaan elintasoon ja työllisyyteen. 71 artiklan 2 kohta.
- Sosiaalipolitiikka: 137 artiklan 1 kohdan d, f ja g alakohta ja 2 kohdan toinen alakohta. *(Nykyisen sopimuksen mukaan edellä mainitut asiat voidaan neuvoston yksimielisellä päätöksellä ratkaista yhteispäätösmenettelyssä)*
- Täytäntöönpanovallan valvontaan liittyvät ehdot. 202 artikla. (Ehd. 28 artikla)
- Varainhoitoasetusten antaminen (vuodesta 2007). 279 artiklan 1 kohta.
- Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen ja yhteisön muuta henkilöstöä koskevien palvelussuhteen ehtojen vahvistaminen. 283 artikla.

ii) Nykyinen menettely: Määräenemmistö neuvostossa

- Tietyn toiminnan sulkeminen jäsenvaltiossa sijoittautumisvapautta koskevien määräysten soveltamisalan ulkopuolelle. 45 artiklan toinen kohta.
- Palvelujen tarjoamista koskevien määräysten ulottaminen koskemaan yhteisöön sijoittautuneita kolmannen maan kansalaisia. 49 artiklan toinen kohta.
- Pääomanliikkeitä kolmansiin maihin tai kolmansista maista koskevien toimenpiteiden toteuttaminen. 57 artiklan 2 kohdan ensimmäinen virke.
- Yhteismarkkinoiden vääristymien poistamista koskevien direktiivien antaminen. 96 artiklan toinen kohta.

iii) Nykyinen menettely: Yksimielisyys neuvostossa ja parlamentin lausunto

- Euroopan investointipankin perussääntöä koskevan pöytäkirjan joidenkin artiklojen muuttaminen. 266 artikla.

c) Puheenjohtajisto on myös määritellyt ne lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset, jotka Euroopan parlamentti tai neuvosto hyväksyisi toisen lainsäätäjän myötävaikutuksella erityisessä lainsäätämisyjärjestyksessä:

i) Euroopan parlamentin hyväksymät säädökset

- Oikeusasiamiehen tehtävien hoitamista koskeva ohjesääntö. 195 artiklan 4 kohta. *(Nykyinen menettely: Euroopan parlamentti vahvistaa neuvoston hyväksynnän jälkeen ja komission lausunnon saatuaan)*

- Parlamentin jäsenten tehtäviä ja velvollisuuksia koskevat säännöt. 190 artiklan 5 kohta. *(Nykyinen menettely: Euroopan parlamentti vahvistaa neuvoston hyväksynnän jälkeen ja komission lausunnon saatuaan)*
 - Tutkintaoikeuden käyttämistä koskevat yksityiskohtaiset säännöt. 193 artikla. *(Nykyinen menettely: Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission yhteinen sopimus. Puheenjohtajisto ehdottaa: Euroopan parlamentti vahvistaa neuvoston hyväksynnän jälkeen ja komission lausunnon saatuaan³)*
- ii) Kansallista ratifiointia edellyttävät säädökset**
- Kansalaisuuteen liittyvien oikeuksien laajentaminen. 22 artikla. *Nykyinen menettely: neuvoston yksimielisyys ja parlamentin lausunto. Puheenjohtajisto ehdottaa, että parlamentin lausunto korvattaisiin puoltavalla lausunnolla)*
 - Yhdenmukainen vaalimenettely. 190 artiklan 4 kohta. *(Nykyinen menettely: neuvosto hyväksyy yksimielisesti EP:n esityksestä ja sen puoltavan lausunnon saatuaan)*
- iii) Jäsenvaltioiden valtiosääntöön vaikuttavat säädökset**
- Toimenpiteet syrjinnän torjumiseksi. 13 artiklan 1 kohta. ⁴ *(Nykyinen menettely: neuvoston yksimielisyys ja parlamentin lausunto)*
 - Kansalaisuus: äänioikeus ja vaalikelpoisuus. 19 artikla. ⁴ *(Nykyinen menettely: neuvoston yksimielisyys ja parlamentin lausunto)*
- iv) Poliittisesti arkaluonteiset säädökset.** ⁵ *(Nykyinen menettely: neuvoston yksimielisyys ja parlamentin lausunto)*
- Sellaisten toimenpiteiden toteuttaminen, jotka yhteisön oikeudessa merkitsevät taantumista kolmansiin maihin tai kolmansista maista suuntautuvien pääomanliikkeiden vapauttamisessa. 57 artiklan 2 kohdan toinen virke.⁶

³ Tähän menettelyyn voisi sisältyä komission hyväksyntä nykyisen toimielinten välisen tasapainon ottamiseksi paremmin huomioon.

⁴ Näillä kahdella oikeusperustalla on suora vaikutus jäsenvaltioiden valtiosääntöjen kannalta, vaikka ne eivät edellytäkään kansallista ratifiointia.

⁵ Käsitellessään lainsäätämisyjärjestyksen yleistämistä yksinkertaistamista käsitellyt työryhmä 9 totesi, että poikkeuksia tähän sääntöön jäisi edelleen niille aloille, joilla unionin erityisluonne edellyttää itsenäisiä päätöksentekomenettelyjä (ratifiointivaatimus) tai jotka ovat jäsenvaltioissa "poliittisesti erityisen herkkiä" aloja.

⁶ Nämä kolme määräystä ovat poikkeuksia verrattuna vastaaviin yleissääntöihin, joissa edellytetään lainsäätämisyjärjestystä: 57 artiklan 2 kohdan toinen virke on poikkeus 57 artiklan 2 kohdan ensimmäisestä virkkeestä; 94 artikla on poikkeus 95 artiklasta, jos puheenjohtajisto noudattaa asiantuntijatyöryhmän ehdotusta; 175 artiklan 2 kohta on poikkeus 175 artiklan 1 kohdasta.

(Nykyinen menettely ei edellytä parlamentin lausuntoa)

- Lainsäädäntöjen lähentäminen. 94 artikla.⁶
- Sosiaalipolitiikka: työntekijöiden sosiaaliturva ja sosiaalinen suojele. 137 artiklan 1 kohdan c alakohta ja 2 kohdan toinen alakohta.
- Verotukselliset määräykset, kaavoitukseen, maankäyttöön, energiahuoltoon ja eri energianlähteiden valintaan vaikuttavat määräykset. 175 artiklan 2 kohta.⁶

III TEKNISET MUKAUTUKSET

Asiantuntijatyöryhmä on toteuttanut seuraavat tekniset mukautukset:

- määräysten yhdistäminen (EY-sopimuksen 19 artiklan kahden kohdan yhdistäminen ja EY-sopimuksen 80 artiklan 2 kohdan kahden alakohdan yhdistäminen) (toimeksiannon liite A, kohdat 3 a ja e - CONV 682/03)
- merentakaisten maiden ja alueiden assosiointia koskevan luvun sisällyttäminen uutena A a lukuna I niteen rakenteeseen, eli sisäisiä politiikkoja ja toimia koskevan A luvun ja ulkoista toimintaa koskevan B luvun väliin (toimeksiannon liite A, kohta 3 d) - CONV 682/03)
- Euroopan parlamenttia koskevan terminologian muutos (korvataan ilmaisu "*puoltava lausunto*" ilmaisulla "*hyväksyntä*"; poistetaan adjektiivi "*ehdoton*" tarkoitettaessa parlamentin yksinkertaista enemmistöä eli annettujen äänten enemmistöä (toimeksiannon liite A, kohta 3 c) ii ja iv - CONV 682/03)
- korvataan lyhenteet EKP ja EKPJ virallisilla nimillä (toimeksiannon liite A, kohta 3 b) - CONV 682/03)
- korvataan ilmaisu "yhteiset arvot" EY-sopimuksen 16 artiklassa toimeksiannossa mainitulla ilmaisulla (toimeksiannon liite A, kohta 3 g) - CONV 682/03).

IV EHDOTUKSIA

Työryhmä teki myös seuraavat ehdotukset:

- a) Lisätään maataloutta käsittelevän luvun otsikkoon "kalastus". Puheenjohtajisto päätti (toimeksiannon liite B, kohta 3 - CONV 682/03) sisällyttää kalastuksen maataloutta käsittelevän luvun otsikkoon. Työryhmä ehdottaa niin ollen uutta 31 a artiklaa:

"Unioni määrittelee ja toteuttaa yhteisen maatalous- ja kalastuspolitiikan. Maataloustuotteilla tarkoitetaan maanpinnan kasvutuotteita, kotieläintalouden tuotteita ja kalataloustuotteita sekä sellaisia ensimmäisen jalostusasteen tuotteita, jotka suoraan liittyvät näihin tuotteisiin. Viittauksilla yhteiseen maatalouspolitiikkaan tai maatalouteen ja ilmaisulla 'maatalous-' tarkoitetaan myös kalastusta."

Työryhmä ehdottaa myös, että 32 artiklan 1 kohtaa muutettaisiin hieman seuraavasti:

"Sisämarkkinat käsittävät myös maatalouden ja maataloustuotteiden kaupan."

- b) Poistetaan yleissopimus välineenä. Puheenjohtajisto päätti noudattaa työryhmä 9:n päätelmiä yleissopimusten poistamisesta (toimeksiannon liite A, kohta 3 f)- CONV 682/03). Työryhmä esittää ehdotuksia EY-sopimuksen 20, 186 ja 293 artiklan uudelleen muotoiluksi, mukaan lukien oikeussäädöksen tyyppi ja sovellettava hyväksymismenettely.

V ESITYSTAPA

Tämäkin raportti jakautuu 13.3.2003 päivätyn raportin tapaan kahteen niteeseen. I nide sisältää pääasiassa joitakin asiantuntijatyöryhmän ehdotuksia ja huomautuksia, jotka ovat hyödyllisiä tulevan työskentelyn kannalta, sekä EU- ja EY-sopimusten asiaankuuluvat määräykset järjestettyinä perustuslain II osan rakenteen mukaan (CONV 369/02). II nide sisältää asian havainnollistamiseksi EY- ja EU-sopimusten nykyisiin määräyksiin tehdyt muutokset ennen uudelleen järjestämistä.

**Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission oikeudellisten yksiköiden
nimeämien asiantuntijoiden työryhmän**

RAPORTTI

Eurooppa-valmistelukunnan puheenjohtajistolle

7. toukokuuta 2003

(2. ja 29.4. 2003 annettujen lisätoimeksiantojen mukainen)

YLEISIÄ HUOMIOITA JA EHDOTUKSIA

A. Johdanto

1. Eurooppa-valmistelukunnan puheenjohtajisto on päättänyt antaa Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission oikeudellisten yksiköiden nimeämien asiantuntijoiden työryhmälle kaksi lisätoimeksiantoa (2.4.2003 annettu lisätoimeksianto (CONV 682/03) ja 29.4.2003 annettu lisätoimeksianto).

Toimeksiannot, jotka ovat liitteessä, annettiin puheenjohtajiston tarkasteltua oikeudellisten yksiköiden asiantuntijoiden työryhmän 13.3.2003 päivättyä raporttia (CONV 618/03).¹

2. Tässä raportissa asiantuntijoiden työryhmä on toteuttanut kaikki kyseisten lisätoimeksiantojen ehdotukset. 13.3.2003 päivätyn raportin tavoin tämä raportti jakautuu kahteen niteeseen:

- I nide, johon sisältyvät näiden yleisten huomioiden lisäksi Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen (EY-sopimus) asiaankuuluvat määräykset, jotka on järjestetty "*tulevan perustuslain toisen osan rakenteen mukaisesti sellaisena kuin se on asiakirjassa CONV 369/02*", joka on päivätty 28.10.2002
- II nide, johon sisältyvät SEU:n ja EY-sopimuksen asiaankuuluvat määräykset nykyisin voimassa olevien perussopimusten rakenteen ja numeroinnin mukaisesti.

29.4.2003 annetun toimeksiannon 6 kohdan mukaisesti kyseisissä niteissä ei toisteta määräyksiä, jotka koskevat vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaa aluetta, ulkoista toimintaa, unionin jäsenyyttä, demokratian toteutumista unionissa, unionin varainhoitoa, toimielimiä (yhteisöjen tuomioistuin mukaan lukien) sekä loppumääräyksiä. Puheenjohtajisto ja valmistelukunta laativat kyseiset määräykset.²

3. 13.3.2003 päivätyn raportin I niteen liitteessä I esitettyä termi- ja typografiakäytäntöä sovelletaan edelleen, eli lisäykset on lihavoitu ja poistettavat sanat on yliviivattu.

Artiklat, joiden sisältöä valmistelukunta muuttanee myöhemmin, on kursivoitu eikä niitä käsitellä tässä yhteydessä.

Uudet alaviitteet on alleviivattu.

¹ Puheenjohtajisto ei ole vielä tarkastellut 18.3.2003 päivättyä, talous- ja rahapolitiikkaa koskevaa lisäystä (618/03 ADD 1), joten sen osalta annettaneen erillinen toimeksianto.

² Näin ollen institutionaalisia määräyksiä koskevan luvun ja loppumääräyksiä koskevan luvun 23:a oikeusperustaa, jotka on mainittu 29.4.2003 annettuun lisätoimeksiantoon liitetyissä luetteloissa, ei ole mukautettu. Kyseessä ovat seuraavat artiklat: 190 artiklan 4 ja 5 kohta, 191 artikla, 193 artikla, 195 artiklan 4 kohta, 202 artikla, 209 artikla, 210 artikla, 215 artiklan toinen alakohta, 247 artiklan 3 ja 8 kohta, 258 artiklan neljäs alakohta, 255 artiklan 2 kohta, 259 artikla, 263 artiklan kolmas alakohta, 266 artikla, 279 artiklan 1 kohta, 280 artiklan 4 kohta, 283 artikla, 285 artiklan 1 kohta, 286 artiklan 2 kohta, 290 artikla ja 296 artiklan 2 kohta.

B. Päätöksentekomenettelyt (neuvoston määräenemmistöpäätös ja komission ehdotuksesta annettavat säädökset) ja oikeusperustojen jaottelu lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviin säädöksiin ja muihin kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviin säädöksiin

4. Asiantuntijoiden työryhmän työ koski suurimmaksi osaksi niiden puheenjohtajiston päätösten täytäntöönpanoa, joilla asetetaan yleissäännöiksi määräenemmistöpäätös neuvostossa ja säädösten antaminen komission ehdotuksesta, sekä niiden päätösten täytäntöönpanoa, jotka liittyvät oikeusperustojen jaotteluun lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviin säädöksiin ja muihin kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviin säädöksiin.

Äänestys neuvostossa

5. Uusi määräys, jonka mukaan normaali äänestysääntö neuvostossa on vastedes määräenemmistö (ehdotus 17 artiklan 3 kohdaksi, CONV 691/03) eikä enää yksinkertainen enemmistö, merkitsee sitä, että oikeusperustoista on poistettava viittaukset määräenemmistöön ja että niissä on nimenomaisesti mainittava tapaukset, joissa sovelletaan yksinkertaista enemmistöä.

Näin ollen perustuslakiin on sisällytettävä myös "yksinkertaista enemmistöä" neuvostossa koskeva määritelmä, joka voitaisiin muotoilla seuraavasti:

"Kun asian käsittely edellyttää yksinkertaista enemmistöä, neuvosto tekee ratkaisunsa jäsentensä enemmistöllä".

Lisäksi työryhmä totesi, että työskentelyn tässä vaiheessa näyttää siltä, että EY-sopimuksen 205 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toisessa luetelmakohdassa määrätty erityinen määräenemmistö (62 ääntä ja 10 jäsenvaltiota), jota sovelletaan silloin, kun neuvosto ei tee ratkaisuaan komission ehdotuksesta, olisi poistettu ja että näin ollen oikeusperustoissa ei tarvitsisi nimenomaisesti mainita tapauksia, joissa kyseistä erityistä määräenemmistöä sovelletaan.³

Komission ehdotuksesta annettavat säädökset

6. Perustuslakiin sisällytetään komission aloiteoikeuden yleistävä määräys, joka on muotoiltu seuraavasti: *"unionin säädös voidaan antaa ainoastaan komission ehdotuksesta, ellei perustuslaissa toisin määrätä"* (ehdotus 18 artiklan 2 kohdaksi, CONV 691/03). Se merkitsee, että oikeusperustoista on poistettava sanat *"komission ehdotuksesta"* ja että silloin kun unionin säädöksen antaa toimielin tai elin yksin, oikeusperustoissa on täsmennettävä, että kyseinen toimielin tai elin voi toimia omasta aloitteestaan ja että komission ehdotusta ei tarvita.

³ Tämä koskee esimerkiksi EY-sopimuksen 128 artiklan 2 kohtaa. Lisäksi kyseisestä erityisestä enemmistöstä määrätään 99 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä ja kolmannessa alakohdassa, 99 artiklan 4 kohdan ensimmäisessä alakohdassa, 104 artiklan 6 kohdassa, 107 artiklan 6 kohdan b alakohdassa, 119 artiklan 2 kohdassa ja 3 kohdan toisessa alakohdassa, 120 artiklan 3 kohdassa, 207 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa, 210 artiklassa, 215 artiklan toisessa alakohdassa, 223 artiklan kuudennessa alakohdassa, 224 artiklan viidennessä alakohdassa, 225 a artiklan viidennessä alakohdassa, 247 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa, 247 artiklan 8 kohdassa, 248 artiklan 4 kohdan viidennessä alakohdassa, 258 artiklan neljännessä alakohdassa, 259 artiklan 1 kohdassa, 263 artiklan neljännessä alakohdassa ja 276 artiklan 1 kohdassa. Siitä määrätään myös YUTP:n (SEU:n 23 artiklan 2 kohdan kolmas alakohta) ja YOS:n aloilla (SEU:n 34 artiklan 3 kohta). Näitä määräyksiä ei käsitellä tässä raportissa (vrt. 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon 6 kohta).

29.4.2003 annetussa lisätoimeksiannossa pyydetään kuitenkin säilyttämään sanat "*komission ehdotuksesta*" niissä oikeusperustoissa, joissa määrätään muista kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävistä säädöksistä. Työryhmä katsoo, että tällainen ohje saattaa aiheuttaa tiettyjä tulkintavaikeuksia sen suhteen, mikä on 18 artiklan 2 kohtaa koskevassa ehdotuksessa määrätyn yleissäännön, jonka mukaan säädökset annetaan komission ehdotuksesta, soveltamisala.

7. Puheenjohtajiston esittämä 18 artiklan 2 kohtaa koskevan ehdotuksen sanamuoto on varsin väljä, sillä siinä tarkoitetaan kaikkia "unionin säädöksiä" täsmentämättä säädösten antajia tai niiden tyyppejä. Sanamuodosta aiheutuu soveltamiseen ja oikeusvarmuuteen liittyviä ongelmia.

Näiden ongelmien välttämiseksi ja jotta soveltamisala ei kattaisi muita kuin tavoitteeseen sisältyviä tapauksia, tämä yleissääntö olisi muotoiltava täsmällisemmin.

Sen vuoksi ehdotetaan, että sen soveltamisala rajoitettaisiin vain Euroopan parlamentin ja/tai neuvoston lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksymiin säädöksiin sekä neuvoston muussa kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksymiin säädöksiin, jolloin siihen eivät kuuluisi muiden toimielinten tai elinten (yhteisöjen tuomioistuin, Euroopan keskuspankki, tilintarkastustuomioistuin, Euroopan investointipankki, talous- ja sosiaalikomitea, alueiden komitea, oikeusasiamies, virastot jne.) antamat säädökset.

Lisäksi ehdotetaan, että mainittaisiin nimenomaisesti ne säädöstyypit, joihin sääntöä sovelletaan (lait, puitelait, asetukset, päätökset ja suositukset, lukuun ottamatta sisäistä organisointia ja toimintaa koskevia toimenpiteitä, menettelyä koskevia päätöksiä jne.). Ehdotetaan, että sisäisistä ja menettelyä koskevista toimenpiteistä määrättäisiin erityisessä artiklassa.

8. Ehdotetut määräykset voitaisiin muotoilla seuraavasti:

"Eurooppalait ja eurooppapuitelait sekä eurooppa-asetukset, eurooppapäätökset ja neuvoston suositukset hyväksytään komission ehdotuksesta, ellei perustuslaissa toisin määrätä."

"Kukin toimielin hyväksyy omasta aloitteestaan omaa sisäistä organisointiaan ja toimintaansa koskevat toimenpiteet sekä menettelyä koskevat päätökset."

Näin ollen kaikki tapaukset, joissa oikeusperustoissa määrätään, että kyseiset säädökset on annettava jäsenvaltion, toimielimen tai elimen aloitteesta, suosituksesta tai pyynnöstä, ovat tapauksia, joissa "perustuslaissa määrätään toisin", eli kyseistä säädöstä ei pidä antaa komission ehdotuksesta.

Sama koskee tapauksia, joissa oikeusperustoissa määrätään, että säädösehdotus on saatettava jonkin toimielimen hyväksyttäväksi. Tällainen käsiteltäväksi saattaminen on tapaus, jossa "perustuslaissa määrätään toisin", koska hyväksymistä ei pidä antaa komission ehdotuksesta.

Lopuksi edellä ehdotetulla määräyksellä annettaisiin sen täsmällisyyden ansiosta yleissäännölle, jonka mukaan säädökset annetaan komission ehdotuksesta, kattavampi soveltamisala, sillä sen ansiosta voitaisiin poistaa sanat "komission ehdotuksesta" oikeusperustoista, joissa määrätään muista kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävistä säädöksistä ja näin poistettaisiin edellä 6 kohdassa esitetyt tulkintavaikeudet.

9. Oikeusperustoihin sisällytettävän vakiomuotoilun osalta, jolla ilmaistaan, että toimielin voi toimia yksin, työryhmä ehdottaa sanamuotoa "omasta aloitteestaan".

Neuvoston oikeudellisen yksikön asiantuntijat katsovat kuitenkin, että niissä (harvoissa) tapauksissa, joissa toimielin on velvollinen toimimaan, olisi käytettävä sanamuotoa "*ilman komission ehdotusta*", jotta ei annettaisi sitä käsitystä, että toimielin voisi omasta aloitteestaan valita, toimiiko vai ei. Kysymys on erityisesti (tämän rajoittamatta niiden lukujen määräysten tarkastelua, joita ei käsitellä tässä raportissa) tapauksista, joissa määrätään, että jokin toimielin nimeää henkilön suorittamaan unionin tehtävää (oikeusasiamies ja YUTP:n korkea edustaja), sekä merentakaisia maita ja alueita koskevan assosiaatiojärjestelmän hyväksymisestä (EY-sopimuksen 187 artikla).⁴

Oikeusperustojen jaottelu lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviin säädöksiin ja muihin kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviin säädöksiin

10. Useimpien oikeusperustojen sanamuotoa on muutettu johtuen toisaalta siitä, että yleissäännöiksi on asetettu määräenemmistöpäätös neuvostossa ja säädösten antaminen komission ehdotuksesta, ja toisaalta siitä, että puheenjohtajisto on jaotellut oikeusperustat niihin, jotka edellyttävät lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviä säädöksiä (yhteispäätösmenettelyllä tai ilman sitä), ja niihin, jotka edellyttävät muita kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviä säädöksiä.
11. Näin ollen työryhmä on mukauttanut eri oikeusperustojen sanamuotoa 29.4.2003 annetun toimeksiannon 14 kohdassa olevien ohjeiden mukaisesti. Kyseisessä kohdassa työryhmää pyydetään "*poistamaan niistä oikeusperustoista, jotka edellyttävät lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviä säädöksiä, kaikki menettelyä koskevat seikat, ja pelkästään mainitsemaan lain ja puitelain*" sekä "*säilyttämään kaikissa oikeusperustoissa, jotka eivät edellytä lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviä säädöksiä, maininta 'komission ehdotuksesta'*".⁵ Lisäksi työryhmä on esittänyt kunkin oikeusperustan osalta, minkä tyyppisiä säädöksiä voidaan antaa.
12. Työryhmä päätti ehdottaa seuraavien vakiomuotoilujen sisällyttämistä tapauksen mukaan eri oikeusperustoihin:
- yhteispäätösmenettelyn osalta: "*Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla [vahvistetaan toimenpiteet... /säädellään... /edistetään..., jne.]*";
 - niiden tapausten osalta, joissa Euroopan parlamentti tai neuvosto yksin antaa lain tai puitelain: "*[Euroopan parlamentin / Neuvoston] eurooppalailla tai eurooppapuitelailla määritetään... /säädellään..., jne.*";
 - muiden kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävien neuvoston säädösten osalta perinteinen sanamuoto muuttumattomana: "*Neuvosto hyväksyy komission ehdotuksesta*"⁵ *[eurooppa-asetukset tai eurooppapäätökset, joissa määritellään... /joissa perustetaan... /joissa vahvistetaan...]*".

⁴ Edellä ehdotettujen muotoilujen ansiosta oikeudellista epävarmuutta on voitu vähentää, mutta neuvoston oikeudellisen yksikön asiantuntijoiden mukaan ei voida taata, että epävarmuus olisi kokonaan poistettu.

⁵ Tämän ohjeen osalta ks. edellä 6 ja 8 kohtaa koskevat huomautukset.

13. Toisinaan on säilytettävä tiettyjä menettelyä koskevia seikkoja, kuten viittaukset muiden toimielinten tai elinten pakolliseen kuulemiseen.
14. Vaikka oikeusperustassa annetaan tietyissä tapauksissa näennäinen vapaus valita säädöstyyppi, työryhmä ehdottaa kuitenkin yhtä ainoaa säädöstyyppiä, sillä kyseisen oikeusperustan täsmällisessä kontekstissa on tosiasiallisesti mahdollista antaa vain yhden tyyppinen säädös. Tämä koskee EY-sopimuksen 72 artiklaa, 161 artiklan toista alakohtaa ja 166 artiklan 1 kohtaa.
15. Tämän jaottelun ja kussakin oikeusperustassa tehdyn, annettavien säädösten tyyppien täsmentämisen vaikutuksesta sanan 'toimenpiteet', jolla perussopimuksissa tavallisesti ilmaistaan vapautta valita säädöstyyppi, käyttö on rajoitettu tietyllä alalla annettuja säädöksiä tai määräyksiä koskeviin yleisiin viittauksiin (esimerkiksi EY-sopimuksen 14 artiklan 1 kohdassa tai 18 artiklan 3 kohdassa).
16. Joissakin tapauksissa työryhmä ehdottaa oikeusperustan mukauttamista, vaikka se ei olekaan 29.4.2003 annetun toimeksiannon liitteenä olevissa luetteloissa (ks. EY-sopimuksen 59 artikla ja 175 artiklan 2 kohta).
17. EY-sopimuksen 37 artiklan 2 kohdan kolmatta alakohtaa, jossa määrätään maatalouden alan oikeusperustasta, ei ole mukautettu, sillä 29.4.2003 annetun toimeksiannon mukaan puheenjohtajiston on vielä suoritettava jaottelu lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviin säädöksiin ja muihin kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviin säädöksiin.
18. Edellisen lisäksi työryhmä toteaa, että EY-sopimuksen 93 artikla (välillistä verotusta koskeva oikeusperusta) ja 187 artikla (merentakaisen maiden ja alueiden assosiointia koskeva oikeusperusta) eivät sisällyneet 29.4.2003 annetun toimeksiannon liitteenä oleviin jaottelua koskeviin luetteloihin.

Uusien yleisesti sovellettavien määräysten vaikutus johdettuun oikeuteen

19. Asiantuntijoiden työryhmä kiinnittää puheenjohtajiston ja valmistelukunnan huomion tarpeeseen ratkaista perustuslaissa kaksi kysymystä, jotka nousevat esiin määränemismistöpäätöstä neuvostossa sekä säädösten antamista komission ehdotuksesta koskevista yleissäännöistä.
20. Ensimmäinen kysymys koskee suhdetta säädösten antamista komission ehdotuksesta koskevan säännön ja täytäntöönpanosäädöksiin liittyvän ehdotetun 28 artiklan 2 kohdan (CONV 571/03) välillä. Jälkimmäisessä määrätään, että neuvostolle voidaan määrätyissä tapauksissa siirtää täytäntöönpanovaltaa.

Jollei ehdotukseen 28 artiklan 2 kohdaksi tai muualle perustuslakiin lisätä täsmennystä, neuvoston olisi yleissäännön vaikutuksesta toimittava kyseisissä tapauksissa komission ehdotuksesta. Jos valmistelukunta haluaa varata lainsäätäjälle mahdollisuuden sallia se, että neuvosto antaa täytäntöönpanosäädöksiä ilman komission ehdotusta, tämä olisi täsmennettävä esimerkiksi seuraavanlaisella sanamuodolla: "*niissä oikeussäädöksissä, joihin sisältyy oikeusperusta, jonka mukaisesti neuvosto hyväksyy täytäntöönpanotoimenpiteitä, täsmennetään sovellettava päätöksentekomenettely tapauskohtaisesti*".

21. Toinen kysymys koskee kyseisten yleissääntöjen vaikutusta voimassa olevaan oikeuteen.

Vaikka kysymys koskee yhtä lailla muitakin perustuslakiin kirjattavia uusia sääntöjä, se on erityisen polttava tässä tapauksessa, varsinkin jos 18 artiklan 2 kohdan, jossa tarkoitetaan kaikkia "unionin säädöksiä", sanamuotoa ei täsmennetä.

Valmistelukunnan olisi sen vuoksi sisällytettävä esimerkiksi lukuun, jossa käsiteltäisiin perustuslain voimaantulon vaikutuksia unionin tämänhetkiseen oikeusjärjestykseen, siirtymämääräys, jolla säädeltäisiin näiden uusien yleismääräysten vaikutuksia voimassa olevaan johdettuun oikeuteen.

Jollei tällaista määräystä anneta, kumpaakin uutta sääntöä sovellettaisiin automaattisesti kaikkiin voimassa oleviin säädöksiin.

Kyseiselle siirtymämääräykselle on monia eri vaihtoehtoja, esimerkiksi seuraavat:

- määrätään yleislausekkeesta, jonka perusteella voimassa oleva oikeus voidaan mukauttaa kokonaisuudessaan perustuslain uusiin sääntöihin samalla tavalla kuin mitä määrätään uusien jäsenvaltioiden liittymissopimuksissa;
- määrätään, että kyseisiä uusia sääntöjä ei sovelleta aiemmin annettuihin säädöksiin, joihin sovellettaisiin edelleen aiemmin voimassa olleita määräyksiä, siten että säädöksen antanut toimielin päättäisi tapauskohtaisesti, kuten komiteamenettelyä koskevassa vuoden 1987 päätöksessä säädetään, joko mukauttaa säädöksen uusiin sääntöihin tai säilyttää menettelyt ennallaan lisäämällä säädökseen lausekkeen, jonka nojalla uusista säännöistä voidaan poiketa.

22. Jos puheenjohtajisto niin haluaa, työryhmä on valmis tekemään ehdotuksia oikeudellisiksi teksteiksi tämän ongelman ratkaisemiseksi

C. Poistetaan välineiden joukosta jäsenvaltioiden välinen sopimus - ehdotuksia EY-sopimuksen 20, 186 ja 293 artiklan muotoiluksi

23. Huhtikuun 2. päivänä 2003 annetussa lisätoimeksiannossa mainitaan myös "*sopimuksen poistaminen välineiden joukosta*", jolla tarkoitetaan jäsenvaltioiden välisiä sopimuksia, jotta ne korvattaisiin unionin säädöksillä (EY-sopimuksen 20, 186 ja 293 artikla).
24. Nykyinen EY-sopimuksen 20 artikla, joka on kansalaisten diplomaatti- ja konsulisuojelun oikeusperusta, voitaisiin muotoilla seuraavasti (ensimmäinen virke sisältyy ehdotettuun kansalaisuutta koskevaan artiklaan I osassa⁶):

~~Jokainen unionin kansalainen saa kolmannen maan alueella, jossa jäsenvaltiolla, jonka kansalainen hän on, ei ole edustusta, suojelua minkä tahansa jäsenvaltion diplomaatti- ja konsuliviranomaisilta samoin edellytyksin kuin kyseisen jäsenvaltion omat kansalaiset. Jäsenvaltiot vahvistavat tarpeelliset säännöt keskenään **toteuttavat tarpeelliset toimenpiteet** ja aloittavat tällaisen suojelun turvaamiseksi tarvittavat kansainväliset neuvottelut, joilla pyritään ~~turvaamaan~~ **[(...) artiklassa]**⁷ **tarkoitettun unionin kansalaisten diplomaatti- ja konsulisuojelun turvaamiseksi kolmansissa maissa.**~~

Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla** [valmistelukunta päättää siitä, hyväksytäänkö säädös yhteispäätöksellä vai hyväksyykö neuvosto sen yksin ja mitä äänestyssääntöä noudattaen...] **voidaan vahvistaa tarpeelliset toimenpiteet tällaisen suojelun edistämiseksi.

25. Nykyinen EY-sopimuksen 186 artikla, työntekijöiden vapaata liikkuvuutta jäsenvaltioiden välillä ja merentakaisissa maissa ja merentakaisilla alueilla koskeva oikeusperusta, voisi kuulua seuraavasti:

Vaihtoehto A - EY-sopimuksen 187 artiklassa

*Jollei kansanterveyttä taikka yleistä turvallisuutta tai järjestystä koskevista määräyksistä muuta johdu, maista ja alueilta olevien työntekijöiden vapaata liikkuvuutta jäsenvaltioissa ja jäsenvaltioista olevien työntekijöiden vapaata liikkuvuutta maissa ja alueilla **säännellään myöhemmin tehtävin sopimuksin, joiden edellytyksenä on jäsenvaltioiden yksimielisyys** **187 artiklan mukaisesti hyväksytyin toimenpitein.***

⁶ Ks. 7 artiklan 2 kohdan kolmas luetelmakohta (CONV 528/03).

⁷ Lisätään viittaus I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen.

Vaihtoehto B - Työntekijöiden kohtelua koskeva artikla EY-sopimuksen 183 artiklan 5 kohdan mukaan

*Jollei kansanterveyttä taikka yleistä turvallisuutta tai järjestystä koskevista määräyksistä muuta johdu, maista ja alueilta olevien työntekijöiden vapaata liikkuvuutta jäsenvaltioissa ja jäsenvaltioista olevien työntekijöiden vapaata liikkuvuutta maissa ja alueilla **säännellään myöhemmin tehtävin sopimuksin, joiden edellytyksenä on jäsenvaltioiden yksimielisyys työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevan [luvun] määräysten ja menettelyjen mukaisesti ja ketään syrjimättä, jollei [187 artiklan] nojalla annetuista erityissäännöksistä muuta johdu.***

26. EY-sopimuksen nykyinen 293 artikla, jossa määrätään sopimusten tekemisestä jäsenvaltioiden välillä neljällä alalla:

- ensimmäinen luettelumakohta ("*henkilöiden turvallisuus sekä oikeuksien nauttiminen ja niiden suoja samoin edellytyksin kuin kukin valtio ne suo omille kansalaisilleen*") on vanhentunut, koska nämä seikat sisältyvät joko nykyisen EY-sopimuksen eri oikeusperustoihin tai sitten ne eivät kuulu perussopimuksen soveltamisalaan. Se voitaisiin siis poistaa.
- toinen luettelumakohta ("*kaksinkertaisen verotuksen poistaminen yhteisön alueella*") näyttäisi sisältyvän lainsäädäntöjen lähentämistä koskeviin toimenpiteisiin, jotka voidaan nykyisellään toteuttaa EY-sopimuksen 94 artiklan nojalla. Se voitaisiin siis poistaa.

Jos valmistelukunta katsoo erillisen oikeusperustan tarpeelliseksi, se voisi kuulua seuraavasti:

Eurooppalailla tai eurooppapaputeilla [... valmistelukunta päättää siitä, hyväksytäänkö säädös yhteispäätöksellä vai hyväksyykö neuvosto sen yksin ja mitä äänestysääntöä noudattaen...] ***vahvistetaan toimenpiteet kaksinkertaisen verotuksen poistamiseksi jäsenvaltioiden kansalaisilta unionissa.***

- kolmas luettelumakohta ("*edellä 48 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettujen yhtiöiden vastavuoroinen tunnustaminen, yhtiöiden säilyminen oikeushenkilöinä niiden kotipaikan siirtyessä maasta toiseen sekä mahdollisuus sellaisten yhtiöiden sulautumiseen, jotka eivät kuulu saman kansallisen lainsäädännön alaisuuteen*") näyttäisi sisältyvän, jollei perusteellisemmasta teknisestä tarkastelusta muuta johdu, lainsäädäntöjen lähentämistä koskeviin toimenpiteisiin, jotka voidaan nykyisellään toteuttaa EY-sopimuksen 95 artiklan nojalla. Se voitaisiin siis poistaa.
- neljäs luettelumakohta ("*tuomioistuinten päätösten ja välitystuomioiden vastavuoroiseen tunnustamiseen ja täytäntöönpanoon sovellettujen menettelyjen yksinkertaistaminen*") on vanhentunut, sillä se sisältyy yksityisoikeuden alan yhteistyön toimenpiteisiin, jotka voidaan nykyisellään toteuttaa EY-sopimuksen 65 artiklan nojalla. Se voitaisiin siis poistaa.

D. Kalastusta koskevan maininnan lisääminen maataloutta käsittelevän luvun otsikkoon - ehdotuksia muotoiluksi (EY-sopimuksen 32 artikla)

27. Jotta voitaisiin sisällyttää kalastusta koskeva maininta maataloutta käsittelevän luvun otsikkoon (luku koskee myös kalastusta, mutta se ei käy selvästi ilmi nykyisestä tekstistä), ehdotetaan uutta 31 a artiklaa, jonka viimeinen virke pitäisi tarkastaa teknisesti, ja vähäistä muutosta 32 artiklan 1 kohtaan:

MAATALOUS JA KALASTUS

31 a artikla

Unioni määrittelee ja toteuttaa yhteisen maatalous- ja kalastuspolitiikan.

Maataloustuotteilla tarkoitetaan maanpinnan kasvutuotteita, kotieläintalouden tuotteita ja kalataloustuotteita sekä sellaisia ensimmäisen jalostusasteen tuotteita, jotka suoraan liittyvät näihin tuotteisiin. Viittauksilla yhteiseen maatalouspolitiikkaan tai maatalouteen ja ilmaisulla 'maatalous-' tarkoitetaan myös kalastusta.

32 artikla

1. ~~Yhteis-~~Sisämarkkinat käsittävät myös maatalouden ja maataloustuotteiden kaupan. Maataloustuotteilla tarkoitetaan maanpinnan kasvutuotteita, kotieläintalouden tuotteita ja kalataloustuotteita sekä sellaisia ensimmäisen jalostusasteen tuotteita, jotka suoraan liittyvät näihin tuotteisiin.

2. (...)

E. Muita teknisiä mukautuksia

28. Huhtikuun 2. päivänä 2003 annetun toimeksiannon mukaisesti asiantuntijatyöryhmä teki pyynnöstä lisäksi seuraavat tekniset mukautukset:
- määräysten yhdistäminen (EY-sopimuksen 19 artiklan kahden kohdan yhdistäminen ja EY-sopimuksen 80 artiklan 2 kohdan kahden kohdan yhdistäminen)
 - merentakaisten maiden ja alueiden assosiointia koskevan luvun sisällyttäminen uutena A a lukuna I niteen rakenteeseen, eli sisäisiä politiikkoja ja toimia koskevan A luvun ja ulkoista toimintaa koskevan B luvun väliin
 - Euroopan parlamenttia koskevan terminologian muutos (korvataan ilmaisu "*puoltava lausunto*" ilmaisulla "*hyväksyntä*"; poistetaan adjektiivi "*ehdoton*" tarkoitettaessa parlamentin yksinkertaista enemmistöä eli annettujen äänten enemmistöä; Euroopan parlamentin kokoukset "ylimääräisenä istuntokautena");
 - korvataan lyhenteet EKP ja EKPJ virallisilla nimillä
 - korvataan ilmaisu "yhteiset arvot" EY-sopimuksen 16 artiklassa toimeksiannossa mainitulla ilmaisulla.

Christian PENNERA

Thérèse BLANCHET

Alain VAN SOLINGE

Kieran BRADLEY

Emer FINNEGAN

Paolo STANCANELLI

2.4.2003 annettu lisätoimeksianto

**EUROOPPA-VALMISTELUKUNTA
PÄÄSIHTEERISTÖ**

Bryssel, 2. huhtikuuta 2003

**Lisätoimeksianto kolmen toimitilimen
oikeudellisten yksiköiden nimeämien
asiantuntijoiden työryhmälle**

Puheenjohtajisto tarkasteli kokouksessaan 2.4.2003 asiantuntijoiden työryhmän 13.3.2003 päivättyyn raporttiin sisältyviä ehdotuksia (ks. asiak. CONV 618/03, s. 175–187) lukuun ottamatta kohdissa 29, 30, 31 ja 32 esitettyjä ehdotuksia.

Tarkastelun päätteeksi puheenjohtajisto päätti antaa työryhmälle lisätoimeksiannon eräiden sellaisten ehdotusten toteuttamiseksi, jotka puheenjohtajisto on päättänyt hyväksyä. Koska puheenjohtajisto ei ole vielä tarkastellut kohdissa 29, 30, 31 ja 32 esitettyjä ehdotuksia, se laatii tarvittaessa uuden lisätoimeksiannon niiden toteuttamista varten.

Puheenjohtajisto pyytää työryhmää toteuttamaan seuraavat ehdotukset:

a) EY-sopimuksen 70 ja 80 artiklan yhdistäminen

Puheenjohtajisto päätti toteuttaa tämän ehdotuksen vaihtoehtona a mukaisena (s. 179).

b) Lyhenteiden käyttö

Puheenjohtajisto päätti toteuttaa työryhmän ehdotuksen (s. 176); perustuslain II osassa olevat lyhenteet on korvattava virallisella nimellä.

c) Päätöksentekomenettelyt

Puheenjohtajisto päätti toteuttaa seuraavat työryhmän ehdotukset (s. 184 ja 185):

- i) Nykyinen äänestyssääntö, jonka mukaan "neuvosto tekee ratkaisunsa jäsentensä enemmistöllä" (EY-sopimuksen 205 artiklan 1 kohta), korvataan muotoilulla "neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä". Tämän uuden säännön huomioonottamiseksi työryhmää pyydetään tekemään tarvittavat tekniset mukautukset oikeusperustoihin.

- ii) Euroopan parlamentin osalta ilmaisu "puoltava lausunto" korvataan sanalla "hyväksyntä" (englanniksi "*consent*").
- iii) Komissiota koskevaan perustuslain artiklaan sisällytetään virke, jonka mukaan "unionin säädös voidaan antaa yksinomaan komission ehdotuksesta, jollei nimenomaisesti toisin määrätä". Työryhmää pyydetään tekemään tarvittavat tekniset mukautukset niihin oikeusperustoihin, joiden mukaan neuvosto tekee ratkaisunsa komission ehdotuksesta.
- iv) Euroopan parlamentin osalta ilmaisu "ehdoton enemmistö" korvataan ilmaisulla "annettujen äänten enemmistö" ja ilmaisu "Euroopan parlamentin jäsenten enemmistö" ilmaisulla "jäsentensä äänten enemmistö".

d) Merentakaisten maiden ja alueiden assosiointi

Puheenjohtajisto päätti säilyttää EY-sopimuksen neljännen osan itsenäisenä osana II osassa.

e) Tiettyjen määräysten yhdistäminen

Puheenjohtajisto päätti toteuttaa ehdotetun 19 artiklan 1 ja 2 kohdan yhdistämisen kuitenkin niin, että uuden yhdistetyn määräyksen sanamuodossa otetaan selvästi huomioon kyseisten kahden alan erityispiirteet.

f) Tiettyjen määräysten poistaminen

Puheenjohtajisto päätti toteuttaa työryhmä 9:n päätelmät, joissa ehdotetaan sopimuksen poistamista välineiden joukosta (ks. SEU:n 20 artikla ja EY-sopimuksen 186 ja 293 artikla) ja sen korvaamista neuvoston asetuksilla tai päätöksillä. Puheenjohtajisto päätti näin ollen poistaa EY-sopimuksen 293 artiklan. Työryhmää pyydetään toteuttamaan nämä ehdotukset ja tarkastelemaan, olisiko syytä luoda erityinen oikeusperusta niille tämän määräyksen piiriin kuuluville aloille, joita ei koske mikään muu perustuslain määräys. Tässä mahdollisessa uudessa oikeusperustassa välineeksi olisi määrättävä neuvoston asetus.

g) EY-sopimuksen 16 artiklassa olevan ilmaisun "yhteiset arvot" korvaaminen

Puheenjohtajisto päätti toteuttaa työryhmän ehdotuksen siten, että 16 artiklassa oleva ilmaisu "yhteisten arvojen joukossa" korvataan ilmaisulla "palveluina, joita kaikki unionissa arvostavat".

- 4. Puheenjohtajisto hyväksyi lisäksi ne asiantuntijoiden työryhmän ehdotukset, jotka työryhmä on jo toteuttanut ja jotka on esitetty tämän ilmoituksen liitteessä.

**EHDOTUKSET, JOTKA ASiantuntijoiden Työryhmä
ON JO OTTANUT HUOMIOON**

1. II osan rakenne

Asiantuntijoiden työryhmä (s. 177) on kiinnittänyt huomiota siihen, että tiettyjä määräyksiä ei ole 28.10.2002 esitetyn ehdotuksen rakenteessa. Näistä mainittakoon esimerkiksi yleisesti sovellettavat määräykset (EY-sopimuksen 3 artiklan 2 kohta, 6, 16, 295 ja 296 artikla), syrjäntäkieltoa ja kansalaisuutta koskevat määräykset (12, 13 ja 18–22 artikla), veroja ja maksuja koskevat määräykset (90–93 artikla), tulliyhteistyötä koskeva määräys (135 artikla) sekä taloudellista, rahoituksellista ja teknistä yhteistyötä kolmansien maiden kanssa koskeva määräys (181 a artikla). Työryhmä on tehnyt ehdotuksia niiden paikasta II osassa.

2. Vanhentuneiden määräysten poisto

Asiantuntijoiden työryhmä (s. 178) ehdottaa joidenkin sellaisten EY-sopimuksen vanhentuneiden määräysten poistamista, joissa viitataan määräaikoihin tai tapahtumiin, jotka ovat jo vanhentuneita (EY-sopimuksen 14 artikla ja 93 artikla, joissa viitataan sisämarkkinoiden toteuttamisen määräaikaan eli 31.12.1992, ja 37 artiklan 1 kohta, jossa viitataan konferenssiin, joka pidettiin Stresassa vuonna 1958 ja jonka tulokset ovat jo osa säännöstöä).

3. Eräiden artiklojen uudelleenjärjestely

Työryhmä on ehdottanut (s. 182–183) joitakin vaikutukseltaan rajallisia uudelleenjärjestelyjä:

- a. EY-sopimuksen 4 artikla voitaisiin siirtää osaston "*Talous- ja rahapolitiikka*" alkuun.
- b. EY-sopimuksen 14 ja 15 artikla voisivat olla pikemminkin uuden sisämarkkinoita koskevan osaston tai luvun alussa, johon sisällytettäisiin myös EY-sopimuksen 94–97 artiklat.
- c. EY-sopimuksen II osastoa "*Maatalous*" voitaisiin täydentää sanoilla "*ja kalastus*" EY-sopimuksen 32 artiklan 1 kohdan soveltamisalan ilmaisemiseksi jo osaston nimessä, jolloin tämän artiklan tekstiä olisi mukautettava vastaavasti.

4. Euroopan parlamentin vuosittaiset istunnot

Asiantuntijaryhmä ehdottaa (s. 187), että EY-sopimuksen 196 artiklan toisessa kohdassa oleva ilmaisu "*Euroopan parlamentti voi kokoontua ylimääräiseen istuntoon ...*", joka voi helposti aiheuttaa epäselvyyttä kansalaisten näkökulmasta, korvataan käyttämällä parlamentin työjärjestyksessä vuodesta 1958 alkaen käytettyä ilmaisua "*istuntojakso*", toisin sanoen "*... voi kokoontua ylimääräiselle istuntojaksolle ...*"

29.4.2003 annettu lisätoimeksianto

**EUROOPPA-VALMISTELUKUNTA
PÄÄSIHTEERISTÖ**

Bryssel, 29. huhtikuuta 2003

**Toinen lisätoimeksianto kolmen toimielimen
oikeudellisten yksiköiden nimeämien
asiantuntijoiden työryhmälle**

Oikeussäädökset ja menettelyt

1. Puheenjohtajisto tarkasteli kokouksessaan 2.4.2003 asiantuntijoiden työryhmän 13.3.2003 päivättyyn raporttiin sisältyviä ehdotuksia. Tarkastelun päätteeksi päätettiin antaa työryhmälle lisätoimeksianto eräiden sellaisten ehdotusten toteuttamiseksi, jotka puheenjohtajisto oli päättänyt hyväksyä. Toimeksiannon mukaan työryhmän raportin 29, 30, 31 ja 32 kohdissa esitettyjen ehdotusten osalta, joita puheenjohtajisto ei ollut vielä tarkastellut, annettaisiin tarvittaessa uusi lisätoimeksianto.
2. Puheenjohtajisto tarkasteli kokouksessaan 10.4.2003 raportin 29 kohtaan (säädösten nimitykset) sekä 30, 31 ja 32 kohtaan (neuvoston säädösten jaottelu lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviin säädöksiin ja muihin kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviin säädöksiin) liittyviä kysymyksiä.
3. Puheenjohtajisto päätti kyseisessä kokouksessa säädösten jaottelusta lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviin säädöksiin (25 artikla) ja muihin kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviin säädöksiin, jotka hyväksytään suoraan perustuslain nojalla (26 artikla), sekä ensiksi mainittujen säädösten osalta oikeusperustojen jaottelusta niihin, joiden osalta on jatkossa sovellettava tavanomaista lainsäätämisyjärjestystä, ja niihin, jotka Euroopan parlamentti tai neuvosto hyväksyy toisen lainsäätäjän myötävaikutuksella. Puheenjohtajiston päätelmien mukaiset luettelot esitetään **liitteessä**.
4. Säädösten osalta 25 artiklaa koskevassa ehdotuksessa kuvattu järjestelmä merkitsee sitä, että säädökset hyväksyy aina lainsäätäjä. Pääsääntöisesti molemmat lainsäätäjät hyväksyvät säädökset yhdessä ja tasavertaisina 25 artiklaa koskevassa ehdotuksessa tarkoitetussa tavanomaisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Tietyissä erityistapauksissa säädökset hyväksyy kuitenkin Euroopan parlamentti erityisessä lainsäätämisyjärjestyksessä neuvoston myötävaikuttaessa vaihtelevassa määrin, tai neuvosto (joka toimii lainsäätäjänä eli on velvoitettu noudattamaan avoimuus- ja toissijaisuusperiaatteita) Euroopan parlamentin myötävaikuttaessa vaihtelevassa määrin.

5. Muutosehdotusten, täysistuntokeskustelun ja asiantuntijatyöryhmän 13.3.2003 päivätyn raportin perusteella puheenjohtajisto on tullut siihen johtopäätökseen, että määreen "*législative*" ("lainsäätämisen") käyttö pääsääntöisesti noudatettavan menettelyn nimityksessä voi antaa aiheita väärinymmärrykseen, koska määre vaikuttaa olevan ratkaiseva tekijä eikä seurausta säädöksen "lainsäädännöllisestä" luonteesta. Puheenjohtajisto on päättänyt täsmentää käsitteen merkityksen yleisen oikeuden piiriin kuuluvana lainsäädäntömenettelynä nimittämällä sitä "tavanomaiseksi lainsäätämisyjärjestykseksi", jotta säilytettäisiin niiden harvojen säädösten "lainsäädännöllinen" luonne, jotka hyväksyy (valmistelukunnan näin päättäessä) Euroopan parlamentti tai neuvosto erityisessä lainsäätämisyjärjestyksessä toisen lainsäätäjän myötävaikuttaessa vaihtelevissa määrin.
6. Tässä asiakirjassa ei käsitellä oikeusperustoja, joista on laadittu artiklaehdotuksia tai joista keskustellaan parhaillaan valmistelukunnassa ja pohdintaryhmissä. Se, mikä on oikeusperustojen lainsäädännöllinen luonne ja sen mukaisesti niissä sovellettava menettely, on määriteltävä eri alojen osalta käytävien erityisten keskustelujen ja käsittelyn yhteydessä. Tämä koskee määräyksiä, joita annetaan vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen sekä unionin tuomioistuimen ja unionin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen osalta, samoin kuin loppumääräyksiä ja määräyksiä, jotka liittyvät ulkoiseen toimintaan, varainhoitoon, toimielimiin, unionin jäsenyyteen ja demokratian toteutumiseen. Talous- ja rahaliiton päätöksentekomenettelyjä on tarkasteltava yhtenä kokonaisuutena niiden johdonmukaisuuden varmistamiseksi.
7. Liitteen I jakso sisältää oikeusperustat, jotka kuuluvat jo tällä hetkellä tavanomaisen lainsäätämisyjärjestyksen piiriin ja joiden lainsäädännöllinen luonne ei sen mukaisesti ole kyseenalainen. Jakso sisältää myös ne oikeusperustat, joita yksinkertaistamista käsitelleen työryhmä 9:n päätelmät nimenomaisesti koskevat.
8. II jakso kattaa ne oikeusperustat, joihin tavanomainen lainsäätämisyjärjestys voitaisiin ulottaa. Puheenjohtajiston mielestä kyseiset säädökset ovat luonteeltaan lainsäädännöllisiä, kun asiaa tarkastellaan yksinkertaistamistyöryhmän määrittelemien kriteerien pohjalta.
9. III jakso sisältää ne oikeusperustat, joiden perusteella säädökset hyväksyy – vaikka ne ovatkin luonteeltaan lainsäädännöllisiä – Euroopan parlamentti tai neuvosto toisen lainsäätäjän myötävaikuttaessa vaihtelevassa määrin.
10. IV jakso sisältää luettelon säädöksistä, jotka eivät edellytä hyväksymistä lainsäätämisyjärjestyksessä. Kyseessä ovat oikeusperustat, jotka vastaavat työryhmä 9:n esittämiä kriteereitä.
11. Asiantuntijoiden työryhmää pyydetään toteuttamaan puheenjohtajiston päätökset seuraavien seikkojen osalta:
- a) Asiantuntijatyöryhmää pyydetään määrittelemään kunkin perustuslain III osan oikeusperustan osalta käytettävät oikeusvälineet. Kyseeseen tulevat laki ja puitelaki edellä mainittuihin I, II ja III jaksoon kuuluvien oikeusperustojen osalta. Laki korvaa asetuksen ja puitelaki direktiivin. IV jakson kohdalla asetus korvaa asetuksen ja direktiivin; päätös pysyy päätöksenä.
- b) Niissä kohdissa, joiden osalta nykyisessä perussopimuksessa ei esitetä tiettyä konkreettista välinettä vaan edellytetään yleisellä tasolla "toimenpiteitä", jätetään vapaus valita "laki tai puitelaki" I, II ja III jaksoon sisältyvien oikeusperustojen osalta sekä "asetus tai päätös" IV jaksoon sisältyvien oikeusperustojen osalta.

c) Termi "toimenpide", jota asiantuntijatyöryhmä on käyttänyt kaikissa niissä tapauksissa, joiden kohdalla perussopimuksessa ei ole täsmennetty oikeusvälinettä, sisältää myös suositukset. Ne katetaan perustuslain V osastoon kuuluvalla horisontaalisella lausekkeella (uusi versio), jonka mukaan "silloin, kun perustuslain mukaisesti hyväksytään oikeudellisesti velvoittavia säädöksiä, toimielimet voivat myös antaa suosituksia".

d) ehdotetussa 25 artiklassa selvitetään tavanomaisen lainsäätämisyjärjestyksen eri osatekijät: Euroopan parlamentti ja neuvosto, joka tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä, päättävät yhdessä komission ehdotuksesta; ja viitataan (entiseen 251) artiklaan. Sen mukaisesti sovellettaessa tavanomaista lainsäätämisyjärjestystä ei ole enää tarpeen mainita kaikkia näitä seikkoja erikseen jokaisessa oikeusperustassa. Asiantuntijatyöryhmää pyydetään tarkastelemaan mahdollisuutta yksinkertaistaa niiden oikeusperustojen sanamuotoa, joiden mukaisesti säädökset hyväksytään tavanomaisessa lainsäätämisyjärjestyksessä, ja korvata menettelyä koskevat yksityiskohdat pelkällä maininnalla laista tai puitelaista.

e) Oikeusperustojen luettelosta seuraa myös joitakin muutoksia menettelyihin. Asiantuntijatyöryhmää pyydetään myös toteuttamaan kyseiset muutokset.

16.4.2003 päivätty valmisteluasiakirja: komission aloiteoikeus

12. Asiantuntijatyöryhmä on esittänyt puheenjohtajistolle valmisteluasiakirjan, jossa on otettu huomioon kaikki 2.4.2003 annetun lisätoimeksiannon eri kohdat lukuun ottamatta c kohdan iii alakohtaa, joka koskee sellaisen pääsäännön sisällyttämistä, jonka mukaan "unionin säädös voidaan antaa yksinomaan komission ehdotuksesta, jollei nimenomaisesti toisin määrätä".
13. Puheenjohtajisto on sittemmin esittänyt valmistelukunnalle ehdotuksen toimielimiä koskevaksi IV osastoksi. Kyseisessä ehdotuksessa virallistetaan sääntö, jonka mukaan "unionin säädös voidaan antaa ainoastaan komission ehdotuksesta, ellei perustuslaissa toisin määrätä"¹.
14. Ottaen huomioon tämä yleismääräys sekä oikeudellisten asiantuntijoiden esittämät näkemykset pyydetään, että työryhmä:
 - säilyttää kaikissa oikeusperustoissa, joissa ei määrätä lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävistä säädöksistä, maininnan "komission ehdotuksesta";
 - poistaa niistä oikeusperustoista, joissa määrätään lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävistä säädöksistä, kaikki maininnat menettelystä ja lisää niihin pelkän maininnan laista ja puitelaista.

¹ Ehdotus: 18 artiklan 2 kohta (CONV 691/03).

Toisen lisätoimeksiannon määräaika

15. Valmistelukunnan työskentelyn tiivistymisen vuoksi asiantuntijatyöryhmää pyydetään toteuttamaan tämä toinen lisätoimeksianto ja esittämään päätelmänsä puheenjohtajistolle valmistelukunnan sihteeristön kautta 8.5.2003.

**I LAINSÄÄTÄMISJÄRJESTYKSESSÄ HYVÄKSYTTÄVÄT SÄÄDÖKSET –
TAVANMUKAINEN LAINSÄÄTÄMISJÄRJESTYS**

- Säännöt kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltämisestä. 12 artikla.
- Syrjimättömyyttä koskevat edistämistoimenpiteet. 13 artikla 2 kohta
- Toimenpiteet, joilla helpotetaan vapaasti liikkumista ja oleskelemista jäsenvaltioiden alueella koskevien kansalaisten oikeuksien käyttämistä. 18 artiklan 2 kohta
- Työntekijöiden vapaa liikkuvuus. 40 artikla.
- Sijoittautumisoikeus. 44 artikla.
- Niiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittaminen, joiden mukaan muiden jäsenvaltioiden kansalaisiin sovelletaan erityissääntelyä sijoittautumisoikeutta käytettäessä. 46 artiklan 2 kohta.
- Sijoittautumisoikeus itsenäistä ammatinharjoittamista varten. 47 artiklan toisen kohdan loppuosa.
- Palvelut. 55 artikla.
- Yhteiset säännöt, joita sovelletaan kansainväliseen liikenteeseen jäsenvaltion alueelle tai sen alueelta taikka yhden tai useamman jäsenvaltion alueen kautta; edellytykset, joilla muut kuin jäsenvaltiossa asuvat liikenteenharjoittajat saavat tarjota liikenteen alan palveluja siellä; toimenpiteet liikenneturvallisuuden parantamiseksi; 71 artiklan 1 kohta.
- 71 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen menettelysääntöjen ulottaminen koskemaan meri- ja lentoliikennettä. 80 artiklan 2 kohta.
- Sisämarkkinoita koskevat yhdenmukaistamistoimet. 95 artiklan 1 kohta.
- Työllisyyttä koskevat edistämistoimenpiteet. 129 artikla.
- Tulliyhteistyö. 135 artikla.
- Sosiaalipolitiikka: 137 artiklan 1 kohdan a, b, e, h, i, j ja k kohta ja 2 kohdan toinen alakohta (tällä hetkellä: tässä tarkoitettu osa artiklasta kuuluu jo lainsäätämisyjärjestyksen piiriin, muu osa – ks. jäljempänä, voisi myös kuulua siihen neuvoston yksimielisen päätöksen myötä)
- Sosiaalipolitiikka (tasa-arvoiset mahdollisuudet, tasa-arvoinen kohtelu ja sama palkka). 141 artikla
- Euroopan sosiaalirahastoa koskevien päätösten soveltaminen. Artikla 148.
- Koulutus. 149 artiklan 4 kohta (paitsi suositukset).
- Ammatillinen koulutus (150 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen myötävaikuttavat toimenpiteet). 150 artiklan 4 kohta.
- Kansanterveys (ihmisistä peräisin oleville elimille asetetut vähimmäistason laatu- ja turvallisuusvaatimukset, eläinlääkintä- ja kasvinsuojelualan toimenpiteet, joiden välittömänä tarkoituksena on kansanterveyden suojeleminen). 152 artiklan 4 kohta
- Kuluttajansuoja. 153 artiklan 4 kohta.
- Euroopan laajuiset verkot, suuntaviivat. 156 artiklan ensimmäinen kohta.
- Muut Euroopan laajuisia verkkoja koskevat toimenpiteet. 156 artikla.
- Teollisuus. 157 artiklan 3 kohta.
- Toimenpiteet taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden alalla. 159 artikla
- Euroopan aluekehitysrahastoa koskevat soveltamispäätökset. 162 artikla.
- Tutkimuksen puiteohjelma. 166 artikla.
- 167, 168 ja 169 artiklassa mainittujen toimenpiteiden hyväksyminen - tutkimus. 172 artikla.
- Ympäristö (yhteisön toimet 174 artiklan tavoitteiden toteuttamiseksi). 175 artiklan 1 kohta.

- Muita ympäristöön liittyviä aloja koskevat toimintaohjelmat. 175 artiklan 3 kohta.
- Kehitysyhteistyö. 179 artikla.
- Euroopan tason poliittisia puolueita ja niiden rahoitusta koskevat säännöt. 191 artikla.
- Avoimuutta koskevat yleiset periaatteet. 255 artiklan 2 kohta.
- Yhteisön taloudellisia etuja haittaavan petollisen menettelyn torjunta. 280 artiklan 4 kohta.
- Tilastot. 285 artiklan 1 kohta.
- Riippumattoman valvontaelimen perustaminen tietosuojan alalle. 286 artiklan 2 kohta.

Oikeusperustat, joita yksinkertaistamistyöryhmän päätelmät koskevat suoraan ja jotka olisi asetettava tavanomaisen lainsäätämisyjärjestyksen piiriin

- Sisämarkkinat (sosiaaliturvan alan toimenpiteet yhteisössä olevien siirtotyöläisten osalta). 42 artikla. *(tällä hetkellä neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti)*¹
- Itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymistä ja toimintaa itsenäisenä ammatinharjoittajana koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittaminen. Niiden ammatin harjoittamisesta lailla säädettyjen nykyisten periaatteiden yhdenmukaistaminen, jotka koskevat luonnollisten henkilöiden koulutusta ja ammattiin pääsyn edellytyksiä. 47 artikla. *(tällä hetkellä neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti)*
- Kulttuuri. 151 artikla (paitsi suositukset). *(tällä hetkellä neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti)*
- Rakennerahastot ja koheesiorahasto (vuodesta 2007). 161 artikla. *(nykyisin: määräenemmistö vuodesta 2007 alkaen ja puoltava lausunto)*

¹ Puheenjohtajisto ehdottaa menettelyn muuttamista eli siirtymistä yksimielisyysvaatimuksesta määräenemmistöpäätökseen. Puheenjohtajisto on vakuuttunut siitä, että tämä artikla ei vaikuta kansallisten lainsäädäntöjen yhdenmukaistamista koskeviin toimenpiteisiin.

II MÄÄRÄYKSET, JOTKA VOISIVAT KUULUA TAVANMUKAISEN LAINSÄÄTÄMISJÄRJESTYKSEN PIIRIIN

Nykyinen menettely: määräenemmistö neuvostossa ja kuulemismenettely Euroopan parlamentin osalta

- Yhteisen maatalouspolitiikan alan lainsäädäntö. 37 artiklan 2 kohta.²
- Palvelujen vapauden toteuttaminen. 52 artiklan 1 kohta.
- Sellaiset liikenteen sääntelyperiaatteita koskevat säännökset, joiden soveltaminen voisi vaikuttaa vakavasti elintasoon ja työllisyyteen. 71 artiklan 2 kohta.
- Sosiaalipolitiikka 137 artiklan 1 kohdan d, f ja g alakohta sekä 2 kohdan toinen alakohta.
(Voimassa olevan perussopimuksen mukaisesti tässä tarkoitettut asiat voitaisiin siirtää yhteispäätösmenettelyn piiriin neuvoston yksimielisesti tekemällä päätöksellä)
- Valvontamenettelyt täytäntöönpanovallan osalta. 202 artikla (28 artiklaa koskeva ehdotus)
- Varainhoitoasetusten antaminen (vuodesta 2007). 279 artiklan 1 kohta.
- Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen ja yhteisön muuta henkilöstöä koskevien palvelussuhteen ehtojen asettaminen. 283 artikla.

Nykyinen menettely: määräenemmistö neuvostossa

- Tietyn toiminnan lukeminen sijoittautumisoikeutta koskevien määräysten soveltamisalan ulkopuolelle jossakin jäsenvaltiossa. 45 artiklan toinen kohta.
- Palvelujen tarjoamista koskevien määräysten ulottaminen koskemaan kolmansien maiden kansalaisia, jotka ovat sijoittautuneet yhteisön alueelle. 49 artiklan toinen kohta.
- Muiden sellaisten toimenpiteiden toteuttaminen, jotka koskevat pääomanliikkeitä kolmansiin maihin tai kolmansista maista. 57 artiklan 2 kohdan ensimmäinen osa.
- Sellaisten direktiivien antaminen, joilla on tarkoitus poistaa kilpailun vääristymät yhteismarkkinoilta. 96 artiklan toinen kohta.

Nykyinen menettely: yksimielisyys neuvostossa ja kuulemismenettely Euroopan parlamentin osalta

- EIP:n perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan tiettyjen artiklojen muuttaminen. 266 artikla.

² Myöhemmässä vaiheessa on täsmennettävä, mitkä maatalouspolitiikkaan kuuluvat asiat on määriteltävä lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi ja mitkä muiksi kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi asioiksi.

III ERITYISESSÄ LAINSÄÄTÄMISJÄRJESTYKSESSÄ HYVÄKSYTTÄVÄT SÄÄDÖKSET

Euroopan parlamentin hyväksymät säädökset

- Oikeusasiاميestä koskeva ohjesääntö 195 artiklan 4 kohta *(nykyinen menettely: Euroopan parlamentti hyväksyy saatuaan neuvoston hyväksynnän ja komission lausunnon)*
- Euroopan parlamentin jäseniä koskevat säännöt 190 artiklan 5 kohta *(nykyinen menettely: Euroopan parlamentti hyväksyy saatuaan neuvoston hyväksynnän ja komission lausunnon)*
- Tutkintaoikeuden käyttämisestä koskevat yksityiskohtaiset säännöt. 193 artikla *(nykyinen menettely: Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission yhteinen sopimus. Puheenjohtajiston ehdotus: Euroopan parlamentti hyväksyy saatuaan neuvoston hyväksynnän ja komission lausunnon)*

Kansallista ratifiointia edellyttävät säädökset

- Kansalaisuuteen liittyvien oikeuksien laajentaminen. 22 artikla *(nykyinen menettely: yksimielisyys neuvostossa ja kuulemismenettely Euroopan parlamentin osalta. Puheenjohtajisto ehdottaa, että korvataan Euroopan parlamentin osalta sovellettava kuulemismenettely hyväksyntämenettelyllä)*
- Yhdenmukainen vaalimenettely 190 artiklan 4 kohta. *(nykyinen menettely: yksimielinen päätös neuvostossa Euroopan parlamentin ehdotuksesta ja tämän annettua puoltavan lausunnon)*

Säädökset, joista seuraa valtiosääntöön liittyviä vaikutuksia jäsenvaltioille

Toimenpiteet syrjinnän torjumiseksi. 13 artiklan 1 kohta³ *(nykyinen menettely: yksimielisyys neuvostossa ja kuulemismenettely Euroopan parlamentissa)*

Kansalaisuus: äänioikeus ja vaalikelpoisuus. 19 artikla.³ *(nykyinen menettely: yksimielisyys neuvostossa ja kuulemismenettely Euroopan parlamentissa)*

Poliittisesti erittäin arkaluonteiset säädökset.⁴ Nykyinen menettely: yksimielisyys neuvostossa ja kuulemismenettely Euroopan parlamentin osalta

- Sellaisten toimenpiteiden hyväksyminen, jotka koskevat pääomanliikkeitä kolmansien maihin tai kolmansista maista ja jotka yhteisön oikeudessa merkitsevät taantumista pääomanliikkeiden vapauttamisessa. 57 artiklan 2 kohdan loppuosa.⁵ *(nykyinen menettely ei edellytä lausuntoa Euroopan parlamentilta)*
- Lainsäädäntöjen yhdenmukaistaminen. 94 artikla.⁵

³ Vaikka nämä kaksi oikeusperustaa eivät edellytäkään kansallista ratifiointia, niistä aiheutuu suoria seurauksia jäsenvaltioiden valtiosäännöllisiin määräyksiin.

⁴ Yksinkertaistamista käsitellyt työryhmä 9 totesi lainsäätämisyjärjestyksen yleissäännöksi asettamista pohtiessaan, että tähän sääntöön on tehtävä poikkeuksia aloilla, joilla unionin erityisluonne edellyttää itsenäisiä päätöksentekomenettelyjä (edellytyksenä ratifiointi) tai jotka ovat jäsenvaltioille poliittisesti hyvin arkaluonteisia.

⁵ Näissä kolmessa määräyksessä tehdään poikkeus niitä koskevista, lainsäätämisyjärjestystä edellyttävistä pääsäännöistä; 75 artiklan a kohdan loppuosassa tehdään poikkeus 57 artiklan 2 kohdan ensimmäisen osan pääsäännöstä, 94 artiklassa tehdään poikkeus 95 artiklasta, jos puheenjohtajisto noudattaa asiantuntijatyöryhmän ehdotusta; 175 artiklan 2 kohdassa tehdään poikkeus 175 artiklan 1 kohdasta.

- Sosiaalipolitiikka: työntekijöiden sosiaaliturva ja sosiaalinen suojeleminen. 137 artiklan 1 kohdan c alakohta ja 2 kohdan toinen alakohta.
- Verotukselliset säännökset, kaavoitusta ja maankäyttöä koskevat toimenpiteet sekä toimenpiteet, jotka koskevat energiahuoltoa ja valintaa eri energialähteiden välillä.
- 175 artiklan 2 kohta.⁵

IV MUUT KUIN LAINSÄÄTÄMISJÄRJESTYKSESSÄ HYVÄKSYTTÄVÄT SAADOKSET

Nykyinen menettely: määräenemmistö neuvostossa ja kuulemismenettely Euroopan parlamentin osalta

- Maatalouspolitiikan alan muut kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset. 37 artiklan 2 kohta⁶.
- Kilpailua koskevat säädökset. 83 artikla.
- Valtiontukia koskevat säädökset. 89 artikla.
- Jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikassaan huomioon ottamien suuntaviivojen vahvistaminen Eurooppa-neuvoston päätelmien perusteella. 128 artiklan 2 kohta.
- Tutkimuksen erityisohjelmat. 166 artiklan 4 kohta.
- Tutkimus, yhteisyritysten perustaminen. 172 artiklan 1 kohta.
- Tilintarkastustuomioistuimen jäsenten nimittäminen. 247 artiklan 3 kohta.

Nykyinen menettely: määräenemmistö neuvostossa

- Suuntaviivat tasapainoisen edistymisen takaamiseksi kaikilla sisämarkkinoihin liittyvillä aloilla. 14 artiklan 3 kohta.
- Yhteisen tullitariffin tullien vahvistaminen. 26 artikla.
- Syrjinnän poistaminen liikenteen alalla. 75 artiklan 3 kohta.
- Vapautukset ja palautukset maastaviennistä muihin jäsenvaltioihin ja tasoitusmaksut maahantuonnissa jäsenvaltioista. 92 artikla.
- Työllisyyttä koskevat suositukset. 128 artiklan 4 kohta.
- Työmarkkinaosapuolten välisten muiden sopimusten soveltaminen. 139 artiklan 2 kohta.
- Koulutusala koskevat suositukset. 149 artiklan 4 kohdan toinen luetelmakohta.
- Kulttuurialaa koskevat suositukset. 151 artiklan 5 kohdan toinen luetelmakohta (*Tällä hetkellä: yksimielisyys neuvostossa. Puheenjohtajisto ehdottaa, että siirrytään määräenemmistöön johdonmukaisuuden säilyttämiseksi I jaksoa koskevaa lainsäädäntöä koskevien ehdotusten*)
- Kansanterveyden alaa koskevat suositukset. 152 artiklan 4 kohdan loppuosa.
- Komission ja unionin tuomioistuimen jäsenten palkkojen, korvausten ja eläkkeiden vahvistaminen. 210 artikla.
- Päätös uuden komission jäsenen nimittämättä jättämisestä eronneen tai erotetun jäsenen tilalle. 215 artiklan toinen kohta.
- Tilintarkastustuomioistuimen jäsenten palvelussuhteen ehtojen, palkkojen, korvausten ja eläkkeiden vahvistaminen. 247 artiklan 8 kohta.
- Talous- ja sosiaalikomitean jäsenten nimittäminen ja heille maksettavien korvausten vahvistaminen. 259 artikla.
- Talous- ja sosiaalikomitean jäsenten palkkioiden vahvistaminen. 258 artiklan viimeinen kohta.
- Alueiden komitean jäsenten ja varajäsenten nimittäminen. 263 artiklan kolmas kohta.

⁶ Ks. sivulla 7 oleva alaviite 2.

Nykyinen menettely: yksimielisyys neuvostossa

- Päätökset, jotka koskevat valtion tukien soveltumista yhteismarkkinoille kilpailuun liittyvällä alalla. 88 artiklan 2 kohta.
- Työmarkkinaosapuolten kanssa tehtyjen sopimusten soveltaminen 137 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen kysymysten osalta. 139 artiklan 2 kohta.
- Yhteisön toimielimissä käytettäviä kieliä koskevan sääntelyn vahvistaminen. 290 artikla.
- Niiden tuotteiden luettelon muuttaminen, joita koskevat aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden kauppaa tai tuotantoa koskevat määräykset. 296 artiklan 2 kohta.

Nykyinen menettely: yksinkertainen enemmistö neuvostossa

- Työllisyyskomitea 130 artikla
 - Sosiaalisen suojelun komitea 144 artikla
 - Perussopimuksessa tarkoitettuja komiteoita koskevat säännöt. 209 artikla
-

- **I NIDE**

PERUSTUSLAILLISEN SOPIMUKSEN LUONNOS

Toinen osa

Unionin politiikat ja unionin toimien täytäntöönpano

* * *

*EY:n perustamissopimuksen ja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen määräykset
- 28.10.2002 päivätyn perustuslakiluonnoksen rakennetta noudattava teksti
(CONV 369/02)*

SISÄLLYSLUETTELO

TOINEN OSA:

UNIONIN POLITIIKAT JA UNIONIN TOIMIEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

	sivu
[<u>YHTEISET MÄÄRÄYKSET</u>] (<i>uusi otsikko</i>)	36
[<u>SYRJINTÄKIELTO JA KANSALAISUUS</u>] (<i>uusi otsikko</i>)	37
A. SISÄISET POLITIIKAT JA TOIMET	42
A1. SISÄMARKKINAT	42
I Henkilöiden ja palvelujen vapaa liikkuvuus	43
1. Työntekijät	43
2. Sijoittautumisvapaus	45
3. Vapaus tarjota palveluja	48
4. Viisumi-, turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikka sekä muu henkilöiden vapaaseen liikkuvuuteen liittyvä politiikka (<i>siirretty kohtaan A4 "Vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuva alue"</i>)	
II Tavaroiden vapaa liikkuvuus	51
1. Tulliliitto	51
[1 a <u>Tulliyhteistyö</u>] (<i>uusi otsikko</i>)	52
2. Määrällisten rajoitusten kieltäminen	52
III Pääomat ja maksut	53
[III a [<u>Veroja ja maksuja koskevat määräykset</u>]] (<i>uusi otsikko</i>)	55
IV Lainsäädännön lähentäminen	56

A2. TALOUS- JA RAHAPOLITIikka <i>(ei esitetty tässä asiakirjassa)</i>	59
A3. MUITA ERITYISALOJA KOSKEVAT POLITIIKAT	59
I Kilpailusäännöt	59
II Sosiaalipolitiikka	65
III Taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus	71
IV Maatalous ja kalastus	73
V Ympäristö	77
VI Kuluttajansuoja	80
VII Liikenne	80
VIII Euroopan laajuiset verkot	84
IX Tutkimus ja teknologinen kehittäminen	86
A4. SISÄINEN TURVALLISUUS VAPAUTEEN, TURVALLISUUTEEN JA OIKEUTEEN PERUSTUVA ALUE <i>(ei esitetty tässä asiakirjassa)</i>	90
A5. ALAT, JOILLA UNIONI VOI PÄÄTTÄÄ TOTEUTTAA TUKITOIMIA	91
I Työllisyys	91
II Kansanterveys	93
III Teollisuus	95
IV Kulttuuri	96
V Koulutus, ammatillinen koulutus ja nuoriso	97

A a MERENTAKAISTEN MAIDEN JA ALUEIDEN ASSOSIOINTI	99
B. ULKOINEN TOIMINTA <i>(ei esitetty tässä asiakirjassa)</i>	102
C. PUOLUSTUS <i>(ei esitetty tässä asiakirjassa)</i>	102
D. UNIONIN TOIMINTA <i>(ei esitetty tässä asiakirjassa)</i>	102

o
o o

TOINEN OSA

UNIONIN POLITIIKAT JA UNIONIN TOIMIEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

[YHTEISET MÄÄRÄYKSET]¹

1 lauseke (ent. 3 artikla)

1. [...] ²

~~2.~~ Toteuttaessaan ~~tässä artiklassa~~ **tässä osassa** tarkoitettua toimintaa ~~yhteisö~~ **unioni** pyrkii poistamaan eriarvoisuutta miesten ja naisten välillä sekä edistämään miesten ja naisten välistä tasa-arvoa. ³

2 lauseke (ent. 6 artikla) ⁴

Ympäristönsuojelua koskevat vaatimukset on sisällytettävä ~~3 artiklassa~~ **tässä osassa** tarkoitettun ~~yhteisön unionin~~ politiikan ja toiminnan määrittelyyn ja toteuttamiseen, erityisesti kestävän kehityksen edistämiseksi.

¹ Perustuslaillisen sopimuksen rakennetta koskevassa 28.10.2002 päivätyssä alustavassa ehdotuksessa (CONV 369/02) ei tiettyjen määräysten sijaintia määritellä tarkemmin, joten ne on sijoitettu eri puolille tekstiä väliaikaisten otsikoiden alle, kunnes valmistelukunta antaa asiasta tarkempia ohjeita. Lisäksi hakasulkuihin on merkitty (nykyisten tai ehdotettujen) osastojen ja jaksojen väliaikaisia otsikoita, kunnes saadaan aikaan viimeistellympi rakenne.

² Tämä kohta on tämän asiakirjan lisäyksessä.

³ Tämä kohta, jota sovelletaan horisontaalisesti kaikkiin politiikan aloihin, voitaisiin yhdistää yhdeksi artiklaksi 6 artiklan (ympäristö) kanssa tai muiden eri luvuissa hajallaan olevien samantyyppisten määräysten kanssa, esimerkiksi nimeämällä ne "yhteisiksi määräyksiksi". Lisäksi on syytä panna merkille, että ilmaisu "tässä osassa" laajentaa tämän "horisontaalisen" kohdan (tai näiden kohtien) soveltamisalaa, sikäli kuin tähän osaan sisällytetään tällä hetkellä toiseen ja kolmanteen pilariin kuuluvia asioita.

⁴ Tämä artikla, jota sovelletaan horisontaalisesti kaikkiin politiikan aloihin, voitaisiin yhdistää yhdeksi artiklaksi muiden samantyyppisten kanssa (vrt. 3 artiklan 2 kohtaa koskeva alaviite). Mainitussa alaviitteessä esitetty huomautus "tätä osaa" koskevan ilmaisun käytöstä pätee myös tähän artiklaan.

3 lauseke (ent. 16 artikla)

Ottaen huomioon yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen tärkeän aseman ~~unionin yhteisten arvojen joukossa palveluina, joita kaikki unionissa arvostavat~~⁵, ja niiden merkityksen sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden edistämässä ~~yhteisö-~~unioni ja jäsenvaltiot huolehtivat kukin toimivaltansa mukaisesti ja ~~tämän sopimuksen perustuslain~~ soveltamisalalla siitä, että tällaiset palvelut toimivat sellaisin perustein ja edellytyksin, että ne voivat täyttää tehtävänsä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta [73, 86 ja 87 artiklan] soveltamista.

4 lauseke (ent. 295 artikla)

Tekstiä ei ole esitetty tässä asiakirjassa 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

5 lauseke (ent. 296 artikla)⁶

Tekstiä ei ole esitetty tässä asiakirjassa 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

[SYRJINTÄKIELTO JA KANSALAISUUS]⁷

6 lauseke (ent. 12 artikla)

~~Kaikki kansalaisuuteen perustuva syrjintä on kiellettyä tämän sopimuksen soveltamisalalla, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen erityismääräysten soveltamista.~~

~~Neuvosto voivat 251 artiklassa määrättyä menettelyä lainsäädäntömenettelyä noudattaen hyväksyä toteuttaa sääntelyn kaikki toimenpiteet, joilla pyritään kieltämään Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla säädellään [(...) artiklassa]⁸ tarkoitetun kansalaisuuteen perustuvan tällaisen syrjinnän kieltämistä.~~

⁵ 2.4.2003 annetussa lisätoimeksiannossa määritetty sanamuoto.

⁶ Valmistelukunta voisi tarkastella tätä artiklaa yhteiseen puolustukseen liittyvien kysymysten yhteydessä.

⁷ Ehdotus uudeksi otsikoksi, jota ei ollut 28.10.2002 päivätyssä alustavassa ehdotuksessa perustuslailliseksi sopimukseksi (CONV 369/02).

⁸ Lisättävä viittaus I osassa olevaan "kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltöä" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 6 artikla).

7 lauseke (ent. 13 artikla)

1. Neuvosto voi tässä sopimuksessa **Neuvoston antamalla eurooppalailla tai eurooppapuitelailla voidaan perustuslaissa yhteisölle unionille** uskotun toimivallan rajoissa yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan toteuttaa **hyväksyä yksimielisesti vahvistaa** tarvittavat toimenpiteet sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjumiseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta ~~tämän sopimuksen perustuslain~~ muiden määräysten soveltamista. **Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan.**
2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa määrätään, ~~neuvosto noudattaa perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä silloin kun se hyväksyy yhteisön edistämistoimenpiteitä Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät lainsäädäntömenettelyä noudattaen eurooppalailla tai eurooppapuitelailla vahvistetaan unionin~~ edistämistoimenpiteistä, jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien tai asetusten yhdenmukaistamista, ~~tukeakseen~~ ja joilla tuetaan jäsenvaltioiden toimia, joilla pyritään myötävaikuttamaan 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen.

8 lauseke (ent. 18 artikla)

1. ~~Jokaisella unionin kansalaisella on oikeus vapaasti liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella, jollei tässä sopimuksessa määrättyistä tai sen soveltamisesta annetuissa säännöksissä säädetyistä rajoituksista ja ehdoista muuta johdu.⁹~~
2. Jos jokin ~~yhteisön~~ **unionin** toimi osoittautuu tarpeelliseksi ~~tämän~~ **jokaisen unionin kansalaisen oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen ja oleskeluun koskevan [... artiklassa]¹⁰ tarkoitettun** tavoitteen saavuttamiseksi eikä tässä sopimuksessa **perustuslaissa** ole määräyksiä tähän tarvittavista valtuuksista, **eurooppalailla tai eurooppapuitelailla voidaan Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat lainsäädäntömenettelyä noudattaen hyväksyä toimenpiteet tämän oikeuden neuvosto voi antaa säännöksiä 1 kohdassa tarkoitettujen oikeuksien käyttämisen helpottamiseksi helpottaa tämän oikeuden käyttämistä.** Neuvosto tekee ratkaisunsa 251 artiklassa ~~määrättyä menettelyä noudattaen.~~
3. Mitä [2 kohdassa] määrätään, ei koske passeja, henkilötodistuksia, oleskelulupia tai muita niihin rinnastettavia asiakirjoja koskevia ~~määräyksiä~~ **toimenpiteitä** ~~eivätkä~~ **eikä** sosiaaliturvaa tai sosiaalista suojelua koskevia määräyksiä.¹¹

⁹ 18 artiklan 1 kohta on poistettu ja korvattu I osan "kansalaisuutta" koskevalla artiklaehdotuksella (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan ensimmäinen luetelmakohta).

¹⁰ Lisättävä viittaus I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan ensimmäinen luetelmakohta).

¹¹ On ehdotettu, että selvennettäisiin, onko tällä kohdalla tarkoitus sulkea pois kaikki tämän artiklan mukainen toimivalta luetelluilla aloilla vai onko tarkoitus sulkea pois yhteispäätös tai pelkästään neuvoston määränemmistöpäätös. Jälkimmäisessä tapauksessa valmistelukunnan olisi selvitettävä, olisiko 3 kohdassa tarkoitetuille toimenpiteille syytä varata oma oikeusperusta.

1. Jokaisella unionin kansalaisella on kunnallinen äänioikeus ja vaalikelpoisuus jäsenvaltiossa, jossa hän asuu mutta jonka kansalainen hän ei ole, samoin edellytyksin kuin tuon jäsenvaltion omilla kansalaisilla. Tätä oikeutta¹³ käytetään niiden yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti, jotka neuvosto antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan; näihin yksityiskohtaisiin sääntöihin voi sisältyä poikkeussäännöksiä, jos ne ovat perusteltuja jonkin jäsenvaltion erityisten ongelmien takia.

2. Jokaisella unionin kansalaisella on äänioikeus ja vaalikelpoisuus Euroopan parlamentin vaaleissa jäsenvaltiossa, jossa hän asuu mutta jonka kansalainen hän ei ole, samoin edellytyksin kuin tuon jäsenvaltion omilla kansalaisilla, sanotun kuitenkin rajoittamatta [190 artiklan 4 kohdan] ja sen soveltamisesta annettujen säännösten soveltamista. Tätä oikeutta käytetään niiden yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti, jotka neuvosto antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan; **Neuvoston eurooppalailla tai eurooppapuitelaila vahvistetaan tämän [(...) artiklassa¹⁴] tarkoitetun oikeuden käyttämistä koskevat yksityiskohtaiset säännöt jokaisen unionin kansalaisen äänioikeudesta ja vaalikelpoisuudesta Euroopan parlamentin vaaleissa siinä jäsenvaltiossa, jossa hän asuu. Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan. Näihin yksityiskohtaisiin sääntöihin voi sisältyä poikkeussäännöksiä, jos ne ovat perusteltuja jonkin jäsenvaltion erityisten ongelmien takia.**

Äänioikeutta ja vaalikelpoisuutta Euroopan parlamentin vaaleissa koskevaa oikeutta käytetään rajoittamatta [190 artiklan 4 kohdan] ja sen soveltamiseksi hyväksytyjen toimenpiteiden soveltamista.

¹² Teksti, jolla sulautetaan 1 ja 2 kohta yhteen ja säilytetään viittaus I osaan kuuluvan 190 artiklan 4 kohtaan, joka koskee yhdenmukaista vaalimenettelyä Euroopan parlamentin vaaleissa. Määräyksessä tarkoitetaan oikeutta (äänioikeutta/vaalikelpoisuutta Euroopan parlamentin vaaleissa), eikä menettelyä, jolla tämän oikeuden käyttämistä koskevat määräykset annetaan (josta määrätään tässä). I osassa olevassa kansalaisuutta koskevassa artiklaehdotuksessa (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan toinen luetelmakohta), johon tämä oikeus sisältyy, ei enää viitata 190 artiklaan. Kuten tässä ehdotetaan, on siis syytä tehdä viittauksesta 190 artiklaan erillinen virke, jossa täsmennetään, että sitä sovelletaan ainoastaan äänioikeuteen ja vaalikelpoisuuteen.

¹³ 19 artiklan 1 ja 2 kohdan ensimmäinen virke on poistettu ja korvattu I osan "kansalaisuutta" koskevalla artiklaehdotuksella (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan toinen luetelmakohta).

¹⁴ Lisätään viittaus I osan äänioikeutta/vaalikelpoisuutta kunnallisvaaleissa ja EP:n vaaleissa koskevaan artiklaan (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohta).

10 lauseke (ent. 20 artikla)¹⁵

Jokainen unionin kansalainen saa kolmannen maan alueella, jossa jäsenvaltiolla, jonka kansalainen hän on, ei ole edustusta, suojelua minkä tahansa jäsenvaltion diplomaatti- ja konsuliviranomaisilta samoin edellytyksin kuin kyseisen jäsenvaltion omat kansalaiset. Jäsenvaltiot vahvistavat tarpeelliset säännöt keskenään toteuttavat tarvittavat toimenpiteet ja aloittavat tällaisen suojelun turvaamiseksi tarvittavat kansainväliset neuvottelut, joilla pyritään turvaamaan [(...) artiklassa]¹⁶ tarkoitettu unionin kansalaisten diplomaatti- ja konsulisuoja kolmansissa maissa.

Eurooppalailla tai -puitelaila voidaan vahvistaa tämän suojelun helpottamiseksi tarvittavat toimenpiteet [...valmistelukunta määrittää sen, olisiko oikeussäädös yhteispäätösmenettelyssä vai neuvoston yksinään annettava ja mitä äänestysääntöä noudattaen se olisi tehtävä...].

11 lauseke (ent. 21 artikla)¹⁷

Jokaisella unionin kansalaisella on oikeus vedota Euroopan parlamenttiin 194 artiklan mukaisesti.

Jokainen unionin kansalainen voi kääntyä 195 artiklan mukaisesti asetettavan oikeusasiamiehen puoleen.

Kielet, joilla jokainen unionin kansalainen voi [(...) artiklan¹⁸] **nojalla** kirjoittaa tässä artiklassa tai 7 artiklassa tarkoitetulle toimielimelle tai elimelle jollakin 314 artiklassa mainitulla kielellä ja saada vastauksen samalla kielellä, on lueteltu 314 artiklassa. Tässä artiklassa tarkoitetut toimielimet ja elimet ovat ne, jotka on lueteltu [... artiklassa], sekä oikeusasiamies.¹⁹

12 lauseke (ent. 22 artikla)

Komissio antaa Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle joka kolmas vuosi kertomuksen [(...) artiklan²⁰] ja [tämän osan] määräysten soveltamisesta. Tässä kertomuksessa otetaan huomioon unionin kehitys.

¹⁵ 20 artiklan ensimmäinen virke on poistettu ja korvattu I osan "kansalaisuutta" koskevalla artiklaehdotuksella (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan kolmas luetelmakohta). 2.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti ehdotettu teksti (poistetaan jäsenvaltioiden välisen yleissopimuksen käyttäminen välineenä).

¹⁶ Lisätään viittaus I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan kolmas luetelmakohta).

¹⁷ Kaksi ensimmäistä kohtaa, jotka eivät ole operatiivisia ja joissa ainoastaan viitataan 194 ja 195 artiklaan, on poistettava, sillä niissä käsitelty oikeus sisältyy jo I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan viimeinen luetelmakohta).

¹⁸ Lisätään viittaus I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan viimeinen luetelmakohta).

¹⁹ Lisätään viittaus I osan artiklaehdotukseen, johon sisältyy luettelo toimielimistä ja molemmista neuvoa-antavista elimistä (talous- ja sosiaalikomitea sekä alueiden komitea).

²⁰ Lisätään viittaus I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohta).

Tältä pohjalta, sanotun kuitenkin rajoittamatta ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** muiden määräysten soveltamista, ~~neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan hyväksyä antaa tässä osassa [(...) artiklassa²¹]~~ tarkoitettuja oikeuksia täydentämisestä säännöksiä ~~täydentämiseksi toimenpiteet~~, **täydennetään neuvoston eurooppalailla tai eurooppapuitelailla**, joiden hyväksymistä jäsenvaltioiden valtiosääntöjen asettamien vaatimusten mukaisesti se suosittaa jäsenvaltioille. **Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamentin hyväksymisen saatuaan²².**

²¹ Lisätään viittaus I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohta).

²² Kuuleminen korvataan parlamentin hyväksymisellä 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

YHTEISÖN UNIONIN
POLITIIKAT

A. SISÄISET POLITIIKAT JA TOIMET²³

A1. SISÄMARKKINAT

13 lauseke (ent. 14 artikla)²⁴

1. **Unioni-Yhteisö-hyväksyy** toimenpiteet, joiden tarkoituksena on toteuttaa sisämarkkinat asteittain 31 päivänä joulukuuta 1992 päättyvän kauden kuluessa tämän artiklan, [15 ja 26 artiklan], [47 artiklan 2 kohdan] sekä [49, 80, 93 ja 95 artiklan] mukaisesti, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta ~~tämän sopimuksen perustuslain~~ muiden määräysten soveltamista.
2. Sisämarkkinat käsittävät alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus taataan ~~tämän sopimuksen perustuslain~~ määräysten mukaisesti.
3. Neuvosto **hyväksyy** komission ehdotuksesta määränemistöllä toimenpiteet asetukset tai **eurooppapäätökset**²⁵, joissa määritellään määränemistöllä ne suuntaviivat ja edellytykset, jotka ovat tarpeen tasapainoisen edistymisen takaamiseksi kaikilla kyseisillä aloilla.²⁶

²³ Todettakoon, että alustavassa ehdotuksessa perustuslailliseksi sopimukseksi (CONV 369/02) ei ole otettu kantaa sellaisiin aloihin kuin energia, avaruus, humanitaarinen apu, katastrofeilta suojautuminen ja urheilu liittyvien määräysten tarkkaan sijoitteluun. Ne on kuitenkin myöhemmin sisällytetty unionin toimivaltaa koskeviin artiklaehdotuksiin (CONV 528/03). Valmistelukunnan onkin ilmoitettava, haluaako se, että nämä määräykset otetaan mukaan, ja jos haluaa, minne ne sijoitetaan.

²⁴ Ehdotetaan, että 14 ja 15 artikla otettaisiin "sisämarkkinoita" käsittelevään lukuun.

²⁵ Muut kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti. Tämän kohdan soveltamisala huomioon ottaen ehdotetaan, että pohdittaisiin, olisiko tässä pikemminkin oltava määräys lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävistä säädöksistä.

²⁶ Vaikuttaa siltä, että tätä kohtaa ei ole käytetty koskaan. Pitäisikö se poistaa?

14 lauseke (ent. 15 artikla)²⁷

Laatiessaan ehdotuksiaan [14 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi komissio ottaa huomioon sen, kuinka paljon tiettyjen eri kehitystasoilla olevien kansantalouksien täytyy ponnistella sisämarkkinoiden **toteuttamiseksi toteuttamiskauden aikana**, ja se voi tehdä ehdotuksia aiheellisiksi säännöksiksi **toimenpiteiksi**.

Jos nämä säännökset **toimenpiteet** ovat muodoltaan ~~poikkeussäännöksiä~~ **poikkeustoimenpiteitä**, niiden tulee olla väliaikaisia ja sellaisia, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän häiriötä yhteismarkkinoiden ~~sisämarkkinoiden~~ toiminnalle.

15 lauseke (ent. 297 artikla)

Tekstiä ei ole esitetty tässä asiakirjassa 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

16 lauseke (ent. 298 artikla)

Tekstiä ei ole esitetty tässä asiakirjassa 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

I HENKILÖIDEN JA PALVELUJEN VAPAA LIIKKUVUUS

1. TYÖNTEKIJÄT

17 lauseke (ent. 39 artikla)

1. Turvataan työntekijöiden vapaa liikkuvuus yhteisössä **Työntekijöillä on oikeus liikkua vapaasti unionissa.**²⁸
2. ~~Se merkitsee, että~~ Kaikki kansalaisuuteen perustuva jäsenvaltioiden työntekijöiden syrjintä työ sopimusten tekemisessä sekä palkkauksessa ja muissa työehdoissa ~~poistetaan~~ **on kiellettyä.**²⁹
3. **Työntekijöillä on** yleisen järjestyksen tai turvallisuuden taikka kansanterveyden vuoksi perustelluin rajoituksin ~~se sisältää oikeuden~~ **oikeus**³⁰:
 - a) hakea tosiasiallisesti tarjottua työtä;

²⁷ Viittaus sisämarkkinoiden toteuttamiskauteen on poistettu. Viittauksen poistaminen saattaisi kuitenkin tässä yhteydessä johtaa niiden 15 artiklassa määrättyjen poikkeusmahdollisuuksien pitkittymiseen, joita voitaisiin soveltaa vain kyseisenä kautena.

²⁸ Tämä muotoilu on suurempi ja selkeämpi eikä muuta asiasisältöä millään tavoin.

²⁹ Tämä muotoilu on suurempi ja selkeämpi eikä muuta asiasisältöä millään tavoin.

³⁰ Tämä muotoilu on suurempi ja selkeämpi eikä muuta asiasisältöä millään tavoin.

- b) liikua tässä tarkoituksessa vapaasti jäsenvaltioiden alueella;
 - c) oleskella jäsenvaltion alueella työn tekemiseksi tämän valtion kotimaisten työntekijöiden työsuhdetta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti;
 - d) työsuhteen päätyttyä jäädä jäsenvaltion alueelle komission antamissa ~~soveltamisasetuksissa~~ **eurooppa-asetuksissa** säädetyin edellytyksin.
4. ~~Tämän artiklan määräykset eivät~~ **Tämä artikla ei** koske julkishallinnon palvelussuhteita.

18 lauseke (ent. 40 artikla)

~~Neuvosto toteuttaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan direktiivien tai asetusten ne toimenpiteet, Eurooppalailla tai eurooppapuitelaila vahvistetaan toimenpiteet, jotka ovat tarpeen [39 artiklassa] tarkoitetun työntekijöiden vapaan liikkuvuuden toteuttamiseksi. Ne tekevät ratkaisunsa Se annetaan, kun talous- ja sosiaalikomitea on kuultu.~~

Eurooppalain tai eurooppapuitelain tarkoitus on erityisesti:

- a) ~~varmistamalla~~ **varmistaa** kansallisten työvoimaviranomaisten kiinteä yhteistoiminta;
- b) ~~poistamalla~~ **poistaa** sellaiset kansallisesta lainsäädännöstä ja jäsenvaltioiden välisistä aikaisemmista sopimuksista johtuvat hallinnolliset menettelyt ja käytännöt sekä avoinna oleviin työpaikkoihin pääsyä koskevat määräajat, joiden voimassa pitäminen olisi esteenä työntekijöiden liikkuvuuden vapauttamiselle;
- c) ~~poistamalla~~ **poistaa** kaikki sellaiset kansallisesta lainsäädännöstä ja jäsenvaltioiden välisistä aikaisemmista sopimuksista johtuvat määräajat ja muut rajoitukset, joilla asetetaan muiden jäsenvaltioiden työntekijöille erilaiset työpaikan vapaata valintaa koskevat ehdot kuin jäsenvaltion kotimaisille työntekijöille;
- d) ~~toteuttamalla~~ **toteuttaa** järjestelmiä, joiden avulla työtä välitetään ja työvoiman kysynnän ja tarjonnan välinen tasapaino säilytetään siten, että eri alueilla ja teollisuudenaloilla vältetään elintasoja ja työllisyyttä uhkaavat vakavat vaarat.

19 lauseke (ent. 41 artikla)

Jäsenvaltiot edistävät nuorten työntekijöiden vaihtoa osana yhteistä toimintaohjelmaa.³¹

20 lauseke (ent. 42 artikla)

~~Neuvosto toteuttaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen komission ehdotuksesta sellaiset~~
Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla vahvistetaan sosiaaliturvan alalla toimenpiteet, jotka ovat tarpeen työntekijöiden³² vapaan liikkuvuuden toteuttamiseksi, erityisesti ottamalla käyttöön järjestelmän, joka turvaa siirtotyöläisille ja heidän huollettavilleen sen, että:

- a) kaudet, jotka eri maiden lainsäädännön mukaan otetaan huomioon oikeuden saamiseksi etuuteen ja sen säilyttämiseksi sekä etuuden määrän laskemiseksi, lasketaan yhteen;
- b) etuudet maksetaan jäsenvaltioiden alueella asuville.

~~Neuvosto tekee ratkaisunsa kaikissa 251 artiklassa tarkoitetuissa menettelyissä yksimielisesti.~~³³

2. SJOITTAUTUMISOIKEUS

21 lauseke (ent. 43 artikla)

~~Jäljempänä olevien määräysten~~ **[Tämän luvun]** mukaisesti kielletään rajoitukset, jotka koskevat jäsenvaltion kansalaisen vapautta sijoittautua toisen jäsenvaltion alueelle. Myös kielletään rajoitukset, jotka estävät jäsenvaltion alueelle sijoittautuneita jäsenvaltion kansalaisia perustamasta kauppaedustajan liikkeitä, sivuliikkeitä ja tytäryhtiöitä.

³¹ Ehdotetaan, että selvitetäisiin, kannattaisiko tätä määräystä "uudenaikaistaa" siten, että siinä määrättäisiin unionin toimivallasta, jonka luonne olisi määriteltävä.

³² Tämä oikeusperusta antaa mahdollisuuden ainoastaan "työntekijöitä" eli palkansaajia koskevien toimenpiteiden toteuttamiseen. Sosiaaliturva-asetuksen ulottaminen koskemaan itsenäisiä ammatinharjoittajia on tehty EY:n perustamissopimuksen 308 artiklan perusteella. Jos valmistelukunta haluaa rajoittaa 308 artiklan käyttöä, se voisi selvittää, olisiko itsenäisten ammatinharjoittajien "sijoittautumista" käsittelevässä luvussa aiheellista määrätä nimenomaan tätä kysymystä koskevasta oikeusperustasta.

³³ Poistetaan neuvoston yksimielisyys (ks. yksinkertaistamistyöryhmä 9:n raportti, s. 14 ja 29.4.2003 annettu lisätoimeksianto).

Jollei pääomia koskevan [luvun] määräyksistä muuta johdu, **jäsenvaltion kansalaisilla on toisen jäsenvaltion alueella sijoittautumisvapauteen kuuluu oikeus** ryhtyä harjoittamaan ja harjoittaa itsenäistä ammattia sekä oikeus perustaa ja johtaa yrityksiä, erityisesti [48 artiklan toisessa kohdassa] tarkoitettuja yhtiöitä, niillä edellytyksillä, jotka sijoittautumisvaltion lainsäädännön mukaan koskevat sen kansalaisia.³⁴

22 lauseke (ent. 44 artikla)

1. ~~Neuvosto antaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan direktiivien säännöksiä~~ **Eurooppapuitelaila vahvistetaan toimenpiteet sijoittautumisvapauden toteuttamiseksi tietyllä toimialalla. Se annetaan, kun talous- ja sosiaalikomitea on kuultu.**

2. **Euroopan parlamentti, neuvosto ja komissio** suorittavat niille ~~edellä 1 kohdassa~~ **määrätyt** tehtävät erityisesti:

- a) suomalla yleensä etusijan niille toimialoille, joilla sijoittautumisvapaus vaikuttaa hyvin suotuisasti tuotantoon ja kauppaan;
- b) varmistamalla jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisen kiinteän yhteistoiminnan saadakseen tietoa niiden eri toimialojen erityisolosta ~~yhteisössä~~ **unionissa**, joita asia koskee;
- c) poistamalla kansallisesta lainsäädännöstä ja jäsenvaltioiden välisistä aikaisemmista sopimuksista johtuvat sellaiset hallinnolliset menettelyt ja käytännöt, joiden voimassa pitäminen olisi sijoittautumisvapauden esteenä;
- d) huolehtimalla jäsenvaltion alueella työtä tekevien, toisesta jäsenvaltiosta olevien työntekijöiden mahdollisuudesta jäädä tämän valtion alueelle harjoittamaan itsenäistä ammattia, jos he täyttävät ne edellytykset, jotka heidän olisi täytettävä, jos he tulisivat tähän jäsenvaltioon silloin, kun he aikovat ryhtyä harjoittamaan tätä ammattia;
- e) tekemällä jäsenvaltion kansalaisille mahdolliseksi hankkia ja käyttää toisen jäsenvaltion alueella olevaa kiinteää omaisuutta, sikäli kuin se ei ole ristiriidassa [33 artiklan 2 kohdassa] määrättyjen periaatteiden kanssa;

³⁴ Tämä muotoilu on suurempi ja selkeämpi eikä muuta asiasisältöä millään tavoin (ks. myös työntekijöitä koskeva 39 artikla).

- f) poistamalla jokaisella kyseeseen tulevalla toimialalla sijoittautumisvapauden rajoitukset asteittain niin edellytyksistä, jotka koskevat kauppaedustajan liikkeiden, sivuliikkeiden ja tytäryhtiöiden perustamista jäsenvaltion alueelle, kuin edellytyksistä, jotka koskevat päätoimipaikan henkilöstön pääsyä näiden johto- ja valvontatehtäviin;
- g) sovittamalla tarpeen mukaan yhteen ja pyrkimällä tekemään samanvertaisiksi ne takeet, joita jäsenvaltioissa edellytetään [48 artiklan toisessa kohdassa] tarkoitetuilta yhtiöiltä niin yhtiön jäsenten kuin ulkopuolisten etujen turvaamiseksi;
- h) huolehtimalla siitä, että jäsenvaltioiden myöntämä tuki ei vääristä sijoittautumisen edellytyksiä.

23 lauseke (ent. 45 artikla)

~~Tämän luvun määräyksiä~~ **Tätä lukua** ei jäsenvaltiossa sovelleta toimintaan, joka jatkuvasti tai tilapäisesti liittyy julkisen vallan käyttöön kyseisessä jäsenvaltiossa.³⁵

~~Neuvosto voi määrää enemmistöllä komission ehdotuksesta päättää Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla~~³⁶ voidaan tietty toiminta sulkea tämän luvun soveltamisalan ulkopuolelle ~~määräykset eivät koske tiettyä toimintaa.~~

24 lauseke (ent. 46 artikla)

1. ~~Tämän luvun määräykset~~ **Tämä luku** ja niiden ~~sen~~ nojalla toteutetut toimenpiteet eivät rajoita niiden **jäsenvaltioiden** lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten soveltamista, joiden mukaan ulkomaalaisiin sovelletaan erityissääntelyä yleisen järjestyksen tai turvallisuuden taikka kansanterveyden perusteella.
2. ~~Neuvosto antaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen direktiivit edellä mainittujen yhteensovittamisesta~~ **1 kohdassa tarkoitettut kansalliset säännökset sovitetaan yhteen eurooppapuitelailla.**

25 lauseke (ent. 47 artikla)³⁷

1. ~~Helpottaakseen Eurooppapuitelailla edistetään~~ itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymistä ja toimintaa itsenäisenä ammatinharjoittajana ~~neuvosto antaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen direktiivejä.~~ **Sen tarkoitus on:**

³⁵ Tämä muotoilu on suorempi ja selkeämpi eikä muuta asiasisältöä millään tavoin.

³⁶ 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti siirrytään yhteispäätösmenettelyyn.

³⁷ Ehdotetaan, että samaa menettelyä noudattavat 1 ja 2 kohta sulautettaisiin (neuvoston yksimielisyyden poistamisen johdosta, kuten yksinkertaistamistyöryhmä 9:n raportin sivulla 14 todetaan).

- a) tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroinen tunnustaminen;
- b) itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymistä ja toimintaa itsenäisenä ammatinharjoittajana koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittaminen.

~~2. Samaa tarkoitusta varten neuvosto antaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen direktiivit itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymistä ja toimintaa itsenäisenä ammatinharjoittajana koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta. Neuvosto tekee ratkaisunsa direktiiveistä kaikissa 251 artiklassa tarkoitetuissa menettelyissä yksimielisesti, jos niiden panemiseksi täytäntöön ainakin yhdessä jäsenvaltiossa on muutettava niitä ammatin harjoittamisesta lailla säädettyjä periaatteita, jotka koskevat luonnollisten henkilöiden koulutusta ja ammattiin pääsyn edellytyksiä. Muissa tapauksissa neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä.³⁸~~

3. Lääkäriammattia, lääketieteeseen liittyviä ammatteja ja apteekkialan ammatteja koskevien rajoitusten asteittainen poistaminen riippuu niiden harjoittamisen edellytysten yhteensovittamisesta eri jäsenvaltioissa.

26 lauseke (ent. 48 artikla)

Jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti perustetut yhtiöt, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on yhteisön unionin alueella, rinnastetaan tämän luvun määräyksiä [tätä lukua] sovellettaessa luonnollisiin henkilöihin, jotka ovat jäsenvaltion kansalaisia.

Yhtiöillä tarkoitetaan siviili- ja kauppaoikeudellisia yhtiöitä, osuustoiminnallisia yhtiöitä sekä muita julkis- tai yksityisoikeudellisia oikeushenkilöitä, lukuun ottamatta niitä, jotka eivät tavoittele voittoa.

27 lauseke (ent. 294 artikla)

Tekstiä ei ole esitetty tässä asiakirjassa 29.4.2003 päivätyn lisätoimeksiannon mukaisesti.

3. VAPAUS TARJOTA PALVELUJA

28 lauseke (ent. 49 artikla)

~~Jäljempänä olevien määräysten Tämän luvun mukaisesti kielletään rajoitukset, jotka koskevat muuhun yhteisön unionin valtioon kuin palvelujen vastaanottajan valtioon sijoittautuneen jäsenvaltion kansalaisen vapautta tarjota palveluja yhteisössä unionissa.~~

³⁸ Poistetaan neuvoston yksimielisyys (ks. yksinkertaistamistyöryhmä 9:n raportti, s. 14) ja 29.4.2003 annettu lisätoimeksianto.

~~Neuvosto voi määränemmistöllä komission ehdotuksesta ulottaa tämän luvun määräykset~~
Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla³⁹ tämä luku **voidaan ulottaa** koskemaan myös sellaisia palvelujen tarjoajia, jotka ovat kolmannen maan kansalaisia, mutta jotka ovat sijoittautuneet yhteisöön **unioniin**.

29 lauseke (ent. 50 artikla)

~~Tässä sopimuksessa~~ **Perustuslaissa** palveluilla tarkoitetaan suorituksia, joista tavallisesti maksetaan korvaus ja joita määräykset tavaroiden, pääomien tai henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta eivät koske.

Palveluihin kuuluu erityisesti:

- a) teollinen toiminta;
- b) kaupallinen toiminta;
- c) käsityöläistoiminta;
- d) vapaiden ammattien harjoittamiseen kuuluva toiminta.

Palvelun tarjoaja saa tilapäisesti harjoittaa toimintaansa ~~valtiossa~~ **jäsenvaltiossa**, jossa palvelu tarjotaan, niillä edellytyksillä, jotka tämä ~~valtio~~ **jäsenvaltio** asettaa kansalaisilleen, sanotun kuitenkin rajoittamatta sijoittautumisoikeutta koskevan [luvun] ~~määräysten~~ soveltamista.

30 lauseke (ent. 51 artikla)

1. Palvelujen tarjoamisen vapauteen liikenteen alalla sovelletaan liikennettä ~~koskevan osaston määräyksiä~~ **koskevaa [osastoa]**.
2. Pääomien liikkuvuuteen liittyvät pankki- ja vakuutuspalvelut vapautetaan yhdessä pääomanliikkeiden vapauttamisen kanssa.

³⁹ 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti siirrytään yhteispäätösmenettelyyn.

31 lauseke (ent. 52 artikla)

1. ~~Neuvosto antaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta Eurooppapuitelilla⁴⁰ vahvistetaan toimenpiteet sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja Euroopan parlamenttia kuultuaan direktiivien säännöksiä tietyn palvelun vapauden toteuttamiseksi. Se annetaan, kun on kuultu talous- ja sosiaalikomiteaa.~~

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua direktiivejä eurooppapuitelakia annettaessa etusijalla ovat yleensä palvelut, jotka suoraan vaikuttavat tuotantokustannuksiin tai joiden vapauttaminen osaltaan edistää tavaroiden kauppaa.

32 lauseke (ent. 53 artikla)⁴¹

Jäsenvaltiot ovat valmiit etenemään palvelujen vapauttamisessa pidemmälle kuin [52 artiklan 1 kohdan] nojalla annetussa direktiiveissä eurooppapuitelilla säädetään, jos niiden yleinen taloudellinen tilanne ja olot asianomaisella elinkeinoelämän alalla sen sallivat.

Komissio antaa asiasta suosituksia niille jäsenvaltioille, joita asia koskee.

33 lauseke (ent. 54 artikla)⁴²

Kunnes rajoitukset, jotka koskevat palvelujen tarjoamisen vapautta, on poistettu, kukin jäsenvaltio soveltaa näitä rajoituksia [49 artiklan ensimmäisessä kohdassa] tarkoitettuihin palvelujen tarjoajiin heidän kansalaisuudestaan tai asuinpaikastaan riippumatta.

34 lauseke (ent. 55 artikla)

Mitä [45–48 artiklassa] määrätään, sovelletaan [tässä luvussa] tarkoitettuihin kysymyksiin.

[4. VHSUMI, TURVAPAikka JA MAAHANMUUTTOPOLITIIKKA SEKÄ MUU HENKILÖIDEN VAPAASEEN LIIKKUVUUTEEN LIITTYVÄ POLITIIKKA]⁴³

⁴⁰ Kuuleminen korvataan yhteispäätösmenettelyllä 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

⁴¹ Voidaan pohtia, onko tämän määräyksen säilyttäminen tarpeen.

⁴² Voidaan pohtia, olisiko johdonmukaisuuden vuoksi tarkoituksenmukaista, että tällainen määräys koskisi horisontaalisesti kaikkia neljää vapautta.

⁴³ Tämä otsikko on otettu jäljempänä olevaan A4 lukuun sen vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaa aluetta koskevan ehdotuksen huomioon ottamiseksi, jota puheenjohtajisto parhaillaan käsittelee.

II TAVAROIDEN VAPAA LIIKKUVUUS

1. TULLILIITTO

35 lauseke (23 artikla)

1. ~~Yhteisön Unioni sisältää perustana on tulliliitto~~ **tulliliiton**, joka käsittää kaiken tavaroiden kaupan ja merkitsee, että vienti- ja tuontitullit sekä kaikki vaikutukseltaan vastaavat maksut ovat kiellettyjä jäsenvaltioiden välillä ja että toteutetaan yhteinen tullitariffi suhteessa kolmansiin maihin.

2. [Tämän osaston] [25 artiklaa] ja [2 **lukua**] ~~luvun määräyksiä~~ sovelletaan jäsenvaltioista peräisin oleviin tuotteisiin sekä sellaisiin kolmansista maista tuleviin tuotteisiin, jotka ovat jäsenvaltioissa vapaassa vaihdannassa.

36 lauseke (ent. 24 artikla)

Kolmansista maista tulevien tuotteiden katsotaan olevan jäsenvaltiossa vapaassa vaihdannassa, jos tuontimuodollisuuksia on noudatettu ja tuotteista on tässä jäsenvaltiossa kannettu niistä menevät tullit tai vaikutukseltaan vastaavat maksut eikä näitä tulleja tai maksuja ole kokonaan tai osittain palautettu.

37 lauseke (ent. 25 artikla)

Tuonti- ja vientitullit tai vaikutukseltaan vastaavat maksut ovat kiellettyjä jäsenvaltioiden välillä. Tämä koskee myös fiskaalisia tulleja.

38 lauseke (ent. 26 artikla)

~~Neuvosto vahvistaa määränemmistöllä komission ehdotuksesta yhteisen tullitariffin tullit.~~
Neuvosto hyväksyy komission ehdotuksesta eurooppa-asetukset tai eurooppapäätökset, joilla vahvistetaan yhteisen tullitariffin tullit.⁴⁴

39 lauseke (ent. 27 artikla)

Hoitaessaan tässä luvussa määrättyjä tehtäviään komissio pitää lähtökohtanaan:

⁴⁴ Muut kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

- a) tarvetta edistää jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välistä kauppaa;
- b) kilpailun edellytysten kehitystä ~~yhteisössä~~ **unionissa** siltä osin kuin se parantaa yritysten kilpailukykyä;
- c) raaka-aineiden ja puolivalmisteiden saantia koskevia ~~yhteisön~~ **unionin** tarpeita, jolloin komissio huolehtii siitä, että jäsenvaltioiden välisiä kilpailun edellytyksiä valmiiden tuotteiden osalta ei vääristetä;
- d) tarvetta välttää vakavia häiriöitä jäsenvaltioiden taloudessa sekä tarvetta varmistaa tuotannon järkipäiväinen kehitys ja kulutuksen kasvu ~~yhteisössä~~ **unionissa**.

[1 A TULLILIITTO]⁴⁵

40 lauseke (ent. 135 artikla)

Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla vahvistetaan ~~Neuvosto toteuttaa tämän sopimuksen perustuksen~~ soveltamisalalla ~~251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen~~ toimenpiteitä jäsenvaltioiden sekä jäsenvaltioiden ja komission välisen tulliyhteistyön vahvistamiseksi. Nämä toimenpiteet eivät koske kansallisen rikosoikeuden soveltamista tai kansallista oikeudenhoitoa.

2. MÄÄRÄLLISTEN RAJOITUSTEN KIELTÄMINEN

41 lauseke (28 artikla)⁴⁶

Jäsenvaltioiden väliset **sekä** tuonnin **että viennin** määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet ovat kiellettyjä.

~~29 artikla~~

~~Jäsenvaltioiden väliset viennin määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet ovat kiellettyjä.~~

⁴⁵ Otsikkoehdotus, jota ei ollut 28.10.2002 päivätyssä rakenteessa.

⁴⁶ Ehdotetaan, että tämä artikla sulautettaisiin 29 artiklaan.

42 lauseke (ent. 30 artikla)

Mitä [28] ja ~~29~~-artiklassa määrätään, ei estä sellaisia tuontia, vientiä tai kauttakuljetusta koskevia kieltoja tai rajoituksia, jotka ovat perusteltuja julkisen moraalin, yleisen järjestyksen tai turvallisuuden kannalta, ihmisten, eläinten tai kasvien terveyden ja elämän suojelemiseksi, taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi taikka teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelemiseksi. Nämä kiellot tai rajoitukset eivät kuitenkaan saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen.

43 lauseke (ent. 31 artikla)

1. Jäsenvaltiot mukauttavat kaupallisia valtion monopolejaan niin, että tavaroiden hankintaa tai myyntiä koskevissa ehdoissa ei syrjitä jäsenvaltioiden kansalaisia.

~~Tämän artiklan määräyksiä~~ **Tätä artiklaa** sovelletaan kaikkiin toimielimiin, joiden välityksellä jäsenvaltio lain nojalla tai tosiasiallisesti suoraan tai välillisesti valvoo tai ohjaa jäsenvaltioiden välistä tuontia tai vientiä taikka olennaisesti vaikuttaa siihen. ~~Näitä määräyksiä~~ **Sitä** sovelletaan myös monopoleihin, jotka perustuvat valtion myöntämään yksinoikeuteen.

2. Jäsenvaltiot eivät toteuta uusia toimenpiteitä, jotka ovat ristiriidassa [1 kohdan] periaatteiden kanssa tai joilla rajoitetaan jäsenvaltioiden välisten tullien ja määrällisten rajoitusten kieltämistä koskevien artiklojen soveltamisalaa.

3. Jos kaupalliseen valtion monopoliin liittyy sääntely, jonka tarkoituksena on helpottaa maataloustuotteiden menekkiä tai varmistaa niistä paras mahdollinen tuotto, tätä artiklaa sovellettaessa on tarpeen antaa yhtäläiset takeet niiden tuottajien työllisyydestä ja elintasosta, joita asia koskee.

III PÄÄOMAT JA MAKSUT

44 lauseke (ent. 56 artikla)⁴⁷

1. Tämän luvun ~~määräysten~~ mukaisesti kiellettyjä ovat ~~kaikki~~ rajoitukset, jotka koskevat pääomanliikkeitä **tai maksuja** jäsenvaltioiden välillä taikka jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä.

~~2. Tämän luvun määräysten mukaisesti kiellettyjä ovat kaikki rajoitukset, jotka koskevat maksuja jäsenvaltioiden välillä taikka jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä.~~

⁴⁷ Ehdotetaan, että 1 ja 2 kohta sulautetaan yhteen.

45 lauseke (ent. 57 artikla)

1. Mitä [56 artiklassa] määrätään, ei estä soveltamasta kolmansiin maihin sellaisia rajoituksia, jotka ovat kansallisen lainsäädännön tai ~~yhteisen~~ **unionin** oikeuden mukaan voimassa 31 päivänä joulukuuta 1993 ja jotka koskevat pääomanliikkeitä kolmansiin maihin tai kolmansista maista, jos näihin liittyy suoria sijoituksia, kiinteistösijoitukset mukaan luettuina, sijoittautumista, rahoituspalvelujen tarjoamista tai arvopaperien hyväksymistä pääomamarkkinoille.

2. **Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla**⁴⁸ **vahvistetaan toimenpiteet**, jotka koskevat pääomanliikkeitä kolmansiin maihin tai kolmansista maista, jos näihin liittyy suoria sijoituksia, kiinteistösijoitukset mukaan luettuina, sijoittautumista, rahoituspalvelujen tarjoamista tai arvopaperien hyväksymistä pääomamarkkinoille.

~~Pyrkien Neuvosto ja Euroopan parlamentti pyrkivät mahdollisimman laajalti toteuttamaan jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisen pääomien vapaan liikkuvuuden tavoitteen määräenemmistöllä komission ehdotuksesta toteuttaa toimenpiteitä, jotka koskevat pääomanliikkeitä kolmansiin maihin tai kolmansista maista, jos näihin liittyy suoria sijoituksia, kiinteistösijoitukset mukaan luettuina, sijoittautumista, rahoituspalvelujen tarjoamista tai arvopaperien hyväksymistä pääomamarkkinoille, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen perustuslain muiden [lukujen] soveltamista.~~⁴⁹

3. **Poiketen siitä, mitä 2 kohdassa määrätään, ainoastaan neuvoston antamalla eurooppalailla tai eurooppapuitelailla voidaan vahvistaa toimenpiteitä**, ~~Yksimielisyys on kuitenkin niiden tässä kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisen edellytyksenä, jotka yhteisen~~ **unionin** oikeudessa merkitsevät taantumista kolmansiin maihin tai kolmansista maista suuntautuvien pääomanliikkeiden vapauttamisessa. **Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan.**⁵⁰

46 lauseke (ent. 58 artikla)

1. Mitä [56 artiklassa] määrätään, ei rajoita jäsenvaltioiden oikeutta:
 - a) soveltaa niitä verolainsäädäntönsä säännöksiä, joiden mukaan verovelvollisia kohdellaan eri tavoin heidän asuinpaikkansa tai heidän pääomansa sijoituspaikan perusteella;
 - b) toteuttaa kaikki välttämättömät toimenpiteet, joilla estetään verotusta ja rahoituslaitosten toiminnan vakauden valvontaa koskevien jäsenvaltioiden lakien ja asetusten rikkominen, taikka säätää pääomanliikkeitä koskevista ilmoitusmenettelyistä hallinnollisten tietojen tai tilastotietojen saamiseksi taikka toteuttaa toimenpiteitä, jotka ovat perusteltuja yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta.

⁴⁸ 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti siirrytään yhteispäätösmenettelyyn.

⁴⁹ Tekstinlaadinnallisista syistä on parempi vaihtaa näiden kahden kohdan järjestystä.

⁵⁰ 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon perusteella vaikuttaa siltä, että tässä kohdassa olisi määrättävä Euroopan parlamentin kuulemisesta.

2. Tämän [luvun] määräykset eivät rajoita sellaisten sijoittautumisoikeuden rajoitusten soveltamista, jotka ovat sopusoinnussa ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** kanssa.
3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet ja menettelyt eivät saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään taikka [56 artiklassa] tarkoitetun pääomien ja maksujen vapaan liikkuvuuden peiteltyä rajoittamista.

47 lauseke (ent. 59 artikla)

Jos pääomanliikkeet kolmansiin maihin tai kolmansista maista poikkeuksellisissa olosuhteissa aiheuttavat tai uhkaavat aiheuttaa vakavia vaikeuksia talous- ja rahaliiton toiminnalle, neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja EKP:a kuultuaan ~~toteuttaa~~ antaa **[eurooppa-asetuksia tai eurooppapäätöksiä, joilla säädetään]**⁵¹ suhteessa kolmansiin maihin enintään kuusi kuukautta **kestävistä** suojatoimenpiteistä, jos tällaiset toimenpiteet ovat ehdottomasti tarpeen. **Se tekee ratkaisunsa Euroopan keskuspankkia kuultuaan.**

[III A VEROJA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET]⁵²

48 lauseke (ent. 90 artikla)

Jäsenvaltiot eivät määrää muiden jäsenvaltioiden tuotteille minkäänlaisia korkeampia välittömiä tai välillisiä sisäisiä maksuja, kuin ne välittömästi tai välillisesti määräävät samanlaisille kotimaisille tuotteille.

Jäsenvaltiot eivät liioin määrää muiden jäsenvaltioiden tuotteille sellaisia sisäisiä maksuja, joilla välillisesti suojellaan muuta tuotantoa.

49 lauseke (ent. 91 artikla)

Tuotteita **jäsenvaltiosta** toisen jäsenvaltion alueelle viettäessä⁵³ sisäisten maksujen palautus ei saa olla suurempi kuin tuotteista sisäisesti peritty välitön tai välillinen maksu.

⁵¹ Tätä artiklaa ei mainita 29.4.2003 päivätyssä lisätoimeksiannossa. Kestoltaan rajoitettu suojatoimenpide kuuluu ensinäkemältä muihin kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviin säädöksiin. Siksi ehdotetaan, että tähän lisätään maininta molemmista muussa kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävistä säädöstyypeistä, joita neuvosto voi antaa.

⁵² Otsikkoehdotus, jota ei ollut 28.10.2002 päivätyssä rakenteessa.

⁵³ Sanan "vientä" käyttöä olisi tarkasteltava uudelleen, sillä kyse on jäsenvaltioiden välisestä kaupasta.

50 lauseke (ent. 92 artikla)

Muusta maksusta kuin liikevaihtoverosta, valmisteverosta tai muusta välillisestä verosta ei myönnetä vapautusta tai suoriteta palautusta maastaviennissä muihin jäsenvaltioihin eikä tasoitusmaksua peritä maahantuonnissa jäsenvaltioista, ellei neuvosto määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ole ennalta hyväksynyt suunniteltuja toimenpiteitä määräenemmistöllä komission ehdotuksesta tekemällään eurooppapäätöksellä⁵⁴ määrääjäksi.

51 lauseke (ent. 93 artikla)

Neuvosto hyväksyy antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan säännökset toimenpiteet⁵⁵ liikevaihtoveroja, valmisteveroja ja muita välillisiä veroja koskevan lainsäädännön yhdenmukaistamisesta siltä osin kuin yhdenmukaistaminen on tarpeen sisämarkkinoiden toteuttamisen ja toiminnan varmistamiseksi 14 artiklassa mainitussa määräajassa.⁵⁶ Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia sekä talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.

IV LAINSÄÄDÄNNÖN LÄHENTÄMINEN

52 lauseke (ent. 94 artikla)⁵⁷

Neuvosto antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan direktiivejä Neuvoston antamalla eurooppapuitelaila toteutetaan jäsenvaltioiden sellaisten lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentäminen, jotka suoraan vaikuttavat yhteismarkkinoiden sisämarkkinoiden toteuttamiseen tai toimintaan. Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia sekä talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.

⁵⁴ Muussa kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävä säädös 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

⁵⁵ 29.4.2003 annetussa lisätoimeksiannossa ei määritellä tässä kohdassa käytettäviä oikeussäädöksiä.

⁵⁶ On ehdotettu tämän määräajan (31.12.1992) poistamista (ks. 14 artiklaa koskeva alaviite).

⁵⁷ Tällä hetkellä "lainsäädäntöä lähentävien" toimenpiteiden hyväksyminen ei ole mahdollista 94 ja 95 artiklan nojalla. Tämän vuoksi monissa sisämarkkinoita koskevissa tapauksissa käytetään 308 artiklaa ilman, että kyse kuitenkaan olisi kansallisten lainsäädäntöjen lähentämisestä. Näin on muun muassa silloin kun kyse on kansallisen suojan ylittävistä teollis- ja tekijänoikeutta koskevan yhteisön suojan luomisesta. Jos valmistelukunta haluaa rajoittaa 308 artiklan käyttöä, se voisi selvittää, olisiko syytä joko luoda nimenomaiset oikeusperustat tai muuttaa 94 ja 95 artiklassa olevaa viittausta "lainsäädännön lähentämiseen" kyseisten toimien mahdollistamiseksi. Lisäksi valmistelukunta voisi pohtia kysymystä 94 ja 95 artiklan suhteesta toisiinsa (ks. 13.3.2003 päivätyn raportin liitteessä II oleva selitys).

1. Poiketen siitä, mitä [94 artiklassa] määrätään, ja jollei ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** toisin määrätä, [14 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi sovelletaan **tätä artiklaa** seuraavia määräyksiä. Neuvosto toteuttaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja ~~talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla toteutetaan jäsenvaltioiden sellaisten lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentäminen, jotka koskevat sisämarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa~~ **koskevat toimenpiteet jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämiseksi. Se annetaan sen jälkeen, kun on kuultu talous- ja sosiaalikomiteaa.**
2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei sovelleta veroja, henkilöiden vapaata liikkuvuutta eikä työntekijöiden oikeuksia tai etuja koskeviin säännöksiin tai määräyksiin.
3. Komissio perustaa ~~1 kohdassa tarkoitetut kohdan~~ **nojaalla annetut**, terveyttä, turvallisuutta, ympäristönsuojelua tai kuluttajansuojaa koskevat ehdotuksensa suojelun korkeaan tasoon ottaen erityisesti huomioon kaiken tieteelliseen tietoon perustuvan uuden kehityksen. Myös Euroopan parlamentti ja neuvosto pyrkivät kumpikin toimivaltansa rajoissa tähän tavoitteeseen.
4. Jos sen jälkeen, kun ~~neuvosto tai komissio on toteuttanut~~ yhdenmukaistamistoimenpide **on toteutettu eurooppalailla tai eurooppapuitelailla taikka komission antamalla asetuksella**, jäsenvaltio pitää tärkeistä [30 artiklassa] tarkoitetuista taikka ympäristön tai työympäristön suojelua koskevista syistä tarpeellisena pitää voimassa kansalliset säännöksensä tai määräyksensä, jäsenvaltio antaa nämä säännökset ja määräykset sekä perusteet niiden voimassa pitämiseksi tiedoksi komissiolle.
5. Jos sen jälkeen, kun ~~neuvosto tai komissio on toteuttanut~~ yhdenmukaistamistoimenpide **on toteutettu eurooppalailla tai eurooppapuitelailla taikka komission antamalla asetuksella**, jäsenvaltio lisäksi pitää tarpeellisena ottaa käyttöön uuteen, ympäristönsuojelua tai työympäristön suojelua koskevaan tieteelliseen näyttöön perustuvia kansallisia säännöksiä tai määräyksiä kyseisen jäsenvaltion erityisten ongelmien vuoksi, jotka ovat ilmenneet yhdenmukaistamistoimenpiteen toteuttamisen jälkeen, jäsenvaltio antaa suunnitellut säännökset ja määräykset sekä niiden ~~käyttöönoton~~ perusteet tiedoksi komissiolle, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 4 kohdan soveltamista.
6. Komissio **tekee eurooppapäätöksen kyseisten kansallisten säännösten tai määräysten hyväksymisestä tai hylkäämisestä** hyväksyy tai hylkää ~~kyseiset kansalliset säännökset tai määräykset~~ kuuden kuukauden kuluessa 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuista tiedoksi antamisista todettuaan ensin, ovatko ne keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen ja muodostavatko ne esteen sisämarkkinoiden toiminnalle.

Jollei komissio tee päätöstä määräajan kuluessa, 4 ja 5 kohdassa tarkoitettuja kansallisia säännöksiä tai määräyksiä pidetään hyväksytyinä.

⁵⁸ Ks. edellisen alaviitteen ehdotus.

Komissio voi ilmoittaa kyseiselle jäsenvaltiolle, että tässä kohdassa määrättyä määräaikaa voidaan pidentää edelleen kuudella kuukaudella, jos se on perusteltua asian monitahoisuuden vuoksi eikä määräajan pidentäminen vaaranna ihmisten terveyttä.

7. Jos jäsenvaltio on [6 kohdan] mukaisesti oikeutettu pitämään voimassa tai ottamaan käyttöön yhdenmukaistamistoimenpiteistä poikkeavia kansallisia säännöksiä tai määräyksiä, komissio tutkii viipymättä, onko sillä syytä ehdottaa kyseisen toimenpiteen mukauttamista.

8. Jos jäsenvaltio ottaa esille kansanterveyttä koskevan erityisen ongelman alalla, jolla on aiemmin toteutettu yhdenmukaistamistoimenpiteitä, se ilmoittaa ongelmasta komissiolle, joka tutkii välittömästi, olisiko ~~neuvostolle~~ ehdotettava aiheellisia toimenpiteitä.

9. Poiketen [226 ja 227 artiklassa] määrätystä menettelystä komissio tai jäsenvaltio voi saattaa asian suoraan yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi, jos se katsoo, että jokin jäsenvaltio käyttää väärin tämän artiklan mukaisia valtuuksiaan.

10. ~~Edellä~~ **Tässä artiklassa** tarkoitettuihin yhdenmukaistamistoimenpiteisiin sisällytetään aiheellisissa tapauksissa suojalauseke, jonka nojalla jäsenvaltiot saavat, ~~yhteisön unionin~~ valvontamenettelyn alaisina, toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä yhdestä tai useammasta [30 artiklassa] mainitusta, muusta kuin taloudellisesta syystä.

54 lauseke (ent. 96 artikla)

Jos komissio toteaa, että jokin eroavuus jäsenvaltioiden lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten välillä vääristää kilpailun edellytyksiä ~~yhteismarkkinoilla~~ **sisämarkkinoilla** ja johtaa ~~näin~~ vääristymään, joka on poistettava, se ~~ryhtyy neuvotteluihin~~ **neuvottelee** niiden jäsenvaltioiden kanssa, joita asia koskee.

Jollei neuvotteluissa päästä sopimukseen vääristymä **poistetaan eurooppapuitelailla**⁵⁹. ~~neuvosto antaa määränemmistöllä komission ehdotuksesta tarvittavat direktiivit eurooppapuitelait. Komissio ja neuvosto voivat toteuttaa~~ **hyväksyä** Muitakin aiheellisia, tämän sopimuksen **perustuslain** mukaisia toimenpiteitä **voidaan hyväksyä**.

55 lauseke (ent. 97 artikla)

1. Jos on aihetta epäillä, että **kansallisen** lain, asetuksen tai hallinnollisen määräyksen antaminen tai muuttaminen johtaa [96 artiklassa] tarkoitettuun vääristymään, jäsenvaltio, joka haluaa toteuttaa uudistuksen, neuvottelee asiasta komission kanssa. Jäsenvaltioita kuultuaan komissio suosittaa valtioille, joita asia koskee, vääristymän välttämiseksi aiheellisia toimenpiteitä.

⁵⁹ 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti siirrytään yhteispäätösmenettelyyn.

2. Jos jäsenvaltio, joka haluaa antaa kansallisia säännöksiä tai määräyksiä taikka muuttaa niitä, ei noudata komission sille antamaa suositusta, muiden jäsenvaltioiden ei tarvitse [96 artiklan] nojalla muuttaa kansallisia säännöksiään tai määräyksiään tällaisen vääristymän poistamiseksi. Jos jäsenvaltio, joka ei ole noudattanut komission suositusta, aiheuttaa vääristymää vain omaksi vahingokseen, [96 artiklaa] ei sovelleta.

A2. TALOUS- JA RAHAPOLITIikka

VII OSASTO

TALOUS- JA RAHAPOLITIikka

Osastoa ei ole esitetty tässä 29.4.2003 päivätyn lisätoimeksiannon mukaisesti.

A3. MUITA ERITYISALOJA KOSKEVAT POLITIIKAT

I KILPAILUSÄÄNNÖT

[1 JAKSO

YRITYKSIIN SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖT]

56 lauseke (ent. 81 artikla)

1. ~~Yhteis-~~**Sisä**markkinoille soveltumattomia ja kiellettyjä ovat sellaiset yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset sekä yritysten yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka ovat omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja joiden tarkoituksena on estää, rajoittaa tai vääristää kilpailua ~~yhteis-~~**sisä**markkinoilla tai joista seuraa, että kilpailu estyy, rajoittuu tai vääristyy ~~yhteis-~~**sisä**markkinoilla, ja erityisesti sellaiset sopimukset, päätökset ja menettelytavat:

a) joilla suoraan tai välillisesti vahvistetaan osto- tai myyntihintoja taikka muita kauppaehtoja;

- b) joilla rajoitetaan tai valvotaan tuotantoa, markkinoita, teknistä kehitystä taikka investointeja;
- c) joilla jaetaan markkinoita tai hankintalähteitä;
- d) joiden mukaan eri kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin sovelletaan erilaisia ehtoja kauppakumppaneita epäedulliseen kilpailuasemaan asettavalla tavalla;
- e) joiden mukaan sopimuksen syntymisen edellytykseksi asetetaan se, että sopimuspuoli hyväksyy lisäsuoritukset, joilla niiden luonteen vuoksi tai kauppataidan mukaan ei ole yhteyttä sopimuksen kohteeseen.

2. Tämän artiklan mukaan kielletyt sopimukset ja päätökset ovat mitättömiä.

3. Voidaan kuitenkin julistaa, että 1 ~~kohdan määräykset kohta~~ eivät koske

- a) yritysten välistä sopimusta tai yritysten välisten sopimusten ryhmää,
- b) yritysten yhteenliittymän päätöstä tai yritysten yhteenliittymien päätösten ryhmää,
- c) yhdenmukaistettua menettelytapaa tai yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmää,

joka osaltaan tehostaa tuotantoa tai tuotteiden jakelua taikka edistää teknistä tai taloudellista kehitystä jättäen kuluttajille kohtuullisen osuuden näin saatavasta hyödyistä:

- d) asettamatta asianomaisille yrityksille rajoituksia, jotka eivät ole välttämättömiä mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi;
- e) antamatta näille yrityksille mahdollisuutta poistaa kilpailua merkittävältä osalta kysymyksessä olevia tuotteita.

57 lauseke (ent. 82 artikla)

~~Yhteis-~~**Sisä**markkinoille soveltumaton ja kiellettyä on yhden tai useamman yrityksen määräävän aseman väärinkäyttö ~~yhteis-~~**sisä**markkinoilla tai niiden merkittävällä osalla, jos se on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Tällaista väärinkäyttöä voi olla erityisesti:

- a) kohtuuttomien osto- tai myyntihintojen taikka muiden kohtuuttomien kauppaehtojen suora tai välillinen määrääminen;
- b) tuotannon, markkinoiden tai teknisen kehityksen rajoittaminen kuluttajien vahingoksi;

- c) erilaisten ehtojen soveltaminen eri kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin kauppakumppaneita epäedulliseen kilpailuasemaan asettavalla tavalla;
- d) sen asettaminen sopimuksen syntymisen edellytykseksi, että sopimuspuoli hyväksyy lisäsuoritukset, joilla niiden luonteen vuoksi tai kauppatavan mukaan ei ole yhteyttä sopimuksen kohteeseen.

58 lauseke (ent. 83 artikla)

1. **Neuvosto antaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan aiheelliset asetukset ja direktiivit eurooppalait/eurooppa-asetukset⁶⁰** [81 ja 82 artiklassa] tarkoitettujen periaatteiden soveltamiseksi. **Se tekee ratkaisunsa** Euroopan parlamenttia kuultuaan.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen säännösten **eurooppa-**asetusten tavoitteena on erityisesti:
 - a) ottamalla käyttöön sakot ja uhkasakot varmistaa, että [81 artiklan 1 kohdassa] ja [82 artiklassa] tarkoitettuja kieltoja noudatetaan;
 - b) vahvistaa [81 artiklan 3 kohdan] soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt ottaen huomioon yhtäältä tarve turvata tehokas valvonta ja toisaalta tarve yksinkertaistaa hallintoa niin paljon kuin mahdollista;
 - c) täsmentää tarvittaessa [81 ja 82 artiklan] määräysten soveltamisala elinkeinoelämän eri aloilla;
 - d) määritellä komission ja yhteisön tuomioistuimen tehtävänjako tämän kohdan määräysten soveltamisessa;
 - e) määritellä kansallisen lainsäädännön suhde yhtäältä tähän jaksoon ~~määräyksiin~~ ja toisaalta tämän artiklan nojalla annettuihin **eurooppa-asetuksiin**.

59 lauseke (ent. 84 artikla)

~~Ennen~~ **Edellä** [83 artiklan] nojalla ~~annettujen säännösten~~ **annettujen eurooppa-asetusten** voimaantulopäivään **asti** jäsenvaltioiden viranomaiset päättävät **kansallista lainsäädäntöään** sekä [81 artiklaa, erityisesti sen 3 kohtaa, ja 82 artiklaa] noudattaen asioista, jotka koskevat sopimusten, päätösten tai yhdenmukaistettujen menettelytapojen luvallisuutta taikka määräävän aseman väärinkäyttöä ~~yhteisissä~~ markkinoilla.

⁶⁰ Muut kuin lainsäätämisyksikössä hyväksyttävät säädökset 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

60 lauseke (ent. 85 artikla)

1. Komissio huolehtii [81 ja 82 artiklassa] määrättyjen periaatteiden soveltamisesta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta [84 artiklan] soveltamista. Komissio tutkii jäsenvaltion hakemuksesta tai omasta aloitteestaan yhteydessä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa ja niiden avustuksella tapaukset, joissa epäillään, että näitä periaatteita on rikottu. Jos se toteaa, että periaatteita on rikottu, se tekee ehdotuksen rikkomisen lopettamiseksi aiheellisista toimenpiteistä.
2. Jos rikkomista jatketaan, komissio toteaa periaatteiden rikkomisen **eurooppapäätöksellä**, jonka se perustelee. Komissio voi julkaista **eurooppapäätöksensä** ja antaa jäsenvaltioille luvan **antaa** rikkomisen lopettamiseksi tarvittavat **säännökset**, joiden edellytykset ja joita koskevat yksityiskohtaiset säännöt komissio **määrittelee**.

61 lauseke (ent. 86 artikla)

1. Jäsenvaltiot eivät toteuta eivätkä pidä voimassa mitään toimenpidettä, joka koskee julkisia yrityksiä taikka yrityksiä, joille jäsenvaltiot myöntävät erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia, ja joka on ristiriidassa ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain**, etenkin sen [12 ja 81–89 artiklan] määräysten kanssa.
2. Yrityksiin, jotka tuottavat yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja, sekä fiskaalisiin monopoleihin sovelletaan ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** määräyksiä ja varsinkin kilpailusääntöjä siltä osin kuin ne eivät oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estä yrityksiä hoitamasta niille uskottuja erityistehtäviä. Kaupan kehitykseen ei saa vaikuttaa tavalla, joka olisi ristiriidassa ~~yhteisön~~ **unionin** etujen kanssa.
3. Komissio valvoo, että tätä artiklaa ~~määräyksiä~~ noudatetaan, ja antaa jos se on tarpeen, ~~jäsenvaltioille osoitetut~~ aiheelliset ~~direktiivit~~ **eurooppa-asetukset** tai tekee ~~niille osoitetut~~ aiheelliset **eurooppapäätökset**.

[2 JAKSO

JÄSENVALTION MYÖNTÄMÄ TUKI]

62 lauseke (ent. 87 artikla)

1. Jollei ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu ~~yhteisissä~~ markkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
2. ~~Yhteis-~~**Sisä**markkinoille soveltuu:

- a) yksittäisille kuluttajille myönnettävä sosiaalinen tuki, joka myönnetään harjoittamatta syrjintää tuotteiden alkuperän perusteella;
- b) tuki luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseksi;
- [c] tuki sellaisille Saksan liittotasavallan alueille, joihin Saksan jako on vaikuttanut, jos tuki on tarpeen jaosta aiheutuneen taloudellisen haitan korvaamiseksi.]⁶¹

3. ~~Yhteis-~~**Sisä**markkinoille soveltuvana voidaan pitää:

- a) tukea taloudellisen kehityksen edistämiseen alueilla, joilla elintaso on poikkeuksellisen alhainen tai joilla vajaatyöllisyys on vakava ongelma,
- b) tukea Euroopan yhteistä etua koskevan tärkeän hankkeen edistämiseen tai jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseen,
- c) tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla,
- d) tukea kulttuurin edistämiseen ja kulttuuriperinnön **säilyttämiseen**, jos tuki ei muuta kaupankäynnin ja kilpailun edellytyksiä ~~yhteisössä~~ **unionissa** yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla,
- e) muuta tukea, **joka määritetään** neuvoston ~~päättää-määräenemmistöllä~~ komission ehdotuksesta **antamin eurooppa-asetuksin tai eurooppapäätöksin**.⁶²

63 lauseke (ent. 88 artikla)

1. Komissio seuraa jatkuvasti jäsenvaltioiden kanssa niiden voimassa olevia tukijärjestelmiä. Se tekee jäsenvaltioille ehdotuksia ~~yhteis-~~**Sisä**markkinoiden asteittaisen kehittämisen tai ~~yhteis-~~**Sisä**markkinoiden toiminnan kannalta aiheellisiksi toimenpiteiksi.

⁶¹ Valmistelukunta voi katsoa tarpeelliseksi tarkastella sitä, onko tämä kohta edelleen ajankohtainen (ks. myös 78 artikla).

⁶² Muita kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksytyjä säädöksiä 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

2. Jos komissio vaadittuaan niitä, joita asia koskee, esittämään huomautuksensa, toteaa, että **jäsen**valtion myöntämä tai valtion varoista myönnetty tuki ei [87 artiklan] mukaan sovellettu ~~yhteisissä~~markkinoille taikka että tällaista tukea käytetään väärin, se tekee **eurooppapäätöksen**, **siitä jonka tavoitteena on**, että asianomainen valtio ~~on~~ komission asettamassa määräajassa poistaa tuen tai muuttaa sitä.

Jos kyseinen valtio ei noudata **eurooppapäätöstä** asetetussa määräajassa, komissio tai mikä tahansa jäsenvaltio, jota asia koskee, voi [226 ja 227 artiklan] määräyksistä poiketen saattaa asian suoraan yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Jäsenvaltion pyynnöstä neuvosto voi yksimielisesti ~~päätää~~ **tehdä eurooppapäätöksen, että jonka mukaan** tukea, jota tämä jäsenvaltio myöntää tai aikoo myöntää, pidetään [87 artiklassa] ~~määräyksistä~~ tai [89 artiklassa] tarkoitetuista **eurooppa-asetuksista säännöksistä** poiketen ~~yhteisissä~~markkinoille soveltuvana, jos tällainen päätös on poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi perusteltu. Jos komissio on aloittanut kyseistä tukea koskevan, tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun menettelyn, asianomaisen jäsenvaltion neuvostolle osoittama pyyntö keskeyttää menettelyn siihen asti, kunnes neuvosto on esittänyt kantansa.

Jos neuvosto ei kuitenkaan ole esittänyt kantaansa kolmen kuukauden määräajassa pyynnöstä, komissio tekee päätöksen asiassa.

3. **Jäsenvaltioiden** on annettava komissiolle tieto tuen myöntämisestä tai muuttamisesta koskevasta suunnitelmasta niin ajoissa, että se voi esittää huomautuksensa. Jos komissio katsoo, että tällainen suunnitelma ei [87 artiklan] mukaan sovellettu ~~yhteisissä~~markkinoille, se aloittaa **2** kohdassa tarkoitetun menettelyn viipymättä. Jäsenvaltio, jota asia koskee, ei saa toteuttaa ehdottamiaan toimenpiteitä, ennen kuin menettelyssä on annettu lopullinen päätös.

64 lauseke (ent. 89 artikla)

Neuvosto voi ~~määräenemmistöllä~~ komission ehdotuksesta ja ~~Euroopan parlamenttia kuultuaan~~ antaa ~~aiheelliset~~ **eurooppa-asetuksia**⁶³ [87 ja 88 artiklan] soveltamisesta ja etenkin ~~vahvistaa ne edellytykset~~ **niiden edellytysten vahvistamisesta**, joilla [88 artiklan 3 kohtaa] sovelletaan, sekä **niiden tukimuotojen vahvistamisesta**, joihin tätä menettelyä ei sovelleta. **Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.**

⁶³ Muita kuin lainsäätämismenettelyssä hyväksyttäviä säädöksiä 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

II SOSIAALIPOLITIikka

65 lauseke (ent. 136 artikla)

~~Yhteisön Unionin~~ ja jäsenvaltioiden tavoitteena on, ottaen huomioon sosiaaliset perusoikeudet sellaisina kuin ne ovat Torinossa 18 päivänä lokakuuta 1961 allekirjoitetussa Euroopan sosiaalisessa peruskirjassa ja vuoden 1989 työntekijöiden sosiaalisia perusoikeuksia koskevassa yhteisön peruskirjassa, työllisyyden edistäminen, elin- ja työolojen kohentaminen siten, että olojen yhtenäistäminen olisi mahdollista niitä kohennettaessa, riittävä sosiaalinen suojeleminen, työmarkkinaosapuolten välinen vuoropuhelu, inhimillisten voimavarojen kehittäminen tarkoituksena saavuttaa korkea ja kestävä työllisyystaso, ja syrjäytymisen torjuminen.

Tätä varten ~~yhteisö unioni~~ ja jäsenvaltiot ~~paneavat täytäntöön toimenpiteet, joissa otetaan~~ **ottavat toiminnassaan** huomioon kansallisten käytäntöjen erot, erityisesti sopimussuhteissa, sekä **tarpeen** säilyttää ~~yhteisön unionin~~ talouden kilpailukyky.

~~Yhteisö Unioni~~ ja jäsenvaltiot katsovat, että tällainen kehitys seuraa paitsi siitä ~~yhteisä~~ **markkinoiden toiminnasta**, joka edistää sosiaalisten järjestelmien yhdenmukaistamista, myös ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** määrättyistä menettelyistä sekä lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä.⁶⁴

66 lauseke (ent. 137 artikla)

1. Edellä [136 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi ~~yhteisö unioni~~ tukee ja täydentää jäsenvaltioiden toimintaa seuraavilla aloilla:

- a) erityisesti työympäristön parantaminen työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi;
- b) työehdot;
- c) työntekijöiden sosiaaliturva ja sosiaalinen suojeleminen;
- d) työntekijöiden suojelu työ sopimuksen päättymisen yhteydessä;
- e) tiedottaminen työntekijöille ja työntekijöiden kuuleminen;
- f) työntekijöiden ja työnantajien edustaminen ja heidän etujensa kollektiivinen turvaaminen, mukaan lukien yhteistoiminta työpaikalla, jollei 5 kohdasta muuta johdu;
- g) sellaisten kolmansien maiden kansalaisten palvelussuhteen ehdot, jotka oleskelevat laillisesti ~~yhteisön unionin~~ alueella;

⁶⁴ Tämä kohta vaikuttaa ainoastaan julistukselta.

- h) työmarkkinoilta syrjäytyneiden henkilöiden integroiminen, sanotun kuitenkin rajoittamatta [150 artiklan] määräyksiä;
- i) miesten ja naisten välinen tasa-arvo asioissa, jotka koskevat heidän mahdollisuuksiaan työmarkkinoilla sekä heidän kohteluaan työssä;
- j) sosiaalisen syrjäytymisen torjuminen;
- k) sosiaalisen suojelun järjestelmien nykyaikaistaminen, sanotun kuitenkin rajoittamatta c alakohdan soveltamista.

2. Tätä varten ~~neuvosto~~ **voidaan:**

- a) ~~toteuttaa hyväksyttyjä toimenpiteitä~~ **eurooppalailla tai eurooppapuitelaila vahvistaa toimenpiteitä** jäsenvaltioiden välisen yhteistyön edistämiseksi aloittein, joilla pyritään parantamaan tiedon saantia, kehittämään tiedon ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa, edistämään innovatiivisia lähestymistapoja ja arvioimaan kokemuksia ja jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista;
- b) ~~antaa~~ 1 kohdan a–i alakohdassa tarkoitetuilla aloilla ~~direktiivien~~ **eurooppapuitelaila vahvistaa säännöksiä** vähimmäisvaatimuksia, jotka pannaan täytäntöön asteittain ottaen huomioon kunkin jäsenvaltion edellytykset ja kussakin jäsenvaltiossa voimassa oleva tekninen sääntely. Näissä ~~direktiiveissä~~ **Eurooppapuitelaissa** vältetään säätämästä sellaisia hallinnollisia, taloudellisia tai oikeudellisia rasituksia, jotka vaikeuttaisivat pienten tai keskisuurten yritysten perustamista taikka niiden kehittämistä.

Eurooppalaki tai eurooppapuitelaki annetaan kaikissa tapauksissa, kun on kuultu talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa⁶⁵.

3. Poiketen siitä, mitä 2 kohdassa määrätään, neuvosto antaa 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetuilla aloilla eurooppalain tai eurooppapuitelain yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.

~~Neuvosto tekee ratkaisunsa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan, lukuun ottamatta tämän artiklan 1 kohdan c, d, f ja g alakohdassa tarkoitettuja aloja, joilla neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja mainittuja komiteoita kuultuaan. Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan päättää 251 artiklassa tarkoitetun menettelyn soveltamisesta tämän artiklan 1 kohdan d, f ja g alakohtiin.~~⁶⁶

3. Jäsenvaltio voi antaa 2 kohdan soveltamiseksi annettujen ~~direktiivien~~ **eurooppapuitelakien** täytäntöönpanon työmarkkinaosapuolten tehtäväksi niiden yhteisestä pyynnöstä.

⁶⁵ Kuuleminen korvataan yhteispäätösmenettelyllä 137 artiklan 1 kohdan d, f ja g alakohdassa tarkoitetuilla aloilla 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

⁶⁶ Tämä kohta on kokonaisuudessaan esitetty edellä.

Tällöin jäsenvaltio varmistaa, että viimeistään sinä päivänä, jona ~~direktiivit~~ **eurooppapuitelaki** on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä ~~249 artiklan mukaisesti~~, työmarkkinaosapuolet ovat toteuttaneet tarvittavat toimenpiteet sopimuksin, ja jäsenvaltio, jota asia koskee, on toteuttanut kaikki tarvittavat toimenpiteet, jotta se voi milloin tahansa varmistaa kyseisessä ~~direktiivissä~~ **puitelaissa** asetettujen tulosten saavuttamisen.

4. Tämän artiklan nojalla annetut säännökset ~~hyväksytyt toimenpiteet~~ **eurooppalait ja eurooppapuitelait**:

- a) eivät rajoita jäsenvaltioille tunnustettua oikeutta määritellä sosiaaliturvajärjestelmiensä peruseriaatteen, eivätkä ne saa vaikuttaa olennaisesti näiden järjestelmien rahoituksen tasapainoon;
- b) eivät voi estää jäsenvaltiota pitämästä voimassa tai toteuttamasta tiukempia suojatoimenpiteitä, jos ne ovat sopusoinnussa ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** kanssa.

5. Tätä artiklaa ~~määräyksiä~~ ei sovelleta palkkoihin, järjestäytymisoikeuteen, lakko-oikeuteen eikä oikeuteen määrätä työsulusta.

67 lauseke (ent. 138 artikla)

1. Komission tehtävänä on edistää työmarkkinaosapuolten kuulemista ~~yhteisön~~ **unionin** tasolla, ja se **hyväksyy** kaikki tarvittavat toimenpiteet näiden osapuolten vuoropuhelun helpottamiseksi varmistamalla molemmille osapuolille tasapuolinen tuki.
2. Tätä varten komissio kuulee työmarkkinaosapuolia ~~yhteisön~~ **unionin** toiminnan mahdollisista suuntaviivoista, ennen kuin se tekee ehdotuksia sosiaalipolitiikan alalla.
3. Jos komissio kuultuaan työmarkkinaosapuolia pitää ~~yhteisön~~ **unionin** toimintaa tarkoituksenmukaisena, se kuulee työmarkkinaosapuolia suunnitellun ehdotuksen sisällöstä. Työmarkkinaosapuolet antavat komissiolle lausunnon ehdotuksesta tai tarvittaessa sitä koskevan suosituksen.
4. Tällaisen kuulemisen yhteydessä työmarkkinaosapuolet voivat ilmoittaa komissiolle halustaan aloittaa [139 artiklassa] tarkoitettu menettely. Menettely ei saa kestää pitempään kuin yhdeksän kuukautta, jollei pidentämisestä sovita yhteisesti kyseisten työmarkkinaosapuolten ja komission kanssa.

68 lauseke (ent. 139 artikla)

1. Työmarkkinaosapuolten välinen vuoropuhelu ~~yhteisön~~ **unionin** tasolla voi johtaa osapuolten niin halutessa sopimussuhteisiin, mukaan lukien sopimusten tekeminen.

2. ~~Yhteisön unionin~~ tasolla tehdyt sopimukset pannaan täytäntöön joko työmarkkinaosapuolten ja jäsenvaltioiden omien menettelyjen ja käytäntöjen mukaisesti tai, [137 artiklassa] tarkoitettujen kysymysten osalta, allekirjoittajaosapuolten yhteisestä pyynnöstä, neuvoston komission ehdotuksesta ~~tekemällä päätöksellä toimenpiteellä antamalla eurooppa-asetuksella tai eurooppapäätöksellä~~⁶⁷.

~~Neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä, paitsi~~ Silloin kun kyseisessä sopimuksessa on yksi tai useampi sellaista alaa koskeva määräys, jolla [137 artiklan 2 kohdan] mukaan edellytetään yksimielisyyttä, 137 artiklan **1 kohdan c alakohdassa tarkoitettua alaa koskeva määräys**, ~~Tällöin~~ neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti.

69 lauseke (ent. 140 artikla)

Edellä [136 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi, rajoittamatta kuitenkaan ~~tämän sopimuksen perustuslain~~ muiden määräysten soveltamista, komissio edistää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja helpottaa niiden toiminnan yhteensovittamista niillä sosiaalipolitiikan aloilla, joita tämä luku koskee, ja erityisesti asioissa, jotka koskevat:

- a) työllisyyttä;
- b) työoikeutta ja työehtoja;
- c) ammatillista perus- ja jatkokoulutusta;
- d) sosiaaliturvaa;
- e) työtapaturmien ja ammattitautien ehkäisemistä;
- f) työterveyttä;
- g) järjestäytymisoikeutta sekä työnantajien ja työntekijöiden välisiä kollektiivisia neuvotteluja.

Tätä varten komissio kiinteässä yhteydessä jäsenvaltioiden kanssa tekee tutkimuksia, antaa lausuntoja ja järjestää neuvotteluja sekä kansallisista kysymyksistä että kansainvälisiä järjestöjä koskevista kysymyksistä.

Komissio kuulee talous- ja sosiaalikomiteaa ennen kuin se antaa tässä artiklassa tarkoitetun lausunnon.

70 lauseke (ent. 141 artikla)

1. Jokainen jäsenvaltio huolehtii sen periaatteen noudattamisesta, jonka mukaan miehille ja naisille maksetaan samasta tai samanarvoisesta työstä sama palkka.

⁶⁷ Muita kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviä säädöksiä 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

2. Tässä artiklassa palkalla tarkoitetaan tavallista perus- tai vähimmäispalkkaa ja muuta korvausta, jonka työntekijä suoraan tai välillisesti saa työnantajaltaan työstä tai tehtävästä rahana tai luontoisetuna.

Samalla palkalla ilman sukupuoleen perustuvaa syrjintää tarkoitetaan, että:

- a) palkka, joka maksetaan työn tuloksen perusteella, lasketaan saman mittayksikön mukaan;
- b) palkka, joka maksetaan työhön käytetyn ajan perusteella, on sama samasta tehtävästä.

3. ~~Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät 251 artiklassa määrättyä menettelyä lainsäädäntömenettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan~~ **Eurooppalailla tai eurooppapuitelaila vahvistetaan** toimenpiteet, joilla varmistetaan miesten ja naisten tasa-arvoisten mahdollisuuksien ja tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltaminen työtä ja ammattia koskevista kysymyksistä, mukaan lukien samasta tai samanarvoisesta työstä maksettavan saman palkan periaate. **Se annetaan, kun on kuultu talous- ja sosiaalikomiteaa.**

4. Jotta miesten ja naisten välinen täysi tosiasiallinen tasa-arvo toteutuisi työelämässä, tasa-arvoisen kohtelun periaate ei estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai toteuttamasta sellaisia erityisasetuja tarjoavia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on helpottaa aliedustettuna olevan sukupuolen ammatillisen toiminnan harjoittamista taikka ehkäistä tai hyvittää ammattiuraan liittyviä haittoja.

71 lauseke (ent. 142 artikla)

Jäsenvaltiot pyrkivät säilyttämään olemassa olevan palkallisia lomina koskevien järjestelmiensä samankaltaisuuden⁶⁸.

72 lauseke (ent. 143 artikla)

Komissio laatii vuosittain kertomuksen [136 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteutumisesta, mukaan lukien väestötilanne yhteisössä **unionissa**. Komissio toimittaa tämän kertomuksen Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle.

~~Euroopan parlamentti voi pyytää komissiota laatimaan kertomuksen sosiaalista tilannetta koskevista erityisongelmista.~~⁶⁹

⁶⁸ Tämän määräyksen toimivuutta epäillään.

⁶⁹ Tämä kohta on samanlainen kuin 145 artiklan toinen kohta ja voitaisiin siksi poistaa.

73 lauseke (ent. 144 artikla)

Neuvosto perustaa **omasta aloitteestaan**⁷⁰ ~~Euroopan parlamenttia kuultuaan~~ yksinkertaisella **enemmistöllä** neuvoa-antavan sosiaalisen suojelun komitean edistämään yhteistyötä sosiaalisen suojelun alalla jäsenvaltioiden kesken ja komission kanssa. **Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.**

Komitean tehtävänä on:

- a) seurata sosiaalialan tilannetta sekä sosiaalisen suojelun politiikkojen kehittymistä jäsenvaltioissa ja ~~yhteisössä~~ **unionissa**;
- b) edistää tietojen, kokemusten ja hyvien toimintatapojen vaihtoa jäsenvaltioiden kesken ja komission kanssa;
- c) laatia selvityksiä, antaa lausuntoja tai suorittaa muita toimivaltaansa kuuluvia tehtäviä joko neuvoston tai komission pyynnöstä tai omasta aloitteestaan, sanotun kuitenkin rajoittamatta [207 artiklan] soveltamista.

Tehtäväänsä toteuttaessaan komitea on aiheellisella tavalla yhteydessä työmarkkinaosapuoliin.

Kukin jäsenvaltio ja komissio nimeävät komiteaan kaksi jäsentä.

74 lauseke (ent. 145 artikla)

Komission Euroopan parlamentille antamassa vuosikertomuksessa on erillinen luku, joka koskee sosiaalisten olojen kehitystä ~~yhteisössä~~ **unionissa**.

Euroopan parlamentti voi kehottaa komissiota laatimaan kertomuksia sosiaalisia oloja koskevista erityisongelmista.

[2 LUKU

EUROOPAN SOSIAALIRAHASTO]

75 lauseke (ent. 146 artikla)

Työntekijöiden työllistymismahdollisuuksien parantamiseksi sisämarkkinoilla ja siten osaltaan elintason nostamiseksi perustetaan ~~jäljempänä määrätyn mukaisesti~~ **tämän [luvun] mukaisesti** Euroopan sosiaalirahasto, joka pyrkii edistämään työntekijöiden työnsaantia sekä heidän alueellista ja ammatillista liikkumistaan ~~yhteisössä~~ **unionissa** sekä helpottamaan mukautumista teollisiin muutoksiin ja tuotantojärjestelmien muutoksiin erityisesti ammatillisella koulutuksella ja uudelleen koulutuksella.

⁷⁰ Muussa kuin lainsäätämisyksikössä hyväksyttävä säädös 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

76 lauseke (ent. 147 artikla)

~~Rahaston hallintoa hoitaa komissio~~ **Komissio hallinnoi rahastoa.**

Tässä tehtävässä ~~komissiota sitä~~ avustaa komitea, jonka puheenjohtajana on komission jäsen ja jossa on ~~hallitusten~~ **jäsenvaltioiden** sekä työntekijä- ja työnantajajärjestöjen edustajat.

77 lauseke (ent. 148 artikla)

~~Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät tekee 251 artiklassa määrättyä menettelyä lainsäädäntömenettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan~~ **Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla vahvistetaan** Euroopan sosiaalirahastoa koskevista soveltamispäätökset soveltamistoimenpiteet. **Se annetaan, kun on kuultu talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa.**

III. TALOUDELLINEN JA SOSIAALINEN YHTEENKUULUVUUS

78 lauseke (ent. 158 artikla)

Edistääkseen koko ~~yhteisön~~ **unionin** sopusointuista kehitystä ~~yhteisö~~ **unioni** kehittää ja harjoittaa toimintaansa taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittamiseksi.

~~Yhteisö~~ **Unioni** pyrkii erityisesti vähentämään alueiden välisiä kehityseroja sekä muita heikommassa asemassa olevien alueiden tai saarien jälkeenjääneisyyttä, maaseutu mukaan luettuna.

79 lauseke (ent. 159 artikla)

Jäsenvaltiot harjoittavat talouspolitiikkaansa ja sovittavat sitä yhteen siten, että myös 158 artiklassa tarkoitetut tavoitteet saavutetaan. ~~Yhteisön~~ **Unionin** politiikan ja toiminnan suunnittelussa ja täytäntöönpanossa sekä sisämarkkinoiden toteuttamisessa otetaan huomioon [158 artiklassa] tarkoitetut tavoitteet ja osallistutaan niiden toteuttamiseen.⁷¹ ~~Yhteisö~~ **Unioni** tukee myös tätä toteuttamista toiminnallaan, jota se harjoittaa rakennerahastojen (Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston ohjausosasto, Euroopan sosiaalirahasto, Euroopan aluekehitysrahasto), Euroopan investointipankin ja muiden olemassa olevien rahoitusvälineiden kautta.

⁷¹ Tämä kaikkiin politiikan aloihin horisontaalisesti sovellettava määräys voitaisiin yhdistää yhdeksi artiklaksi muiden samantyyppisten määräysten kanssa (vrt. 3 artiklan 2 kohtaan liittyvä alaviite).

Komissio antaa Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle joka kolmas vuosi kertomuksen siitä, miten taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden toteuttamisessa on edistytty, sekä siitä, miten tässä artiklassa määrätty eri keinot ovat myötävaikuttaneet siihen. Tähän kertomukseen liitetään tarvittaessa aiheellisia ehdotuksia.

Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla voidaan vahvistaa kaikki Jos rahastojen ulkopuolisista erityistoimet erityistoimenpiteet osoittautuvat tarpeellisiksi, neuvosto voi päättää niistä 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan, sanotun kuitenkin rajoittamatta yhteisen unionin muussa politiikassa päätettyjen hyväksyttyjen toimenpiteiden soveltamista. **Eurooppalaki tai eurooppapuitelaki annetaan, kun on kuultu talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa.**

80 lauseke (ent. 160 artikla)

Euroopan aluekehitysrahaston tarkoituksena on myötävaikuttaa keskeisimmän alueellisen epätasapainon poistamiseen yhteisössä unionissa osallistumalla kehityksessä jälkeen jääneiden alueiden kehittämiseen ja rakenteelliseen mukauttamiseen sekä taantuvien teollisuusalueiden uudistamiseen.

81 lauseke (ent. 161 artikla)

Rajoittamatta [162 artiklan] soveltamista **eurooppalailla tai eurooppapuitelailla**⁷² määritellään Neuvosto määrittelee yksimielisesti komission ehdotuksesta, saatuaan Euroopan parlamentin puoltavan lausunnon sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan, rakennerahastojen tehtävät, ensisijaiset tavoitteet ja rakenteet, joihin voi sisältyä rahastojen uudelleenryhmittely, ja edellä sanotun kuitenkin Neuvosto vahvistaa samaa menettelyä noudattaen myös rahastoihin sovellettavat yleiset säännöt, ja antaa säännökset, jotka ovat tarpeen rahastojen tehokkuuden turvaamiseksi ja eri rahastojen keskinäiseksi sekä rahastojen ja muiden rahoitusvälineiden yhteensovittamiseksi.

Neuvoston Samaa menettelyä noudattaen ne hyväksyvät toimenpiteet perustama **Eurooppalailla**⁷³ perustettu koheesiorahasto osallistuu ympäristöalan hankkeiden rahoittamiseen sekä Euroopan laajuisten verkkohankkeiden rahoittamiseen liikenteen infrastruktuurin alalla osallistuvan koheesiorahaston perustamiseksi osallistuu.

Eurooppalaki tai eurooppapuitelaki annetaan kaikissa tapauksissa sen jälkeen, kun on kuultu talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa.

⁷² Hyväksyntämenettely korvataan yhteispäätösmenettelyllä yksinkertaistamista käsittelevän työryhmä 9:n raportin (CONV 424/02, s. 17) ja 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

⁷³ Ehdotetaan, että viitataan ainoastaan eurooppalakiin, sillä koska on kyse unionin tason rahoitusvälineen luomisesta, oikeussäädös ei voi olla puitelaki.

~~Neuvosto tekee 1 päivästä tammikuuta 2007 alkaen ratkaisunsa määränemmistöllä komission ehdotuksesta, saatuaan Euroopan parlamentin puoltavan lausunnon sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan, jos 1 päivästä tammikuuta 2007 alkaen sovellettavat monivuotiset rahoitusnäkymät ja niihin liittyvä toimielinten välinen sopimus on hyväksytty kyseiseen määräaikaan mennessä. Jos näin ei ole, tässä kohdassa määrättyä menettelyä sovelletaan siitä ajankohdasta alkaen, jona ne hyväksytään.~~

82 lauseke (ent. 162 artikla)

Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla vahvistetaan ~~Neuvosto tekee Euroopan aluekehitysrahastoa koskevat soveltamispäätökset~~ **soveltamistoimenpiteet** 251-artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan. **Se annetaan, kun on kuultu** talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa.

Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston ohjausosastoon ja Euroopan sosiaalirahastoon sovelletaan edelleen vastaavasti, mitä [37 ja 148 artiklassa] määrätään.

IV MAATALOUS JA KALASTUS

83 lauseke (31 a artikla)⁷⁴

Unioni toteuttaa yhteistä maatalous- ja kalastuspolitiikkaa.

Maataloustuotteilla tarkoitetaan maanpinnan kasvutuotteita, kotieläintalouden tuotteita ja kalataloustuotteita sekä sellaisia ensimmäisen jalostusasteen tuotteita, jotka suoraan liittyvät näihin tuotteisiin. Viittausten yhteiseen maatalouspolitiikkaan tai maatalouteen ja termin "maatalous" käyttämisen katsotaan tarkoittavan myös kalastusta.

84 lauseke (ent. 32 artikla)

1. ~~Yhteismarkkinat~~ **Sisämarkkinat** käsittävät myös maatalouden ja maataloustuotteiden kaupan. ~~Maataloustuotteilla tarkoitetaan maanpinnan kasvutuotteita, kotieläintalouden tuotteita ja kalataloustuotteita sekä sellaisia ensimmäisen jalostusasteen tuotteita, jotka suoraan liittyvät näihin tuotteisiin.~~

2. ~~Yhteismarkkinoiden~~ **Sisämarkkinoiden** toteuttamista koskevia määräyksiä sovelletaan maataloustuotteisiin, jollei [33–38 artiklassa] toisin määrätä.

⁷⁴ 2.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti ehdotettu teksti (tekstiä on mukautettu siten, että kalastus on lisätty osaston otsikkoon). Olisi tehtävä teknisiä lisätarkistuksia siitä, voidaanko viimeinen virke liittää tähän kohtaan.

3. **[Liitteessä I] lueteltuihin** tuotteisiin ~~Tuotteet, joihin sovelletaan 33–38 artiklan artiklaa määräyksiä, mainitaan tämän sopimuksen liitteessä I olevassa luettelossa⁷⁵.~~

4. Maataloustuotteiden ~~yhteismarkkinoiden~~ **sisämarkkinoiden** toiminnan ja kehittämisen yhteydessä on toteutettava yhteinen maatalouspolitiikka.

85 lauseke (ent. 33 artikla)

1. Yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteena on:
 - a) lisätä maatalouden tuottavuutta edistämällä teknistä kehitystä sekä varmistamalla, että maataloustuotantoa kehitetään järkipäisesti ja että tuotannontekijöitä, varsinkin työvoimaa, hyödynnetään parhaalla mahdollisella tavalla;
 - b) taata näin maatalousväestölle kohtuullinen elintaso erityisesti lisäämällä maataloudessa työskentelevien henkeä kohti laskettuja tuloja;
 - c) vakauttaa markkinat;
 - d) varmistaa tarvikkeiden saatavuus;
 - e) taata kohtuulliset kuluttajahinnat.
2. Yhteistä maatalouspolitiikkaa ja sen mahdollisia erityismenetelmiä suunniteltaessa otetaan huomioon:
 - a) maatalouselinkeinon erityisluonne, joka johtuu maatalouden yhteiskunnallisesta rakenteesta sekä eri maatalousalueiden välisistä rakenteellisista eroista ja luonnonolojen eroista;
 - b) tarve toteuttaa aiheelliset mukautukset asteittain;
 - c) se, että maatalous on jäsenvaltioissa tuotannonala, joka liittyy läheisesti talouteen kokonaisuudessaan.

86 lauseke (ent. 34 artikla)

1. Edellä [33 artiklassa] lueteltujen tavoitteiden saavuttamiseksi toteutetaan yhteinen maatalouden markkinajärjestely.

Tuotteen mukaan järjestelynä on jokin seuraavista:

- a) yhteiset kilpailusäännöt;

⁷⁵ Ehdotetaan näiden tarpeettomien tekstinkohtien poistamista: viittaus liitteeseen voi viitata vain perustuslakiin.

- b) erilaisten kansallisten markkinajärjestelyjen pakollinen yhteensovittaminen;
- c) Euroopan markkinajärjestely.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu yhteinen järjestely voi käsittää kaikki [33 artiklassa] lueteltujen tavoitteiden toteuttamiseksi tarpeelliset toimenpiteet, erityisesti hintasääntelyn, tuen tuotteiden tuotantoa ja myyntiä varten, varastoimis- ja tasausjärjestelyt sekä yhteiset viennin ja tuonnin vakauttamisjärjestelmät.

Yhteisen järjestelyn tulee rajoittua vain [33 artiklassa] lueteltujen tavoitteiden toteuttamiseen, eikä siinä saa syrjiä tuottajia tai kuluttajia ~~yhteisössä~~ **unionissa**.

Mahdollisen yhteisen hintapolitiikan tulee pohjautua yhteisiin perusteisiin ja yhdenmukaisiin laskentamenetelmiin.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun yhteisen järjestelyn tavoitteiden toteuttamiseksi voidaan perustaa yksi tai useampi maatalouden ohjaus- ja tukirahasto.

87 lauseke (ent. 35 artikla)

Edellä [33 artiklassa] lueteltujen tavoitteiden saavuttamiseksi yhteisessä maatalouspolitiikassa voidaan:

- a) sovittaa tehokkaalla tavalla yhteen pyrkimykset ammatillisessa koulutuksessa, tutkimuksessa ja maatalousneuvonnassa, jolloin voidaan yhteisesti rahoittaa hankkeita tai laitoksia;
- b) yhteisin toimin edistää joidenkin tuotteiden kulutusta.

88 lauseke (36 artikla)⁷⁶

Maataloustuotteiden tuotantoon ja kauppaan sovelletaan kilpailusääntöjä ~~koskevan luvun määräyksiä~~ **koskevaa [lukua]** vain siltä osin kuin neuvosto [37 artiklan 2 ja 3 kohdan] mukaisesti ja niissä määrättyä menettelyä noudattaen sekä ottaen huomioon [33 artiklassa] luetellut tavoitteet määrittää.

Neuvosto voi erityisesti **hyväksyä toimenpiteet, joilla annetaan lupa antaa luvan** tuen myöntämiseen:

- a) rakenteellisista syistä tai luonnonolojen vuoksi epäedullisessa asemassa olevien yritysten suojelemiseksi;

⁷⁶ Tätä artiklaa olisi tarkasteltava uudelleen sen jälkeen, kun valmistelukunta on määritellyt yhteiseen maatalouspolitiikkaan liittyvät lainsäätämisyjärjestystä ja muuta kuin lainsäätämisyjärjestystä koskevat näkökohdat (ks. 37 artiklaan liittyvä alaviite).

- b) taloudellisten kehitysohjelmien mukaisesti.

89 lauseke (ent. 37 artikla)

~~1. — Yhteisen maatalouspolitiikan suuntaviivojen laatimista varten komissio kutsuu heti tämän sopimuksen tultua voimaan koolle jäsenvaltioiden konferenssin, jonka tehtävänä on jäsenvaltioiden maatalouspolitiikan vertaileminen erityisesti laatimalla selvitys jäsenvaltioiden tuotantomahdollisuuksista ja tarpeista.~~

2. — ~~Ottaen huomioon 1 kohdassa tarkoitetun konferenssin työn tulokset~~ Komissio tekee kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan ehdotuksia yhteisen maatalouspolitiikan suunnittelemisesta, sen toteuttamisesta ja kansallisten järjestelyjen korvaamisesta jollakin [34 artiklan 1 kohdassa] tarkoitetulla järjestelmällä sekä [tässä osastossa] erityisesti mainittujen toimenpiteiden toteuttamisesta.

Näissä ehdotuksissa ~~on otettava~~ **otetaan** huomioon tässä osastossa mainittujen maatalousasioiden keskinäinen riippuvuus.

~~Neuvosto antaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan asetuksia ja direktiivejä sekä tekee [Neuvosto antaa komission ehdotuksesta eurooppalakeja/eurooppa-asetuksia⁷⁷, eurooppapuitelakeja, eurooppapäätöksiä ja suosituksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta suositusten antamista. Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.]~~

3. — ~~Neuvosto voi määräenemmistöllä~~ Kansalliset markkinajärjestelyt voidaan edellistä kohtaa noudattaen korvata [34 artiklan 1 kohdassa] tarkoitetulla yhteisellä järjestelyllä, jos⁷⁸:

- a) yhteinen järjestely antaa niille korvaamista vastustaville jäsenvaltioille, joilla on kansallinen järjestely kyseistä tuotantoa varten, yhtäläiset takeet niiden tuottajien työllisyydestä ja elintasosta, joita asia koskee; tällöin otetaan huomioon mahdollisen mukauttamisen ja tarpeellisen erikoistumisen aikataulu; ja
- b) tämä järjestely takaa kaupankäynnille yhteisössä **unionissa** vastaavat edellytykset kuin kansallisilla markkinoilla.

⁷⁷ Koska 29.4.2003 annetussa lisätoimeksiannossa ilmoitetaan, että "myöhemmin on täsmennettävä, mitä maatalouspolitiikan osia on pidettävä lainsäädäntömenettelyä edellyttävinä ja mitä ei", tämän oikeusperustan sanamuoto ei muutu verrattuna työryhmän 13.3.2003 antaman raportin sanamuotoon.

⁷⁸ Maininta on tarpeeton, koska sovellettava menettely käy jo ilmi viittauksesta 37 artiklan 2 kohtaan.

4. Jos joitakin raaka-aineita varten muodostetaan yhteinen järjestely ennen kuin on olemassa yhteinen järjestely vastaavia jalostettuja tuotteita varten, näitä raaka-aineita voidaan tuoda ~~yhteisön~~ **unionin** ulkopuolelta, jos niitä käytetään jalostettuihin tuotteisiin, jotka on tarkoitettu vietäviksi kolmansiin maihin.

90 lauseke (ent. 38 artikla)

Jos jotakin tuotetta koskee jäsenvaltiossa sellainen kansallinen markkinajärjestely tai siihen sovelletaan sellaista vaikutukseltaan vastaavaa kansallista sääntelyä, joka vaikuttaa toisen jäsenvaltion vastaavanlaiseen tuotantoon, jäsenvaltiot perivät tasoitusmaksua tuotaessa tätä tuotetta jäsenvaltiosta, jossa kyseinen järjestely on tai jossa kyseistä sääntelyä sovelletaan, jollei tämä valtio peri tasoitusmaksua tuotteen viennistä.

Komissio vahvistaa nämä maksut niin suuriksi kuin tasapainon palauttamiseksi on tarpeen; komissio voi myös antaa luvan muihin toimenpiteisiin, joiden edellytykset ja joita koskevat yksityiskohtaiset säännöt se määrittelee.

V YMPÄRISTÖ

91 lauseke (ent. 174 artikla)

1. ~~Yhteisön~~ **Unionin** ympäristöpolitiikalla myötävaikutetaan seuraavien tavoitteiden saavuttamiseen:

- a) ympäristön laadun säilyttäminen, suojelu ja parantaminen;
- b) ihmisten terveyden suojelu;
- c) luonnonvarojen harkittu ja järkevä käyttö;
- d) sellaisten toimenpiteiden edistäminen kansainvälisellä tasolla, joilla puututaan alueellisiin tai maailmanlaajuisiin ympäristöongelmiin.

2. ~~Yhteisön~~ **Unionin** ympäristöpolitiikalla pyritään suojelun korkeaan tasoon yhteisön eri alueiden tilanteiden erilaisuus huomioon ottaen. ~~Yhteisön~~ **Unionin** ympäristöpolitiikka perustuu ennalta varautumisen periaatteelle sekä periaatteille, joiden mukaan ennalta ehkäiseviin toimiin olisi ryhdyttävä, ympäristövahingot olisi torjuttava ensisijaisesti niiden lähteellä ja saastuttajan olisi maksettava.

Tässä yhteydessä ympäristönsuojelun vaatimusten täyttämiseksi toteutettaviin yhdenmukaistamistoimenpiteisiin sisällytetään aiheellisissa tapauksissa suojalauseke, jonka nojalla jäsenvaltiot saavat, ~~yhteisön~~ **unionin** toimeenpaneman valvontamenettelyn alaisina, toteuttaa muihin kuin taloudellisiin, ympäristöä koskeviin seikkoihin perustuvia väliaikaisia toimenpiteitä.

3. Ympäristöpolitiikkaansa valmistellessaan ~~yhteisö~~ **unioni** ottaa huomioon:
- a) saatavilla olevat tieteelliset ja tekniset tiedot;
 - b) ympäristöolot ~~yhteisön~~ **unionin** eri alueilla;
 - c) toimien toteuttamisesta tai toteuttamatta jättämisestä mahdollisesti johtuvat edut ja kustannukset;
 - d) ~~yhteisön~~ **unionin** taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen kokonaisuutena ja yhteisön eri alueiden tasapainoisen kehityksen.
4. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ja jäsenvaltiot tekevät kukin toimivaltaansa kuuluvaa yhteistyötä kolmansien maiden ja toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa. ~~Yhteisön~~ **Unionin** yhteistyötä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä voidaan sopia yhteisön ja asianomaisten kolmansien osapuolten välisin sopimuksin, joista neuvotellaan ja jotka tehdään [300 artiklan] mukaisesti.

Mitä edellisessä alakohdassa määrätään, ei rajoita jäsenvaltioiden toimivaltaa neuvotella kansainvälisissä toimielimissä ja tehdä kansainvälisiä sopimuksia.

92 lauseke (ent. 175 artikla)

1. ~~Neuvosto päättää 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan Eurooppalailla tai eurooppapuitelaila vahvistetaan yhteisön toimet [174 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi. Se annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa on kuultu.~~
2. Poiketen 1 kohdassa määrätystä päätöksentekomenettelystä **kohdasta** ja rajoittamatta [95 artiklan] soveltamista, neuvosto yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan vahvistaa **antaa yksimielisesti eurooppalait tai eurooppapuitelait, joissa vahvistetaan:**
- a) ~~säännöksiä~~ **toimenpiteet**, jotka ovat etupäässä verotuksellisia;
 - b) toimenpiteet, jotka vaikuttavat:
 - i) kaavoitukseen;
 - ii) vesivarojen määrän hallintaan tai jotka koskevat suoraan tai välillisesti vesivarojen saatavuutta;
 - iii) maankäyttöön jätehuoltoa lukuun ottamatta;

- c) toimenpiteet, jotka vaikuttavat merkittävästi jäsenvaltion valintaan eri energianlähteiden välillä ja jäsenvaltion energiahuollon yleiseen rakenteeseen.

Eurooppalailla⁷⁹ neuvosto voidaan edellisessä alakohdassa määrättyin edellytyksin yksimielisesti määrittellä ne tässä kohdassa tarkoitetut asiat, joissa päätökset on tehtävä se tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä.

Neuvosto tekee kaikissa tapauksissa ratkaisunsa Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.

3. Muilla aloilla⁸⁰ **eurooppalailla tai eurooppapuitelaila vahvistetaan neuvosto hyväksyy 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen yleisiä toimintaohjelmia**, joissa vahvistetaan ensisijaiset tavoitteet. **Se annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa on kuultu.**

Neuvosto toteuttaa tapauksen mukaan 1 tai 2 kohdassa määrättyin ehdoin Toimintaohjelmien täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet hyväksytään joko 1 tai 2 kohdassa määrättyä menettelyä noudattaen tapauksen mukaan.⁸¹

4. Jäsenvaltiot huolehtivat ympäristöpolitiikan rahoittamisesta ja täytäntöönpanosta, sanotun kuitenkin rajoittamatta eräitä ~~luonteensa vuoksi yhteisölle kuuluvia~~ **unionin hyväksymiä** toimenpiteitä.

5. Rajoittamatta sen periaatteen soveltamista, jonka mukaan saastuttajan olisi maksettava, ~~neuvosto ottaa, jos 1 kohdan määräyksiin perustuva toimenpide aiheuttaisi jäsenvaltioiden viranomaisille suhteettomina pidettäviä kustannuksia, tuon toimenpiteen toteuttamista koskevaan säädökseen aiheellisia säännöksiä~~ **kyseisessä toimenpiteessä säädetään siinä muodossa kuin on aiheellista:**

- a) väliaikaisista poikkeuksista; sekä/taikka
- b) ~~161 artiklan mukaisesti perustetusta~~ koheesiorahastosta annettavasta taloudellisesta tuesta.⁸²

93 lauseke (ent. 176 artikla)

~~Suojatoimenpiteet~~ **Suojasäännökset**, jotka on ~~toteutettu~~ **annettu** [175 artiklan] nojalla, eivät estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai ~~antamasta~~ tiukempia ~~suojatoimenpiteitä~~ **suojasäännöksiä**. Näiden ~~toimenpiteiden säännösten~~ on oltava sopusoinnussa ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** kanssa. Niistä ilmoitetaan komissiolle.

⁷⁹ Tätä kohtaa ei mainita 29.4.2003 annetussa lisätoimeksiannossa. Kun otetaan huomioon säädöksen soveltamisala, ehdotetaan, että tässä harkittaisiin eurooppalain antamista.

⁸⁰ Tämä lauseenosa voitaisiin poistaa, koska tosiasiallisesti Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät yleiset puiteohjelmat.

⁸¹ Tämä alakohta on tarpeeton, sillä siinä viitataan vain 1 ja 2 kohdassa määrättyihin päätöksentekomenettelyihin.

⁸² Tämä täsmennys on tarpeeton, koska on olemassa vain yksi koheesiorahasto.

VI KULUTTAJANSUOJA

94 lauseke (ent. 153 artikla)

1. Kuluttajien etujen suojaamiseksi ja kuluttajansuojan korkean tason varmistamiseksi ~~yhteisö~~ **unioni** myötävaikuttaa kuluttajien terveyden, turvallisuuden ja taloudellisten etujen suojaamiseen sekä edistää kuluttajien oikeutta tiedonsaantiin ja koulutukseen sekä oikeutta järjestäytyä etujensa valvomiseksi.
2. Kuluttajansuojaa koskevat vaatimukset otetaan huomioon ~~yhteisön~~ **unionin** muita politiikkoja ja muuta toimintaa määriteltäessä ja toteutettaessa.⁸³
3. ~~Yhteisö~~ **Unioni** myötävaikuttaa 1 kohdassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseen:
 - a) toimenpiteillä, jotka ~~se toteuttaa~~ **hyväksytään** [95 artiklan nojalla] sisämarkkinoiden toteuttamisen yhteydessä;
 - b) toimenpiteillä, jotka tukevat ja täydentävät jäsenvaltioiden harjoittamaa politiikkaa ja joilla sitä seurataan.
4. ~~Neuvosto vahvistaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan Eurooppalailla ja eurooppapuitelailla vahvistetaan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetut toimenpiteet. Se annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.~~
5. Toimenpiteet, jotka on ~~vahvistettu~~ **hyväksytty** 4 kohdan mukaisesti, eivät estä jäsenvaltiota pitämästä voimassa tai ~~toteuttamasta~~ **antamasta** tiukempia ~~suoja-~~ **suoja-** ~~toimenpiteitä~~ **suoja-** ~~säännöksiä.~~ **säännöksiä.** Näiden ~~toimenpiteiden säännösten~~ on oltava sopusoinnussa ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** kanssa. Niistä ilmoitetaan komissiolle.

VII LIIKENNE

95 lauseke (ent. 70 artikla)

Alalla, jota tämä osasto koskee, ~~jäsenvaltiot toteuttavat~~⁸⁴ **perustuslain** tavoitteita toteutetaan ~~tämän sopimuksen~~ yhteisellä liikennepolitiikalla.

⁸³ Tämä määräys, jota sovelletaan horisontaalisesti kaikkiin politiikan aloihin, voitaisiin yhdistää yhdeksi artiklaksi muiden samantyyppisten kanssa (vrt. 3 artiklan 2 kohtaa koskeva alaviite).

⁸⁴ Koska kyse on jaetusta toimivallasta, ehdotetaan poistettavaksi tämä ilmaisu, jota ei käytetä muita politiikan aloja koskevien osuuksien alussa. Ks. myös ehdotus sulauttamisesta 80 artiklan kanssa (jäljempänä).

1. **Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla⁸⁵ pannaan täytäntöön neuvosto, 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan, [70 artikla]. täytäntöön panemiseksi ja liikenteen erityispiirteet huomioon ottaen. Se annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa on kuultu.**

Eurooppalaki tai eurooppapuitelaki sisältää:

- a) ~~antaa~~ yhteisiä sääntöjä, joita sovelletaan kansainväliseen liikenteeseen jäsenvaltion alueelle tai sen alueelta taikka yhden tai useamman jäsenvaltion alueen kautta;
- b) ~~vahvistaa ne~~ edellytykset, joilla muut kuin jäsenvaltiossa asuvat liikenteenharjoittajat saavat harjoittaa liikennettä siellä;
- c) ~~toteuttaa~~ toimenpiteet liikenneturvallisuuden parantamiseksi;
- d) ~~antaa~~ muut aiheelliset säännökset **toimenpiteet**.

2. — Poiketen [1 kohdassa] määrätystä menettelystä neuvosto sellaiset liikenteen sääntelyperiaatteita koskevat säännökset, joiden soveltaminen olisi omiaan vakavasti vaikuttamaan elintason ja työllisyyteen joillakin alueilla sekä kuljetuskaluston käyttöön, yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan sekä ottaen huomioon tarpeen mukautua yhteismarkkinoiden toteuttamisesta johtuvaan taloudelliseen kehitykseen.

Ennen kuin [71 artiklan 1 kohdassa] tarkoitettu **eurooppalaki tai eurooppapuitelaki** säännökset on **annettu** hyväksytty, jäsenvaltio ei saa ilman neuvoston yksimielistä suostumusta **yksimielisesti hyväksymää eurooppalakia⁸⁶, jolla myönnetään poikkeuslupa**, muuttaa liikennettä koskevia, 1 päivänä tammikuuta 1958, tai kun on kyse jäseneksi liittyneestä valtiosta, liittymispäivänä voimassa olleita säännöksiään sellaisiksi, että ne ovat muista jäsenvaltioista oleville liikenteenharjoittajille suoralta tai välilliseltä vaikutukseltaan epäedullisempia kuin kyseisestä jäsenvaltiosta oleville liikenteenharjoittajille.

⁸⁵ Kuuleminen korvataan yhteispäätösmenettelyllä 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti. Kaikki voidaan näin ollen sisällyttää yhteen ainoaan kohtaan, mikä lisää hieman alueiden komitean pakollista kuulemista, josta säädetään nyt vain nykyisen 1 kohdan tapauksissa.

⁸⁶ Ehdotetaan, että viitattaisiin vain eurooppalakiin, sillä oikeusjärjestyksen johdonmukaisuuteen liittyvistä syistä tällainen poikkeuslupa voitaisiin myöntää vain lailla.

98 lauseke (ent. 73 artikla)

Tuki on ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** mukainen, jos se on tarpeen liikenteen yhteensovittamiseksi tai korvausta julkisten palvelujen käsitteeseen kuuluvien velvoitteiden täyttämiseksi.

99 lauseke (ent. 74 artikla)

~~Tämän sopimuksen~~ **Perustuslain** nojalla ~~toteutetuissa~~ **hyväksytyissä** kuljetusmaksuja ja -ehtoja koskevilla toimenpiteillä otetaan huomioon liikenteenharjoittajien taloudellinen tilanne.

100 lauseke (ent. 75 artikla)

1. ~~Yhteisön Unionin sisäisessä liikenteessä on kiellettyä sisäisestä liikenteestä poistetaan~~ syrjintä, joka ilmenee siten, että liikenteenharjoittaja soveltaa kuljetettavien tavaroiden alkuperä- tai ~~määrämaan~~ **määräjäsenvaltion** perusteella eri kuljetusmaksuja tai -ehtoja samanlaisten tavaroiden kuljetuksiin samoilla reiteillä.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei estä ~~neuvostoa toteuttamasta~~ **hyväksymästä** muita toimenpiteitä **eurooppalakeja tai eurooppapuitelakeja** 71 artiklan 1 kohdan] mukaisesti.

3. Neuvosto ~~toteuttaa~~ **hyväksyy antaa komission ehdotuksesta määräenemmistöllä ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan eurooppa-asetukset ja eurooppapäätökset** sääntelyn, jolla joilla turvataan 1 kohdan ~~määräysten~~ täytäntöönpano. **Se tekee ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.**

Neuvosto voi erityisesti **antaa ne säännökset hyväksyä toimenpiteet eurooppa-asetukset ja eurooppapäätökset**⁸⁷, jotka ovat tarpeen, jotta yhteisön toimielimet voivat valvoa, että 1 kohtaa noudatetaan ja että käyttäjät saavat siitä täyden hyödyn.

4. Komissio tutkii omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion pyynnöstä kaikki 1 kohdassa tarkoitetut syrjintätapaukset ja kuultuaan niitä jäsenvaltioita, joita asia koskee, tekee tarvittavat **eurooppapäätökset** 3 kohdan nojalla ~~toteutetun~~ sääntelyn **kohdassa tarkoitettujen eurooppa-asetusten ja eurooppapäätösten** puitteissa mukaisesti.

⁸⁷ Muut kuin lainsäätämisyksikössä hyväksyttävät säädökset, 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti

101 lauseke (ent. 76 artikla)

1. Sellaiset jäsenvaltion ~~yhteisön~~ **unionin** sisäisessä liikenteessä käytettäviksi määräämät kuljetusmaksut ja -ehdot, joilla tavalla tai toisella tuetaan tai suojellaan tiettyä yritystä tai toimialaa taikka tiettyjä yrityksiä tai toimialoja, ovat kiellettyjä, jollei **niihin anneta lupaa komission eurooppapäätöksellä** ~~komissio anna lupaa niihin~~.

2. Komissio tutkii omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion pyynnöstä 1 kohdassa tarkoitetut maksut ja ehdot ottaen erityisesti huomioon yhtäältä tarkoituksenmukaisen alueellisen talouspolitiikan vaatimukset, alikehittyneiden alueiden tarpeet ja niiden alueiden ongelmat, joihin poliittiset olot ovat vakavasti vaikuttaneet, sekä toisaalta tällaisten maksujen ja ehtojen vaikutukset eri liikennemuotojen väliseen kilpailuun.

Komissio tekee tarvittavat **eurooppapäätökset** kuultuaan niitä jäsenvaltioita, joita asia koskee.

3. Edellä 1 kohdassa ~~tarkoitettu kielto~~ **tarkoitettua kieltoa ei koske sovelleta kilpailutariffeihin kilpailutariffeja.**

102 lauseke (ent. 77 artikla)

Maksut tai kulut, jotka liikenteenharjoittaja⁸⁸ veloittaa [rajanylityksestä] kuljetusmaksujen lisäksi, eivät saa olla kohtuuttomia rajanylityksestä tosiasiallisesti aiheutuviin kustannuksiin nähden.

Jäsenvaltiot pyrkivät ~~asteittain~~ pienentämään näitä kustannuksia.

Komissio voi antaa jäsenvaltioille suosituksia tämän artiklan soveltamisesta.

103 lauseke [(ent. 78 artikla)⁸⁹

Tämän osaston määräykset eivät estä toteuttamasta Saksan liittotasavallassa toimenpiteitä Saksan jaosta aiheutuneen taloudellisen haitan korvaamiseksi, jos toimenpiteet ovat tarpeen sellaisille Saksan liittotasavallan alueille, joihin jako on vaikuttanut.]

⁸⁸ Voidaan kysyä, millaisia maksuja liikenteenharjoittaja näin ollen veloittaa. Myös ilmaisu "rajanylityksestä" vaikuttaa vanhentuneelta sisämarkkinoilla, joilta sisärajat on poistettu. Olisi selvitettävä, onko koko artikla vanhentunut.

⁸⁹ Valmistelukunnan voisi olla hyvä selvittää, onko tämä artikla vielä ajankohtainen (ks. myös 87 artiklan 2 kohdan c alakohta).

104 lauseke (ent. 79 artikla)

Komission yhteyteen perustetaan neuvoa-antava komitea, jossa on jäsenvaltioiden hallitusten nimeämät asiantuntijat. Komissio kuulee komiteaa liikenneasioissa, kun se katsoo sen tarpeelliseksi[, sanotun kuitenkin rajoittamatta talous- ja sosiaalikomitean toimivaltuuksia]⁹⁰.

105 lauseke (ent. 80 artikla)

1. ~~Tämän osaston määräyksiä~~ **Tätä osastoa** sovelletaan rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen.
2. ~~Neuvosto voi määränemmistöllä päättää, annetaanko~~ **Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla voidaan vahvistaa meri- ja lentoliikennettä koskevat aiheelliset toimenpiteet säännöksiä sekä missä laajuudessa ja mitä menettelyä noudattaen niitä annetaan. Se annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa on kuultu.**

~~Tällöin sovelletaan 71 artiklan määräyksiä menettelystä.~~

VIII EUROOPAN LAAJUISET VERKOT

106 lauseke (ent. 154 artikla)

1. Myötävaikuttaakseen [14 ja 158 artiklassa] määrättyjen tavoitteiden toteuttamiseen ja mahdollistaakseen sen, että unionin kansalaiset, taloudelliset toimijat sekä alueelliset ja paikalliset yhteisöt voivat saada täyden hyödyn sellaisen alueen toteuttamisesta johtuvista eduista, jolla ei ole sisäisiä rajoja, ~~yhteisö~~ **unioni** myötävaikuttaa Euroopan laajuisten verkkojen perustamiseen ja kehittämiseen liikenteen, teletoiminnan ja energian infrastruktuurien aloilla.
2. ~~Yhteisö~~ **Unioni** pyrkii toiminnallaan avointen markkinoiden ja kilpailumarkkinoiden järjestelmässä edistämään kansallisten verkkojen yhteenliittämistä ja yhteentoimivuutta sekä pääsyä tällaisiin verkkoihin. Se ottaa erityisesti huomioon tarpeen liittää saarialueita, erillisalueita ja syrjäseutualueita ~~yhteisön unionin~~ **keskusalueisiin.**

⁹⁰ Ehdotetaan, että tämä tarpeeton lause poistetaan, sillä on selvää, ettei mainitun komitean kuuleminen rajoita talous- ja sosiaalikomitean toimivaltuuksia.

1. Edellä [154 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi **yhteisö unioni**:
 - a) vahvistaa joukon suuntaviivoja, jotka koskevat suunniteltujen toimien tavoitteita, painopisteitä ja pääperiaatteita Euroopan laajuisten verkkojen alalla; näissä suuntaviivoissa yksilöidään yhteistä etua koskevat hankkeet;
 - b) panee erityisesti teknisen standardoinnin alalla täytäntöön kaikki toimet, jotka saattavat osoittautua tarpeellisiksi verkkojen yhteentoimivuuden turvaamiseksi;
 - c) voi erityisesti toteuttamiskelpoisuutta koskevilla selvityksillä, lainatakuilla tai korkotuella tukea sellaisia jäsenvaltioiden tukemia yhteistä etua koskevia hankkeita, jotka yksilöidään ensimmäisessä luettelakohdassa a alakohdassa tarkoitetuissa suuntaviivoissa; **yhteisö unioni** voi myös osallistua tiettyjen liikenteen infrastruktuurin alan hankkeiden rahoittamiseen jäsenvaltioissa ~~161 artiklan mukaisesti perustetun~~ koheesiorahaston kautta.

~~Yhteisön Unionin~~ toiminnassa otetaan huomioon hankkeiden ajateltavissa oleva taloudellinen elinkelpoisuus.

2. Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla vahvistetaan ~~vahvistaa 155 artiklan 1 kohdassa~~ tarkoitetut suuntaviivat ja muut toimenpiteet. **Se annetaan, kun 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen** sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa on kuultu.

Niihin suuntaviivoihin ja niihin yhteistä etua koskeviin hankkeisiin, jotka koskevat jonkin jäsenvaltion aluetta, tarvitaan tuon jäsenvaltion hyväksyminen.⁹¹

2 3. Yhteydessä komission kanssa jäsenvaltiot sovittavat keskenään yhteen sellaisen kansallisella tasolla harjoittamansa politiikan, jolla voi olla merkittävä vaikutus [154 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen. Komissio voi kiinteässä yhteistoiminnassa jäsenvaltioiden kanssa tehdä aiheellisia aloitteita tämän yhteensovittamisen edistämiseksi.

3 4. ~~Yhteisö Unioni voi päättää yhteistyöstä~~ **tehdä yhteistyötä** kolmansien maiden kanssa yhteistä etua koskevien hankkeiden edistämiseksi ja verkkojen yhteentoimivuuden turvaamiseksi.

~~156 artikla~~

~~Neuvosto vahvistaa 155 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut suuntaviivat ja muut toimenpiteet 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.~~

⁹¹ Yksinkertaisuuden vuoksi uudessa 2 kohdassa, joka muodostaa oikeusperustan Euroopan laajuisia verkkoja koskevalle unionin toiminnalle, toistetaan kokonaisuudessaan 156 artiklan teksti; merkityt muutokset ovat kyseisen artiklan nykyiseen tekstiin ehdotettuja muutoksia.

Niihin suuntaviivoihin ja niihin yhteistä etua koskeviin hankkeisiin, jotka koskevat jonkin jäsenvaltion aluetta, tarvitaan tuon jäsenvaltion hyväksyminen.⁹²

IX TUTKIMUS JA TEKNOLOGINEN KEHITTÄMINEN

108 lauseke (ent. 163 artikla)

1. ~~Yhteisön Unionin~~ tavoitteena on ~~lujittaa yhteisön unionin~~ teollisuuden tieteellistä ja teknologista perustaa sekä suosia ~~yhteisön unionin~~ teollisuuden kansainvälisen kilpailukyvyn kehittämistä samoin kuin edistää kaikkea tutkimustoimintaa, jota pidetään tarpeellisenä ~~tämän sopimuksen perustuslain~~ muiden lukujen perusteella.
2. Tätä varten ~~yhteisö unioni~~ edistää kaikkialla ~~yhteisössä unionissa~~ yrityksiä, pienet ja keskisuuret yritykset mukaan luettuina, tutkimuskeskuksia ja korkeakouluja niiden korkealaatuiseen tutkimukseen ja teknologiseen kehittämiseen liittyvissä pyrkimyksissä; se tukee niiden pyrkimyksiä keskinäiseen yhteistyöhön varsinkin avaamalla kansalliset julkiset hankinnat, määrittelemällä yhteiset standardit sekä poistamalla yhteistyön oikeudelliset ja verotukselliset esteet pyrkien erityisesti siihen, että yritykset voivat täysin käyttää hyväkseen sisämarkkinoiden tarjoamia mahdollisuuksia.
3. Kaikesta ~~tämän sopimukseen perustuslakiin~~ perustuvasta ~~yhteisön unionin~~ toiminnasta tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen aloilla, esittelyhankkeet mukaan luettuina, päätetään ja se pannaan täytäntöön [tämän osaston] ~~määräyksiä noudattaen mukaisesti~~.

109 lauseke (ent. 164 artikla)

Pyrkiessään näihin tavoitteisiin ~~yhteisö unioni~~ toteuttaa seuraavia jäsenvaltioissa harjoitettua toimintaa täydentäviä toimia:

- a) tutkimusta, teknologista kehittämistä ja esittelyä koskevien toimintaohjelmien täytäntöönpano edistämällä yhteistyötä yritysten, tutkimuskeskusten ja korkeakoulujen kanssa ja niiden kesken;
- b) yhteistyön edistäminen kolmansien maiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa ~~yhteisön unionin~~ tutkimuksen, teknologisen kehittämisen ja esittelyn alalla;
- c) ~~yhteisön unionin~~ tutkimukseen, teknologiseen kehittämiseen ja esittelyyn liittyvän toiminnan tuloksia koskevan tiedon levittäminen ja näiden tulosten hyväksi käyttäminen;

⁹² Tämä artikla voitaisiin poistaa; ks. edellinen alaviite.

- d) ~~yhteisön~~ **unionin** tutkijoiden koulutuksen ja liikkumisen kannustaminen.

110 lauseke (ent. 165 artikla)

1. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ja jäsenvaltiot sovittavat yhteen toimintansa tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen alalla turvatakseen kansallisen politiikan ja ~~yhteisön~~ **unionin** politiikan keskinäisen yhtenäisyyden.
2. Komissio voi kiinteässä yhteistoiminnassa jäsenvaltioiden kanssa tehdä aiheellisia aloitteita 1 kohdassa tarkoitetun yhteensovittamisen edistämiseksi.

111 lauseke (ent. 166 artikla)

1. **Eurooppalailla**⁹³ ~~Neuvosto hyväksyy~~ **vahvistetaan** kaikkea ~~yhteisön~~ **unionin** toimintaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja koskeva monivuotinen puiteohjelma. ~~Se annetaan~~, kun talous- ja sosiaalikomitea on kuultu.

Puiteohjelmassa:

- a) vahvistetaan ne tieteelliset ja teknologiset tavoitteet, jotka [164 artiklassa] tarkoitetulla toiminnalla toteutetaan, sekä niihin liittyvät painopisteet;
 - b) osoitetaan tällaisen toiminnan pääperiaatteet;
 - c) vahvistetaan se suurin kokonaismäärä, jolla ~~yhteisö~~ **unioni** osallistuu puiteohjelman rahoitukseen, ja yksityiskohtaiset säännöt ~~yhteisön~~ **unionin** osallistumisesta ohjelman rahoitukseen sekä kunkin suunnitellun toiminnan osuus.
2. Puiteohjelmaa mukautetaan tai täydennetään tilanteen kehityksen mukaisesti.
 3. Puiteohjelma pannaan täytäntöön kussakin toiminnassa kehitetyin erityisohjelmin. Kussakin erityisohjelmassa täsmennetään yksityiskohtaiset säännöt ohjelman toteuttamiseksi, vahvistetaan ohjelman kesto ja määrätään tarpeellisiksi arvioiduista varoista. Erityisohjelmissa vahvistetut tarpeellisiksi arvioitujen varojen määrät eivät saa ylittää puiteohjelmalle ja kullekin toiminnalle vahvistettua suurinta kokonaismäärää.

⁹³ Ehdotetaan, että viitataan ainoastaan eurooppalakiin, sillä kun luodaan toimintapuitteet unionin tasolla, oikeussäädös ei voi olla puitelaki.

4. Neuvosto **antaa** hyväksyy erityisohjelmat määräenemmistöllä komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan **eurooppa-asetukset tai eurooppapäätökset** ⁹⁴, joissa vahvistetaan erityisohjelmat. Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.

112 lauseke (ent. 167 artikla)⁹⁵

Monivuotisen puiteohjelman panemiseksi täytäntöön ~~neuvosto~~ **eurooppalailla tai eurooppapuitelailla vahvistetaan:**

- a) yritysten, tutkimuskeskusten ja korkeakoulujen osallistumista koskevat säännöt;
- b) tutkimustuloksista saatujen tietojen levittämistä koskevat säännöt.

Eurooppalaki tai eurooppapuitelaki annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.

113 lauseke (ent. 168 artikla)

Monivuotista puiteohjelmaa täytäntöön pantaessa voidaan ~~päätää täydentävistä toimintaohjelmista~~ **hyväksyä** täydentäviä toimintaohjelmia, joihin osallistuvat vain jotkin jäsenvaltiot; nämä jäsenvaltiot huolehtivat toimintaohjelmien rahoittamisesta, jollei ~~yhteisö~~ **unioni** mahdollisesti osallistu.

~~Neuvosto antaa~~ **Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla vahvistetaan** täydentäviin toimintaohjelmiin sovellettavat säännöt, erityisesti tiedon levittämisestä ja muiden jäsenvaltioiden mahdollisuuksista päästä täydentäviin toimintaohjelmiin. **Se annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.**

Täydentävien toimintaohjelmien hyväksymiseen tarvitaan niiden jäsenvaltioiden suostumus, joita asia koskee. ⁹⁶

114 lauseke (ent. 169 artikla)

Monivuotista puiteohjelmaa täytäntöön pantaessa ~~yhteisö voi~~ **eurooppalailla tai eurooppapuitelailla voidaan**, yhteisymmärryksessä niiden jäsenvaltioiden kanssa, joita asia koskee, määrätä osallistumisesta useiden jäsenvaltioiden käynnistämiin tutkimus- ja kehittämistyötä koskeviin toimintaohjelmiin sekä näiden toimintaohjelmien täytäntöönpanoa koskeviin järjestelmiin.

Eurooppalaki tai eurooppapuitelaki annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.

⁹⁴ Muut kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset, 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti

⁹⁵ Selkeyden vuoksi tällä hetkellä EY-sopimuksen 172 artiklassa määrättävät päätöksentekomenettelyt on liitetty asianomaisiin oikeusperustoihin (167, 168, 169 ja 171 artikla).

⁹⁶ Tässä kohdassa toistetaan EY-sopimuksen 172 artiklan viimeinen virke.

115 lauseke (ent. 170 artikla)

~~Yhteisö~~ **Unioni** voi monivuotista puiteohjelmaa täytäntöön pantaessa määrätä ~~yhteisön~~ **unionin** tutkimusta, teknologista kehittämistä ja esittelyä koskevasta yhteistyöstä kolmansien maiden tai kansainvälisten järjestöjen kanssa.

Tätä yhteistyötä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä voidaan sopia ~~yhteisön~~ **unionin** ja asianomaisten kolmansien osapuolten välisin sopimuksin, joista neuvotellaan ja jotka tehdään [300 artiklan] mukaisesti.

116 lauseke (ent. 171 artikla)

~~Yhteisö~~ **Neuvosto** voi **komission ehdotuksesta antaa eurooppa-asetuksia tai eurooppapäätöksiä** ⁹⁷, joilla on tarkoitus perustaa yhteisyrityksiä tai muita järjestelmiä, jotka ovat tarpeen, jotta ~~yhteisön~~ **unionin** tutkimusta, teknologista kehittämistä ja esittelyä koskevat toimintaohjelmat voidaan panna täytäntöön asianmukaisesti. **Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.**

117 lauseke (ent. 172 artikla)⁹⁸

~~Neuvosto antaa 171 artiklassa tarkoitetut säännökset määräenemmistöllä komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.~~

~~Neuvosto antaa 167, 168 ja 169 artiklassa tarkoitetut säännökset 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan. Täydentävien toimintaohjelmien hyväksymiseen tarvitaan niiden jäsenvaltioiden suostumus, joita asia koskee.~~

118 lauseke (ent. 173 artikla)

Jokaisen vuoden alussa komissio antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen. Kertomuksessa annetaan tiedot edellisen vuoden toiminnasta tutkimuksessa ja teknologisessa kehittämisessä sekä tulosten levittämisessä sekä kuluvan vuoden työohjelmasta.

⁹⁷ Muut kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset, 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti
⁹⁸ Selvyyden vuoksi kaikki tämän artiklan määräykset on siirretty edellä oleviin 167, 168, 169 ja 171 artiklaan.

A4 — SISÄINEN TURVALLISUUS
VAPAUTEEN, TURVALLISUUTEEN JA OIKEUTEEN PERUSTUVA ALUE⁹⁹

IV OSASTO

VIISUMI-, TURVAPAIKKA- JA MAAHANMUUTTOPOLITIikka SEKÄ
MUU HENKILÖIDEN VAPAASEEN LIIKKUVUUTEEN LIITTYVÄ POLITIIKKA

Osastoa ei toisteta 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

VI OSASTO

MÄÄRÄYKSET POLIISIYHTEISTYÖSTÄ JA
OIKEUDELLISESTA YHTEISTYÖSTÄ RIKOSASIOISSA

Osastoa ei toisteta 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

⁹⁹

Tätä osastoa on muutettu, jotta otetaan huomioon viimeisin puheenjohtajiston käsiteltävänä oleva vapauten, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaa aluetta koskeva ehdotus, johon on koottu viisumeja, turvapaikkaa, maahanmuuttoa yms. koskevien määräysten lisäksi poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa koskevat määräykset.

A5. ALAT, JOILLA UNIONI VOI PÄÄTTÄÄ TOTEUTTAA TUKITOIMIA

I. TYÖLLISYYS¹⁰⁰

119 lauseke (ent. 125 artikla)

Jäsenvaltiot ja ~~yhteisö~~ **unioni** pyrkivät tämän [osaston] määräysten mukaisesti kehittämään yhteensovittettua työllisyysstrategiaa ja erityisesti edistämään ammattitaitoisen, koulutetun ja mukautumiskykyisen työvoiman sekä talouden muutoksiin reagoivien työmarkkinoiden kehittymistä ~~perustuslain~~ [Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 ... **artiklassa** ja tämän ~~sopimuksen 2 artiklassa~~]¹⁰¹ määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi.

120 lauseke (ent. 126 artikla)

1. Jäsenvaltiot pyrkivät omalla työllisyyspolitiikallaan edistämään [125 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamista [99 artiklan 2 kohdan] nojalla hyväksytyjen jäsenvaltioiden ja ~~yhteisön~~ **unionin** talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen mukaisesti.
2. Jäsenvaltiot pitävät, ottaen huomioon työnantajien ja työntekijöiden velvollisuuksiin liittyvät kansalliset käytännöt, työllisyyden edistämistä yhteistä etua koskevana asiana ja sovittavat neuvostossa yhteen sitä koskevan toimintansa [128 artiklan] määräysten mukaisesti.

121 lauseke (ent. 127 artikla)

1. ~~Yhteisö~~ **Unioni** myötävaikuttaa työllisyyden korkeaan tasoon edistämällä jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja tukemalla sekä tarvittaessa täydentämällä niiden toimintaa. Tällöin otetaan huomioon jäsenvaltioiden toimivalta.
2. Työllisyyden korkeaa tasoa koskeva tavoite otetaan huomioon ~~yhteisön~~ **unionin** politiikkojen ja toimintojen suunnittelussa ja toteutuksessa.¹⁰²

¹⁰⁰ Tämän osaston sisältöä on mahdollisesti vielä tarkasteltava työryhmän 11 (Sosiaalinen Eurooppa) raportista annettavien valmistelukunnan päätelmien pohjalta (CONV 516/03).

¹⁰¹ Lisätään viittaus I osassa olevaan "unionin tavoitteita" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 3 artikla).

¹⁰² Tämä kaikkiin politiikkoihin horisontaalisesti sovellettava määräys voitaisiin koota yhteen artiklaan muiden samantyyppisten määräysten kanssa (ks. 3 artiklan 2 kohtaan liittyvä alaviite).

122 lauseke (ent. 128 artikla)

1. Neuvoston ja komission yhteisen vuosittaisen selvityksen perusteella Eurooppa-neuvosto arvioi vuosittain työllisyystilannetta ~~yhteisössä~~ **unionissa** ja antaa siitä päätelmät.
 2. Neuvosto **hyväksyy** Eurooppa-neuvoston päätelmien perusteella ~~-, joka tekee ratkaisunsa määrääneemmistöllä komission ehdotuksesta Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa, alueiden komiteaa sekä 130 artiklassa tarkoitettua työllisyyskomiteaa kuultuaan, vahvistaa vuosittain suuntaviivat¹⁰³, jotka jäsenvaltiot ottavat huomioon työllisyyspolitiikassaan. Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa, alueiden komiteaa sekä työllisyyskomiteaa kuultuaan.~~
- Näiden suuntaviivojen on oltava [99 artiklan 2 kohdan] nojalla hyväksytyjen laajojen suuntaviivojen mukaisia.
3. Jokainen jäsenvaltio antaa neuvostolle ja komissiolle vuosittain selvityksen tärkeimmistä 2 kohdassa tarkoitettujen työllisyyttä koskevien suuntaviivojen mukaisesti toteuttamistaan työllisyyspolitiikan toimenpiteistä.
 4. Neuvosto tarkastelee 3 kohdassa tarkoitettujen selvitysten perusteella ja työllisyyskomitean lausunnon saatuaan vuosittain jäsenvaltioiden toteuttamaa työllisyyspolitiikkaa ottaen huomioon työllisyyttä koskevat suuntaviivat. Neuvosto voi **komission suosituksesta¹⁰⁴ antaa suosituksia¹⁰⁵** jäsenvaltioille ~~-, jos se tämän tarkastelun perusteella pitää sitä aiheellisenä.~~
 5. Neuvosto ja komissio laativat kyseisen tarkastelun tulosten perusteella Eurooppa-neuvostolle yhteisen vuosittaisen selvityksen työllisyystilanteesta ~~yhteisössä~~ **unionissa** ja työllisyyttä koskevien suuntaviivojen toteuttamisesta.

123 lauseke (ent. 129 artikla)

~~Neuvosto voi 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa sekä alueiden komiteaa kuultuaan toteuttaa Eurooppapalaila tai eurooppapuitelaila voidaan vahvistaa edistämistoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on edistää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja tukea niiden toimintaa työllisyyden alalla aloittein, joilla pyritään kehittämään tiedon ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa, tarjoamaan vertailevaa analyysia ja neuvontaa sekä edistämään innovatiivisia lähestymistapoja ja arvioimaan kokemuksia etenkin kokeiluhankkeita hyväksi käyttämällä.~~
Eurooppalaki tai eurooppapuitelaki annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa on kuultu.

¹⁰³ Muut kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset, 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.
¹⁰⁴ On huomattava, että nykyinen vaatimus, jonka mukaan EY-sopimuksen 205 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toista luetelmakohtaa noudattaen neuvostossa on oltava ainakin kymmenen asian puolesta äänestävää jäsenvaltiota, on poistettu artiklaehdotuksesta "Ministerineuvosto" (17 a artikla, CONV 691/03).
¹⁰⁵ Muut kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset, 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

Eurooppalakiin tai eurooppapuitelakiin Näihin toimenpiteisiin ei kuulu jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista.

124 lauseke (ent. 130 artikla)

Neuvosto perustaa ¹⁰⁶ ~~Euroopan parlamenttia kuultuaan~~ **omasta aloitteestaan yksinkertaisella enemmistöllä** neuvoa-antavan työllisyyskomitean edistämään jäsenvaltioiden työllisyys- ja työmarkkinapolitiikan yhteensovittamista. **Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.**

Komitean tehtävänä on:

- a) seurata jäsenvaltioiden ja ~~yhteisön~~ **unionin** työllisyystilannetta ja -politiikkaa;
- b) laatia joko neuvoston tai komission pyynnöstä tai omasta aloitteestaan lausuntoja sekä myötävaikuttaa [128 artiklassa] tarkoitetun, neuvostossa tapahtuvan käsittelyn valmisteluun, tämän kuitenkin rajoittamatta [207 artiklan] soveltamista.

Tehtävänsä toteuttaessaan komitea kuulee työmarkkinaosapuolia.

Kukin jäsenvaltio ja komissio nimeävät komiteaan kaksi jäsentä.

II. KANSANTERVEYS¹⁰⁷

125 lauseke (ent. 152 artikla)¹⁰⁸

1. Kaikkien ~~yhteisön~~ **unionin** politiikkojen ja toimintojen määrittelyssä ja toteuttamisessa varmistetaan ihmisten terveyden korkeatasoinen suojelu.¹⁰⁹

¹⁰⁶ Muut kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

¹⁰⁷ Tämän kansanterveyttä käsittelevän luvun paikka tässä A5-osassa, johon on kerätty tukitoimiin liittyvät alat, on perustuslaillisen sopimuksen rakenteesta 28.10.2002 tehdyn ehdotuksen (CONV 369/03), eikä I osassa olevan jaettua toimivaltaa koskevan artiklaehdotuksen (CONV 528/03) mukainen. Siinä kansanterveys on katsottu jaettuun toimivaltaan kuuluvaksi.)

¹⁰⁸ Sosiaalista Eurooppaa käsittelevä työryhmä 11 on ehdottanut, että tämän artiklan soveltamisalaa laajennettaisiin niin, että "otetaan mukaan vakavien rajat ylittävien uhkien, tartuntatautien, bioterrorismin ja WHO:n sopimusten kaltaiset asiat" (CONV 516/03, 35 kohta).

¹⁰⁹ Tämä kaikkiin politiikkoihin horisontaalisesti sovellettava määräys voitaisiin koota yhteen artiklaan muiden samantyyppisten määräysten kanssa (ks. 3 artiklan 2 kohtaan liittyvä alaviite).

Kansallista politiikkaa täydentävä ~~yhteisen~~ **unionin** toiminta suuntautuu kansanterveyden parantamiseen, ihmisten sairauksien ja tautien ehkäisemiseen sekä ihmisten terveyttä vaarantavien tekijöiden torjuntaan. Kyseinen toiminta käsittää laajalle levinneiden vaarallisten sairauksien torjunnan edistämällä niiden syiden, leviämisen ja ehkäisemisen tutkimusta sekä terveystietoa ja -kasvatusta.

~~Yhteisö~~ **Unioni** täydentää huumausaineiden aiheuttamien terveyshaittojen vähentämiseen tähtäävää jäsenvaltioiden toimintaa, johon kuuluu tiedotus- ja ehkäisemistoimia.

2. ~~Yhteisö~~ **Unioni** edistää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä tässä artiklassa tarkoitetuilla aloilla sekä tarvittaessa tukee niiden toimintaa.

Yhteydessä komission kanssa jäsenvaltiot sovittavat keskenään yhteen politiikkansa ja toimintaohjelmansa 1 kohdassa tarkoitetuilla aloilla. Komissio voi kiinteässä yhteydessä jäsenvaltioihin tehdä aiheellisia aloitteita tämän yhteensovittamisen edistämiseksi.

3. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ja jäsenvaltiot edistävät yhteistyötä kolmansien maiden sekä kansanterveyden alalla toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa.

4. ~~Neuvosto myötävaikuttaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan~~ **Eurooppalailla tai eurooppapuitelaila** myötävaikutetaan tässä artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseen ~~hyväksymällä vahvistamalla:~~

- a) toimenpiteitä, joilla asetetaan ihmisestä peräisin oleville elimille ja aineille sekä verelle ja verituotteille korkeat laatu- ja turvallisuusvaatimukset; nämä toimenpiteet eivät estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai toteuttamasta tiukempia suojatoimenpiteitä;
- b) poiketen siitä mitä 37 artiklassa määrätään, eläinlääkintä- ja kasvinsuojelualalla toimenpiteitä, joiden välittömänä tarkoituksena on kansanterveyden suojeleminen;
- c) **edistämistoimenpiteitä**, joiden tarkoituksena on ihmisten terveyden suojeleminen ja parantaminen, jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista.

Eurooppalaki tai eurooppapuitelaki annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa on kuultu.

Neuvosto voi **tässä artiklassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi** myös antaa määränemmistöllä komission ehdotuksesta suosituksia ~~tässä artiklassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi.~~

5. ~~Yhteisön~~ **Unionin** toiminnassa kansanterveyden alalla otetaan täysimääräisesti huomioon jäsenvaltioiden terveystalvelujen ja sairaanhoidon järjestämiseen ja tarjoamiseen liittyvät velvollisuudet. Erityisesti 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettut toimenpiteet eivät vaikuta elinten ja veren luovuttamista tai lääketieteellistä käyttöä koskeviin kansallisiin säännöksiin ja määräyksiin.

III. TEOLLISUUS

126 lauseke (ent. 157 artikla)

1. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ja jäsenvaltiot huolehtivat siitä, että ~~yhteisön~~ **unionin** teollisuuden kilpailukyvyyn kannalta tarpeelliset edellytykset turvataan.

Tällöin niiden toiminnalla pyritään avointen markkinoiden ja kilpailumarkkinoiden järjestelmän mukaisesti:

- a) nopeuttamaan teollisuuden mukauttamista rakenteellisiin muutoksiin;
- b) edistämään kaikkialla ~~yhteisössä~~ **unionissa** yritysten, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten, aloittamisen ja kehittämisen kannalta suotuisaa toimintaympäristöä;
- c) edistämään yritysten välisen yhteistyön kannalta suotuisaa toimintaympäristöä;
- d) edistämään keksintöjä, tutkimusta ja teknologista kehittämistä koskevan politiikan antamien teollisten mahdollisuuksien parempaa hyväksikäyttöä.

2. Jäsenvaltiot neuvottelevat keskenään yhteydessä komission kanssa ja sovittavat tarvittaessa yhteen toimintansa. Komissio voi tehdä aiheellisia aloitteita tämän yhteensovittamisen edistämiseksi.

3. ~~Yhteisö~~ **Unioni** myötävaikuttaa 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen ~~tämän sopimuksen~~ **perustustlain** muiden artiklojen nojalla harjoittamallaan politiikalla ja toiminnalla.¹¹⁰ Neuvosto voi 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan päättää hyväksyä toteuttaa **Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla voidaan vahvistaa** erityistoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on tukea jäsenvaltioissa 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi toteutettuja toimia. **Se annetaan, kun talous- ja sosiaalikomitea on kuultu.**

Tämän osaston määräykset eivät anna ~~yhteisölle~~ **unionille** perusteita toteuttaa toimenpiteitä, jotka voivat johtaa kilpailun vääristymiseen tai jotka käsittävät verotusta tai palkattujen työntekijöiden oikeuksia ja etuja koskevia säännöksiä tai määräyksiä.

¹¹⁰ Tämä kaikkiin politiikkoihin horisontaalisesti sovellettava määräys voitaisiin koota yhteen artiklaan muiden samantyyppisten määräysten kanssa (ks. 3 artiklan 2 kohtaan liittyvä alaviite).

IV. KULTTUURI

127 lauseke (ent. 151 artikla)

1. ~~Yhteisö~~ **Unioni** myötävaikuttaa siihen, että jäsenvaltioiden kulttuurit kehittyvät kukoistaviksi pitäen arvossa niiden kansallista ja alueellista monimuotoisuutta ja korostaen samalla niiden yhteistä kulttuuriperintöä.
2. ~~Yhteisö~~ **Unioni** pyrkii toiminnallaan rohkaisemaan jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa tukemaan ja täydentämään niiden toimintaa seuraavilla aloilla:
 - a) Euroopan kansojen kulttuurin ja historian tuntemuksen ja sitä koskevan tiedon levityksen parantaminen;
 - b) Euroopan kannalta merkittävän kulttuuriperinnön säilyttäminen ja suojaaminen;
 - c) muu kuin kaupallinen kulttuurivaihto;
 - d) taiteellinen ja kirjallinen luova toiminta, audiovisuaalisen alan toiminta mukaan luettuna.
3. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ja jäsenvaltiot suosivat yhteistyötä kolmansien maiden sekä kulttuurin alalla toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen, erityisesti Euroopan neuvoston kanssa.
4. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ottaa kulttuuriin liittyvät näkökohdat huomioon muiden ~~tämän sopimuksen perustuksen~~ määräysten mukaisessa toiminnassaan, erityisesti kulttuuriensa monimuotoisuuden vaalimiseksi ja edistämiseksi.¹¹¹
5. Myötävaikuttaakseen tässä artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen ~~neuvosto~~:
 - a) ~~neuvosto toteuttaa jäljempänä 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja alueiden komiteaa kuultuaan toteuttaa~~ **Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla**¹¹² **vahvistetaan** ~~sellaisia~~ edistämistoimet, jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista. ~~Neuvosto tekee ratkaisunsa kaikissa 251 artiklassa tarkoitetuissa menettelyissä yksimielisesti; Se annetaan, kun alueiden komiteaa on kuultu.~~
 - b) **neuvosto** antaa ~~yksimielisesti~~ komission ehdotuksesta suosituksia¹¹³.

¹¹¹ Tämä kaikkiin politiikkoihin horisontaalisesti sovellettava määräys voitaisiin koota yhteen artiklaan muiden samantyyppisten määräysten kanssa (ks. 3 artiklan 2 kohtaan liittyvä alaviite).

¹¹² Siirrytään yksimielisestä päätöksestä määränemmistöpäätökseen 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

¹¹³ Siirrytään yksimielisestä päätöksestä määränemmistöpäätökseen 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti

V. KOULUTUS, AMMATILLINEN KOULUTUS JA NUORISO

128 lauseke (ent. 149 artikla)

1. ~~Yhteisö~~ **Unioni** myötävaikuttaa korkealaatuisen koulutuksen kehittämiseen rohkaisemalla jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa tukemalla ja täydentämällä jäsenvaltioiden toimintaa pitäen täysin arvossa jäsenvaltioiden vastuuta opetuksen sisällöstä ja koulutusjärjestelmän järjestämisestä sekä niiden sivistyksellistä ja kielellistä monimuotoisuutta.
2. ~~Yhteisön~~ **Unionin** toiminnalla pyritään:
 - a) kehittämään eurooppalaista ulottuvuutta koulutuksessa erityisesti jäsenvaltioiden kielten opetuksella ja levittämällä;
 - b) edistämään opiskelijoiden ja opettajien liikkuvuutta muun muassa rohkaisemalla tutkintotodistusten ja opintojaksojen tunnustamista akateemisessa maailmassa;
 - c) edistämään koulutuslaitosten välistä yhteistyötä;
 - d) kehittämään tietojen ja kokemusten vaihtoa jäsenvaltioiden koulutusjärjestelmien yhteisissä kysymyksissä;
 - e) edistämään nuorisovaihdon sekä sosiaalipedagogiikan alan ohjaajien vaihdon kehittämistä;
 - f) rohkaisemaan etäopetuksen kehittämistä.
3. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ja jäsenvaltiot suosivat yhteistyötä kolmansien maiden sekä koulutusalan toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen ja erityisesti Euroopan neuvoston kanssa.
4. Myötävaikuttaakseen tässä artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen ~~neuvosto~~:
 - a) ~~Neuvosto vahvistaa jäljempänä 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan~~ **eurooppalailla tai eurooppapuitelailla vahvistetaan** edistämistoimia, jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista. **Se annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa on kuultu.**
 - b) **neuvosto** antaa ~~määräenemmistöllä~~ komission ehdotuksesta suosituksia.

1. ~~Yhteisö~~ **Unioni** toteuttaa ammatillista koulutusta koskevaa politiikkaa, joka tukee ja täydentää jäsenvaltioiden toimia, pitäen täysin arvossa jäsenvaltioiden vastuuta ammatillisen koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä.
2. ~~Yhteisön~~ **Unionin** toiminnalla pyritään:
 - a) helpottamaan teollisiin muutoksiin mukautumista erityisesti ammatillisella koulutuksella ja uudelleen koulutuksella;
 - b) parantamaan valmentavaa ammatillista koulutusta ja jatkokoulutusta ammattiin pääsyn ja palaamisen helpottamiseksi työmarkkinoilla;
 - c) helpottamaan pääsyä ammatilliseen koulutukseen ja edistämään ammattiin kouluttavien ja ammattia opiskelevien, erityisesti nuorison, liikkuvuutta;
 - d) kannustamaan koulutuslaitosten tai ammatillisten koulutuslaitosten ja yritysten välistä yhteistyötä ammatillista koulutusta koskevissa asioissa;
 - e) kehittämään tietojen ja kokemusten vaihtoa jäsenvaltioiden ammatillisten koulutusjärjestelmien yhteisissä kysymyksissä.
3. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ja jäsenvaltiot edistävät yhteistyötä kolmansien maiden sekä ammatillisen koulutuksen alalla toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa.
4. ~~Neuvosto toteuttaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan~~ **Eurooppalailla tai eurooppapuitelaila myötävaikutetaan** tässä artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen mutta tämä ei merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista. **Eurooppalaki tai eurooppapuitelaki annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa on kuultu.**

[NELJÄS OSA]

130 lauseke (ent. 182 artikla)

~~Jäsenvaltiot sopivat assosioivansa yhteisöön~~ Ne Euroopan ulkopuoliset maat ja alueet, joilla on erityiset suhteet Tanskaan, Ranskaan, Alankomaihin ja Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, **assosioidaan unioniin**. Nämä maat ja alueet, jäljempänä 'maat ja alueet', luetellaan ~~tämän sopimuksen~~ [liitteessä II].

Assosioinnin tavoitteena on edistää maiden ja alueiden taloudellista ja sosiaalista kehitystä ja vahvistaa läheiset taloudelliset suhteet niiden ja koko ~~yhteisön~~ **unionin** välille.

~~Tämän sopimuksen johdanto-osassa ...~~ ¹¹⁵ mainittujen periaatteiden mukaisesti assosioinnin tarkoituksena on ensisijaisesti edistää näiden maiden ja alueiden väestön etuja ja vaurautta, jotta ne voivat saavuttaa sen taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kehityksen, johon ne pyrkivät.

131 lauseke (ent. 183 artikla)

Assosioinnilla pyritään seuraaviin tavoitteisiin:

- 1) Jäsenvaltiot soveltavat kaupankäynnissään maiden ja alueiden kanssa samaa järjestelmää kuin ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** mukaan keskinäisessä kaupankäynnissään.
- 2) Jokainen maa ja alue soveltaa kaupankäynnissään jäsenvaltioiden sekä muiden maiden ja alueiden kanssa samaa järjestelmää kuin kaupankäynnissä sen Euroopan valtion kanssa, johon sillä on erityiset suhteet.
- 3) Jäsenvaltiot osallistuvat näiden maiden ja alueiden asteittaisen kehittymisen vaatimiin sijoituksiin.
- 4) ~~Yhteisön~~ **Unionin** rahoittamiin sijoituksiin saa tarjouksin ja toimituksin osallistua yhtäläisin ehdoin jokainen luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka on jäsenvaltion taikka jonkin maan tai alueen kansalainen.

¹¹⁴ Teksti siirretty tähän 2.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

¹¹⁵ Kyseiset, tällä hetkellä EY-sopimuksen johdanto-osassa olevat periaatteet olisi syytä luetella. Ne olisi sisällytettävä perustuslakiin ja tarvittaessa tähän määräykseen.

- 5) Jäsenvaltioiden sekä maiden ja alueiden välisissä suhteissa kansalaisten ja yhtiöiden sijoittautumisoikeutta säännellään sijoittautumisoikeutta koskevan [luvun] määräysten ja menettelyjen mukaisesti ja ketään syrjimättä, jollei [187 artiklan] nojalla ~~annetuista~~ **hyväksytyistä** erityissäännöksistä **toimenpiteistä** muuta johdu.

132 lauseke (ent. 184 artikla)

1. Maista ja alueilta peräisin olevien, jäsenvaltioihin tuotavien tavaroiden tullit kielletään ~~niin kuin jäsenvaltioiden välisen tullien kieltämisestä tässä sopimuksessa määrätään oleviin,~~ jäsenvaltioihin tuotaviin tavaroihin sovelletaan **perustuslaissa määrättyä** jäsenvaltioiden välistä tullikieltoa.
2. Maahan tai alueelle jäsenvaltioista taikka muista maista tai muilta alueilta tuotavien tavaroiden tullit ovat kiellettyjä [25 artiklan] ~~määräysten~~ mukaisesti.
3. Maat ja alueet voivat kuitenkin periä tulleja, jotka ovat tarpeen niiden kehityksen ja teollistumisen kannalta taikka jotka ovat luonteeltaan fiskaalisia ja joiden tarkoituksena on tuottaa tuloa niiden talousarvioon.

~~Edellisessä~~ **Ensimmäisessä** alakohdassa tarkoitettut tullit eivät saa olla korkeampia kuin siitä jäsenvaltiosta tuotavista tuotteista perittävät tullit, johon maalla tai alueella on erityiset suhteet.

4. Mitä 2 kohdassa määrätään, ei sovelleta maihin tai alueisiin, jotka niitä sitovien erityisten kansainvälisten velvoitteiden vuoksi jo soveltavat tullitariffia, johon ei sisälly syrjintää.
5. Maihin tai alueille tuotavia tavaroita koskevien tullien käyttöön ottaminen tai niiden muuttaminen ei saa oikeudellisesti tai tosiasiallisesti johtaa suoraan tai välilliseen syrjintään jäsenvaltioista tapahtuvassa tuonnissa.

133 lauseke (ent. 185 artikla)

Jos niiden tullien taso, joita sovelletaan kolmannesta maasta peräisin oleviin tuotteisiin niiden tullessa maahan tai alueelle, on sellainen, että se, ottaen huomioon [184 artiklan 1 kohdan] ~~määräysten~~ soveltamisen, johtaa kaupankäynnin vinoutumiseen jonkin jäsenvaltion vahingoksi, tämä jäsenvaltio voi pyytää komissiota ehdottamaan muille jäsenvaltioille **ehdotuksia säännöksiksi**, jotka ovat tarpeen tilanteen korjaamiseksi.

Vaihtoehto A - Siirtyminen Euroopan yhteisöstä tehdyn sopimuksen 187 artiklan mukaiseen menettelyyn

Jollei kansanterveyttä taikka yleistä turvallisuutta tai järjestystä koskevista määräyksistä muuta johdu, maista ja alueilta olevien työntekijöiden vapaata liikkuvuutta jäsenvaltioissa ja jäsenvaltioista olevien työntekijöiden vapaata liikkuvuutta maissa ja alueilla ~~säännellään myöhemmin tehtävin sopimuksin, joiden edellytyksenä on jäsenvaltioiden yksimielisyys~~ **säännellään 187 artiklan mukaan hyväksytyillä toimenpiteillä.**

Vaihtoehto B - Työntekijöiden kohtelun yhdenmukaistaminen Euroopan yhteisöstä tehdyn sopimuksen 183 artiklan 5 kohdan mukaisen itsenäisten ammatinharjoittajien kohtelun kanssa

Jollei kansanterveyttä taikka yleistä turvallisuutta tai järjestystä koskevista määräyksistä muuta johdu, maista ja alueilta olevien työntekijöiden vapaata liikkuvuutta jäsenvaltioissa ja jäsenvaltioista olevien työntekijöiden vapaata liikkuvuutta maissa ja alueilla ~~säännellään myöhemmin tehtävin sopimuksin, joiden edellytyksenä on jäsenvaltioiden yksimielisyys~~ **säännellään työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevan [luvun] määräysten ja menettelyjen mukaisesti ja ketään syrjimättä, jollei [187 artiklan] nojalla annetuista erityissäännöksistä muuta johdu.**

Neuvosto antaa hyväksyy ~~omasta aloitteestaan/ilman komission ehdotusta~~ ¹¹⁷ maiden ja alueiden sekä ~~yhteisön unionin~~ välisessä assosiaatiossa saatujen kokemusten ja ~~tämän sopimuksen~~ ¹¹⁸ ... **vahvistettujen** periaatteiden pohjalta yksimielisesti ~~säännökset~~ maiden ja alueiden sekä ~~yhteisön unionin~~ välistä assosiaatiota koskevista säännöistä ja menettelyistä **koskeviin sääntöihin ja menettelyihin liittyvät toimenpiteet** ¹¹⁹.

Grönlantiin sovelletaan, ~~mitä 182–187 artiklassa määrätään,~~ **182–187 artiklaa**, jollei tähän sopimukseen liitetyn Grönlantia koskevista erityisjärjestelyistä tehdyn pöytäkirjan erityismääräyksistä muuta johdu.

¹¹⁶ Ehdotetut vaihtoehtoiset tekstit 2.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti (jäsenvaltioiden välistä sopimusta ei enää pitäisi käyttää välineenä).

¹¹⁷ Neuvoston oikeudellisen yksikön asiantuntijat katsovat, että tässä olisi säilytettävä ilmaisu "*ilman komission ehdotusta*" (ks. selitystä tämän raportin yleisten huomautusten kohdassa 9). Joka tapauksessa todetaan, että neuvosto toimii käytännössä yleensä komission ehdotuksesta. Valmistelukunta näkee mahdollisesti tarpeellisena tarkastella sitä, olisiko toimenpiteet kuitenkin hyväksyttävä komission ehdotuksesta, koska on kysymys yhteisön toimialoista ja kun otetaan huomioon käytäntö.

¹¹⁸ Ks. EY-sopimuksen 182 artiklan kolmanteen kohtaan liittyvä alaviite edellä.

¹¹⁹ 29.4.2003 annetussa lisätoimeksiannossa ei määritetä tässä kohdassa käytettäviä säädöksiä.

B. ULKONIN TOIMINTA

Osastoa ei toisteta 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.¹²⁰

C. PUOLUSTUS¹²¹

Osastoa ei toisteta 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.¹²²

D. UNIONIN TOIMINTA

Osastoa ei toisteta 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

¹²⁰ Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osaston (Määräykset yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta) määräyksissä olisi oltava erityinen määräys, jossa otetaan huomioon "Ministerineuvostoa" koskevan artiklaehdotuksen (17 artiklan 3 kohta, CONV 691/03) määräenemmistöpäätöstä koskeva yleinen sääntö ja sääntö, joka koskee säädösten antamista komission ehdotuksesta, jos valmistelukunta ei halua, että sääntöjä sovelletaan automaattisesti tämän politiikan puitteissa annettuihin säädöksiin.

¹²¹ Tämän otsikon alla oleva kohta on jätetty tyhjäksi syistä, jotka selvitetään B osan IV lukua (yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka) koskevassa alaviitteessä.

¹²² Ks. ulkoista toimintaa koskevaa alaviitettä.

II OSA

PERUSTUSLAILLISTA SOPIMUSTA KOSKEVA LUONNOS

**EY:n perustamissopimuksen ja EU:sta tehdyn sopimuksen säännösten
teknistä mukauttamista koskevat ehdotukset**

2.4. ja 29.4. annettujen lisätoimeksiantojen mukaisesti

* * *

Tämä osa on luettava I osan saate huomioon ottaen.

A-osa

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen määräykset

Sisällysluettelo

sivu

Ensimmäinen osa	Periaatteet	108
Toinen osa	Unionin kansalaisuus	114
Kolmas osa	Yhteisen Unionin politiikka	117
I OSASTO	Tavaroiden vapaa liikkuvuus	117
1 luku	Tulliliitto	118
2 luku	Jäsenvaltioiden välisten määrällisten rajoitusten kieltäminen	119
II OSASTO	Maatalous ja kalastus	120
III OSASTO	Henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus	123
1 luku	Työntekijät	123
2 luku	Sijoittautumisoikeus	125
3 luku	Palvelut	128
4 luku	Pääomat ja maksut	131
IV OSASTO	Viisumi-, turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikka sekä muu henkilöiden vapaaseen liikkuvuuteen liittyvä politiikka (tekstiä ei esitetä tässä)	133
V OSASTO	Liikenne	133
VI OSASTO	Kilpailua, verotusta ja lainsäädännön lähentämistä koskevat yhteiset säännöt	137

1 luku	Kilpailusäännöt	137
1 jakso	Yrityksiin sovellettavat säännöt	137
2 jakso	Jäsenvaltion myöntämä tuki	140
2 luku	Veroja ja maksuja koskevat määräykset	142
3 luku	Lainsäädännön lähentäminen	143
VII OSASTO	Talous- ja rahapolitiikka (<i>tekstiä ei esitetä tässä</i>)	145
VIII OSASTO	Työllisyys	145
IX OSASTO	Yhteinen kauppapolitiikka (<i>tekstiä ei esitetä tässä</i>)	148
X OSASTO	Tulliyhteistyö	148
XI OSASTO	Sosiaalipolitiikka, koulutus, ammatillinen koulutus ja nuoriso	148
1 luku	Sosiaaliset määräykset	148
2 luku	Euroopan sosiaalirahasto	154
3 luku	Koulutus, ammatillinen koulutus ja nuoriso	154
XII OSASTO	Kulttuuri	156
XIII OSASTO	Kansanterveys	157
XIV OSASTO	Kuluttajansuoja	158
XV OSASTO	Euroopan laajuiset verkot	159

XVI OSASTO	Teollisuus	160
XVII OSASTO	Taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus	161
XVIII OSASTO	Tutkimus ja teknologinen kehittäminen	163
XIX OSASTO	Ympäristö	167
XX OSASTO	Kehitysyhteistyö (<i>tekstiä ei esitetä tässä</i>)	169
XXI OSASTO	Taloudellinen, tekninen ja rahoitusyhteistyö kolmansien maiden kanssa (<i>tekstiä ei esitetä tässä</i>)	169
Neljäs osa	Merentakaisten maiden ja alueiden assosiointi	170
Viides osa	Yhteisön Unionin toimielimet (<i>tekstiä ei esitetä tässä</i>)	173
Kuudes osa	Yleiset määräykset ja loppumääräykset (<i>tekstiä ei esitetä tässä</i>)	173

* * *

ENSIMMÄINEN OSA

PERIAATTEET

~~1~~ artikla¹

~~Tällä sopimuksella KORKEAT SOPIMUSPUOLET perustavat keskenään EUROOPAN YHTEISÖN.~~

~~2~~ artikla

~~Yhteisön päämääränä on yhteismarkkinoiden toteuttamisella ja talous- ja rahaliiton perustamisella sekä 3 ja 4 artiklassa tarkoitetun yhteisen politiikan tai yhteisen toiminnan toteuttamisella edistää taloudellisen toiminnan sopusointuista, tasapainoista ja kestäväää kehitystä koko yhteisössä, työllisyyden ja sosiaalisen suojelemisen korkeaa tasoa, miesten ja naisten välistä tasa-arvoa, kestäväää kasvua, joka ei edistä rahan arvon alenemista, edistää hyvää kilpailukykyä ja talouden suorituskyvyn korkeaa lähentymisastetta, ympäristönsuojelun korkeaa tasoa ja ympäristön laadun parantamista, elintason ja elämän laadun nousua sekä taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja yhteisvastuullisuutta jäsenvaltioiden välillä.~~

~~3~~ artikla

~~1. — Edellä 2 artiklassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi yhteisön toimintaan sisältyy tässä sopimuksessa määrätyn edellytyksin ja siinä määrättyssä aikataulussa:~~

- ~~a) — tavaroiden tuontiin ja vientiin kohdistuvien tullien ja määrällisten rajoitusten sekä muiden vaikutukseltaan vastaavien toimenpiteiden kieltäminen jäsenvaltioiden väliltä;~~
- ~~b) — yhteinen kauppapolitiikka;~~
- ~~c) — sisämarkkinat, joille on ominaista, että tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaata liikkuvuutta rajoittavat esteet poistetaan jäsenvaltioiden väliltä;~~
- ~~d) — jäljempänä IV osastossa määrättyt henkilöiden maahantuloa ja liikkumista koskevat toimenpiteet;~~
- ~~e) — yhteinen maatalouspolitiikka ja kalastuspolitiikka;~~
- ~~f) — yhteinen liikennepolitiikka;~~
- ~~g) — järjestelmä, jolla taataan, ettei kilpailu sisämarkkinoilla vääristy;~~

¹ 1 ja 2 artikla sekä 3 artiklan 1 kohta poistetaan ja korvataan I osan artiklaehdotuksilla (unionin perustaminen, arvot ja tavoitteet) (CONV 528/03 1, 2 ja 3 artikla).

- ~~h) — jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön lähentäminen siinä määrin kuin se on tarpeen yhteismarkkinoiden toiminnan kannalta;~~
- ~~i) — jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan yhteensovittamisen edistäminen tämän politiikan tehostamiseksi kehittämällä yhteensovitettu työllisyysstrategia;~~
- ~~j) — sosiaalipolitiikka, johon sisältyy Euroopan sosiaalirahasto;~~
- ~~k) — taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittaminen;~~
- ~~l) — ympäristöpolitiikka;~~
- ~~m) — yhteisön teollisuuden kilpailukyvyyn lujittaminen;~~
- ~~n) — tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen edistäminen;~~
- ~~o) — Euroopan laajuisten verkkojen perustamisen ja kehittämisen rohkaiseminen;~~
- ~~p) — myötävaikuttaminen korkean terveyden suojelun tason saavuttamiseen;~~
- ~~q) — myötävaikuttaminen korkealaatuisen koulutuksen ja ammatillisen koulutuksen edistämiseen sekä siihen, että jäsenvaltioiden kulttuurit kehittyvät kukoistaviksi;~~
- ~~r) — kehitysyhteistyöpolitiikka;~~
- ~~s) — merentakaisen maiden ja alueiden assosiointi kaupankäynnin lisäämiseksi sekä yhteiset pyrkimykset taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen edistämiseksi;~~
- ~~t) — myötävaikuttaminen kuluttajansuojan lujittamiseen;~~
- ~~u) — toimenpiteet energian, pelastuspalvelun ja matkailun aloilla.~~

2. — Toteuttaessaan tässä artiklassa **tässä osassa** tarkoitettua toimintaa **yhteisö unioni** pyrkii poistamaan eriarvoisuutta miesten ja naisten välillä sekä edistämään miesten ja naisten välistä tasa-arvoa.²

² Tämä kaikkiin politiikan aloihin horisontaalisesti sovellettava kohta voitaisiin koota yhteen artiklaan 6 artiklan (ympäristö) kanssa tai muiden eri luvuissa hajallaan olevien samantyyppisten määräysten kanssa, esimerkiksi nimeämällä ne "yhteisiksi määräyksiksi". Lisäksi on syytä panna merkille, että ilmaisu "tässä osassa" laajentaa tämän "horisontaalisen" kohdan (tai näiden kohtien) soveltamisalaa, sikäli kuin tähän osaan sisällytetään tällä hetkellä toiseen ja kolmanteen pilariin kuuluvia asioita.

4 artikla³

1. Edellä 2 artiklassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi jäsenvaltioiden ja ~~yhteisön~~ **unionin** toimintaan sisältyy ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** määrätyin edellytyksin ja siinä määrättyssä aikataulussa sellaisen talouspolitiikan käyttöön ottaminen, joka perustuu jäsenvaltioiden talouspolitiikan tiiviiseen yhteensovittamiseen, sisämarkkinoihin ja yhteisten tavoitteiden määrittelyyn ja jota harjoitetaan vapaaseen kilpailuun perustuvan avoimen markkinatalouden periaatteen mukaisesti.
2. Sen ohella tähän toimintaan sisältyy ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** määrätyin edellytyksin ja siinä määrättyssä aikataulussa sekä siinä määrättyjä menettelyjä noudattaen ~~valuuttakurssien peruuttamaton vahvistaminen, joka johtaa yhtenäisvaluutan, ecun käyttöön ottamiseen~~ yhtenäisvaluutta euro sekä sellaisen yhtenäisen rahapolitiikan ja sellaisen yhtenäisen valuuttapolitiikan ~~määrittelyyn~~ määrittelyyn ja ~~harjoittamiseen~~ harjoittamiseen, joiden ensisijaisena tavoitteena on pitää yllä hintatason vakautta, ja mainittua tavoitetta kuitenkin rajoittamatta tukea yleistä talouspolitiikkaa ~~yhteisössä~~ **unionissa** vapaaseen kilpailuun perustuvan avoimen markkinatalouden periaatteen mukaisesti.
3. Tämä jäsenvaltioiden ja ~~yhteisön~~ **unionin** toiminta merkitsee, että seuraavia johtavia periaatteita noudatetaan: vakaa hintataso, terve julkistalous ja rahatalous sekä kestävä maksutase.

~~5 artikla~~⁴

~~Yhteisö toimii sille tällä sopimuksella annetun toimivallan ja asetettujen tavoitteiden rajoissa.~~

~~Aloilla, jotka eivät kuulu yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan, yhteisö toissijaisuusperiaatteen mukaisesti toimii vain siinä tapauksessa ja siinä laajuudessa kuin jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla toteuttaa suunnitellun toiminnan tavoitteita, jotka suunnitellun toiminnan laajuuden tai vaikutusten takia voidaan tämän vuoksi toteuttaa paremmin yhteisön tasolla.~~

~~Yhteisön toiminnassa ei saada ylittää sitä, mikä on tarpeen tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.~~

6 artikla⁵

Ympäristönsuojelua koskevat vaatimukset on sisällytettävä ~~3 artiklassa~~ **tässä osassa** tarkoitettun ~~yhteisön~~ **unionin** politiikan ja toiminnan määrittelyyn ja toteuttamiseen, erityisesti kestävän kehityksen edistämiseksi.

³ Tämä artikla siirretään talous- ja rahapolitiikkaa koskevan osaston alkuun.

⁴ 5 artikla poistetaan ja korvataan I osan "perusperiaatteita" koskevalla artiklaehdotuksella (CONV 528/03, 8 artikla).

⁵ Tämä kaikkiin politiikan aloihin horisontaalisesti sovellettava artikla voitaisiin koota yhteen artiklaan muiden samantyyppisten artiklojen kanssa (ks. 3 artiklan 2 kohtaan liittyvä alaviite). Mainitussa alaviitteessä esitetty huomautus "tätä osaa" koskevan ilmaisun käytöstä pätee myös tähän artiklaan.

7 artikla⁶

1. Yhteisölle uskottuja tehtäviä hoitavat:

- EUROOPAN PARLAMENTTI,
- NEUVOSTO,
- KOMISSIO,
- TUOMIOISTUIN,
- TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN.

Kukin toimielin toimii sille tällä sopimuksella annettujen toimivaltuuksien rajoissa.

2. Neuvostoa ja komissiota avustavat neuvoa-antava talous- ja sosiaalikomitea sekä neuvoa-antava alueiden komitea.

8 artikla⁷

Perustetaan tässä sopimuksessa määrättyjä menettelyjä noudattaen Euroopan keskuspankkijärjestelmä, jäljempänä 'EKPJ', sekä Euroopan keskuspankki, jäljempänä 'EKP'; ne toimivat niille tällä sopimuksella sekä siihen liitetyllä EKPJ:n ja EKP:n perussäännöllä, jäljempänä 'EKPJ:n perussääntö', annettujen valtuuksien rajoissa.

9 artikla

Perustetaan Euroopan investointipankki, joka toimii sille tällä sopimuksella sekä siihen liitetyllä perussäännöllä annettujen toimivaltuuksien rajoissa.

10 artikla

Jäsenvaltiot toteuttavat kaikki yleis- ja erityistoimenpiteet, jotka ovat aiheellisia tästä sopimuksesta tai yhteisön toimielinten säädöksistä johtuvien velvoitteiden täyttämisen varmistamiseksi. Ne helpottavat yhteisön päämäärän toteuttamista.

Ne pidättyvät kaikista toimenpiteistä, jotka ovat omiaan vaarantamaan tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamista.

⁶ 7–11 a artiklaa käsitellään I osan yhteydessä.

⁷ Perustuslain I osassa tässä artikkelissa ei käytetä lyhenteitä ("EKP" tai "EKPJ"), vaan kyseisten elinten täydellistä nimeä ("Euroopan keskuspankki" ja "Euroopan keskuspankkijärjestelmä"). Tekstien viimeistelyvaiheessa tähän olisi hyvä lisätä, että EKPJ:n perussääntö sisältyy EKPJ:n ja EKP:n perussäännöstä tehtyyn pöytäkirjaan, jolloin tätä ei tarvitsisi mainita 107 artiklan 4 kohdassa.

11 artikla

1. Jäsenvaltiot, jotka aikovat perustaa keskenään tiiviimmän yhteistyön jollakin tässä sopimuksessa tarkoitetulla alalla, esittävät asiasta pyynnön komissiolle, joka voi tehdä siitä ehdotuksen neuvostolle. Jos komissio ei tee ehdotusta, se ilmoittaa asianomaisille jäsenvaltioille perustelunsa.
 2. Neuvosto myöntää Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 43–45 artiklan mukaisesti määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan oikeuden toteuttaa 1 kohdassa tarkoitettua tiiviimpää yhteistyötä. Jos tiiviimpi yhteistyö koskee alaa, jolla sovelletaan tämän sopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä, edellytetään Euroopan parlamentin puoltavaa lausuntoa.
- Neuvoston jäsen voi pyytää, että asia esitellään Eurooppa-neuvostolle. Kun asia on esitelty Eurooppa-neuvostossa, neuvosto voi tehdä ratkaisunsa tämän kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti.
3. Tiiviimpien yhteistyötoimien toteuttamisen edellyttämiin säädöksiin ja päätöksiin sovelletaan kaikkia tämän sopimuksen asiaa koskevia määräyksiä, jollei tässä artiklassa tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 43–45 artiklassa toisin määrätä.

11 a artikla

Jäsenvaltio, joka haluaa osallistua 11 artiklan nojalla perustettuun tiiviimpään yhteistyöhön, ilmoittaa aikomuksestaan neuvostolle ja komissiolle, joka antaa neuvostolle lausunnon kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta. Komissio päättää asiasta sekä tarpeellisina pitämistään erityisjärjestelyistä neljän kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta.

12 artikla

~~Kaikki kansalaisuuteen perustuva syrjintä on kiellettyä tämän sopimuksen soveltamisalalla, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen erityismääräysten soveltamista.~~

~~Neuvosto voi 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen toteuttaa sääntelyn joilla pyritään Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla säädellään kielteään [(...) artiklassa]⁸ tarkoitettua kansalaisuuteen perustuvan tällaisen syrjinnän kieltämistä.~~

13 artikla

1. ~~Neuvosto voi tässä sopimuksessa~~ **Neuvoston eurooppalailla tai eurooppapuitelailla voidaan perustuslaissa yhteisölle unionille** uskotun toimivallan rajoissa yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan ~~toteuttaa~~ **toteuttaa** tarvittavat toimenpiteet sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjumiseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta ~~tämän sopimuksen perustuslain~~ muiden määräysten soveltamista. **Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan.**

⁸ Lisättävä viittaus I osassa olevaan "kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltä" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 6 artikla).

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa määrätään, ~~neuvosto noudattaa perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä silloin kun se hyväksyy eurooppalailla tai eurooppapuitelailla vahvistetaan yhteisön unionin~~ edistämistoimenpiteitä, jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien tai asetusten yhdenmukaistamista, ~~tukeakseen ja joilla tuetaan sellaisia jäsenvaltioiden toimia, joilla pyritään myötävaikuttamaan 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen, lukuun ottamatta jäsenvaltioiden lakien tai asetusten yhdenmukaistamista.~~

14 artikla⁹

1. ~~Unioni-Yhteisö hyväksyy~~ toimenpiteet, joiden tarkoituksena on toteuttaa sisämarkkinat asteittain 31 päivänä joulukuuta 1992 päättyvän kauden kuluessa tämän artiklan, [15 ja 26 artiklan], [47 artiklan 2 kohdan] sekä [49, 80, 93 ja 95 artiklan] mukaisesti, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta ~~tämän sopimuksen perustuslain~~ muiden määräysten soveltamista.

2. Sisämarkkinat käsittävät alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus taataan ~~tämän sopimuksen perustuslain~~ määräysten mukaisesti.

3. Neuvosto antaa komission ehdotuksesta eurooppa-asetukset tai eurooppapäätökset¹⁰, joissa määritellään ~~määrittelee määrän~~ enemmistöllä komission ehdotuksesta ne suuntaviivat ja edellytykset, jotka ovat tarpeen tasapainoisen edistymisen takaamiseksi kaikilla kyseisillä aloilla.¹¹

15 artikla¹²

Laatiessaan ehdotuksiaan [14 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi komissio ottaa huomioon sen, kuinka paljon tiettyjen eri kehitystasoilla olevien kansantalouksien täytyy ponnistella sisämarkkinoiden ~~toteuttamiseksi toteuttamiskauden aikana~~, ja se voi tehdä ehdotuksia aiheellisiksi säännöksiksi **toimenpiteiksi**.

Jos nämä säännökset **toimenpiteet** ovat muodoltaan poikkeussäännöksiä **poikkeustoimenpiteitä**, niiden tulee olla väliaikaisia ja sellaisia, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän häiriötä ~~yhteismarkkinoiden sisämarkkinoiden~~ toiminnalle.

⁹ 14 ja 15 artikla siirretään uuden sisämarkkinoita koskevan osaston tai luvun alkuun.

¹⁰ Muita kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviä säädöksiä 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti. Tämän kohdan soveltamisalan vuoksi on ehdotettu, että pohdittaisiin, olisiko parempi määrätä lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävistä säädöksistä.

¹¹ Vaikuttaa siltä, että tätä kohtaa ei ole käytetty koskaan. Pitäisikö se poistaa?

¹² Viittaus sisämarkkinoiden toteuttamiskauten on poistettu. Viittauksen poistaminen saattaisi kuitenkin tässä yhteydessä johtaa niiden 15 artiklassa määrättyjen poikkeusmahdollisuuksien pitkittymiseen, joita voitaisiin soveltaa vain kyseisenä kautena.

16 artikla

Ottaen huomioon yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen tärkeän aseman ~~unionin [yhteisten arvojen] joukossa palveluina, joita kaikki unionissa arvostavat,~~¹³ ja niiden merkityksen sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden edistämässä ~~yhteisö-~~**unioni** ja jäsenvaltiot huolehtivat kukin toimivaltansa mukaisesti ja ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** soveltamisalalla siitä, että tällaiset palvelut toimivat sellaisin perustein ja edellytyksin, että ne voivat täyttää tehtävänsä, sanotun kuitenkin rajoittamatta [73, 86 ja 87 artiklan] soveltamista.

TOINEN OSA

UNIONIN KANSALAISUUS

~~17~~ artikla¹⁴

~~1. — Otetaan käyttöön unionin kansalaisuus. Unionin kansalainen on jokainen, jolla on jonkin jäsenvaltion kansalaisuus. Unionin kansalaisuus täydentää, mutta ei korvaa jäsenvaltion kansalaisuutta.~~

~~2. — Unionin kansalaisilla on tässä sopimuksessa määrätyt oikeudet ja velvollisuudet.~~

18 artikla

~~1. — Jokaisella unionin kansalaisella on oikeus vapaasti liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella, jollei tässä sopimuksessa määrätyistä tai sen soveltamisesta annetuissa säännöksissä säädetyistä rajoituksista ja ehdoista muuta johdu.~~¹⁵

2. Jos jokin ~~yhteisön~~ **unionin** toimi osoittautuu tarpeelliseksi **tämän kaikkien unionin kansalaisten oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen ja oleskeluun käsittelevässä [... artiklassa]**¹⁶ **tarkoitettun** tavoitteen saavuttamiseksi eikä ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** ole määräyksiä tähän tarvittavista valtuuksista, **eurooppalaki tai eurooppapuitelaki voi edistää tämän oikeuden käyttämistä. neuvosto voi antaa säännöksiä 1 kohdassa tarkoitettujen oikeuksien käyttämisen helpottamiseksi. Neuvosto tekee ratkaisunsa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen.**

¹³ 2.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukainen muotoilu.

¹⁴ 17 artikla poistetaan ja korvataan I osan "kansalaisuutta" koskevalla artiklaehdotuksella (CONV 528/03, 7 artiklan 1 kohta).

¹⁵ 18 artiklan 1 kohta on poistettu ja korvattu I osan "kansalaisuutta" koskevalla artiklaehdotuksella (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan ensimmäinen luetelmakohta).

¹⁶ Lisättävä viittaus I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan ensimmäinen luetelmakohta).

3. Mitä [2 kohdassa] määrätään, ei koske passeja, henkilötodistuksia, oleskelulupia tai muita niihin rinnastettavia asiakirjoja koskevia määräyksiä **toimenpiteitä** eivätkä **eikä** sosiaaliturvaa tai sosiaalista suojelua koskevia määräyksiä.¹⁷

19 artikla¹⁸

1. ~~Jokaisella unionin kansalaisella on kunnallinen äänioikeus ja vaalikelpoisuus jäsenvaltiossa, jossa hän asuu mutta jonka kansalainen hän ei ole, samoin edellytyksin kuin tuon jäsenvaltion omilla kansalaisilla. Tätä oikeutta¹⁹ käytetään niiden yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti, jotka neuvosto antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan; näihin yksityiskohtaisiin sääntöihin voi sisältyä poikkeussäännöksiä, jos ne ovat perusteltuja jonkin jäsenvaltion erityisten ongelmien takia.~~

2. ~~Jokaisella unionin kansalaisella on äänioikeus ja vaalikelpoisuus Euroopan parlamentin vaaleissa jäsenvaltiossa, jossa hän asuu mutta jonka kansalainen hän ei ole, samoin edellytyksin kuin tuon jäsenvaltion omilla kansalaisilla, sanotun kuitenkin rajoittamatta [190 artiklan 4 kohdan] ja sen soveltamisesta annettujen säännösten soveltamista. Tätä oikeutta käytetään niiden yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti, jotka neuvosto antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan; Neuvoston eurooppalailla tai eurooppapuitelailla vahvistetaan tämän [(...) artiklassa²⁰] tarkoitetun oikeuden käyttämistä koskevat yksityiskohtaiset säännöt jokaisen unionin kansalaisen äänioikeudesta ja vaalikelpoisuudesta Euroopan parlamentin vaaleissa siinä jäsenvaltiossa, jossa hän asuu. Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan. Näihin yksityiskohtaisiin sääntöihin voi sisältyä poikkeussäännöksiä, jos ne ovat perusteltuja jonkin jäsenvaltion erityisten ongelmien takia.~~

Äänioikeutta ja vaalikelpoisuutta Euroopan parlamentin vaaleissa koskevaa oikeutta käytetään rajoittamatta [190 artiklan 4 kohdan] ja sen soveltamiseksi hyväksytyjen toimenpiteiden soveltamista.

¹⁷ On ehdotettu, että selvennettäisiin, onko tällä kohdalla tarkoitus sulkea pois kaikki tämän artiklan mukainen toimivalta luetelluilla aloilla vai onko tarkoitus sulkea pois yhteispäätös tai pelkästään neuvoston määräenemmistöpäätös. Jälkimmäisessä tapauksessa valmistelukunnan olisi selvitettävä, olisiko 3 kohdassa tarkoitetuille toimenpiteille syytä varata oma oikeusperusta.

¹⁸ Tekstissä yhdistetty kohdat 1 ja 2 ja säilytetty viittaus 190 artiklan 4 kohtaan, joka koskee yhdenmukaista vaalimenettelyä Euroopan parlamentin jäsenten vaalissa, joka sisältyy I osaan. Tämä määräys koskee oikeutta (äänioikeus ja vaalikelpoisuus EP:n vaaleissa) eikä menettelyä tämän oikeuden käyttämistä koskevien säännösten hyväksymiseksi (josta määrätään tässä). Kansalaisuutta koskevassa artiklaehdotuksessa (I osa, 7 artiklan 2 kohdan toinen luetelmakohta, CONV 528/03), joka sisältää tämän oikeuden, ei enää viitata 190 artiklaan. Kuten tässä ehdotetaan, viittauksesta 190 artiklaan on niin ollen tehtävä erillinen virke, jossa täsmennetään, että sitä sovelletaan vain äänioikeuteen ja vaalikelpoisuuteen.

¹⁹ 19 artiklan 1 ja 2 kohdan ensimmäinen virke on poistettu ja korvattu I osan "kansalaisuutta" koskevalla artiklaehdotuksella (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan toinen luetelmakohta).

²⁰ Lisätään viittaus I osan äänioikeutta/vaalikelpoisuutta kunnallisvaaleissa ja EP:n vaaleissa koskevaan artiklaan (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohta).

20 artikla²¹

Jokainen unionin kansalainen saa kolmannen maan alueella, jossa jäsenvaltiolla, jonka kansalainen hän on, ei ole edustusta, suojelua minkä tahansa jäsenvaltion diplomaatti- ja konsuliviranomaisilta samoin edellytyksin kuin kyseisen jäsenvaltion omat kansalaiset. Jäsenvaltiot vahvistavat tarpeelliset säännöt keskenään toteuttavat tarpeelliset toimenpiteet ja aloittavat tällaisen suojelun turvaamiseksi tarvittavat kansainväliset neuvottelut, joilla pyritään turvaamaan [...] artiklassa²² tarkoitetun unionin kansalaisten diplomaatti- ja konsulisuojelun turvaamiseksi kolmansissa valtioissa.

Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla [...valmistelukunta päättää siitä, hyväksytäänkö säädös yhteispäätöksellä vai hyväksyykö neuvosto sen yksin ja mitä äänestyssääntöä noudattaen...] voidaan vahvistaa tarpeelliset toimenpiteet tällaisen suojelun edistämiseksi.

21 artikla²³

Jokaisella unionin kansalaisella on oikeus vedota Euroopan parlamenttiin 194 artiklan mukaisesti.

Jokainen unionin kansalainen voi kääntyä 195 artiklan mukaisesti asetettavan oikeusasiamiehen puoleen.

Jäljempänä [314 artiklassa] luetellaan kielet, joilla jokainen unionin kansalainen voi [...] artiklan²⁴ nojalla kirjoittaa tässä artiklassa tai 7 artiklassa tarkoitetulle toimielimelle tai elimelle, joiden on vastattava hänelle samalla kielellä. jollakin 314 artiklassa mainitulla kielellä **Tässä artiklassa tarkoitetut toimielimet ja elimet ovat ne, jotka luetellaan [... artiklassa], sekä oikeusasiamies.**²⁵

22 artikla

Komissio antaa Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle joka kolmas vuosi kertomuksen [...] artiklan²⁶ ja [tämän osan] määräysten soveltamisesta. Tässä kertomuksessa otetaan huomioon unionin kehitys.

²¹ 20 artiklan ensimmäinen virke on poistettu ja korvattu I osan "kansalaisuutta" koskevalla artiklaehdotuksella (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan kolmas luetelmakohta). 2.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukainen tekstiehdotus (jäsenvaltioiden välisten sopimusten poistaminen välineiden joukosta).

²² Lisätään viittaus I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan kolmas luetelmakohta).

²³ Kaksi ensimmäistä kohtaa, jotka eivät ole operatiivisia ja joissa ainoastaan viitataan 194 ja 195 artiklaan, on poistettava, sillä niissä käsitelty oikeus sisältyy jo I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan viimeinen luetelmakohta).

²⁴ Lisätään viittaus I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohdan viimeinen luetelmakohta).

²⁵ Lisätään viittaus I osan artiklaehdotukseen, johon sisältyy luettelo toimielimistä ja molemmista neuvoa-antavista elimistä (talous- ja sosiaalikomitea sekä alueiden komitea).

²⁶ Lisätään viittaus I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohta).

Tältä pohjalta ja rajoittamatta tämän sopimuksen **perustuslain** muiden määräysten soveltamista, ~~neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan hyväksyä antaa tässä osassa neuvoston eurooppalaki tai eurooppapuitelaki täydentää [(...) artiklassa²⁷]~~ tarkoitettuja oikeuksia täydentämisestä säännöksiä täydentämiseksi toimenpiteitä, **laki tai puitelaki**, joiden hyväksymistä jäsenvaltioiden valtiosääntöjen asettamien vaatimusten mukaisesti se suosittaa jäsenvaltioille. **Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan.**²⁸

KOLMAS OSA

YHTEISÖN UNIONIN POLITIikka

I OSASTO

TAVAROIDEN VAPAA LIIKKUVUUS

23 artikla

1. ~~Yhteisön Unioni käsittää perustana on tulliliitto~~ **tulliliiton**, joka kattaa kaiken tavaroiden kaupan ja merkitsee, että vienti- ja tuontitullit sekä kaikki vaikutukseltaan vastaavat maksut ovat kiellettyjä jäsenvaltioiden välillä ja että toteutetaan yhteinen tullitariffi suhteessa kolmansiin maihin.
2. [Tämän osaston] [25 artiklaa] ja [2 **lukua**] ~~luvun määräyksiä~~ sovelletaan jäsenvaltioista peräisin oleviin tuotteisiin sekä sellaisiin kolmansista maista tuleviin tuotteisiin, jotka ovat jäsenvaltioissa vapaassa vaihdannassa.

24 artikla

Kolmansista maista tulevien tuotteiden katsotaan olevan jäsenvaltiossa vapaassa vaihdannassa, jos tuontimuodollisuuksia on noudatettu ja tuotteista on tässä jäsenvaltiossa kannettu niistä menevät tullit tai vaikutukseltaan vastaavat maksut eikä näitä tulleva tai maksuja ole kokonaan tai osittain palautettu.

²⁷ Lisätään viittaus I osan "kansalaisuutta" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 7 artiklan 2 kohta).
²⁸ Korvataan parlamentin kuuleminen sen hyväksynnällä, 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

1 LUKU

TULLILIITTO

25 artikla

Tuonti- ja vientitullit tai vaikutukseltaan vastaavat maksut ovat kiellettyjä jäsenvaltioiden välillä. Tämä koskee myös fiskaalisia tulleja.

26 artikla

~~Neuvosto vahvistaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta yhteisen tullitariffin tullit.~~
Neuvosto antaa komission ehdotuksesta eurooppa-asetukset tai -päätökset, joilla vahvistetaan yhteisen tullitariffin tullit.²⁹

27 artikla

Hoitaessaan [tässä luvussa] määrättyjä tehtäviään komissio pitää lähtökohtanaan:

- a) tarvetta edistää jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välistä kauppaa;
- b) kilpailun edellytysten kehitystä ~~yhteisössä~~ **unionissa** siltä osin kuin se parantaa yritysten kilpailukykyä;
- c) raaka-aineiden ja puolivalmisteiden saantia koskevia ~~yhteisen~~ **unionin** tarpeita, jolloin komissio huolehtii siitä, että jäsenvaltioiden välisiä kilpailun edellytyksiä valmiiden tuotteiden osalta ei vääristetä;
- d) tarvetta välttää vakavia häiriöitä jäsenvaltioiden taloudessa sekä tarvetta varmistaa tuotannon järkipääinen kehitys ja kulutuksen kasvu ~~yhteisössä~~ **unionissa**.

²⁹ Muita kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviä säädöksiä, 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

2 LUKU

JÄSENVALTIOIDEN VÄLISTEN MÄÄRÄLLISTEN RAJOITUSTEN KIELTÄMINEN

28 artikla³⁰

Jäsenvaltioiden väliset **sekä** tuonnin **että** viennin määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet ovat kiellettyjä.

~~29 artikla~~

~~Jäsenvaltioiden väliset viennin määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet ovat kiellettyjä.~~

30 artikla

Mitä [28] ja ~~29~~-artiklassa määrätään, ei estä sellaisia tuontia, vientiä tai kauttakuljetusta koskevia kieltoja tai rajoituksia, jotka ovat perusteltuja julkisen moraalin, yleisen järjestyksen tai turvallisuuden kannalta, ihmisten, eläinten tai kasvien terveyden ja elämän suojelemiseksi, taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi taikka teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelemiseksi. Nämä kiellot tai rajoitukset eivät kuitenkaan saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen.

31 artikla

1. Jäsenvaltiot mukauttavat kaupallisia valtion monopolejaan niin, että tavaroiden hankintaa tai myyntiä koskevissa ehdoissa ei syrjitä jäsenvaltioiden kansalaisia.

~~Tämän artiklan määräyksiä~~ **Tätä artiklaa** sovelletaan kaikkiin toimielimiin, joiden välityksellä jäsenvaltio lain nojalla tai tosiasiallisesti suoraan tai välillisesti valvoo tai ohjaa jäsenvaltioiden välistä tuontia tai vientiä taikka olennaisesti vaikuttaa siihen. ~~Näitä määräyksiä~~ **Sitä** sovelletaan myös monopoleihin, jotka perustuvat valtion myöntämään yksinoikeuteen.

2. Jäsenvaltiot eivät toteuta uusia toimenpiteitä, jotka ovat ristiriidassa [1 kohdan] periaatteiden kanssa tai joilla rajoitetaan jäsenvaltioiden välisten tullien ja määrällisten rajoitusten kieltämistä koskevien artiklojen soveltamisalaa.

3. Jos kaupalliseen valtion monopoliin liittyy sääntely, jonka tarkoituksena on helpottaa maataloustuotteiden menekkiä tai varmistaa niistä paras mahdollinen tuotto, tätä artiklaa sovellettaessa on tarpeen antaa yhtäläiset takeet niiden tuottajien työllisyydestä ja elintasosta, joita asia koskee.

³⁰ Ehdotetaan, että tämä artikla sulautettaisiin 29 artiklaan.

II OSASTO
MAATALOUS JA KALASTUS

31 a artikla³¹

Unioni määrittelee ja toteuttaa yhteisen maatalous- ja kalastuspolitiikan.

Maataloustuotteilla tarkoitetaan maanpinnan kasvutuotteita, kotieläintalouden tuotteita ja kalataloustuotteita sekä sellaisia ensimmäisen jalostusasteen tuotteita, jotka suoraan liittyvät näihin tuotteisiin. Viittauksilla yhteiseen maatalouspolitiikkaan tai maatalouteen ja ilmaisulla 'maatalous-' tarkoitetaan myös kalastusta.

32 artikla

1. ~~Yhteismarkkinat~~ **Sisämarkkinat** käsittävät myös maatalouden ja maataloustuotteiden kaupan. ~~Maataloustuotteilla tarkoitetaan maanpinnan kasvutuotteita, kotieläintalouden tuotteita ja kalataloustuotteita sekä sellaisia ensimmäisen jalostusasteen tuotteita, jotka suoraan liittyvät näihin tuotteisiin.~~
2. ~~Yhteismarkkinoiden~~ **Sisämarkkinoiden** toteuttamista koskevia määräyksiä sovelletaan maataloustuotteisiin, jollei [33–38 artiklassa] toisin määrätä.
3. **[Liitteessä I] lueteltuihin tuotteisiin** ~~Tuotteet, joihin sovelletaan [33–38 artiklan artiklaa]~~ määräyksiä, ~~mainitaan tämän sopimuksen liitteessä I olevassa luettelossa~~³².
4. Maataloustuotteiden ~~yhteismarkkinoiden~~ **sisämarkkinoiden** toiminnan ja kehittämisen yhteydessä on toteutettava yhteinen maatalouspolitiikka.

33 artikla

1. Yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteena on:
 - a) lisätä maatalouden tuottavuutta edistämällä teknistä kehitystä sekä varmistamalla, että maataloustuotantoa kehitetään järkipäisesti ja että tuotannontekijöitä, varsinkin työvoimaa, hyödynnetään parhaalla mahdollisella tavalla;
 - b) taata näin maatalousväestölle kohtuullinen elintaso erityisesti lisäämällä maataloudessa työskentelevien henkeä kohti laskettuja tuloja;
 - c) vakauttaa markkinat;

³¹ 2.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti ehdotettu teksti (tekstin mukauttaminen osaston otsikkoon sisällytetyn kalastuksen lisäämisen vuoksi). Viimeisen virkkeen lisäämisen tarkoituksenmukaisuus edellyttää teknistä lisätarkistusta.

³² Ehdotetaan näiden tarpeettomien tekstinkohtien poistamista: viittaus liitteeseen voi viitata vain perustuslakiin.

- d) varmistaa tarvikkeiden saatavuus;
- e) taata kohtuulliset kuluttajahinnat.

2. Yhteistä maatalouspolitiikkaa ja sen mahdollisia erityismenetelmiä suunniteltaessa otetaan huomioon:

- a) maatalouselinkeinon erityisluonne, joka johtuu maatalouden yhteiskunnallisesta rakenteesta sekä eri maatalousalueiden välisistä rakenteellisista eroista ja luonnonolojen eroista;
- b) tarve toteuttaa aiheelliset mukautukset asteittain;
- c) se, että maatalous on jäsenvaltioissa tuotannonala, joka liittyy läheisesti talouteen kokonaisuudessaan.

34 artikla

1. Edellä [33 artiklassa] lueteltujen tavoitteiden saavuttamiseksi toteutetaan yhteinen maatalouden markkinajärjestely.

Tuotteen mukaan järjestelynä on jokin seuraavista:

- a) yhteiset kilpailusäännöt;
- b) erilaisten kansallisten markkinajärjestelyjen pakollinen yhteensovittaminen;
- c) Euroopan markkinajärjestely.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu yhteinen järjestely voi käsittää kaikki [33 artiklassa] lueteltujen tavoitteiden toteuttamiseksi tarpeelliset toimenpiteet, erityisesti hintasääntelyn, tuen tuotteiden tuotantoa ja myyntiä varten, varastoimis- ja tasausjärjestelyt sekä yhteiset viennin ja tuonnin vakauttamisjärjestelmät.

Yhteisen järjestelyn tulee rajoittua vain [33 artiklassa] lueteltujen tavoitteiden toteuttamiseen, eikä siinä saa syrjiä tuottajia tai kuluttajia yhteisessä **unionissa**.

Mahdollisen yhteisen hintapolitiikan tulee pohjautua yhteisiin perusteisiin ja yhdenmukaisiin laskentamenetelmiin.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun yhteisen järjestelyn tavoitteiden toteuttamiseksi voidaan perustaa yksi tai useampi maatalouden ohjaus- ja tukirahasto.

35 artikla

Edellä [33 artiklassa] lueteltujen tavoitteiden saavuttamiseksi yhteisessä maatalouspolitiikassa voidaan:

- a) sovittaa tehokkaalla tavalla yhteen pyrkimykset ammatillisessa koulutuksessa, tutkimuksessa ja maatalousneuvonnassa, jolloin voidaan yhteisesti rahoittaa hankkeita tai laitoksia;
- b) yhteisin toimin edistää joidenkin tuotteiden kulutusta.

36 artikla³³

Maataloustuotteiden tuotantoon ja kauppaan sovelletaan kilpailusääntöjä ~~koskevan luvun määräyksiä koskevaa [lukua]~~ vain siltä osin kuin neuvosto [37 artiklan 2 ja 3 kohdan] mukaisesti ja niissä määrättyä menettelyä noudattaen sekä ottaen huomioon [33 artiklassa] luetellut tavoitteet määrittää.

Neuvosto voi erityisesti **hyväksyä toimenpiteet, joilla annetaan lupa antaa luvan** tuen myöntämiseen:

- a) rakenteellisista syistä tai luonnonolojen vuoksi epäedullisessa asemassa olevien yritysten suojelemiseksi;
- b) taloudellisten kehitysohjelmien mukaisesti.

37 artikla

1. ~~Yhteisen maatalouspolitiikan suuntaviivojen laatimista varten komissio kutsuu heti tämän sopimuksen tultua voimaan koolle jäsenvaltioiden konferenssin, jonka tehtävänä on jäsenvaltioiden maatalouspolitiikan vertaileminen erityisesti laatimalla selvitys jäsenvaltioiden tuotantomahdollisuuksista ja tarpeista.~~

2. ~~Ottaen huomioon 1 kohdassa tarkoitetun konferenssin työn tulokset~~ Komissio tekee kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan ehdotuksia yhteisen maatalouspolitiikan suunnittelemisesta, sen toteuttamisesta ja kansallisten järjestelyjen korvaamisesta jollakin [34 artiklan 1 kohdassa] tarkoitetulla järjestelmällä sekä [tässä osastossa] ~~erityisesti~~ mainittujen toimenpiteiden toteuttamisesta.

Näissä ehdotuksissa ~~on otettava~~ **otetaan** huomioon tässä osastossa mainittujen maatalousasioiden keskinäinen riippuvuus.

Neuvosto hyväksyy komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan asetuksia ja direktiivejä sekä tekee [Neuvosto antaa komission ehdotuksesta **eurooppalakeja/eurooppa-asetuksia, eurooppapuitelakeja, eurooppapäätöksiä ja suosituksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta suositusten antamista. Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.**]³⁴

³³ Artiklaa olisi tarkasteltava uudelleen sen jälkeen, kun valmistelukunta on määrittänyt yhteisen maatalouspolitiikan lainsäätämisyjärjestystä edellyttävät näkökohdat ja muut näkökohdat (ks. 37 artiklaa koskeva alaviite).

³⁴ Tämä oikeusperustan muotoilu on jätetty ennalleen verrattuna asiantuntijatyöryhmän 13.3.2003 päivättyyn raporttiin, sillä 29.4.2003 annetussa lisätoimeksiannossa todetaan: "myöhemmässä vaiheessa on määriteltävä, mitä yhteisen maatalouspolitiikan näkökohtia on pidettävä lainsäätämisyjärjestystä edellyttävinä ja mitä näkökohtia muina kuin lainsäätämisyjärjestystä edellyttävinä".

3. ~~Neuvosto voi määräenemmistöllä~~ Kansalliset markkinajärjestelyt voidaan edellistä kohtaa noudattaen korvata [34 artiklan 1 kohdassa] tarkoitetulla yhteisellä järjestelyllä, jos³⁵:

- a) yhteinen järjestely antaa niille korvaamista vastustaville jäsenvaltioille, joilla on kansallinen järjestely kyseistä tuotantoa varten, yhtäläiset takeet niiden tuottajien työllisyydestä ja elintasosta, joita asia koskee; tällöin otetaan huomioon mahdollisen mukauttamisen ja tarpeellisen erikoistumisen aikataulu; ja
- b) tämä järjestely takaa kaupankäynnille ~~yhteisössä~~ **unionissa** vastaavat edellytykset kuin kansallisilla markkinoilla.

4. Jos joitakin raaka-aineita varten muodostetaan yhteinen järjestely ennen kuin on olemassa yhteinen järjestely vastaavia jalostettuja tuotteita varten, näitä raaka-aineita voidaan tuoda ~~yhteisön~~ **unionin** ulkopuolelta, jos niitä käytetään jalostettuihin tuotteisiin, jotka on tarkoitettu vietäviksi kolmansiin maihin.

38 artikla

Jos jotakin tuotetta koskee jäsenvaltiossa sellainen kansallinen markkinajärjestely tai siihen sovelletaan sellaista vaikutukseltaan vastaavaa kansallista sääntelyä, joka vaikuttaa toisen jäsenvaltion vastaavanlaiseen tuotantoon, jäsenvaltiot perivät tasoitusmaksua tuotaessa tätä tuotetta jäsenvaltiosta, jossa kyseinen järjestely on tai jossa kyseistä sääntelyä sovelletaan, jollei tämä valtio peri tasoitusmaksua tuotteen viennistä.

Komissio vahvistaa nämä maksut niin suuriksi kuin tasapainon palauttamiseksi on tarpeen; komissio voi myös antaa luvan muihin toimenpiteisiin, joiden edellytykset ja joita koskevat yksityiskohtaiset säännöt se määrittelee.

III OSASTO

HENKILÖIDEN, PALVELUJEN JA PÄÄOMIEN VAPAA LIIKKUVUUS

1 LUKU

TYÖNTEKIJÄT

39 artikla

1. ~~Turvataan työntekijöiden vapaa liikkuvuus yhteisössä~~ **Työntekijöillä on oikeus liikkua vapaasti yhteisössä unionissa.**³⁶

³⁵ Maininta on tarpeeton, koska sovellettava menettely käy jo ilmi viittauksesta 37 artiklan 2 kohtaan.

³⁶ Tämä muotoilu on suurempi ja selkeämpi eikä muuta asiasisältöä millään tavoin.

2. ~~Se merkitsee, että~~ Kaikki kansalaisuuteen perustuva jäsenvaltioiden työntekijöiden syrjintä työ sopimusten tekemisessä sekä palkkauksessa ja muissa työehdoissa ~~poistetaan on kiellettyä~~.³⁷

3. **Työntekijöillä on** yleisen järjestyksen tai turvallisuuden taikka kansanterveyden vuoksi perustelluin rajoituksin ~~se sisältää oikeuden~~ **oikeus**³⁸:

- a) hakea tosiasiallisesti tarjottua työtä;
 - b) liikkua tässä tarkoituksessa vapaasti jäsenvaltioiden alueella;
 - c) oleskella jäsenvaltion alueella työn tekemiseksi tämän valtion kotimaisten työntekijöiden työsuhdetta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti;
 - d) työsuhteen päätyttyä jäädä jäsenvaltion alueelle komission **antamissa soveltamisasetuksissa eurooppa-asetuksissa** säädetyin edellytyksin.
4. ~~Tämän artiklan määräykset eivät~~ **Tämä artikla ei** koske julkishallinnon palvelussuhteita.

40 artikla

Neuvosto toteuttaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan direktiivein tai asetuksin ~~ne toimenpiteet~~ **Eurooppalailla tai -puitelaila vahvistetaan ne toimenpiteet**, jotka ovat tarpeen [39 artiklassa] tarkoitetun työntekijöiden vapaan liikkuvuuden toteuttamiseksi. **Eurooppalaki tai -puitelaki hyväksytään talous- ja sosiaalikomitean kuulemisen jälkeen.**

Eurooppalailla tai -puitelaila pyritään erityisesti:

- a) ~~varmistamalla~~ **varmistamaan** kansallisten työvoimaviranomaisten kiinteä yhteistoiminta;
- b) ~~poistamalla~~ **poistamaan** sellaiset kansallisesta lainsäädännöstä ja jäsenvaltioiden välisistä aikaisemmista sopimuksista johtuvat hallinnolliset menettelyt ja käytännöt sekä avoimna oleviin työpaikkoihin pääsyä koskevat määräajat, joiden voimassa pitäminen olisi esteenä työntekijöiden liikkuvuuden vapauttamiselle;
- c) ~~poistamalla~~ **poistamaan** kaikki sellaiset kansallisesta lainsäädännöstä ja jäsenvaltioiden välisistä aikaisemmista sopimuksista johtuvat määräajat ja muut rajoitukset, joilla asetetaan muiden jäsenvaltioiden työntekijöille erilaiset työpaikan vapaata valintaa koskevat ehdot kuin jäsenvaltion kotimaisille työntekijöille;
- d) ~~toteuttamalla~~ **toteuttamaan** järjestelmiä, joiden avulla työtä välitetään ja työvoiman kysynnän ja tarjonnan välinen tasapaino säilytetään siten, että eri alueilla ja teollisuudenaloilla vältetään elintasoa ja työllisyyttä uhkaavat vakavat vaarat.

³⁷ Tämä muotoilu on suurempi ja selkeämpi eikä muuta asiasisältöä millään tavoin.

³⁸ Tämä muotoilu on suurempi ja selkeämpi eikä muuta asiasisältöä millään tavoin.

41 artikla

Jäsenvaltiot edistävät nuorten työntekijöiden vaihtoa osana yhteistä toimintaohjelmaa.³⁹

42 artikla

Eurooppalailla tai -puitelaila vahvistetaan sosiaaliturvan alalla **toimenpiteet**, ~~Neuvosto toteuttaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen, jotka ovat tarpeen~~ työntekijöiden⁴⁰ vapaan liikkuvuuden **toteuttamiseksi**, erityisesti ottamalla käyttöön järjestelmä, joka turvaa siirtotyöläisille ja heidän huollettavilleen sen, että:

- a) kaudet, jotka eri maiden lainsäädännön mukaan otetaan huomioon oikeuden saamiseksi etuuteen ja sen säilyttämiseksi sekä etuuden määrän laskemiseksi, lasketaan yhteen;
- b) etuudet maksetaan jäsenvaltioiden alueella asuville.

~~Neuvosto tekee ratkaisunsa kaikissa 251 artiklassa tarkoitetuissa menettelyissä yksimielisesti.~~⁴¹

2 LUKU

SIOJITTAUTUMISOIKEUS

43 artikla

~~Jäljempänä olevien määräysten~~ **[Tämän luvun]** mukaisesti kielletään rajoitukset, jotka koskevat jäsenvaltion kansalaisen vapautta sijoittautua toisen jäsenvaltion alueelle. Samoin kielletään rajoitukset, jotka estävät jäsenvaltion alueelle sijoittautuneita jäsenvaltion kansalaisia perustamasta kauppaedustajan liikkeitä, sivuliikkeitä ja tytäryhtiöitä.

³⁹ Ehdotetaan, että selvitetäisiin, kannattaisiko tätä määräystä "uudenaikaistaa" siten, että siinä määrättäisiin unionin toimivallasta, jonka luonne olisi määriteltävä.

⁴⁰ Tämä oikeusperusta antaa mahdollisuuden ainoastaan "työntekijöitä" eli palkansaajia koskevien toimenpiteiden toteuttamiseen. Sosiaaliturva-asetuksen ulottaminen itsenäisiä ammatinharjoittajia on tehty EY:n perustamissopimuksen 308 artiklan perusteella. Jos valmistelukunta haluaa rajoittaa 308 artiklan käyttöä, se voisi selvittää, olisiko itsenäisten ammatinharjoittajien "sijoittautumista" käsittelevässä luvussa aiheellista määrätä nimenomaan tätä kysymystä koskevasta oikeusperustasta.

⁴¹ Poistetaan neuvoston yksimielisyys (ks. yksinkertaistamistyöryhmä 9:n raportti, s. 14 ja 29.4.2003 annettu lisätoimeksianto).

Jollei pääomia koskevan [luvun] määräyksistä muuta johdu, **jäsenvaltion kansalaisilla on toisen jäsenvaltion alueella sijoittautumisvapauteen kuuluu oikeus ryhtyä harjoittamaan ja harjoittaa** itsenäistä ammattia sekä **oikeus perustaa ja johtaa yrityksiä**, erityisesti [48 artiklan toisessa kohdassa] tarkoitettuja yhtiöitä, niillä edellytyksillä, jotka sijoittautumis**valtion** lainsäädännön mukaan koskevat sen kansalaisia.⁴²

44 artikla

1. ~~Neuvosto antaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan direktiivien säännöksiä~~ **Eurooppapuitelaila vahvistetaan toimenpiteet** sijoittautumisvapauden toteuttamiseksi tietyllä toimialalla. **Eurooppapuitelaki hyväksytään, kun talous- ja sosiaalikomitea on kuultu.**

2. **Euroopan parlamentti, neuvosto ja komissio** suorittavat niille ~~edellä~~ **1 kohdassa** määrätyt tehtävät, erityisesti:

- a) suomalla yleensä etusijan niille toimialoille, joilla sijoittautumisvapaus vaikuttaa hyvin suotuisasti tuotantoon ja kauppaan;
- b) varmistamalla jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisen kiinteän yhteistoiminnan saadakseen tietoa niiden eri toimialojen erityisoloista ~~yhteisössä~~ **unionissa**, joita asia koskee;
- c) poistamalla kansallisesta lainsäädännöstä ja jäsenvaltioiden välisistä aikaisemmista sopimuksista johtuvat sellaiset hallinnolliset menettelyt ja käytännöt, joiden voimassa pitäminen olisi sijoittautumisvapauden esteenä;
- d) huolehtimalla jäsenvaltion alueella työtä tekevien, toisesta jäsenvaltiosta olevien työntekijöiden mahdollisuudesta jäädä tämän valtion alueelle harjoittamaan itsenäistä ammattia, jos he täyttävät ne edellytykset, jotka heidän olisi täytettävä, jos he tulisivat tähän jäsenvaltioon silloin, kun he aikovat ryhtyä harjoittamaan tätä ammattia;
- e) tekemällä jäsenvaltion kansalaisille mahdolliseksi hankkia ja käyttää toisen jäsenvaltion alueella olevaa kiinteää omaisuutta, sikäli kuin se ei ole ristiriidassa [33 artiklan 2 kohdassa] määrättyjen periaatteiden kanssa;
- f) poistamalla jokaisella kyseeseen tulevalla toimialalla sijoittautumisvapauden rajoitukset asteittain niin edellytyksistä, jotka koskevat kauppaedustajan liikkeiden, sivuliikkeiden ja tytäryhtiöiden perustamista jäsenvaltion alueelle, kuin edellytyksistä, jotka koskevat päätoimipaikan henkilöstön pääsyä näiden johto- ja valvontatehtäviin;
- g) sovittamalla tarpeen mukaan yhteen ja pyrkimällä tekemään samanvertaisiksi ne takeet, joita jäsenvaltioissa edellytetään [48 artiklan toisessa kohdassa] tarkoitetuilta yhtiöiltä niin yhtiön jäsenten kuin ulkopuolisten etujen turvaamiseksi;

⁴² Tämä muotoilu on suurempi ja selkeämpi eikä muuta asiasisältöä millään tavoin (ks. myös työntekijöitä koskeva 39 artikla).

- h) huolehtimalla siitä, että jäsenvaltioiden myöntämä tuki ei vääristä sijoittautumisen edellytyksiä.

45 artikla

~~Tämän luvun määräyksiä~~ **Tätä lukua** ei jäsenvaltiossa sovelleta toimintaan, joka jatkuvasti tai tilapäisesti liittyy julkisen vallan käyttöön kyseisessä jäsenvaltiossa.⁴³

~~Neuvosto voi määräänemmistöllä komission ehdotuksesta päättää~~ **Eurooppalailla tai -puitelaila**⁴⁴ **voidaan säätää, että** tietty toiminta suljetaan, ~~että~~ tämän luvun soveltamisalan ulkopuolelle ~~määräykset eivät koske tiettyä toimintaa.~~

46 artikla

1. ~~Tämän luvun määräykset~~ Tämä luku ja ~~niiden sen~~ **hyväksytyt** toimenpiteet eivät rajoita niiden **jäsenvaltioiden** lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten soveltamista, joiden mukaan ulkomaalaisiin sovelletaan erityissääntelyä yleisen järjestyksen tai turvallisuuden taikka kansanterveyden perusteella.
2. ~~Neuvosto antaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen direktiivit edellä mainittujen~~ **Eurooppapuitelailla sovitetaan yhteen 1 kohdassa tarkoitettut kansalliset** säännökset.

47 artikla⁴⁵

1. ~~Helpottaakseen Eurooppapuitelailla helpotetaan~~ itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymistä ja toimintaa itsenäisenä ammatinharjoittajana. ~~neuvosto antaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen direktiivejä.~~ Sillä pyritään
 - a) tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamiseen,
 - b) sovittamaan yhteen itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymistä ja toimintaa itsenäisenä ammatinharjoittajana koskevat jäsenvaltioiden lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset.
2. ~~Samaa tarkoitusta varten neuvosto antaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen direktiivit itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymistä ja toimintaa itsenäisenä ammatinharjoittajana koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta. Neuvosto tekee ratkaisunsa direktiiveistä kaikissa 251 artiklassa tarkoitetuissa menettelyissä yksimielisesti, jos niiden panemiseksi täytäntöön ainakin yhdessä jäsenvaltiossa on muutettava niitä ammatin harjoittamisesta lailla säädettyjä periaatteita, jotka koskevat luonnollisten henkilöiden koulutusta ja ammattiin pääsyn edellytyksiä. Muissa tapauksissa neuvosto tekee ratkaisunsa määräänemmistöllä.~~⁴⁶

⁴³ Tämä muotoilu on suurempi ja selkeämpi eikä muuta asiasisältöä millään tavoin.

⁴⁴ Yhteispäätösmenettelyyn siirtyminen 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

⁴⁵ Ehdotetaan, että samaa menettelyä noudattavat 1 ja 2 kohta sulautettaisiin (neuvoston yksimielisyyden poistamisen johdosta, kuten yksinkertaistamistyöryhmä 9:n raportin sivulla 14 todetaan).

⁴⁶ Poistetaan neuvoston yksimielisyys (ks. yksinkertaistamistyöryhmä 9:n raportti, s. 14 ja 29.4.2003 annettu lisätoimeksianto).

3. Lääkäriammattia, lääketieteeseen liittyviä ammatteja ja apteekkialan ammatteja koskevien rajoitusten asteittainen poistaminen riippuu niiden harjoittamisen edellytysten yhteensovittamisesta eri jäsenvaltioissa.

48 artikla

Jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti perustetut yhtiöt, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on yhteisön **unionin** alueella, rinnastetaan tämän luvun määräyksiä [tätä lukua] sovellettaessa luonnollisiin henkilöihin, jotka ovat jäsenvaltion kansalaisia.

Yhtiöillä tarkoitetaan siviili- ja kauppaoikeudellisia yhtiöitä, osuustoiminnallisia yhtiöitä sekä muita julkis- tai yksityisoikeudellisia oikeushenkilöitä, lukuun ottamatta niitä, jotka eivät tavoittele voittoa.

3 LUKU

PALVELUT

49 artikla

~~Jäljempänä olevien määräysten~~ **Tämän luvun** mukaisesti kielletään rajoitukset, jotka koskevat muuhun yhteisön **unionin** valtioon kuin palvelujen vastaanottajan valtioon sijoittautuneen jäsenvaltion kansalaisen vapautta tarjota palveluja yhteisössä.

~~Neuvosto voi määränemmistöllä komission ehdotuksesta~~ **Eurooppalailla tai -puitelailla**⁴⁷ ~~ulottaa tämän luvun määräykset~~ tämä luku ulotetaan koskemaan myös sellaisia palvelujen tarjoajia, jotka ovat kolmannen maan kansalaisia, mutta jotka ovat sijoittautuneet ~~yhteisöön~~ **unioniin**.

50 artikla

~~Tässä sopimuksessa~~ **Perustuslaissa** palveluilla tarkoitetaan suorituksia, joista tavallisesti maksetaan korvaus ja joita määräykset tavaroiden, pääomien tai henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta eivät koske.

Palveluihin kuuluu erityisesti:

- a) teollinen toiminta;
- b) kaupallinen toiminta;

⁴⁷ Yhteispäätösmenettelyyn siirtyminen 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

- c) käsityöläistoiminta;
- d) vapaiden ammattien harjoittamiseen kuuluva toiminta.

Palvelun tarjoaja saa tilapäisesti harjoittaa toimintaansa ~~valtiossa~~ **jäsenvaltiossa**, jossa palvelu tarjotaan, niillä edellytyksillä, jotka ~~tämä valtio~~ **jäsenvaltio** asettaa kansalaisilleen, sanotun kuitenkin rajoittamatta sijoittautumisoikeutta koskevan [luvun] ~~määräysten~~ soveltamista.

51 artikla

1. ~~Palvelujen tarjoamisen vapautteen liikenteen alalla sovelletaan liikennettä koskevan osaston määräyksiä~~ **koskevaa [osastoa]**.
2. Pääomien liikkuvuuteen liittyvät pankki- ja vakuutuspalvelut vapautetaan yhdessä pääomanliikkeiden vapauttamisen kanssa.

52 artikla

1. ~~Neuvosto antaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta~~ **Eurooppapuitelilla**⁴⁸ **säädetään toimenpiteistä** sekä ~~talous- ja sosiaalikomiteaa ja Euroopan parlamenttia kuultuaan~~ **direktiivien säännöksiä** tietyn palvelun vapauden toteuttamiseksi. **Eurooppapuitelaki hyväksytään talous- ja sosiaalikomitean kuulemisen jälkeen.**
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja ~~direktiivejä~~ **eurooppapuitelakeja** annettaessa etusijalla ovat yleensä palvelut, jotka suoraan vaikuttavat tuotantokustannuksiin tai joiden vapauttaminen osaltaan edistää tavaroiden kauppaa.

53 artikla⁴⁹

Jäsenvaltiot ovat valmiit etenemään palvelujen vapauttamisessa pidemmälle kuin [52 artiklan 1 kohdan] nojalla ~~annetuissa direktiiveissä~~ annetuissa **eurooppapuitelaeissa** säädetään, jos niiden yleinen taloudellinen tilanne ja olot asianomaisella elinkeinoelämän alalla sen sallivat.

Komissio antaa asiasta suosituksia niille jäsenvaltioille, joita asia koskee.

⁴⁸ Kuulemismenettely korvattu yhteispäätösmenettelyllä 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

⁴⁹ Voidaan pohtia, onko tämän määräyksen säilyttäminen tarpeen.

54 artikla⁵⁰

Kunnes rajoitukset, jotka koskevat palvelujen tarjoamisen vapautta, on poistettu, kukin jäsenvaltio soveltaa näitä rajoituksia [49 artiklan ensimmäisessä kohdassa] tarkoitettuihin palvelujen tarjoajiin heidän kansalaisuudestaan tai asuinpaikastaan riippumatta.

55 artikla

Mitä [45–48 artiklassa] määrätään, sovelletaan [tässä luvussa] tarkoitettuihin kysymyksiin.

⁵⁰ Voidaan pohtia, olisiko johdonmukaisuuden vuoksi tarkoituksenmukaista, että tällainen määräys koskisi horisontaalisesti kaikkia neljää vapautta.

4 LUKU

PÄÄOMAT JA MAKSUT

56 artikla⁵¹

1. Tämän luvun määräysten mukaisesti kiellettyjä ovat kaikki rajoitukset, jotka koskevat pääomanliikkeitä **tai maksuja** jäsenvaltioiden välillä taikka jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä.

~~2. Tämän luvun määräysten mukaisesti kiellettyjä ovat kaikki rajoitukset, jotka koskevat maksuja jäsenvaltioiden välillä taikka jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä.~~

57 artikla

1. Mitä [56 artiklassa] määrätään, ei estä soveltamasta kolmansiin maihin sellaisia rajoituksia, jotka ovat kansallisen lainsäädännön tai **yhteisön unionin** oikeuden mukaan voimassa 31 päivänä joulukuuta 1993 ja jotka koskevat pääomanliikkeitä kolmansiin maihin tai kolmansista maista, jos näihin liittyy suoria sijoituksia, kiinteistösijoitukset mukaan luettuina, sijoittautumista, rahoituspalvelujen tarjoamista tai arvopaperien hyväksymistä pääomamarkkinoille.

2. **Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla⁵² vahvistetaan** toimenpiteet, jotka koskevat pääomanliikkeitä kolmansiin maihin tai kolmansista maista, jos näihin liittyy suoria sijoituksia, kiinteistösijoitukset mukaan luettuina, sijoittautumista, rahoituspalvelujen tarjoamista tai arvopaperien hyväksymistä pääomamarkkinoille.

~~Pyrkien Neuvosto ja Euroopan parlamentti pyrkivät mahdollisimman laajalti toteuttamaan jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisen pääomien vapaan liikkuvuuden tavoitteen neuvosto voi määränemmistöllä komission ehdotuksesta toteuttaa toimenpiteitä, jotka koskevat pääomanliikkeitä kolmansiin maihin tai kolmansista maista, jos näihin liittyy suoria sijoituksia, kiinteistösijoitukset mukaan luettuina, sijoittautumista, rahoituspalvelujen tarjoamista tai arvopaperien hyväksymistä pääomamarkkinoille, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen perustuslain muiden [lukujen] soveltamista.⁵³~~

3. **Poiketen siitä, mitä 2 kohdassa määrätään, ainoastaan neuvoston eurooppalailla tai eurooppapuitelailla voidaan vahvistaa** Yksimielisyys on kuitenkin niiden tässä kohdassa toimenpiteistä tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisen edellytyksenä, jotka **yhteisön unionin** oikeudessa merkitsevät taantumista kolmansiin maihin tai kolmansista maista suuntautuvien pääomanliikkeiden vapauttamisessa. **Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan.⁵⁴**

⁵¹ Ehdotetaan, että 1 ja 2 kohta sulautetaan yhteen.

⁵² Siirtyminen yhteispäätösmenettelyyn 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

⁵³ Tekstinlaadinnallisista syistä on parasta muuttaa näiden kahden alakohdan järjestystä.

⁵⁴ 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon pohjalta näyttäisi siltä, että tässä kohdassa olisi määrättävä Euroopan parlamentin kuulemisesta.

58 artikla

1. Mitä [56 artiklassa] määrätään, ei rajoita jäsenvaltioiden oikeutta:
 - a) soveltaa niitä verolainsäädäntönsä säännöksiä, joiden mukaan verovelvollisia kohdellaan eri tavoin heidän asuinpaikkansa tai heidän pääomansa sijoituspaikan perusteella;
 - b) toteuttaa kaikki toimenpiteet, jotka ovat välttämättömiä, jotta estetään verotusta ja rahoituslaitosten toiminnan vakauden valvontaa koskevien jäsenvaltioiden lakien ja asetusten rikkominen, taikka säätää pääomanliikkeitä koskevista ilmoitusmenettelyistä hallinnollisten tietojen tai tilastotietojen saamiseksi taikka toteuttaa toimenpiteitä, jotka ovat perusteltuja yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta.
2. Tämän [luvun] määräykset eivät rajoita sellaisten sijoittautumisoikeuden rajoitusten soveltamista, jotka ovat sopusoinnussa ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** kanssa.
3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet ja menettelyt eivät saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään taikka [56 artiklassa] tarkoitetun pääomien ja maksujen vapaan liikkuvuuden peiteltyä rajoittamista.

59 artikla

Jos pääomanliikkeet kolmansiin maihin tai kolmansista maista poikkeuksellisissa olosuhteissa aiheuttavat tai uhkaavat aiheuttaa vakavia vaikeuksia talous- ja rahaliiton toiminnalle, neuvosto voi ~~määräenemmistöllä~~ komission ehdotuksesta ja ~~EKP:a kuultuaan~~ **toteuttaa antaa [eurooppa-asetuksia tai eurooppapäätöksiä, joilla otetaan käyttöön]**⁵⁵ suhteessa kolmansiin maihin enintään kuusi kuukautta **kestäviä** suojatoimenpiteitä, jos tällaiset toimenpiteet ovat ehdottomasti tarpeen. **Se tekee ratkaisunsa EKP:a kuultuaan.**

60 artikla⁵⁶

1. Jos yhteisön toimia pidetään tarpeellisina [301 artiklassa] tarkoitetuissa tapauksissa, neuvosto voi suhteessa niihin kolmansiin maihin⁵⁷, joita asia koskee, [mainitussa artiklassa] määrättyä menettelyä noudattaen toteuttaa tarpeelliset kiireelliset pääomien liikkuvuutta ja maksuja koskevat toimenpiteet.

⁵⁵ Tätä artiklaa ei mainita 29.4.2003 annetussa lisätoimeksiannossa. Rajoitetun ajan kestävän suojatoimenpiteen voidaan ensivaikutelmalta katsoa kuuluvan muiden kuin lainsäätämisenjärjestyksessä hyväksyttävien säädösten luokkaan. Näin ollen tähän ehdotetaan lisättäväksi maininta niistä kahdesta muusta kuin lainsäätämisenjärjestyksessä hyväksyttävästä säädöksestä, jotka neuvosto voi antaa.

⁵⁶ Valmistelukunnan on määrä tarkastella tätä artiklaa ulkosuhteiden yhteydessä eikä sitä sen vuoksi käsitellä tässä. Työryhmä ehdottaa, että tarkasteltaisiin mahdollisuutta sulauttaa tämä artikla 301 artiklaan.

⁵⁷ Se seikka, että on mainittu yksinomaan "maat", estää nykyisellään käyttämästä tätä artiklaa sanktioiden määräämiseen henkilöille tai muille kuin valtioille (esimerkiksi nimeltä mainituille talebaneille ja terroristeille). Tämä aukko pakottaa nyt käyttämään EY-sopimuksen 308 artiklaa. Työryhmä ehdottaa, että valmistelukunta pohtisi, olisiko aiheellista laajentaa tämän artiklan soveltamisalaa (ks. myös 301 artiklaa koskeva ehdotus).

2. Ennen kuin neuvosto on toteuttanut 1 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä, jäsenvaltio voi, vakavin poliittisin perustein ja kiireellisyysyistä, suhteessa kolmanteen maahan toteuttaa pääomien liikkuvuutta ja maksuja koskevia yksipuolisia toimenpiteitä, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta [297 artiklan] soveltamista. Näistä toimenpiteistä on annettava tieto komissiolle ja muille jäsenvaltioille viimeistään niiden tullessa voimaan.

Neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta päättää, että jäsenvaltion, jota asia koskee, on muutettava näitä toimenpiteitä tai kumottava ne. Neuvoston puheenjohtaja antaa Euroopan parlamentille tiedon neuvoston päätöksestä.

IV OSASTO

VIISUMI-, TURVAPAikka- JA MAAHANMUUTTOPOLITIikka SEKÄ MUU HENKILÖIDEN VAPAASEN LIIKKUVUUTEEN LIITTYVÄ POLITIikka

29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti osastoa ei esitetä tässä.

V OSASTO

LIIKENNE

70 artikla

Kysymyksissä, joita tämä osasto koskee, jäsenvaltiot toteuttavat⁵⁸ ~~toteutetaan tämän sopimuksen perustuslain~~ tavoitteita yhteisellä liikennepolitiikalla.

71 artikla

~~1. Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla⁵⁹ pannaan täytäntöön neuvosto, 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan, [70 artiklan] täytäntöön panemiseksi liikenteen erityispiirteet huomioon ottaen. Se annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa on kuultu.~~

⁵⁸ Koska kyse on jaetusta toimivallasta, ehdotetaan poistettavaksi tämä ilmaisu, jota ei käytetä muita politiikan aloja koskevien osuuksien alussa. Ks. myös ehdotus sulauttamisesta 80 artiklan kanssa (jäljempänä).

⁵⁹ Kuuleminen korvataan yhteispäätösmenettelyllä 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti. Tämän vuoksi asia voidaan yhdistää yhteen ainoaan kohtaan, mikä johtaa alueiden komitean hieman entistä laajempaan pakolliseen kuulemiseen. Ko. kuuleminen koskee tällä hetkellä ainoastaan nykyisessä 1 kohdassa mainittuja tapauksia.

Eurooppalaki tai eurooppapuitelaki sisältää:

- a) **antaa** yhteisiä sääntöjä, joita sovelletaan kansainväliseen liikenteeseen jäsenvaltion alueelle tai sen alueelta taikka yhden tai useamman jäsenvaltion alueen kautta;
- b) ~~vahvistaa ne~~ edellytykset, joilla muut kuin jäsenvaltiossa asuvat liikenteenharjoittajat saavat harjoittaa liikennettä siellä;
- c) ~~toteuttaa~~ toimenpiteet liikenneturvallisuuden parantamiseksi;
- d) **antaa** muut aiheelliset säännökset **toimenpiteet**.

2. — ~~Poiketen [1 kohdassa] määrätystä menettelystä neuvosto antaa sellaiset liikenteen sääntelyperiaatteita koskevat säännökset, joiden soveltaminen olisi omiaan vakavasti vaikuttamaan elintasoon ja työllisyyteen joillakin alueilla sekä kuljetuskaluston käyttöön, yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan sekä ottaen huomioon tarpeen mukautua yhteismarkkinoiden toteuttamisesta johtuvaan taloudelliseen kehitykseen.~~

72 artikla

Ennen kuin [71 artiklan 1 kohdassa] tarkoitettu **eurooppalaki tai eurooppapuitelaki säännökset on annettu**, jäsenvaltiot eivät saa ilman **neuvoston eurooppalain**⁶⁰, jolla myönnetään poikkeuslupa, yksimielistä suostumusta **yksimielistä antamista** muuttaa liikennettä koskevia, 1 päivänä tammikuuta 1958, tai kun on kyse jäseneksi liittyneestä valtiosta, liittymispäivänä voimassa olleita säännöksiään sellaisiksi, että ne ovat muista jäsenvaltioista oleville liikenteenharjoittajille suoralta tai välilliseltä vaikutukseltaan epäedullisempia kuin kyseisestä jäsenvaltiosta oleville liikenteenharjoittajille.

73 artikla

Tuki on ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** mukainen, jos se on tarpeen liikenteen yhteensovittamiseksi tai korvausta julkisten palvelujen käsitteeseen kuuluvien velvoitteiden täyttämiseksi.

74 artikla

~~Tämän sopimuksen~~ **Perustuslain** nojalla ~~toteutetuissa~~ **hyväksytyissä** kuljetusmaksuja ja -ehtoja koskevissa toimenpiteissä otetaan huomioon liikenteenharjoittajien taloudellinen tilanne.

⁶⁰ Ehdotetaan, että viitataan ainoastaan eurooppalakiin, koska oikeudelliseen johdonmukaisuuteen liittyvistä syistä tällainen poikkeus voidaan myöntää ainoastaan lailla.

1. ~~Yhteisön~~ **Unionin sisäisessä liikenteessä on kiellettyä sisäisestä liikenteestä poistetaan** syrjintä, joka ilmenee siten, että liikenteenharjoittaja soveltaa kuljetettavien tavaroiden alkuperä- tai määrään **määräjäsenvaltion** perusteella eri kuljetusmaksuja tai -ehtoja samanlaisten tavaroiden kuljetuksiin samoilla reiteillä.
 2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei estä ~~neuvostoa toteuttamasta~~ muiden **eurooppalakien tai eurooppapuitelakien** antamista ~~toimenpiteitä~~ [71 artiklan 1 kohdan] mukaisesti.
 3. Neuvosto ~~toteuttaa~~ **antaa** ~~määräenemmistöllä~~ komission ehdotuksesta **eurooppa-asetukset tai eurooppapäätökset**⁶¹ ja ~~talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan sääntelyn, jolla joilla~~ turvataan 1 kohdan ~~määräysten~~ täytäntöönpano. **Se tekee ratkaisunsa talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.**
- Neuvosto voi erityisesti ~~antaa säännökset~~ **antaa eurooppa-asetukset tai eurooppapäätökset**, jotka ovat tarpeen, jotta ~~yhteisön~~ toimielimet voivat valvoa, että 1 kohtaa noudatetaan ja että käyttäjät saavat siitä täyden hyödyn.
4. Komissio tutkii omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion pyynnöstä kaikki 1 kohdassa tarkoitetut syrjintätapaukset ja kuultuaan niitä jäsenvaltioita, joita asia koskee, tekee tarvittavat **eurooppapäätökset** 3 kohdassa ~~nejalla toteutetun sääntelyn~~ **tarkoitettujen eurooppa-asetusten ja eurooppapäätösten** mukaisesti.

1. Sellaiset jäsenvaltion ~~yhteisön~~ **unionin** sisäisessä liikenteessä käytettäviksi määräämät kuljetusmaksut ja -ehdot, joilla tavalla tai toisella tuetaan tai suojellaan tiettyä yritystä tai toimialaa taikka tiettyjä yrityksiä tai toimialoja, ovat kiellettyjä, jollei komissio anna lupaa niihin **eurooppapäätöksellä**.
 2. Komissio tutkii omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion pyynnöstä 1 kohdassa tarkoitetut maksut ja ehdot ottaen erityisesti huomioon yhtäältä tarkoituksenmukaisen alueellisen talouspolitiikan vaatimukset, alikehittyneiden alueiden tarpeet ja niiden alueiden ongelmat, joihin poliittiset olot ovat vakavasti vaikuttaneet, sekä toisaalta tällaisten maksujen ja ehtojen vaikutukset eri liikennemuotojen väliseen kilpailuun.
- Komissio tekee tarvittavat **eurooppapäätökset** kuultuaan niitä jäsenvaltioita, joita asia koskee.
3. Edellä 1 kohdassa ~~tarkoitettu kielto~~ **tarkoitettua kieltoa ei koske sovelleta kilpailutariffeihin kilpailutariffeja.**

⁶¹ Muut kuin lainsäätämismääräyksessä hyväksyttävät säädökset 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

77 artikla

Maksut tai kulut, jotka liikenteenharjoittaja⁶² veloittaa [rajanylityksestä] kuljetusmaksujen lisäksi, eivät saa olla kohtuuttomia rajanylityksestä tosiasiallisesti aiheutuviin kustannuksiin nähden.

Jäsenvaltiot pyrkivät asteittain pienentämään näitä kustannuksia.

Komissio voi antaa jäsenvaltioille suosituksia tämän artiklan soveltamisesta.

[78 artikla⁶³

Tämän osaston määräykset eivät estä toteuttamasta Saksan liittotasavallassa toimenpiteitä Saksan jaosta aiheutuneen taloudellisen haitan korvaamiseksi, jos toimenpiteet ovat tarpeen sellaisille Saksan liittotasavallan alueille, joihin jako on vaikuttanut.]

79 artikla

Komission yhteyteen perustetaan neuvoa-antava komitea, jossa on jäsenvaltioiden hallitusten nimeämät asiantuntijat. Komissio kuulee komiteaa liikenneasioissa, kun se katsoo sen tarpeelliseksi[, sanotun kuitenkin rajoittamatta talous- ja sosiaalikomitean toimivaltuuksia]⁶⁴.

80 artikla

1. ~~Tämän osaston määräyksiä~~ **Tätä osastoa** sovelletaan rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen.

2. ~~Neuvosto voi määräenemmistöllä päättää, annetaanko~~ **Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla voidaan vahvistaa meri- ja lentoliikennettä koskevat aiheelliset toimenpiteet koskevia aiheellisia säännöksiä sekä missä laajuudessa ja mitä menettelyä noudattaen niitä annetaan. Laki tai puitelaki annetaan, kun talous- ja sosiaalikomitea ja alueiden komitea on kuultu.**

~~Tällöin sovelletaan 71 artiklan määräyksiä menettelystä.~~

⁶² Voidaan kysyä, millaisia maksuja liikenteenharjoittaja näin ollen veloittaa. Myös ilmaisu "rajanylityksestä" vaikuttaa vanhentuneelta sisämarkkinoilla, joilta sisärajat on poistettu. Olisi selvitettävä, onko koko artikla vanhentunut.

⁶³ Valmistelukunnan voisi olla hyvä selvittää, onko tämä artikla vielä ajankohtainen (ks. myös 87 artiklan 2 kohdan c alakohta).

⁶⁴ Ehdotetaan, että tämä tarpeeton lause poistetaan, sillä on selvää, ettei mainitun komitean kuuleminen rajoita talous- ja sosiaalikomitean toimivaltuuksia.

VI OSASTO

KILPAILUA, VEROTUSTA JA LAINSÄÄDÄNNÖN LÄHENTÄMISTÄ KOSKEVAT YHTEISET SÄÄNNÖT

I LUKU

KILPAILUSÄÄNNÖT

1 JAKSO

YRITYKSIIN SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖT

81 artikla

1. ~~Yhteis-~~**Sisä**markkinoille soveltumattomia ja kiellettyjä ovat sellaiset yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset sekä yritysten yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka ovat omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja joiden tarkoituksena on estää, rajoittaa tai vääristää kilpailua ~~yhteis-~~**yhteis**ämarkkinoilla tai joista seuraa, että kilpailu estyy, rajoittuu tai vääristyy ~~yhteis-~~**yhteis**ämarkkinoilla, ja erityisesti sellaiset sopimukset, päätökset ja menettelytavat:
 - a) joilla suoraan tai välillisesti vahvistetaan osto- tai myyntihintoja taikka muita kauppaehtoja;
 - b) joilla rajoitetaan tai valvotaan tuotantoa, markkinoita, teknistä kehitystä taikka investointeja;
 - c) joilla jaetaan markkinoita tai hankintalähteitä;
 - d) joiden mukaan eri kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin sovelletaan erilaisia ehtoja kauppakumppaneita epäedulliseen kilpailuasemaan asettavalla tavalla;
 - e) joiden mukaan sopimuksen syntymisen edellytykseksi asetetaan se, että sopimuspuoli hyväksyy lisäsuoritukset, joilla niiden luonteen vuoksi tai kauppataidan mukaan ei ole yhteyttä sopimuksen kohteeseen.
2. Tämän artiklan mukaan kielletyt sopimukset ja päätökset ovat mitättömiä.
3. Voidaan kuitenkin julistaa, että 1 ~~kohdan määräykset~~ **kohta eivät** koske
 - a) yritysten välistä sopimusta tai yritysten välisten sopimusten ryhmää,
 - b) yritysten yhteenliittymän päätöstä tai yritysten yhteenliittymien päätösten ryhmää,
 - c) yhdenmukaistettua menettelytapaa tai yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmää,

joka osaltaan tehostaa tuotantoa tai tuotteiden jakelua taikka edistää teknistä tai taloudellista kehitystä jättäen kuluttajille kohtuullisen osuuden näin saatavasta hyödystä:

- d) asettamatta asianomaisille yrityksille rajoituksia, jotka eivät ole välttämättömiä mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi;
- e) antamatta näille yrityksille mahdollisuutta poistaa kilpailua merkittävältä osalta kysymyksessä olevia tuotteita.

82 artikla

~~Yhteis-~~**Sisä**markkinoille soveltumatonta ja kiellettyä on yhden tai useamman yrityksen määräävän aseman väärinkäyttö ~~yhteis-~~**sisä**markkinoilla tai niiden merkittävällä osalla, jos se on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Tällaista väärinkäyttöä voi olla erityisesti:

- a) kohtuuttomien osto- tai myyntihintojen taikka muiden kohtuuttomien kauppaehtojen suora tai välillinen määrääminen;
- b) tuotannon, markkinoiden tai teknisen kehityksen rajoittaminen kuluttajien vahingoksi;
- c) erilaisten ehtojen soveltaminen eri kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin kauppakumppaneita epäedulliseen kilpailuasemaan asettavalla tavalla;
- d) sen asettaminen sopimuksen syntymisen edellytykseksi, että sopimuspuoli hyväksyy lisäsuoritukset, joilla niiden luonteen vuoksi tai kauppatavan mukaan ei ole yhteyttä sopimuksen kohteeseen.

83 artikla

1. ~~Neuvosto antaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan aiheelliset asetukset ja direktiivit~~ **Neuvosto antaa komission ehdotuksesta eurooppa-asetukset**⁶⁵ [81 ja 82 artiklassa] tarkoitettujen periaatteiden soveltamiseksi. **Se tekee ratkaisunsa** Euroopan parlamenttia kuultuaan.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen ~~säännösten~~ **eurooppa-asetusten** tavoitteena on erityisesti:

- a) ottamalla käyttöön sakot ja uhkasakot varmistaa, että [81 artiklan 1 kohdassa] ja [82 artiklassa] tarkoitettuja kieltoja noudatetaan;
- b) vahvistaa [81 artiklan 3 kohdan] soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt ottaen huomioon yhtäältä tarve turvata tehokas valvonta ja toisaalta tarve yksinkertaistaa hallintoa niin paljon kuin mahdollista;

⁶⁵ Muu kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävä säädös 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

- c) täsmentää tarvittaessa [81 ja 82 artiklan] määräysten soveltamisala elinkeinoelämän eri aloilla;
- d) määrittää komission ja yhteisön tuomioistuimen tehtävänjako tämän kohdan määräysten soveltamisessa;
- e) määrittää kansallisen lainsäädännön suhde yhtäältä tähän jaksoon ~~määräyksiin~~ ja toisaalta tämän artiklan nojalla annettuihin ~~säännöksiin~~ **eurooppa-asetuksiin**.

84 artikla

~~Ennen~~ Siihen **päivään** saakka, jolloin [83 artiklan] nojalla ~~annettujen säännösten voimaantuloa~~ **annetut lait eurooppa-asetukset** tulevat voimaan, jäsenvaltioiden viranomaiset päättävät kansallista lainsäädäntöään sekä [81 artiklaa, erityisesti sen 3 kohtaa, ja 82 artiklaa] noudattaen asioista, jotka koskevat sopimusten, päätösten tai yhdenmukaistettujen menettelytapojen luvallisuutta taikka määräävän aseman väärinkäyttöä ~~yhteisissä~~ markkinoilla.

85 artikla

1. Komissio huolehtii [81 ja 82 artiklassa] määrättyjen periaatteiden soveltamisesta, sanotun kuitenkin rajoittamatta [84 artiklan] soveltamista. Komissio tutkii jäsenvaltion hakemuksesta tai omasta aloitteestaan yhteydessä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa ja niiden avustuksella tapaukset, joissa epäillään, että näitä periaatteita on rikottu. Jos se toteaa, että periaatteita on rikottu, se tekee ehdotuksen rikkomisen lopettamiseksi aiheellisista toimenpiteistä.
2. Jos rikkomista jatketaan, komissio **antaa eurooppapäätöksen, jonka se perustelee ja jossa se toteaa, että periaatteita on rikottu** periaatteiden rikkomisen päätöksellä, jonka se perustelee. Komissio voi julkaista päätöksensä ja antaa jäsenvaltioille luvan toteuttaa rikkomisen lopettamiseksi tarvittavat **toimenpiteet**, joiden edellytykset ja joita koskevat yksityiskohtaiset säännöt komissio määrittelee.

86 artikla

1. Jäsenvaltiot eivät toteuta eivätkä pidä voimassa mitään toimenpidettä, joka koskee julkisia yrityksiä taikka yrityksiä, joille jäsenvaltiot myöntävät erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia, ja joka on ristiriidassa ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain**, etenkin sen [12 ja 81–89 artiklan] määräysten kanssa.
2. Yrityksiin, jotka tuottavat yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja, sekä fiskaalisiin monopoleihin sovelletaan ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** määräyksiä ja varsinkin kilpailusääntöjä siltä osin kuin ne eivät oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estä yrityksiä hoitamasta niille uskottuja erityistehtäviä. Kaupan kehitykseen ei saa vaikuttaa tavalla, joka olisi ristiriidassa ~~yhteisön unionin~~ etujen kanssa.
3. Komissio valvoo, että ~~tämän artiklan~~ tätä artiklaa ~~määräyksiä~~ noudatetaan, ja **antaa**, jos se on tarpeen, ~~jäsenvaltioille osoitetut~~ aiheelliset **direktiivit eurooppa-asetukset tai tekee niille osoitetut aiheelliset eurooppapäätökset**.

JÄSENVALTION MYÖNTÄMÄ TUKI

87 artikla

1. Jollei tässä sopimuksessa **perustuslaissa** toisin määrätä, **jäsen**valtion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu ~~yhteisissä~~ **yhteisissä** markkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
2. ~~Yhteisissä~~ **Sisä**markkinoille soveltuu:
 - a) yksittäisille kuluttajille myönnettävä sosiaalinen tuki, joka myönnetään harjoittamatta syrjintää tuotteiden alkuperän perusteella;
 - b) tuki luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseksi;
 - [c) tuki sellaisille Saksan liittotasavallan alueille, joihin Saksan jako on vaikuttanut, jos tuki on tarpeen jaosta aiheutuneen taloudellisen haitan korvaamiseksi.]⁶⁶
3. ~~Yhteisissä~~ **Sisä**markkinoille soveltuvana voidaan pitää:
 - a) tukea taloudellisen kehityksen edistämiseen alueilla, joilla elintaso on poikkeuksellisen alhainen tai joilla vajaatyöllisyys on vakava ongelma,
 - b) tukea Euroopan yhteistä etua koskevan tärkeän hankkeen edistämiseen tai jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseen,
 - c) tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla,
 - d) tukea kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin ja kilpailun edellytyksiä ~~yhteisessä~~ **yhteisessä unionissa** yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla,
 - e) muuta tukea, ~~josta~~ **joka määritetään eurooppa-asetuksilla tai eurooppapäätöksillä**⁶⁷, jotka neuvosto ~~antaa~~ **päätää määrää** enemmistöllä komission ehdotuksesta.

⁶⁶ Valmistelukunta voi katsoa tarpeelliseksi tarkastella sitä, onko tämä kohta edelleen ajankohtainen (ks. myös 78 artikla).

⁶⁷ Muu kuin lainsäätämisyhteisessä hyväksyttävä säädös 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

88 artikla

1. Komissio seuraa jatkuvasti jäsenvaltioiden kanssa niiden voimassa olevia tukijärjestelmiä. Se tekee jäsenvaltioille ehdotuksia ~~yhteisisä~~**yhteisisä**markkinoiden asteittaisen kehittämisen tai ~~yhteisisä~~**yhteisisä**markkinoiden toiminnan kannalta aiheellisiksi toimenpiteiksi.

2. Jos komissio vaadittuaan niitä, joita asia koskee, esittämään huomautuksensa, toteaa, että **jäsen**valtion myöntämä tai valtion varoista myönnetty tuki ei [87 artiklan] mukaan sovellettu ~~yhteisisä~~**yhteisisä**markkinoille taikka että tällaista tukea käytetään väärin, se tekee **eurooppa**päätöksen, **siitä jonka tavoitteena on**, että ~~asianomaisen valtion~~**asianomainen valtio on** komission asettamassa määräajassa ~~poistettava tuki~~**poistaa tuen** tai ~~muutettava~~**muuttaa** sitä.

Jos kyseinen valtio ei noudata päätöstä asetetussa määräajassa, komissio tai mikä tahansa **jäsen**valtio, jota asia koskee, voi [226 ja 227 artiklan] määräyksistä poiketen saattaa asian suoraan yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Jäsenvaltion pyynnöstä neuvosto voi ~~yksimielisesti päättää~~**yksimielisesti tehdä** **eurooppa**päätöksen, **että jonka mukaan** tukea, jota tämä jäsenvaltio myöntää tai aikoo myöntää, pidetään [87 artiklassa] määräyksistä tai [89 artiklassa] tarkoitetuista **eurooppa**-asetuksista säännöksistä poiketen ~~yhteisisä~~**yhteisisä**markkinoille soveltuvana, jos tällainen päätös on poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi perusteltu. Jos komissio on aloittanut kyseistä tukea koskevan, tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun menettelyn, asianomaisen jäsenvaltion neuvostolle osoittama pyyntö keskeyttää menettelyn siihen asti, kunnes neuvosto on esittänyt kantansa.

Jos neuvosto ei kuitenkaan ole esittänyt kantaansa kolmen kuukauden määräajassa pyynnöstä, komissio tekee päätöksen asiassa.

3. **Jäsenvaltioiden** on annettava komissiolle ~~Komissiolle on annettava~~ tieto tuen myöntämistä tai muuttamista koskevasta suunnitelmasta niin ajoissa, että se voi esittää huomautuksensa. Jos komissio katsoo, että tällainen suunnitelma ei [87 artiklan] mukaan sovellettu ~~yhteisisä~~**yhteisisä**markkinoille, se aloittaa 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn viipymättä. Jäsenvaltio, jota asia koskee, ei saa toteuttaa ehdottamiaan toimenpiteitä, ennen kuin menettelyssä on annettu lopullinen päätös.

89 artikla

Neuvosto voi ~~määräenemmistöllä~~**määräenemmistöllä** komission ehdotuksesta ja ~~Euroopan parlamenttia kuultuaan~~**antaa aiheelliset eurooppa-asetuksia**⁶⁸ [87 ja 88 artiklan] soveltamiseksi ja etenkin vahvistaakseen ne edellytykset, joilla [88 artiklan 3 kohtaa] sovelletaan, sekä ne tukimuodot, joihin tätä menettelyä ei sovelleta. **Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.**

⁶⁸ Muu kuin lainsäätämisyksikössä hyväksyttävä säädös 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

2 LUKU VEROJA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

90 artikla

Jäsenvaltiot eivät määrää muiden jäsenvaltioiden tuotteille minkäänlaisia korkeampia välittömiä tai välillisiä sisäisiä maksuja, kuin ne välittömästi tai välillisesti määräävät samanlaisille kotimaisille tuotteille.

Jäsenvaltiot eivät liioin määrää muiden jäsenvaltioiden tuotteille sellaisia sisäisiä maksuja, joilla välillisesti suojellaan muuta tuotantoa.

91 artikla

Tuotteita **yhdestä jäsenvaltiosta** toisen jäsenvaltion alueelle vietäessä⁶⁹ sisäisten maksujen palautus ei saa olla suurempi kuin tuotteista sisäisesti peritty välitön tai välillinen maksu.

92 artikla

Muusta maksusta kuin liikevaihtoverosta, valmisteverosta tai muusta välillisestä verosta ei myönnetä vapautusta tai suoriteta palautusta maastaviennissä muihin jäsenvaltioihin eikä tasoitusmaksua peritä maahantuonnissa jäsenvaltioista, ellei neuvosto ~~määräenemmistöllä komission ehdotuksesta~~ ole ennalta hyväksynyt määrääjäksi suunniteltuja **toimenpiteitä komission ehdotuksesta antamallaan eurooppapäätöksellä**⁷⁰.

93 artikla

Neuvosto **hyväksyy** antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan säännökset **yksimielisesti toimenpiteet**⁷¹ liikevaihtoveroja, valmisteveroja ja muita välillisiä veroja koskevan lainsäädännön yhdenmukaistamisesta siltä osin kuin yhdenmukaistaminen on tarpeen sisämarkkinoiden toteuttamisen ja toiminnan varmistamiseksi ~~14 artiklassa mainitussa määrääjässä.~~⁷² **Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia sekä talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.**

⁶⁹ Sanan "vientä" käyttöä olisi tarkasteltava uudelleen, sillä kyse on jäsenvaltioiden välisestä kaupasta.

⁷⁰ Muu kuin lainsäätämisyksikössä hyväksyttävä säädös 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

⁷¹ 29.4.2003 annetussa lisätoimeksiannossa ei määritellä, mitä oikeussäädöksiä tässä kohdassa olisi käytettävä.

⁷² On ehdotettu tämän määrääjän (31.12.1992) poistamista (ks. 14 artiklaa koskeva alaviite).

3 LUKU

LAINSÄÄDÄNNÖN LÄHENTÄMINEN⁷³

94 artikla⁷⁴

~~Neuvosto antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan direktiivejä~~ **Neuvoston eurooppapuitelailla lähennetään jäsenvaltioiden sellaisia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä**, jotka suoraan vaikuttavat yhteismarkkinoiden sisämarkkinoiden toteuttamiseen tai toimintaan. **Se Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia sekä talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.**

95 artikla⁷⁵

1. Poiketen siitä, mitä [94 artiklassa] määrätään, ja jollei ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** toisin määrätä, [14 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi sovelletaan **tätä artiklaa** seuraavia määräyksiä. Neuvosto toteuttaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan **Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla lähennetään jäsenvaltioiden sellaisia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, jotka koskevat sisämarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa. Eurooppalaki tai eurooppapuitelaki annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.**
2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei sovelleta veroja, henkilöiden vapaata liikkuvuutta eikä yöntekijöiden oikeuksia tai etuja koskeviin säännöksiin tai määräyksiin.
3. Komissio perustaa ~~1 kohdassa tarkoitetut kohdan mukaiset~~ **terveyttä, turvallisuutta, ympäristönsuojelua tai kuluttajansuojaa koskevat ehdotuksensa** suojelun korkeaan tasoon ottaen erityisesti huomioon kaiken tieteelliseen tietoon perustuvan uuden kehityksen. Myös Euroopan parlamentti ja neuvosto pyrkivät kumpikin toimivaltansa rajoissa tähän tavoitteeseen.
4. Jos sen jälkeen, kun ~~neuvosto tai komissio on toteuttanut yhdenmukaistamistoimenpiteen~~ **yhdenmukaistamistoimenpide on hyväksytty eurooppalailla tai eurooppapuitelailla taikka komission asetuksella**, jäsenvaltio pitää tärkeistä [30 artiklassa] tarkoitetuista taikka ympäristön tai työympäristön suojelua koskevista syistä tarpeellisena pitää voimassa kansalliset säännöksensä tai määräyksensä, jäsenvaltio antaa nämä säännökset ja määräykset sekä perusteet niiden voimassa pitämiseksi tiedoksi komissiolle.

⁷³ Tämä sisämarkkinoiden toteuttamisen yleiset oikeusperustat sisältävä luku sijoitetaan uuden sisämarkkinoita koskevan osaston tai luvun alkuun.

⁷⁴ Tällä hetkellä "lainsäädäntöä lähentävien" toimenpiteiden hyväksyminen ei ole mahdollista 94 ja 95 artiklan nojalla. Tämän vuoksi monissa sisämarkkinoita koskevissa tapauksissa käytetään 308 artiklaa ilman, että kyse kuitenkaan olisi kansallisten lainsäädäntöjen lähentämisestä. Näin on muun muassa silloin kun kyse on kansallisen suojan ylittävistä teollis- ja tekijänoikeutta koskevan yhteisön suojan luomisesta. Jos valmistelukunta haluaa rajoittaa 308 artiklan käyttöä, se voisi selvittää, olisiko syytä joko luoda nimenomaiset oikeusperustat tai muuttaa 94 ja 95 artiklassa olevaa viittausta "lainsäädännön lähentämiseen" kyseisten toimien mahdollistamiseksi. Lisäksi valmistelukunta voisi pohtia kysymystä 94 ja 95 artiklan suhteesta toisiinsa (ks. 13.3.2003 annetun raportin liitteessä II oleva selitys).

⁷⁵ Ks. edellisen alaviitteen ehdotus.

5. Jos sen jälkeen, kun ~~neuvosto tai komissio on toteuttanut yhdenmukaistamistoimenpiteen~~ **yhdenmukaistamistoimenpide on hyväksytty eurooppalailla tai eurooppapuitelailla taikka komission asetuksella**, jäsenvaltio lisäksi pitää tarpeellisena ottaa käyttöön uuteen, ympäristönsuojelua tai työympäristön suojelua koskevaan tieteelliseen näyttöön perustuvia kansallisia säännöksiä tai määräyksiä kyseisen jäsenvaltion erityisten ongelmien vuoksi, jotka ovat ilmenneet yhdenmukaistamistoimenpiteen toteuttamisen jälkeen, jäsenvaltio antaa suunnitellut säännökset ja määräykset sekä niiden ~~käyttöönottamisen~~ **perusteet** tiedoksi komissiolle, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 4 kohdan soveltamista.

6. Komissio ~~hyväksyy tai hylkää kyseiset kansalliset säännökset tai määräykset~~ **tekee eurooppapäätöksen** kyseisten kansallisten säännösten tai määräysten **hyväksymisestä tai hylkäämisestä** kuuden kuukauden kuluessa 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuista tiedoksi antamisista todettuaan ensin, ovatko ne keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltäyn rajoittamiseen ja muodostavatko ne esteen sisämarkkinoiden toiminnalle.

Jollei komissio tee päätöstä määräajan kuluessa, 4 ja 5 kohdassa tarkoitettuja kansallisia säännöksiä tai määräyksiä pidetään hyväksytyinä.

Komissio voi ilmoittaa kyseiselle jäsenvaltiolle, että tässä kohdassa määrättyä määräaikaa voidaan pidentää edelleen kuudella kuukaudella, jos se on perusteltua asian monitahoisuuden vuoksi eikä määräajan pidentäminen vaaranna ihmisten terveyttä.

7. Jos jäsenvaltio on [6 kohdan] mukaisesti oikeutettu pitämään voimassa tai ottamaan käyttöön yhdenmukaistamistoimenpiteestä poikkeavia kansallisia säännöksiä tai määräyksiä, komissio tutkii viipymättä, onko sillä syytä ehdottaa kyseisen toimenpiteen mukauttamista.

8. Jos jäsenvaltio ottaa esille kansanterveyttä koskevan erityisen ongelman alalla, jolla on aiemmin toteutettu yhdenmukaistamistoimenpiteitä, se ilmoittaa ongelmasta komissiolle, joka tutkii välittömästi, olisiko ~~neuvostolle~~ ehdotettava aiheellisia toimenpiteitä.

9. Poiketen [226 ja 227 artiklassa] määrätystä menettelystä komissio tai jäsenvaltio voi saattaa asian suoraan yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi, jos se katsoo, että jokin jäsenvaltio käyttää väärin tämän artiklan mukaisia valtuuksiaan.

10. ~~Edellä~~ **Tässä artiklassa** tarkoitettuihin yhdenmukaistamistoimenpiteisiin sisällytetään aiheellisissa tapauksissa suojalauseke, jonka nojalla jäsenvaltiot saavat, ~~yhteisön unionin~~ **valvontamenettelyn** alaisina, ~~toteuttaa antaa~~ väliaikaisia **säännöksiä** ~~toimenpiteitä~~ yhdestä tai useammasta [30 artiklassa] mainitusta, muusta kuin taloudellisesta syystä.

96 artikla

Jos komissio toteaa, että jokin eroavuus jäsenvaltioiden lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten välillä vääristää kilpailun edellytyksiä ~~yhteismarkkinoilla~~ **sisämarkkinoilla** ja johtaa ~~näin~~ vääristymään, joka on poistettava, se ~~ryhtyy neuvotteluihin~~ **neuvottelee** niiden jäsenvaltioiden kanssa, joita asia koskee.

Jollei neuvotteluissa päästä sopimukseen ~~vääristymän poistamisesta~~, **kyseinen vääristymä poistetaan eurooppapuitelalla**⁷⁶. ~~neuvosto antaa määränemmistöllä komission ehdotuksesta tarvittavat direktiivit. Komissio ja neuvosto voivat hyväksyä~~ **Muitakin aiheellisia, tämän sopimuksen perustuksen mukaisia toimenpiteitä voidaan hyväksyä.**

97 artikla

1. Jos on aihetta epäillä, että **kansallisen** lain, asetuksen tai hallinnollisen määräyksen antaminen tai muuttaminen johtaa [96 artiklassa] tarkoitettuun vääristymään, jäsenvaltio, joka haluaa toteuttaa uudistuksen, neuvottelee asiasta komission kanssa. Jäsenvaltioita kuultuaan komissio suosittaa valtioille, joita asia koskee, vääristymän välttämiseksi aiheellisia toimenpiteitä.
2. Jos jäsenvaltio, joka haluaa antaa kansallisia säännöksiä tai määräyksiä taikka muuttaa niitä, ei noudata komission sille antamaa suositusta, muiden jäsenvaltioiden ei tarvitse [96 artiklan] nojalla muuttaa kansallisia säännöksiään tai määräyksiään tällaisen vääristymän poistamiseksi. Jos jäsenvaltio, joka ei ole noudattanut komission suositusta, aiheuttaa vääristymää vain omaksi vahingokseen, [96 artiklaa] ei sovelleta.

VII Osasto

TALOUS- JA RAHAPOLITIIKKA

Tätä osastoa ei esitetä tässä 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

VIII OSASTO

TYÖLLISYYSS⁷⁷

125 artikla

Jäsenvaltiot ja ~~yhteisö~~ **unioni** pyrkivät tämän [osaston] määräysten mukaisesti kehittämään yhteensovittettua työllisyysstrategiaa ja erityisesti edistämään ammattitaitoisen, koulutetun ja mukautumiskykyisen työvoiman sekä talouden muutoksiin reagoivien työmarkkinoiden kehittymistä **perustuksen** [Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 ... **artiklassa** ja tämän ~~sopimuksen 2 artiklassa~~]⁷⁸ määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi.

⁷⁶ Siirtyminen yhteispäätösmenettelyyn 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

⁷⁷ Tämän osaston sisältöä on mahdollisesti vielä tarkasteltava työryhmän 11 (sosiaalinen Eurooppa) raportista annettavien valmistelukunnan päätelmien pohjalta (CONV 516/03).

⁷⁸ Lisätään viittaus I osassa olevaan "unionin tavoitteita" koskevaan artiklaehdotukseen (CONV 528/03, 3 artikla).

126 artikla

1. Jäsenvaltiot pyrkivät omalla työllisyyspolitiikallaan edistämään [125 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamista [99 artiklan 2 kohdan] nojalla hyväksytyjen jäsenvaltioiden ja **yhteisen unionin** talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen mukaisesti.
2. Jäsenvaltiot pitävät, ottaen huomioon työnantajien ja työntekijöiden velvollisuuksiin liittyvät kansalliset käytännöt, työllisyyden edistämistä yhteistä etua koskevana asiana ja sovittavat neuvostossa yhteen sitä koskevan toimintansa [128 artiklan] määräysten mukaisesti.

127 artikla

1. **Yhteisö Unioni** myötävaikuttaa työllisyyden korkeaan tasoon edistämällä jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja tukemalla sekä tarvittaessa täydentämällä niiden toimintaa. Tällöin otetaan huomioon jäsenvaltioiden toimivalta.
2. Työllisyyden korkeaa tasoa koskeva tavoite otetaan huomioon **yhteisen unionin** politiikkojen ja toimintojen suunnittelussa ja toteutuksessa.⁷⁹

128 artikla

1. Neuvoston ja komission yhteisen vuosittaisen selvityksen perusteella Eurooppa-neuvosto arvioi vuosittain työllisyystilannetta **yhteisössä unionissa** ja antaa siitä päätelmät.
2. ~~Neuvosto, joka tekee ratkaisunsa määränemmistöllä komission ehdotuksesta Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa, alueiden komiteaa sekä 130 artiklassa tarkoitettua työllisyyskomiteaa kuultuaan, vahvistaa hyväksyy~~ vuosittain Eurooppa-neuvoston päätelmien perusteella komission ehdotuksesta suuntaviivat⁸⁰, jotka jäsenvaltiot ottavat huomioon työllisyyspolitiikassaan. **Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa, alueiden komiteaa sekä työllisyyskomiteaa kuultuaan.**

Näiden suuntaviivojen on oltava [99 artiklan 2 kohdan] nojalla hyväksytyjen laajojen suuntaviivojen mukaisia.

3. Jokainen jäsenvaltio antaa neuvostolle ja komissiolle vuosittain selvityksen tärkeimmistä 2 kohdassa tarkoitettujen työllisyyttä koskevien suuntaviivojen mukaisesti ~~toteuttamistaan työllisyyspolitiikan toimenpiteistä~~ antamistaan **säännöksistä**, joilla se on pannut työllisyyspolitiikkansa täytäntöön.

⁷⁹ Tämä kaikkiin politiikkoihin horisontaalisesti sovellettava määräys voitaisiin koota yhteen artiklaan muiden samantyyppisten määräysten kanssa (ks. 3 artiklan 2 kohtaan liittyvä alaviite).

⁸⁰ Muut kuin lainsäätämisjärestyksessä hyväksyttävät säädökset 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

4. Neuvosto tarkastelee 3 kohdassa tarkoitettujen selvitysten perusteella ja työllisyyskomitean lausunnon saatuaan vuosittain jäsenvaltioiden toteuttamaa työllisyyspolitiikkaa ottaen huomioon työllisyyttä koskevat suuntaviivat. Neuvosto voi määränemmistöllä komission suosituksesta antaa⁸¹ suosituksia⁸², **jotka se osoittaa jäsenvaltioille, jos se tämän tarkastelun perusteella pitää sitä aiheellisenä.**

5. Neuvosto ja komissio laativat kyseisen tarkastelun tulosten perusteella Eurooppa-neuvostolle yhteisen vuosittaisen selvityksen työllisyystilanteesta ~~yhteisössä~~ **unionissa** ja työllisyyttä koskevien suuntaviivojen toteuttamisesta.

129 artikla

~~Neuvosto voi 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa sekä alueiden komiteaa kuultuaan toteuttaa~~ **Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla voidaan vahvistaa** edistämistoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on edistää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja tukea niiden toimintaa työllisyyden alalla aloittein, joilla pyritään kehittämään tiedon ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa, tarjoamaan vertailevaa analyysia ja neuvontaa sekä edistämään innovatiivisia lähestymistapoja ja arvioimaan kokemuksia etenkin kokeiluhankkeita hyväksi käyttämällä. **Eurooppalaki tai eurooppapuitelaki annetaan, kun talous- ja sosiaalikomitea ja alueiden komitea on kuultu.**

~~Näihin toimenpiteisiin~~ **Eurooppalakiin tai eurooppapuitelakiin** ei kuulu jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista.

130 artikla

Neuvosto perustaa⁸³ ~~Euroopan parlamenttia kuultuaan~~ **omasta aloitteestaan yksinkertaisella enemmistöllä** neuvoa-antavan työllisyyskomitean edistämään jäsenvaltioiden työllisyys- ja työmarkkinapolitiikan yhteensovittamista. **Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.**

Komitean tehtävänä on:

- a) seurata jäsenvaltioiden ja ~~yhteisön~~ **unionin** työllisyystilannetta ja -politiikkaa;
- b) laatia joko neuvoston tai komission pyynnöstä tai omasta aloitteestaan lausuntoja sekä myötävaikuttaa [128 artiklassa] tarkoitetun, neuvostossa tapahtuvan käsittelyn valmisteluun, tämän kuitenkaan rajoittamatta [207 artiklan] soveltamista.

Tehtävänsä toteuttaessaan komitea kuulee työmarkkinaosapuolia.

Kukin jäsenvaltio ja komissio nimeävät komiteaan kaksi jäsentä.

⁸¹ On syytä panna merkille, että "ministerineuvostoa" koskevasta artiklaehdotuksesta (17 b artikla, CONV 691/03) on poistettu EY-sopimuksen 205 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan toisessa luetelmakohdassa vahvistettu nykyinen vaatimus, jonka mukaan neuvoston ratkaisun edellytyksenä on, että vähintään kymmenen jäsenvaltiota äänestää asian puolesta.

⁸² Muut kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

⁸³ Muu kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävä säädös 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

IX OSASTO

YHTEINEN KAUPPAPOLITIIKKA

Tätä osastoa ei esitetä 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

X OSASTO

TULLIYHTEISTYÖ

135 artikla

~~Neuvosto toteuttaa tämän sopimuksen~~ **Perustuslain** soveltamisalalla ~~251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen~~ **eurooppalailla tai eurooppapuitelilla vahvistetaan** toimenpiteitä jäsenvaltioiden sekä jäsenvaltioiden ja komission välisen tulliyhteistyön vahvistamiseksi. Nämä toimenpiteet eivät koske kansallisen rikosoikeuden soveltamista tai kansallista oikeudenhoitoa.

XI OSASTO

SOSIAALIPOLITIIKKA, KOULUTUS, AMMATILLINEN KOULUTUS JA NUORISO

1 LUKU

SOSIAALISET MÄÄRÄYKSET

136 artikla

~~Yhteisön Unionin~~ ja jäsenvaltioiden tavoitteena on, ottaen huomioon sosiaaliset perusoikeudet sellaisina kuin ne ovat Torinossa 18 päivänä lokakuuta 1961 allekirjoitetussa Euroopan sosiaalisessa peruskirjassa ja vuoden 1989 työntekijöiden sosiaalisia perusoikeuksia koskevassa yhteisön peruskirjassa, työllisyyden edistäminen, elin- ja työolojen kohentaminen siten, että olojen yhtenäistäminen olisi mahdollista niitä kohennettaessa, riittävä sosiaalinen suojeleminen, työmarkkinaosapuolten välinen vuoropuhelu, inhimillisten voimavarojen kehittäminen tarkoituksena saavuttaa korkea ja kestävä työllisyystaso, ja syrjäytymisen torjuminen.

Tätä varten ~~yhteisö~~ **unioni** ja jäsenvaltiot ~~paneavat täytäntöön toimenpiteet, joissa otetaan~~ **ottavat toiminnsaan** huomioon kansallisten käytäntöjen erot, erityisesti sopimussuhteissa, sekä **tarpeen** säilyttää ~~yhteisön~~ **unionin** talouden kilpailukyky.

~~Yhteisö~~ **Unioni** ja jäsenvaltiot katsovat, että tällainen kehitys seuraa paitsi siitä ~~yhteisä~~ **markkinoiden** toiminnasta, joka edistää sosiaalisten järjestelmien yhdenmukaistamista, myös ~~tässä sopimuksessa~~ **perustuslaissa** määrättyistä menettelyistä sekä lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä.⁸⁴

137 artikla

1. Edellä [136 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi ~~yhteisö~~ **unioni** tukee ja täydentää jäsenvaltioiden toimintaa seuraavilla aloilla:

- a) erityisesti työympäristön parantaminen työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi;
- b) työehdot;
- c) työntekijöiden sosiaaliturva ja sosiaalinen suojeleminen;
- d) työntekijöiden suojeleminen työsopimuksen päättymisen yhteydessä;
- e) tiedottaminen työntekijöille ja työntekijöiden kuuleminen;
- f) työntekijöiden ja työnantajien edustaminen ja heidän etujensa kollektiivinen turvaaminen, mukaan lukien yhteistoiminta työpaikalla, jollei 5 kohdasta muuta johdu;
- g) sellaisten kolmansien maiden kansalaisten palvelussuhteen ehdot, jotka oleskelevat laillisesti ~~yhteisön~~ **unionin** alueella;
- h) työmarkkinoilta syrjäytyneiden henkilöiden integroiminen, sanotun kuitenkin rajoittamatta [150 artiklan] määräyksiä;
- i) miesten ja naisten välinen tasa-arvo asioissa, jotka koskevat heidän mahdollisuuksiaan työmarkkinoilla sekä heidän kohteluaan työssä;
- j) sosiaalisen syrjäytymisen torjuminen;
- k) sosiaalisen suojelun järjestelmien nykyaikaistaminen, sanotun kuitenkin rajoittamatta c alakohdan soveltamista.

2. Tätä varten ~~neuvosto~~:

- a) ~~toteuttaa toimenpiteitä~~ **eurooppalailla tai eurooppapuitelailla voidaan vahvistaa toimenpiteitä** jäsenvaltioiden välisen yhteistyön edistämiseksi aloittein, joilla pyritään parantamaan tiedon saantia, kehittämään tiedon ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa, edistämään innovatiivisia lähestymistapoja ja arvioimaan kokemuksia ja jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista;

⁸⁴ Tämä kohta vaikuttaa ainoastaan julistukselta.

- b) antaa 1 kohdan a–i alakohdassa tarkoitetuilla aloilla ~~direktiivien~~ **eurooppapuitelailla voidaan vahvistaa** vähimmäisvaatimuksia, jotka pannaan täytäntöön asteittain ottaen huomioon kunkin jäsenvaltion edellytykset ja kussakin jäsenvaltiossa voimassa oleva tekninen sääntely. Näissä ~~direktiiveissä~~ **Tässä eurooppapuitelaissa** vältetään säätämästä sellaisia hallinnollisia, taloudellisia tai oikeudellisia rasituksia, jotka vaikeuttaisivat pienten tai keskisuurten yritysten perustamista taikka niiden kehittämistä.

Eurooppalaki tai eurooppapuitelaki annetaan kaikissa tapauksissa sen jälkeen, kun talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa on kuultu.⁸⁵

3. Edellä 2 kohdasta poiketen neuvosto antaa 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetuilla aloilla eurooppalain tai eurooppapuitelain yksimielisesti Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.

~~Neuvosto tekee ratkaisunsa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan, lukuun ottamatta tämän artiklan 1 kohdan c, d, f ja g alakohdassa tarkoitettuja aloja, joilla neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja mainittuja komiteoita kuultuaan. Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan päättää 251 artiklassa tarkoitetun menettelyn soveltamisesta tämän artiklan 1 kohdan d, f ja g alakohtiin.~~⁸⁶

3. Jäsenvaltio voi antaa 2 kohdan soveltamiseksi annettujen ~~direktiivien~~ **eurooppapuitelakien** täytäntöönpanon työmarkkinaosapuolten tehtäväksi näiden yhteisestä pyynnöstä.

Tällöin jäsenvaltio varmistaa, että viimeistään sinä päivänä, jona ~~direktiivit~~ **eurooppapuitelaki** on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä ~~249 artiklan mukaisesti~~, työmarkkinaosapuolet ovat toteuttaneet tarvittavat toimenpiteet sopimuksin, ja jäsenvaltio, jota asia koskee, on toteuttanut kaikki tarvittavat toimenpiteet, jotta se voi milloin tahansa varmistaa kyseisessä ~~direktiivissä~~ **puitelaisa** asetettujen tulosten saavuttamisen.

4. Tämän artiklan nojalla annetut ~~säännökset~~ **eurooppalait ja eurooppapuitelait:**

- a) eivät rajoita jäsenvaltioille tunnustettua oikeutta määritellä sosiaaliturvajärjestelmiensä peruseriaatteet, eivätkä ne saa vaikuttaa olennaisesti näiden järjestelmien rahoituksen tasapainoon;
- b) eivät voi estää jäsenvaltiota pitämästä voimassa tai toteuttamasta tiukempia suojatoimenpiteitä, jos ne ovat sopusoinnussa ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** kanssa.

5. Tätä artiklaa ~~määräyksiä~~ ei sovelleta palkkoihin, järjestäytymisoikeuteen, lakko-oikeuteen eikä oikeuteen määrätä työsulusta.

⁸⁵ Kuuleminen korvataan yhteispäätösmenettelyllä 137 artiklan 1 kohdan d, f ja g alakohdassa tarkoitetuilla aloilla 29.4.2003 saavun ylimääräisen toimeksiannon mukaisesti.

⁸⁶ Tämä kohta on kokonaisuudessaan esitetty edellä.

138 artikla

1. Komission tehtävänä on edistää työmarkkinaosapuolten kuulemista ~~yhteisön~~ **unionin** tasolla, ja se **hyväksyy** kaikki tarvittavat toimenpiteet näiden osapuolten vuoropuhelun helpottamiseksi varmistamalla molemmille osapuolille tasapuolinen tuki.
2. Tätä varten komissio kuulee työmarkkinaosapuolia ~~yhteisön~~ **unionin** toiminnan mahdollisista suuntaviivoista, ennen kuin se tekee ehdotuksia sosiaalipolitiikan alalla.
3. Jos komissio kuultuaan työmarkkinaosapuolia pitää ~~yhteisön~~ **unionin** toimintaa tarkoituksenmukaisena, se kuulee työmarkkinaosapuolia suunnitellun ehdotuksen sisällöstä. Työmarkkinaosapuolet antavat komissiolle lausunnon ehdotuksesta tai tarvittaessa sitä koskevan suosituksen.
4. Tällaisen kuulemisen yhteydessä työmarkkinaosapuolet voivat ilmoittaa komissiolle halustaan aloittaa [139 artiklassa] tarkoitettu menettely. Menettely ei saa kestää pitempään kuin yhdeksän kuukautta, jollei pidentämisestä sovita yhteisesti kyseisten työmarkkinaosapuolten ja komission kanssa.

139 artikla

1. Työmarkkinaosapuolten välinen vuoropuhelu ~~yhteisön~~ **unionin** tasolla voi johtaa osapuolten niin halutessa sopimussuhteisiin, mukaan lukien sopimusten tekeminen.
2. ~~Yhteisön~~ **Unionin** tasolla tehdyt sopimukset pannaan täytäntöön joko työmarkkinaosapuolten ja jäsenvaltioiden omien menettelyjen ja käytäntöjen mukaisesti tai, [137 artiklassa] tarkoitettujen kysymysten osalta allekirjoittajaosapuolten yhteisestä pyynnöstä, neuvoston komission ehdotuksesta antamalla eurooppa-asetuksella tai eurooppapäätöksellä⁸⁷.

~~Neuvosto tekee ratkaisunsa määränemmistöllä, paitsi Silloin kun kyseisessä sopimuksessa on yksi tai useampi 137 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettua alaa koskeva määräys, jolla [137 artiklan 2 kohdan] mukaan edellytetään yksimielisyyttä. Tällöin neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti.~~

140 artikla

Edellä [136 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi, rajoittamatta kuitenkaan ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** muiden määräysten soveltamista, komissio edistää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja helpottaa niiden toiminnan yhteensovittamista niillä sosiaalipolitiikan aloilla, joita tämä luku koskee, ja erityisesti asioissa, jotka koskevat:

- a) työllisyyttä;
- b) työoikeutta ja työehtoja;
- c) ammatillista perus- ja jatkokoulutusta;

⁸⁷ Muut kuin lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

- d) sosiaaliturvaa;
- e) työtapaturmien ja ammattitautien ehkäisemistä;
- f) työterveyttä;
- g) järjestäytymisoikeutta sekä työnantajien ja työntekijöiden välisiä kollektiivisia neuvotteluja.

Tätä varten komissio kiinteässä yhteydessä jäsenvaltioiden kanssa tekee tutkimuksia, antaa lausuntoja ja järjestää neuvotteluja sekä kansallisista kysymyksistä että kansainvälisiä järjestöjä koskevista kysymyksistä.

Komissio kuulee talous- ja sosiaalikomiteaa ennen kuin se antaa tässä artiklassa tarkoitetun lausunnon.

141 artikla

1. Jokainen jäsenvaltio huolehtii sen periaatteen noudattamisesta, jonka mukaan miehille ja naisille maksetaan samasta tai samanarvoisesta työstä sama palkka.
2. Tässä artiklassa palkalla tarkoitetaan tavallista perus- tai vähimmäispalkkaa ja muuta korvausta, jonka työntekijä suoraan tai välillisesti saa työnantajaltaan työstä tai tehtävästä rahana tai luontoisetuna.

Samalla palkalla ilman sukupuoleen perustuvaa syrjintää tarkoitetaan, että:

- a) palkka, joka maksetaan työn tuloksen perusteella, lasketaan saman mittayksikön mukaan;
- b) palkka, joka maksetaan työhön käytetyn ajan perusteella, on sama samasta tehtävästä.

3. ~~Neuvosto 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan~~ **Eurooppalailla ja eurooppapuitelaila vahvistetaan** toimenpiteet, joilla varmistetaan miesten ja naisten tasa-arvoisten mahdollisuuksien ja tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltaminen työtä ja ammattia koskevissa kysymyksissä, mukaan lukien samasta tai samanarvoisesta työstä maksettavan saman palkan periaate. **Eurooppalaki tai eurooppapuitelaki annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.**

4. Jotta miesten ja naisten välinen täysi tosiasiallinen tasa-arvo toteutuisi työelämässä, tasa-arvoisen kohtelun periaate ei estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai ~~toteuttamasta~~ **hyväksymästä** sellaisia erityisetuja tarjoavia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on helpottaa aliedustettuna olevan sukupuolen ammatillisen toiminnan harjoittamista taikka ehkäistä tai hyvittää ammattiuraan liittyviä haittoja.

142 artikla

Jäsenvaltiot pyrkivät säilyttämään olemassa olevan palkallisia lomia koskevien järjestelmiensä samankaltaisuuden⁸⁸.

143 artikla

Komissio laatii vuosittain kertomuksen [136 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteutumisesta, mukaan lukien väestötilanne yhteisössä **unionissa**. Komissio toimittaa tämän kertomuksen Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle.

~~Euroopan parlamentti voi pyytää komissiota laatimaan kertomuksen sosiaalista tilannetta koskevista erityisongelmista.⁸⁹~~

144 artikla

Neuvosto perustaa⁹⁰ **omasta aloitteestaan Euroopan parlamenttia kuultuaan yksinkertaisella enemmistöllä** neuvoa-antavan sosiaalisen suojelun komitean edistämään yhteistyötä sosiaalisen suojelun alalla jäsenvaltioiden kesken ja komission kanssa. **Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.**

Komitean tehtävänä on:

- a) seurata sosiaalialan tilannetta sekä sosiaalisen suojelun politiikkojen kehittymistä jäsenvaltioissa ja yhteisössä **unionissa**;
- b) edistää tietojen, kokemusten ja hyvien toimintatapojen vaihtoa jäsenvaltioiden kesken ja komission kanssa;
- c) laatia selvityksiä, antaa lausuntoja tai suorittaa muita toimivaltaansa kuuluvia tehtäviä joko neuvoston tai komission pyynnöstä tai omasta aloitteestaan, sanotun kuitenkin rajoittamatta [207 artiklan] soveltamista.

Tehtävänsä toteuttaessaan komitea on aiheellisella tavalla yhteydessä työmarkkinaosapuoliin.

Kukin jäsenvaltio ja komissio nimeävät komiteaan kaksi jäsentä.

145 artikla

Komission Euroopan parlamentille antamassa vuosikertomuksessa on erillinen luku, joka koskee sosiaalisten olojen kehitystä yhteisössä **unionissa**.

Euroopan parlamentti voi kehottaa komissiota laatimaan kertomuksia sosiaalisia oloja koskevista erityisongelmista.

⁸⁸ Tämän määräyksen toimivuutta epäillään

⁸⁹ Tämä kohta on samanlainen kuin 145 artiklan toinen kohta ja voitaisiin siksi poistaa

⁹⁰ Muu kuin lainsäätämisyksessä hyväksyttävä säädös 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

2 LUKU

EUROOPAN SOSIAALIRAHASTO

146 artikla

Työntekijöiden työllistymismahdollisuuksien parantamiseksi sisämarkkinoilla ja siten osaltaan elintason nostamiseksi perustetaan ~~jäljempänä määrätyn mukaisesti~~ **tämän [luvun] mukaisesti** Euroopan sosiaalirahasto, joka pyrkii edistämään työntekijöiden työnsaantia sekä heidän alueellista ja ammatillista liikkumistaan ~~yhteisössä~~ **unionissa** sekä helpottamaan mukautumista teollisiin muutoksiin ja tuotantojärjestelmien muutoksiin erityisesti ammatillisella koulutuksella ja uudelleen koulutuksella.

147 artikla

~~Rahaston hallintoa hoitaa komissio~~ **Komissio hallinnoi rahastoa.**

Tässä tehtävässä ~~komissiota~~ **sitä** avustaa komitea, jonka puheenjohtajana on komission jäsen ja jossa on ~~hallitusten~~ **jäsenvaltioiden** sekä työntekijä- ja työnantajajärjestöjen edustajat.

148 artikla

~~Neuvosto tekee 251-artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan~~ **Eurooppalailla tai eurooppapuitelaila vahvistetaan** Euroopan sosiaalirahastoa koskevat ~~soveltamis päätökset~~ **soveltamistoimenpiteet. Se annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa on kuultu.**

3 LUKU

KOULUTUS, AMMATILLINEN KOULUTUS JA NUORISO

149 artikla

1. ~~Yhteisö~~ **Unioni** myötävaikuttaa korkealaatuisen koulutuksen kehittämiseen rohkaisemalla jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa tukemalla ja täydentämällä jäsenvaltioiden toimintaa pitäen täysin arvossa jäsenvaltioiden vastuuta opetuksen sisällöstä ja koulutusjärjestelmän järjestämisestä sekä niiden sivistyksellistä ja kielellistä monimuotoisuutta.

2. ~~Yhteisön~~ **Unionin** toiminnalla pyritään:
- a) kehittämään eurooppalaista ulottuvuutta koulutuksessa erityisesti jäsenvaltioiden kielten opetuksella ja levittämällä;
 - b) edistämään opiskelijoiden ja opettajien liikkuvuutta muun muassa rohkaisemalla tutkintotodistusten ja opintojaksojen tunnustamista akateemisessa maailmassa;
 - c) edistämään koulutuslaitosten välistä yhteistyötä;
 - d) kehittämään tietojen ja kokemusten vaihtoa jäsenvaltioiden koulutusjärjestelmien yhteisissä kysymyksissä;
 - e) edistämään nuorisovaihdon sekä sosiaalipedagogiikan alan ohjaajien vaihdon kehittämistä;
 - f) rohkaisemaan etäopetuksen kehittämistä.
3. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ja jäsenvaltiot suosivat yhteistyötä kolmansien maiden sekä koulutusalan toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen ja erityisesti Euroopan neuvoston kanssa.
4. **Jotta** myötävaikutetaan tässä artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen ~~neuvosto~~:
- a) ~~neuvosto vahvistaa jäljempänä 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan eurooppalailla tai eurooppapuitelailla vahvistetaan~~ edistämistoimia, jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista. **Se annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa on kuultu.**
 - b) **neuvosto** antaa ~~määräenemmistöllä~~ komission ehdotuksesta suosituksia.

150 artikla

1. ~~Yhteisö~~ **Unioni** toteuttaa ammatillista koulutusta koskevaa politiikkaa, joka tukee ja täydentää jäsenvaltioiden toimia, pitäen täysin arvossa jäsenvaltioiden vastuuta ammatillisen koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä.
2. ~~Yhteisön~~ **Unionin** toiminnalla pyritään:
- a) helpottamaan teollisiin muutoksiin mukautumista erityisesti ammatillisella koulutuksella ja uudelleen koulutuksella;
 - b) parantamaan valmentavaa ammatillista koulutusta ja jatkokoulutusta ammattiin pääsyn ja palaamisen helpottamiseksi työmarkkinoilla;
 - c) helpottamaan pääsyä ammatilliseen koulutukseen ja edistämään ammattiin kouluttavien ja ammattia opiskelevien, erityisesti nuorison, liikkuvuutta;

- d) kannustamaan koulutuslaitosten tai ammatillisten koulutuslaitosten ja yritysten välistä yhteistyötä ammatillista koulutusta koskevissa asioissa;
 - e) kehittämään tietojen ja kokemusten vaihtoa jäsenvaltioiden ammatillisten koulutusjärjestelmien yhteisissä kysymyksissä.
3. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ja jäsenvaltiot edistävät yhteistyötä kolmansien maiden sekä ammatillisen koulutuksen alalla toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa.

4. ~~neuvosto toteuttaa 251-artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan toimenpiteet, joilla myötävaikutetaan Eurooppalailla tai eurooppapuitelaila myötävaikutetaan~~ tässä artiklassa tarkoitettujen sellaisten tavoitteiden toteuttamiseen, jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista. **Se annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa on kuultu.**

XII OSASTO

KULTTUURI

151 artikla

1. ~~Yhteisö~~ **Unioni** myötävaikuttaa siihen, että jäsenvaltioiden kulttuurit kehittyvät kukoistaviksi pitäen arvossa niiden kansallista ja alueellista monimuotoisuutta ja korostaen samalla niiden yhteistä kulttuuriperintöä.
2. ~~Yhteisö~~ **Unioni** pyrkii toiminnallaan rohkaisemaan jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa tukemaan ja täydentämään niiden toimintaa seuraavilla aloilla:
- a) Euroopan kansojen kulttuurin ja historian tuntemuksen ja sitä koskevan tiedon levityksen parantaminen;
 - b) Euroopan kannalta merkittävän kulttuuriperinnön säilyttäminen ja suojaaminen;
 - c) muu kuin kaupallinen kulttuurivaihto;
 - d) taiteellinen ja kirjallinen luova toiminta, audiovisuaalisen alan toiminta mukaan luettuna.
3. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ja jäsenvaltiot suosivat yhteistyötä kolmansien maiden sekä kulttuurin alalla toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen, erityisesti Euroopan neuvoston kanssa.
4. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ottaa kulttuuriin liittyvät näkökohdat huomioon muiden ~~tämän sopimuksen~~ **perustustlain** määräysten mukaisessa toiminnassaan, erityisesti kulttuuriensa monimuotoisuuden vaalimiseksi ja edistämiseksi.⁹¹

⁹¹ Tämä kaikkiin politiikkoihin horisontaalisesti sovellettava määräys voitaisiin koota yhteen artiklaan muiden samantyyppisten määräysten kanssa (ks. 3 artiklan 2 kohtaan liittyvä alaviite).

5. Tässä artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamisen **edistämiseksi** ~~neuvosto~~:
- a) ~~toteuttaa jäljempänä 251 artiklassa määrättyä menettelyä ja alueiden komiteaa kuultuaan eurooppalailla tai eurooppapuitelailla~~⁹² **vahvistetaan** sellaiset edistämistoimet, jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista. **Se annetaan, kun alueiden komiteaa on kuultu** ~~kaikissa 251 artiklassa tarkoitetuissa menettelyissä yksimielisesti~~;
 - b) **neuvosto antaa yksimielisesti** ~~komission ehdotuksesta~~ suosituksia⁹³.

XIII OSASTO

KANSANTERVEYS

152 artikla⁹⁴

1. Kaikkien ~~yhteisen~~ **unionin** politiikkojen ja toimintojen määrittelyssä ja toteuttamisessa varmistetaan ihmisten terveyden korkeatasoinen suojelu.⁹⁵

Kansallista politiikkaa täydentävä ~~yhteisen~~ **unionin** toiminta suuntautuu kansanterveyden parantamiseen, ihmisten sairauksien ja tautien ehkäisemiseen sekä ihmisten terveyttä vaarantavien tekijöiden torjuntaan. Kyseinen toiminta käsittää laajalle levinneiden vaarallisten sairauksien torjunnan edistämällä niiden syiden, leviämisen ja ehkäisemisen tutkimusta sekä terveystiedotusta ja -kasvatusta.

~~Yhteisö~~ **Unioni** täydentää huumausaineiden aiheuttamien terveyshaittojen vähentämiseen tähtäävää jäsenvaltioiden toimintaa, johon kuuluu tiedotus- ja ehkäisemistoimia.

2. ~~Yhteisö~~ **Unioni** edistää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä tässä artiklassa tarkoitetuilla aloilla sekä tarvittaessa tukee niiden toimintaa.

Yhteydessä komission kanssa jäsenvaltiot sovittavat keskenään yhteen politiikkansa ja toimintaohjelmansa 1 kohdassa tarkoitetuilla aloilla. Komissio voi kiinteässä yhteydessä jäsenvaltioihin tehdä aiheellisia aloitteita tämän yhteensovittamisen edistämiseksi.

⁹² Siirtyminen yksimielisestä päätöksestä määräenemmistöpäätökseen 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

⁹³ Siirtyminen yksimielisestä päätöksestä määräenemmistöpäätökseen 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

⁹⁴ Sosiaalista Eurooppaa käsittelevä työryhmä 11 on ehdottanut, että tämän artiklan soveltamisalaa laajennettaisiin niin, että "otetaan mukaan vakavien rajat ylittävien uhkien, tartuntatautien, bioterrorismin ja WHO:n sopimusten kaltaiset asiat" (CONV 516/03, 35 kohta).

⁹⁵ Tämä kaikkiin politiikkoihin horisontaalisesti sovellettava määräys voitaisiin koota yhteen artiklaan muiden samantyyppisten määräysten kanssa (ks. 3 artiklan 2 kohtaan liittyvä alaviite).

3. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ja jäsenvaltiot edistävät yhteistyötä kolmansien maiden sekä kansanterveyden alalla toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa.

4. **Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla** myötävaikutetaan ~~251 artiklassa määrättyä menettelyä sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan~~ tässä artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseen ~~hyväksymällä~~ **säättämällä**:

- a) toimenpiteistä, joilla asetetaan ihmisestä peräisin oleville elimille ja aineille sekä verelle ja verituotteille korkeat laatu- ja turvallisuusvaatimukset; nämä toimenpiteet eivät estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai toteuttamasta tiukempia suojatoimenpiteitä;
- b) poiketen siitä mitä [37 artiklassa] määrätään, eläinlääkintä- ja kasvinsuojelualalla toimenpiteistä, joiden välittömänä tarkoituksena on kansanterveyden suojeleminen;
- c) edistämistoimista, joiden tarkoituksena on ihmisten terveyden suojeleminen ja parantaminen, jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista.

Eurooppalaki tai eurooppapuitelaki annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa on kuultu.

Tässä artiklassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi neuvosto voi myös antaa ~~määräenemmistöllä~~ komission ehdotuksesta suosituksia ~~tässä artiklassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi.~~

5. ~~Yhteisön~~ **Unionin** toiminnassa kansanterveyden alalla otetaan täysimääräisesti huomioon jäsenvaltioiden terveystalouden ja sairaanhoidon järjestämiseen ja tarjoamiseen liittyvät velvollisuudet. Erityisesti 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden ei katsota vaikuttavan elinten ja veren luovuttamiseen tai lääketieteellistä käyttöä koskeviin kansallisiin sääntöihin ja määräyksiin.

XIV OSASTO

KULUTTAJANSUOJA

153 artikla

1. Kuluttajien etujen suojaamiseksi ja kuluttajansuojan korkean tason varmistamiseksi ~~yhteisö~~ **unioni** myötävaikuttaa kuluttajien terveyden, turvallisuuden ja taloudellisten etujen suojaamiseen sekä edistää kuluttajien oikeutta tiedonsaantiin ja koulutukseen sekä oikeutta järjestäytyä etujensa valvomiseksi.

2. Kuluttajansuojaa koskevat vaatimukset otetaan huomioon ~~yhteisön~~ **unionin** muita politiikkoja ja muuta toimintaa määriteltäessä ja toteutettaessa.⁹⁶

⁹⁶ Tämä määräys, jota sovelletaan horisontaalisesti kaikkiin politiikan aloihin, voitaisiin yhdistää yhdeksi artiklaksi muiden samantyyppisten kanssa (vrt. 3 artiklan 2 kohtaa koskeva alaviite).

3. ~~Yhteisö~~ **Unioni** myötävaikuttaa 1 kohdassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseen:
- a) toimenpiteillä, jotka ~~se toteuttaa~~ **hyväksytään** [95 artiklan nojalla] sisämarkkinoiden toteuttamisen yhteydessä;
 - b) toimenpiteillä, jotka tukevat ja täydentävät jäsenvaltioiden harjoittamaa politiikkaa ja joilla sitä seurataan.
4. ~~Neuvosto vahvistaa 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan~~ **Eurooppalailla tai eurooppapuitelaila vahvistetaan** 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetut toimenpiteet. **Se annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.**
5. Toimenpiteet, jotka on **hyväksytty** 4 kohdan mukaisesti, eivät estä jäsenvaltiota pitämästä voimassa tai **vahvistamasta** tiukempia suojatoimenpiteitä. Näiden **toimenpiteiden** on oltava sopusoinnussa ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** kanssa. Niistä ilmoitetaan komissiolle.

XV OSASTO

EUROOPAN LAAJUISET VERKOT

154 artikla

1. Myötävaikuttaakseen [14 ja 158 artiklassa] määrättyjen tavoitteiden toteuttamiseen ja mahdollistaakseen sen, että unionin kansalaiset, taloudelliset toimijat sekä alueelliset ja paikalliset yhteisöt voivat saada täyden hyödyn sellaisen alueen toteuttamisesta johtuvista eduista, jolla ei ole sisäisiä rajoja, ~~yhteisö~~ **unioni** myötävaikuttaa Euroopan laajuisten verkkojen perustamiseen ja kehittämiseen liikenteen, teletoiminnan ja energian infrastruktuurien aloilla.
2. ~~Yhteisö~~ **Unioni** pyrkii toiminnallaan avointen markkinoiden ja kilpailumarkkinoiden järjestelmässä edistämään kansallisten verkkojen yhteenliittämistä ja yhteentoimivuutta sekä pääsyä tällaisiin verkkoihin. Se ottaa erityisesti huomioon tarpeen liittää saarialueita, erillisalueita ja syrjäseutualueita ~~yhteisön~~ **unionin** keskusalueisiin.

155 artikla

1. Edellä [154 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi ~~yhteisö~~ **unioni**:
- a) vahvistaa joukon suuntaviivoja, jotka koskevat suunniteltujen toimien tavoitteita, painopisteitä ja pääperiaatteita Euroopan laajuisten verkkojen alalla; näissä suuntaviivoissa yksilöidään yhteistä etua koskevat hankkeet;
 - b) panee erityisesti teknisen standardoinnin alalla täytäntöön kaikki toimet, jotka saattavat osoittautua tarpeellisiksi verkkojen yhteentoimivuuden turvaamiseksi;

- c) voi erityisesti toteuttamiskelpoisuutta koskevilla selvityksillä, lainatakuilla tai korkotuella tukea sellaisia jäsenvaltioiden tukemia yhteistä etua koskevia hankkeita, jotka yksilöidään ensimmäisessä luetelmakohdassa a alakohdassa tarkoitetuissa suuntaviivoissa; yhteisö **unioni** voi myös osallistua tiettyjen liikenteen infrastruktuurin alan hankkeiden rahoittamiseen jäsenvaltioissa 161 artiklan mukaisesti perustetun koheesiorahaston kautta.

~~Yhteisön Unionin~~ toiminnassa otetaan huomioon hankkeiden ajateltavissa oleva taloudellinen elinkelpoisuus.

2. Eurooppalailla tai eurooppapuitelaila vahvistetaan ~~neuvosto vahvistaa 155 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja suuntaviivoja ja muut toimenpiteet 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä. Se annetaan, kun~~ talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa **on kuultu** ~~kuultuaan.~~

Niihin suuntaviivoihin ja niihin yhteistä etua koskeviin hankkeisiin, jotka koskevat jonkin jäsenvaltion aluetta, tarvitaan tuon jäsenvaltion hyväksyminen.⁹⁷

~~2~~ **3.** Yhteydessä komission kanssa jäsenvaltiot sovittavat keskenään yhteen sellaisen kansallisella tasolla harjoittamansa politiikan, jolla voi olla merkittävä vaikutus [154 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen. Komissio voi kiinteässä yhteistoiminnassa jäsenvaltioiden kanssa tehdä aiheellisia aloitteita tämän yhteensovittamisen edistämiseksi.

~~3~~ **4.** ~~Yhteisö Unioni voi päättää yhteistyöstä~~ **tehdä yhteistyötä** kolmansien maiden kanssa yhteistä etua koskevien hankkeiden edistämiseksi ja verkkojen yhteentoimivuuden turvaamiseksi.

~~156 artikla~~

~~Neuvosto vahvistaa 155 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja suuntaviivoja ja muut toimenpiteet 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.~~

~~Niihin suuntaviivoihin ja niihin yhteistä etua koskeviin hankkeisiin, jotka koskevat jonkin jäsenvaltion aluetta, tarvitaan tuon jäsenvaltion hyväksyminen.~~⁹⁸

XVI OSASTO

TEOLLISUUS

157 artikla

1. Yhteisö Unioni ja jäsenvaltiot huolehtivat siitä, että ~~yhteisön~~ **unionin** teollisuuden kilpailukyvyyn kannalta tarpeelliset edellytykset turvataan.

⁹⁷ Yksinkertaisuuden vuoksi uudessa 2 kohdassa, joka muodostaa oikeusperustan Euroopan laajuisia verkkoja koskevalle unionin toiminnalle, toistetaan kokonaisuudessaan 156 artiklan teksti; merkityt muutokset ovat kyseisen artiklan nykyiseen tekstiin ehdotettuja muutoksia.

⁹⁸ Tämä artikla voitaisiin poistaa; ks. edellinen alaviite.

Tällöin niiden toiminnalla pyritään avointen markkinoiden ja kilpailumarkkinoiden järjestelmän mukaisesti:

- a) nopeuttamaan teollisuuden mukauttamista rakenteellisiin muutoksiin;
- b) edistämään kaikkialla yhteisössä unionissa yritysten, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten, aloittamisen ja kehittämisen kannalta suotuisaa toimintaympäristöä;
- c) edistämään yritysten välisen yhteistyön kannalta suotuisaa toimintaympäristöä;
- d) edistämään keksintöjä, tutkimusta ja teknologista kehittämistä koskevan politiikan antamien teollisten mahdollisuuksien parempaa hyväksikäyttöä.

2. Jäsenvaltiot neuvottelevat keskenään yhteydessä komission kanssa ja sovittavat tarvittaessa yhteen toimintansa. Komissio voi tehdä aiheellisia aloitteita tämän yhteensovittamisen edistämiseksi.

3. ~~Yhteisö~~ **Unioni** myötävaikuttaa 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** muiden artiklojen nojalla harjoittamallaan politiikalla ja toiminnalla.⁹⁹ ~~Neuvosto voi 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan päättää Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla voidaan vahvistaa~~ erityistoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on tukea jäsenvaltioissa 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi toteutettuja toimia. **Se annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.**

Tämän osaston määräykset eivät anna ~~yhteisölle~~ **unionille** perusteita toteuttaa toimenpiteitä, jotka voivat johtaa kilpailun vääristymiseen tai jotka käsittävät verotusta tai palkattujen työntekijöiden oikeuksia ja etuja koskevia säännöksiä tai määräyksiä.

XVII OSASTO

TALOUELLINEN JA SOSIAALINEN YHTEENKUULUVUUS

158 artikla

Edistääkseen koko ~~yhteisön~~ **unionin** sopusointuista kehitystä ~~yhteisö~~ **unioni** kehittää ja harjoittaa toimintaansa taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittamiseksi.

~~Yhteisö~~ **Unioni** pyrkii erityisesti vähentämään alueiden välisiä kehityseroja sekä muita heikommassa asemassa olevien alueiden tai saarien jälkeenjääneisyyttä, maaseutu mukaan luettuna.

⁹⁹ Tämä kaikkiin politiikan aloihin horisontaalisesti sovellettava määräys voitaisiin koota yhteen artiklaan muiden samantyyppisten määräysten kanssa (ks. 3 artiklan 2 kohtaan liittyvä alaviite).

159 artikla

Jäsenvaltiot harjoittavat talouspolitiikkaansa ja sovittavat sitä yhteen siten, että myös [158 artiklassa] tarkoitetut tavoitteet saavutetaan. ~~Yhteisen Unionin~~ politiikan ja toiminnan suunnittelussa ja täytäntöönpanossa sekä sisämarkkinoiden toteuttamisessa otetaan huomioon [158 artiklassa] tarkoitetut tavoitteet ja osallistutaan niiden toteuttamiseen.¹⁰⁰ ~~Yhteisö Unioni~~ tukee myös tätä toteuttamista toiminnallaan, jota se harjoittaa rakennerahastojen (Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston ohjausosasto, Euroopan sosiaalirahasto, Euroopan aluekehitysrahasto), Euroopan investointipankin ja muiden olemassa olevien rahoitusvälineiden kautta.

Komissio antaa Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle joka kolmas vuosi kertomuksen siitä, miten taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden toteuttamisessa on edistytty, sekä siitä, miten tässä artiklassa määrättyt eri keinot ovat myötävaikuttaneet siihen. Tähän kertomukseen liitetään tarvittaessa aiheellisia ehdotuksia.

Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla voidaan vahvistaa kaikki Jos rahastojen ulkopuoliset erityistoimet **erityistoimenpiteet** osoittautuvat tarpeellisiksi, ~~neuvosto voi päättää niistä 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan~~, sanotun kuitenkin rajoittamatta **yhteisen unionin** muussa politiikassa päätettyjen **hyväksyttyjen** toimenpiteiden soveltamista. **Eurooppalaki tai eurooppapuitelaki annetaan, kun** talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa **on kuultu kuultuaan**.

160 artikla

Euroopan aluekehitysrahaston tarkoituksena on myötävaikuttaa keskeisimmän alueellisen epätasapainon poistamiseen ~~yhteisössä~~ **unionissa** osallistumalla kehityksessä jälkeen jääneiden alueiden kehittämiseen ja rakenteelliseen mukauttamiseen sekä taantuvien teollisuusalueiden uudistamiseen.

161 artikla

Rajoittamatta [162 artiklan] soveltamista **eurooppalailla tai eurooppapuitelailla määritellään**¹⁰¹ ~~Neuvosto määrittelee yksimielisesti komission ehdotuksesta, saatuaan Euroopan parlamentin puoltavan lausunnon sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan~~, rakennerahastojen tehtävät, ensisijaiset tavoitteet ja rakenteet, joihin voi sisältyä rahastojen uudelleenryhmittely, ~~Neuvosto vahvistaa samaa menettelyä noudattaen myös~~ rahastoihin sovellettavat yleiset säännöt ja ~~antaa~~ säännökset, jotka ovat tarpeen rahastojen tehokkuuden turvaamiseksi ja eri rahastojen keskinäiseksi sekä rahastojen ja muiden rahoitusvälineiden yhteensovittamiseksi.

~~Neuvoston samaa menettelyä noudattaen perustama~~ **Eurooppalailla**¹⁰² **perustettu** koheesiorahasto osallistuu ympäristöalan hankkeiden rahoittamiseen sekä Euroopan laajuisten verkkohankkeiden rahoittamiseen liikenteen infrastruktuurin alalla.

¹⁰⁰ Tämä kaikkiin politiikan aloihin horisontaalisesti sovellettava määräys voitaisiin koota yhteen artiklaan muiden samantyyppisten määräysten kanssa (ks. 3 artiklan 2 kohtaan liittyvä alaviite).

¹⁰¹ Korvataan hyväksyntämenettely yhteispäätösmenettelyllä yksinkertaistamista käsittelevän työryhmä 9:n raportin (CONV 424/02, s. 17) ja 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

¹⁰² Ehdotetaan, että viitataan ainoastaan eurooppalakiin, koska puitelaki ei voi olla oikeussäädöksenä perustettaessa unionin tason rahoitusvälinettä.

Eurooppalaki tai eurooppapuitelaki annetaan kaikissa tapauksissa, kun talous- ja sosiaalikomitea ja alueiden komitea on kuultu.

~~Neuvosto tekee 1 päivästä tammikuuta 2007 alkaen ratkaisunsa määränemmistöllä komission ehdotuksesta, saatuaan Euroopan parlamentin puoltavan lausunnon sekä talous- ja sosiaalikomitea ja alueiden komitea kuultuaan, jos 1 päivästä tammikuuta 2007 alkaen sovellettavat monivuotiset rahoitusnäkyvät ja niihin liittyvä toimielinten välinen sopimus on hyväksytty kyseiseen määräaikaan mennessä. Jos näin ei ole, tässä kohdassa määrättyä menettelyä sovelletaan siitä ajankohdasta alkaen, jona ne hyväksytään.~~

162 artikla

Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla vahvistetaan ~~Neuvosto tekee Euroopan~~ aluekehitysrahastoa koskevat ~~soveltamispäätökset~~ **soveltamistoimenpiteet** 251 artiklassa määrättyä ~~menettelyä noudattaen sekä. Se annetaan, kun talous- ja sosiaalikomitea ja alueiden komitea on kuultu kuultuaan.~~

Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston ohjausosastoon ja Euroopan sosiaalirahastoon sovelletaan ~~edelleen~~ vastaavasti, mitä [37 ja 148 artiklassa] määrätään.

XVIII OSASTO

TUTKIMUS JA TEKNOLOGINEN KEHITTÄMINEN

163 artikla

1. ~~Yhteisön Unionin~~ tavoitteena on lujittaa **yhteisön unionin** teollisuuden tieteellistä ja teknologista perustaa sekä suosia **yhteisön unionin** teollisuuden kansainvälisen kilpailukyvyn kehittämistä samoin kuin edistää kaikkea tutkimustoimintaa, jota pidetään tarpeellisenä ~~tämän sopimuksen perustuslain~~ muiden lukujen perusteella.

2. Tätä varten **yhteisö unioni** edistää kaikkialla **yhteisössä unionissa** yrityksiä, pienet ja keski suuret yritykset mukaan luettuina, tutkimuskeskuksia ja korkeakouluja niiden korkealaatuiseen tutkimukseen ja teknologiseen kehittämiseen liittyvissä pyrkimyksissä; se tukee niiden pyrkimyksiä keskinäiseen yhteistyöhön varsinkin avaamalla kansalliset julkiset hankinnat, määrittelemällä yhteiset standardit sekä poistamalla yhteistyön oikeudelliset ja verotukselliset esteet pyrkien erityisesti siihen, että yritykset voivat täysin käyttää hyväkseen sisämarkkinoiden tarjoamia mahdollisuuksia.

3. Kaikesta ~~tämän sopimukseen~~ **perustuslakiin** perustuvasta **yhteisön unionin** toiminnasta tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen aloilla, esittelyhankkeet mukaan luettuina, päätetään ja se pannaan täytäntöön [tämän osaston] ~~määräyksiä noudattaen~~ **mukaisesti**.

164 artikla

Pyrkiessään näihin tavoitteisiin ~~yhteisö~~ **unioni** toteuttaa seuraavia jäsenvaltioissa harjoitettua toimintaa täydentäviä toimia:

- a) tutkimusta, teknologista kehittämistä ja esittelyä koskevien toimintaohjelmien täytäntöönpano edistämällä yhteistyötä yritysten, tutkimuskeskusten ja korkeakoulujen kanssa ja niiden kesken;
- b) yhteistyön edistäminen kolmansien maiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa ~~yhteisön~~ **unionin** tutkimuksen, teknologisen kehittämisen ja esittelyn alalla;
- c) ~~yhteisön~~ **unionin** tutkimukseen, teknologiseen kehittämiseen ja esittelyyn liittyvän toiminnan tuloksia koskevan tiedon levittäminen ja näiden tulosten hyväksi käyttäminen;
- d) ~~yhteisön~~ **unionin** tutkijoiden koulutuksen ja liikkumisen kannustaminen.

165 artikla

1. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ja jäsenvaltiot sovittavat yhteen toimintansa tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen alalla turvatakseen kansallisen politiikan ja ~~yhteisön~~ **unionin** politiikan keskinäisen yhtenäisyyden.
2. Komissio voi kiinteässä yhteistoiminnassa jäsenvaltioiden kanssa tehdä aiheellisia aloitteita 1 kohdassa tarkoitetun yhteensovittamisen edistämiseksi.

166 artikla

1. **Eurooppalailla**¹⁰³ vahvistetaan Neuvosto hyväksyy kaikkea ~~yhteisön~~ **unionin** toimintaa koskeva monivuotinen puiteohjelma koskevan monivuotisen puiteohjelman 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja. **Eurooppalaki annetaan, kun** talous- ja sosiaalikomitea on kuultu kuultuaan.

Puiteohjelmassa:

- a) vahvistetaan ne tieteelliset ja teknologiset tavoitteet, jotka [164 artiklassa] tarkoitetulla toiminnalla toteutetaan, sekä niihin liittyvät painopisteet;
 - b) osoitetaan tällaisen toiminnan pääperiaatteet;
 - c) vahvistetaan se suurin kokonaismäärä, jolla ~~yhteisö~~ **unioni** osallistuu puiteohjelman rahoitukseen, ja yksityiskohtaiset säännöt ~~yhteisön~~ **unionin** osallistumisesta ohjelman rahoitukseen sekä kunkin suunnitellun toiminnan osuus.
2. Puiteohjelmaa mukautetaan tai täydennetään tilanteen kehityksen mukaisesti.

¹⁰³ Ehdotetaan, että viitataan ainoastaan eurooppalakiin, koska puitelaki ei voi olla oikeussäädöksenä perustettaessa unionin tason rahoitusvälinettä.

3. Puiteohjelma pannaan täytäntöön kussakin toiminnassa kehitetyin erityisohjelmin. Kussakin erityisohjelmassa täsmennetään yksityiskohtaiset säännöt ohjelman toteuttamiseksi, vahvistetaan ohjelman kesto ja määrätään tarpeellisiksi arvioituista varoista. Erityisohjelmissa vahvistetut tarpeellisiksi arvioitujen varojen määrät eivät saa ylittää puiteohjelmalle ja kullekin toiminnalle vahvistettua suurinta kokonaismäärää.

4. Neuvosto ~~hyväksyy~~ ~~hyväksyy erityisohjelmat määräenemmistöllä~~ komission ehdotuksesta **erityisohjelmien perustamista koskevat eurooppa-asetukset tai eurooppapäätökset**¹⁰⁴. **Se tekee ratkaisunsa** sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.

167 artikla¹⁰⁵

Monivuotisen puiteohjelman panemiseksi täytäntöön ~~neuvosto vahvistaa~~ **eurooppalailla tai eurooppapuitelailla vahvistetaan:**

- a) yritysten, tutkimuskeskusten ja korkeakoulujen osallistumista koskevat säännöt;
- b) tutkimustuloksista saatujen tietojen levittämistä koskevat säännöt.

Eurooppalaki tai eurooppapuitelaki annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.

168 artikla

Monivuotista puiteohjelmaa täytäntöön pantaessa voidaan ~~päätää täydentävistä toimintaohjelmista~~ **hyväksyä täydentäviä toimintaohjelmia**, joihin osallistuvat vain jotkin jäsenvaltiot; nämä jäsenvaltiot huolehtivat toimintaohjelmien rahoittamisesta, jollei ~~yhteisö~~ **unioni** mahdollisesti osallistu.

~~Neuvosto antaa~~ **Eurooppalailla tai eurooppapuitelailla vahvistetaan** täydentäviä toimintaohjelmia koskevat säännöt erityisesti tiedon levittämisestä ja muiden jäsenvaltioiden mahdollisuuksista päästä täydentäviin toimintaohjelmiin. **Se annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.**

Täydentävien toimintaohjelmien hyväksymiseen tarvitaan niiden jäsenvaltioiden suostumus, joita asia koskee.¹⁰⁶

169 artikla

Monivuotista puiteohjelmaa täytäntöön pantaessa ~~yhteisö voi~~ **eurooppalailla tai eurooppapuitelailla voidaan** yhteisymmärryksessä niiden jäsenvaltioiden kanssa, joita asia koskee, säätää osallistumisesta useiden jäsenvaltioiden käynnistämiin tutkimus- ja kehittämistyötä koskeviin toimintaohjelmiin sekä näiden toimintaohjelmien täytäntöönpanoa koskeviin järjestelmiin.

¹⁰⁴ Muut kuin lainsäätäjät järjestyksessä hyväksyttävät säädökset 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.

¹⁰⁵ Selkeyden vuoksi viittaukset tällä hetkellä EY-sopimuksen 172 artiklassa määrättyihin päätöksentekomenettelyihin on liitetty asianomaisiin oikeusperustoihin (167, 168, 169 ja 171 artikla).

¹⁰⁶ Tässä kohdassa toistetaan EY-sopimuksen 172 artiklan viimeinen virke.

Eurooppalaki tai eurooppapuitelaki annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.

170 artikla

~~Yhteisö Unioni~~ voi monivuotista puiteohjelmaa täytäntöön pantaessa määrätä ~~yhteisön unionin~~ tutkimusta, teknologista kehittämistä ja esittelyä koskevasta yhteistyöstä kolmansien maiden tai kansainvälisten järjestöjen kanssa.

Tätä yhteistyötä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä voidaan sopia ~~yhteisön unionin~~ ja asianomaisten kolmansien osapuolten välisin sopimuksin, joista neuvotellaan ja jotka tehdään [300 artiklan] mukaisesti.

171 artikla

~~Yhteisö Neuvosto~~ voi **komission ehdotuksesta antaa eurooppa-asetuksia tai eurooppa-päätöksiä¹⁰⁷, joilla perustetaan perustaa yhteisyrityksiä tai muita järjestelmiä, jotka ovat tarpeen, jotta yhteisön unionin** tutkimusta, teknologista kehittämistä ja esittelyä koskevat toimintaohjelmat voidaan panna täytäntöön asianmukaisesti. **Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.**

172 artikla¹⁰⁸

~~Neuvosto antaa 171 artiklassa tarkoitetut säännökset määräenemmistöllä komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.~~

~~Neuvosto antaa 167, 168 ja 169 artiklassa tarkoitetut säännökset 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan. Täydentävien toimintaohjelmien hyväksymiseen tarvitaan niiden jäsenvaltioiden suostumus, joita asia koskee.~~

173 artikla

Jokaisen vuoden alussa komissio antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen. Kertomuksessa annetaan tiedot edellisen vuoden toiminnasta tutkimuksessa ja teknologisessa kehittämisessä sekä tulosten levittämisessä sekä kuluvan vuoden työohjelmasta.

¹⁰⁷ Muut kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset 29.4.2003 annetun lisätoimeksiannon mukaisesti.
¹⁰⁸ Selvyyden vuoksi kaikki tämän artiklan määräykset on siirretty edellä oleviin 167, 168, 169 ja 171 artiklaan.

XIX OSASTO

YMPÄRISTÖ

174 artikla

1. ~~Yhteisön~~ **Unionin** ympäristöpolitiikalla myötävaikutetaan seuraavien tavoitteiden saavuttamiseen:

- a) ympäristön laadun säilyttäminen, suojelu ja parantaminen;
- b) ihmisten terveyden suojelu;
- c) luonnonvarojen harkittu ja järkevä käyttö;
- d) sellaisten toimenpiteiden edistäminen kansainvälisellä tasolla, joilla puututaan alueellisiin tai maailmanlaajuisiin ympäristöongelmiin.

2. ~~Yhteisön~~ **Unionin** ympäristöpolitiikalla pyritään suojelun korkeaan tasoon yhteisön eri alueiden tilanteiden erilaisuus huomioon ottaen. ~~Yhteisön~~ **Unionin** ympäristöpolitiikka perustuu ennalta varautumisen periaatteelle sekä periaatteille, joiden mukaan ennalta ehkäiseviin toimiin olisi ryhdyttävä, ympäristövahingot olisi torjuttava ensisijaisesti niiden lähteellä ja saastuttajan olisi maksettava.

Tässä yhteydessä ympäristönsuojelun vaatimusten täyttämiseksi toteutettaviin yhdenmukaistamistoimenpiteisiin sisällytetään aiheellisissa tapauksissa suojalauseke, jonka nojalla jäsenvaltiot saavat ~~yhteisön unionin~~ valvontamenettelyn alaisina ~~toteuttaa antaa~~ muihin kuin taloudellisiin, ympäristöä koskeviin seikkoihin perustuvia väliaikaisia ~~toimenpiteitä säännöksiä~~.

3. Ympäristöpolitiikkaansa valmistellessaan ~~yhteisö~~ **unioni** ottaa huomioon:

- a) saatavilla olevat tieteelliset ja tekniset tiedot;
- b) ympäristöolot ~~yhteisön~~ **unionin** eri alueilla;
- c) toimien toteuttamisesta tai toteuttamatta jättämisestä mahdollisesti johtuvat edut ja kustannukset;
- d) ~~yhteisön~~ **unionin** taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen kokonaisuutena ja yhteisön eri alueiden tasapainoisen kehityksen.

4. ~~Yhteisö~~ **Unioni** ja jäsenvaltiot tekevät kukin toimivaltaansa kuuluvaa yhteistyötä kolmansien maiden ja toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa. ~~Yhteisön~~ **Unionin** yhteistyötä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä voidaan sopia yhteisön ja asianomaisten kolmansien osapuolten välisin sopimuksin, joista neuvotellaan ja jotka tehdään [300 artiklan] mukaisesti.

Mitä edellisessä alakohdassa määrätään, ei rajoita jäsenvaltioiden toimivaltaa neuvotella kansainvälisissä toimielimissä ja tehdä kansainvälisiä sopimuksia.

1. ~~Neuvosto päättää 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan Eurooppalailla tai eurooppapuitelaila vahvistetaan~~ toimet, joita yhteisö toteuttaa toteutetaan [174 artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. **Se annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa on kuultu.**

2. Poiketen 1 kohdassa määrätystä päätöksentekomenettelystä kohdasta ja rajoittamatta [95 artiklan] soveltamista, neuvosto yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan vahvistaa hyväksyy yksimielisesti eurooppalait tai eurooppapuitelait, joissa vahvistetaan:

- a) ~~säännöksiä~~ **toimenpiteitä**, jotka ovat etupäässä verotuksellisia;
- b) toimenpiteet, jotka vaikuttavat:
 - i) kaavoitukseen;
 - ii) vesivarojen määrän hallintaan tai jotka koskevat suoraan tai välillisesti vesivarojen saatavuutta;
 - iii) maankäyttöön jätehuoltoa lukuun ottamatta;
- c) toimenpiteet, jotka vaikuttavat merkittävästi jäsenvaltion valintaan eri energianlähteiden välillä ja jäsenvaltion energiahuollon yleiseen rakenteeseen.

Neuvoston **eurooppalailla**¹⁰⁹ voidaan edellisessä alakohdassa määrättyin edellytyksin määritellä **yksimielisesti** ne tässä kohdassa tarkoitetut asiat, joissa päätökset on tehtävä **se tekee ratkaisunsa** määräenemmistöllä.

Neuvosto tekee kaikissa tapauksissa ratkaisunsa Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.

3. Muilla aloilla¹¹⁰ **eurooppalailla tai eurooppapuitelaila vahvistetaan** sellaisia yleisiä toimintaohjelmia, ~~neuvosto hyväksyy 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä~~ **joissa vahvistetaan** ensisijaiset tavoitteet. **Se annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa on kuultu.**

~~Neuvosto toteuttaa tapauksen mukaan 1 tai 2 kohdassa määrättyin ehdoin~~ Näiden toimintaohjelmien täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet **hyväksytään tapauksen mukaan joko 1 tai 2 kohdassa määrättyin ehdoin.**¹¹¹

¹⁰⁹ Tätä alakohtaa ei mainita lisätoimeksiannossa 29.4.2003. Kyseisen säädöksen soveltamisala huomioon ottaen ehdotetaan, että tässä yhteydessä määrättäisiin eurooppalain antamisesta.

¹¹⁰ Tämä lauseenosa voitaisiin poistaa, koska tosiasiaassa Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät yleiset puiteohjelmat.

¹¹¹ Tämä alakohta vaikuttaa tarpeettomalta, koska siinä vain viitataan 1 ja 2 kohdassa määrättyihin päätöksentekomenettelyihin.

4. Jäsenvaltiot huolehtivat ympäristöpolitiikan rahoittamisesta ja täytäntöönpanosta, sanotun kuitenkin rajoittamatta eräitä luonteensa vuoksi yhteisölle kuuluvia **unionin hyväksymiä** toimenpiteitä.

5. Rajoittamatta kuitenkin sen periaatteen soveltamista, jonka mukaan saastuttajan olisi maksettava, ~~neuvosto ottaa~~, jos 1 kohdan määräyksiin perustuva toimenpide aiheuttaisi jäsenvaltioiden viranomaisille suhteettomina pidettäviä kustannuksia, ~~tuon toimenpiteen toteuttamista koskevaan säädökseen aiheellisia säännöksiä~~ **kyseisessä toimenpiteessä säädetään sen mukaan kuin aiheellista on:**

a) väliaikaisista poikkeuksista; sekä/taikka

b) ~~161 artiklan mukaisesti perustetusta~~ koheesiorahastosta annettavasta taloudellisesta tuesta.¹¹²

176 artikla

~~Suojatoimenpiteet~~ Suojasäännökset, jotka on ~~toteutettu~~ **annettu** [175 artiklan] nojalla, eivät estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai antamasta tiukempia ~~suojatoimenpiteitä~~ suojasäännöksiä. Näiden ~~toimenpiteiden säännösten~~ on oltava sopusoinnussa ~~tämän sopimuksen perustuslain~~ kanssa. Niistä ilmoitetaan komissiolle.

XX OSASTO

KEHITYSYHTEISTYÖ

Lisätoimeksiannon 29.4.2003 mukaisesti tätä osastoa ei sisällytetä tekstiin.

XXI OSASTO

TALOUELLINEN, TEKNINEN JA RAHOITUSYHTEISTYÖ KOLMANSIEN MAIDEN KANSSA

Lisätoimeksiannon 29.4.2003 mukaisesti tätä osastoa ei sisällytetä tekstiin.

¹¹² Tämä täsmennys on tarpeeton, koska on olemassa vain yksi koheesiorahasto.

NELJÄS OSA

MERENTAKAISTEN MAIDEN JA ALUEIDEN ASSOSIOINTI¹¹³

182 artikla

~~Jäsenvaltiot sopivat assosioivansa yhteisöön~~ Ne Euroopan ulkopuoliset maat ja alueet, joilla on erityiset suhteet Tanskaan, Ranskaan, Alankomaihin ja Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, **assosioidaan unioniin**. Nämä maat ja alueet, jäljempänä 'maat ja alueet', luetellaan ~~tämän sopimuksen~~ [liitteessä II].

Assosioinnin tavoitteena on edistää maiden ja alueiden taloudellista ja sosiaalista kehitystä ja vahvistaa läheiset taloudelliset suhteet niiden ja koko ~~yhteisön~~ **unionin** välille.

~~Tämän sopimuksen johdanto-osassa ...~~¹¹⁴ mainittujen periaatteiden mukaisesti assosioinnin tarkoituksena on ensisijaisesti edistää näiden maiden ja alueiden väestön etuja ja vaurautta, jotta ne voivat saavuttaa sen taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kehityksen, johon ne pyrkivät.

183 artikla

Assosioinnilla pyritään seuraaviin tavoitteisiin:

- 1) Jäsenvaltiot soveltavat kaupankäynnissään maiden ja alueiden kanssa samaa järjestelmää kuin ~~tämän sopimuksen~~ **perustuslain** mukaan keskinäisessä kaupankäynnissään.
- 2) Jokainen maa ja alue soveltaa kaupankäynnissään jäsenvaltioiden sekä muiden maiden ja alueiden kanssa samaa järjestelmää kuin kaupankäynnissä sen Euroopan valtion kanssa, johon sillä on erityiset suhteet.
- 3) Jäsenvaltiot osallistuvat näiden maiden ja alueiden asteittaisen kehittymisen vaatimiin sijoituksiin.
- 4) ~~Yhteisön~~ **Unionin** rahoittamiin sijoituksiin saa tarjouksin ja toimituksin osallistua yhtäläisin ehdoin jokainen luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka on jäsenvaltion taikka jonkin maan tai alueen kansalainen.
- 5) Jäsenvaltioiden sekä maiden ja alueiden välisissä suhteissa kansalaisten ja yhtiöiden sijoittautumisoikeutta säännellään sijoittautumisoikeutta koskevan [luvun] määräysten ja menettelyjen mukaisesti ja ketään syrjimättä, jollei [187 artiklan] nojalla ~~annetuista~~ **hyväksytyistä** erityissäännöksistä **toimenpiteistä** muuta johdu.

¹¹³ Perustuslain ensimmäiseen osaan olisi syytä lisätä viittaus assosiointia koskevaan järjestelyyn.

¹¹⁴ Kyseiset, tällä hetkellä EY-sopimuksen johdanto-osassa olevat periaatteet olisi syytä luetella. Ne olisi sisällytettävä perustuslakiin ja tarvittaessa tähän määräykseen.

184 artikla

1. Maista ja alueilta peräisin olevien, jäsenvaltioihin tuotavien tavaroiden tullit kielletään niin kuin jäsenvaltioiden välisten tullien kieltämisestä tässä sopimuksessa määrätään oleviin, jäsenvaltioihin tuotaviin tavaroihin sovelletaan **perustuslaissa määrättyä** jäsenvaltioiden välistä tullikieltoa.

2. Maahan tai alueelle jäsenvaltioista taikka muista maista tai muilta alueilta tuotavien tavaroiden tullit ovat kiellettyjä [25 artiklan] ~~määrästen~~ mukaisesti.

3. Maat ja alueet voivat kuitenkin periä tulleja, jotka ovat tarpeen niiden kehityksen ja teollistumisen kannalta taikka jotka ovat luonteeltaan fiskaalisia ja joiden tarkoituksena on tuottaa tuloa niiden talousarvioon.

~~Edellisessä~~ **Ensimmäisessä** alakohdassa tarkoitettut tullit eivät saa olla korkeampia kuin siitä jäsenvaltiosta tuotavista tuotteista perittävät tullit, johon maalla tai alueella on erityiset suhteet.

4. Mitä 2 kohdassa määrätään, ei sovelleta maihin tai alueisiin, jotka niitä sitovien erityisten kansainvälisten velvoitteiden vuoksi jo soveltavat tullitariffia, johon ei sisälly syrjintää.

5. Maihin tai alueille tuotavia tavaroita koskevien tullien käyttöön ottaminen tai niiden muuttaminen ei saa oikeudellisesti tai tosiasiallisesti johtaa suoraan tai välilliseen syrjintään jäsenvaltioista tapahtuvassa tuonnissa.

185 artikla

Jos niiden tullien taso, joita sovelletaan kolmannesta maasta peräisin oleviin tuotteisiin niiden tullessa maahan tai alueelle, on sellainen, että se, ottaen huomioon [184 artiklan 1 kohdan] ~~määrästen~~ soveltamisen, johtaa kaupankäynnin vinoutumiseen jonkin jäsenvaltion vahingoksi, tämä jäsenvaltio voi pyytää komissiota ehdottamaan muille jäsenvaltioille ~~ehdotuksia toimenpiteiksi säännöksiä~~ tilanteen korjaamiseksi.

186 artikla¹¹⁵

Vaihtoehto A – siirtyminen Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 187 artiklan järjestelmään

Jollei kansanterveyttä taikka yleistä turvallisuutta tai järjestystä koskevista määräyksistä muuta johdu, maista ja alueilta olevien työntekijöiden vapaata liikkuvuutta jäsenvaltioissa ja jäsenvaltioista olevien työntekijöiden vapaata liikkuvuutta maissa ja alueilla ~~säännellään myöhemmin tehtävin sopimuksin, joiden edellytyksenä on jäsenvaltioiden yksimielisyys säännellään~~ **187 artiklan nojalla hyväksytyillä toimenpiteillä.**

¹¹⁵ Vaihtoehtoisia tekstejä ehdotettu vastauksena lisätoimeksiantoon 2.4.2003 (jäsenvaltioiden välisen sopimuksen poistaminen välineiden joukosta).

Vaihtoehto B – Työntekijöiden kohtelun yhdenmukaistaminen Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 183 artiklan 5 kohdassa esitetyn itsenäisten ammatinharjoittajien kohtelun kanssa

Jollei kansanterveyttä taikka yleistä turvallisuutta tai järjestystä koskevista määräyksistä muuta johdu, maista ja alueilta olevien työntekijöiden vapaata liikkuvuutta jäsenvaltioissa ja jäsenvaltioista olevien työntekijöiden vapaata liikkuvuutta maissa ja alueilla ~~säännellään myöhemmin tehtävin sopimuksin, joiden edellytyksenä on jäsenvaltioiden yksimielisyys.~~ **säännellään työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevan [luvun] määräysten ja menettelyjen mukaisesti ja ketään syrjimättä, jollei [187 artiklan] nojalla hyväksytyistä erityistoimenpiteistä muuta johdu.**

187 artikla

Neuvosto ~~hyväksyy antaa hyväksyy yksimielisesti omasta aloitteestaan / ilman komission ehdotusta~~¹¹⁶ **yksimielisesti** maiden ja alueiden sekä yhteisön **unionin** välisessä assosiaatiossa saatujen kokemusten ja ~~tämän sopimuksen~~¹¹⁷ vahvistettujen periaatteiden pohjalta säännökset maiden ja alueiden sekä yhteisön **unionin** välistä assosiaatiota koskevista säännöistä ja ~~menettelyistä~~ **koskeviin sääntöihin ja menettelyihin liittyvät toimenpiteet**¹¹⁸.

188 artikla

Grönlantiin sovelletaan, ~~mitä 182–187 artiklassa määrätään, 182–187 artiklaa, jollei tähän sopimukseen liitetyn~~ Grönlantia koskevista erityisjärjestelyistä tehdyn pöytäkirjan erityismääräyksistä muuta johdu.

2. *Tämä sopimus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993, jos kaikki ratifioimiskirjat on talletettu siihen mennessä, tai muussa tapauksessa viimeisen ratifioimiskirjan tallettamista seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä.*

¹¹⁶ Neuvoston oikeudellisen yksikön asiantuntijat katsovat, että tässä muotoilu "ilman komission ehdotusta" olisi säilytettävä (ks. selitystä yleisten huomautusten 9 kohdassa tämän selvityksen alussa). Joka tapauksessa todettakoon, että käytännössä neuvosto toimii yleensä komission ehdotuksesta. Valmistelukunta pitää ehkä tarpeellisenä tarkastella, olisiko toimenpiteet kuitenkin hyväksyttävä komission ehdotuksesta, kun kyseessä ovat yhteisön politiikan alueet ja ottaen huomioon vakiintuneet käytännöt.

¹¹⁷ Ks. EY-sopimuksen 182 artiklan kolmanteen kohtaan liittyvä alaviite edellä.

¹¹⁸ Lisätoimeksiannossa 29.4.2003 ei määritetä tässä kohdassa käytettäviä säädöksiä.

VIIDES OSA

~~YHTEISÖN~~ UNIONIN TOIMIELIMET

Lisätoimeksiannon 29.4.2003 mukaisesti tätä osaa ei sisällytetä tekstiin.

KUUDES OSA

YLEISET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

Lisätoimeksiannon 29.4.2003 mukaisesti tätä osaa ei sisällytetä tekstiin.

B-osa

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen määräykset (EU-sopimus)

**Lisätoimeksiannon 29.4.2003 mukaisesti näitä määräyksiä ei sisällytetä
tekstiin.¹**

¹ Määräyksiin, joissa toistetaan EU-sopimuksen V osasto (Määräykset yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta), olisi syytä sisällyttää erityinen muotoilu, jossa otetaan huomioon määräenemmistöpäätöstä koskevan yleisen säännön luominen artiklaehdotuksessa "Ministerineuvosto" (17 artiklan 3 kohta, CONV 691/03) sekä säädösten hyväksyminen komission ehdotuksesta, mikäli valmistelukunta ei halua, että näitä sääntöjä sovelletaan automaattisesti tämän politiikan puitteissa hyväksytyihin säädöksiin.